ޤާނޫނުލް އުޤޫބާތުގެ ބިލު

ފުރަތަމަ ބައި : އާންމު ބައި

10ވަނަ ބާބު

އިބްތިދާއީ މާއްދާތައް

10ވަނަ މާއްދާ - ތަޢާރުފާއި ނަމާއި ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚު

11ވަނަ މާއްދާ - ތަރުޖަމާކުރުމުގެ އުސޫލުތައް؛ އާންމު މަޤްޞަދުތައް

12ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކުށް ނޫން އެހެން ކުށްތައް އުވިދިއުން

13ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނުގެ ބާރު ހިނގާ ދާއިރާ

14ވަނަ މާއްދާ - މަދަނީ ފަރުވާތައް ދެމެހެއްޓުން

15ވަނަ މާއްދާ - ހެކި ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ؛ އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ކަންކަން

16ވަނަ މާއްދާ - ފައިސާގެ އަދަދުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޢިޔީރުން މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ވާޖިބު

17ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

18ވަނަ މާއްދާ - އުވާލެވޭ ޤާނޫނު

20ވަނަ ބާބު

ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކާއި ކުށުގެ ޒިންމާ އަދި ކުށުން ކުރިމަތިވާ ގެއްލުމުގެ ޒިންމާއުފުލުމާ ގުޅޭ ދިފާޢުތައް

20ވަނަ މާއްދާ - ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލުމުގެ އަސާސް

21ވަނަ މާއްދާ - ކުށުގެ ރުކުންތައް ކަނޑައެޅުން

22ވަނަ މާއްދާ - ޢަމަލާއި އެ ޢަމަލުގެ ނަތީޖާއާ ދެމެދު ގުޅުން ހުރުން

23ވަނަ މާއްދާ - ޢަމަލެއް ކުރުމުން އުފެދޭ ޒިންމާ؛ އަމުރެއް ފެރިކަމުން އުފެދޭ ޒިންމާ؛ ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުން އުފެދޭ ޒިންމާ

24ވަނަ މާއްދާ - ކުށުގެ ނިޔަތާ ގުޅޭ ރުކުންތައް

25ވަނަ މާއްދާ - ކަމެއް ނޭނގި ނުވަތަ ކުށްހީއެއްގައި ކުރާ ކަންތަކުން ކުށުގެ ނިޔަތް ނެތިދިއުން

26ވަނަ މާއްދާ - ސިކުނޑިއަށް ޖެހިފައިވާ ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ސިކުނޑިއަށް ދިމާވެފައިވާ ނުކުޅެދުމެއްގެ ސަބަބުން

ކުށުގެ ނިޔަތް ނެތިދިއުން

27ވަނަ މާއްދާ – ރުހުން

28ވަނަ މާއްދާ - އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ދެވޭ ހުއްދަ؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކުށެއްކަމުގައި ބަލައި މަނާކޮށްފައި ނުވާ

އަމަލު

29ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

30ވަނަ ބާބު

ކުށުގެ ރުކުންތައް ވަކި ފަރާތަކަށް ނިސްބަތްކުރުން

30ވަނަ މާއްދާ - މީހެއްގެ އަމަލަށް އެހެން މީހަކު ޒިންމާދާރުކުރުވުން

31ވަނަ މާއްދާ - އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި މަސްއޫލުވުން

32ވަނަ މާއްދާ - ހާސިލުކުރުމަށް ބޭނުންކުރި ނުވަތަ ހާސިލުވާނެކަމަށް ހީކުރި ނަތީޖާ، ނިކުމެ ނަތީޖާއާ ތަފާތުވުން

33ވަނަ މާއްދާ - ކުށުގެ އަމަލެއް ކުރާ އިރު، އެހެން ކުށެއް ކުރަނިކަމުގައި ކުށްވެރިކުރުވުން

34ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

40ވަނަ ބާބު

ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢު

40ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

41ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަ މަޤްޞަދެއް ހާސިލުކުރުމަށް ކުރާ ނުރަނގަޅު ކަންތައްތައް

42ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނީ ވާޖިބު އަދާކުރުން

43ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ތަންފީޛު ކުރުމުގެ އިދާރާ

44ވަނަ މާއްދާ - ފުލުހުން މީހުންގެ ސުލޫކާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، ފުލުހުން މީހުސަން އަހާލުމުގެ ޒިންމާ އޮތް ފަރާތްތަކުން ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން

45ވަނަ މާއްދާ - ނަފުސުގެ ދިފާޢު

46ވަނަ މާއްދާ - މުދަލުގެ ދިފާޢު

47ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

50ވަނަ ބާބު

މަޢާފު ލިބެނިވި ދިފާޢު

50ވަނަ މާއްދާ - މަޢާފު ލިބެނިވި ދިފާޢާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

51ވަނަ މާއްދާ - އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ކުރެވޭ ޢަމަލު އަދި އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ނުކޮށް ދޫކޮށްލެވޭ ޢަމަލު

52ވަނަ މާއްދާ - ބުއްދިއަށް އުނިކަން ލިބިގެންވުން

53ވަނަ މާއްދާ - ތަސައްވުރުކުރުން

54ވަނަ މާއްދާ - އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވުން

55ވަނަ މާއްދާ - ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ނުރުހޭ

56ވަނަ މާއްދާ - ހަދަހައިން ހިނގަން އަޅުން

57ވަނަ މާއްދާ - ދެނެގަންނާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުށްވެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު

58ވަނަ މާއްދާ - ހުކުމް ދިނުމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަނޑައެޅޭ ޢުމުރު

59ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

60ވަނަ ބާބު

ދައްވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާއު

60ވަނަ މާއްދާ - ދައްވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާއާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

61ވަނަ މާއްދާ - ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދައްވާނުކުރެވިއްޖެ ނަމަ ފުރުސަތު ދައްވާނުކުރެވުން

62ވަނަ މާއްދާ - ކުށްވެރިވާކަން ނުވަތަ ކުށްވެރިނުވާކަން ބަޔާންކުރުމުގައި، ދައްވާބަލައިގަތުމުގައި ކުރާ
ބުރުހާނަށްބަލައިގަތުމުގެ މިންގަނޑުތައް

63ވަނަ މާއްދާ - ޑިޕްލޮމެޓިކް އިމްތިޔާޒު

64ވަނަ މާއްދާ - ކުރިން ކުށަކަށް ކޮށްފައިވާ ދައްވާ އާ ކުށަށް ފަހުން ކުރާ ދައްވާގެ ހުރަހަކަށް ވުން

65ވަނަ މާއްދާ - ކުރިން އެހެންކުށަކަށް ކޮށްފައިވާ ދައްވާ އަލުން ކުރާ ދައްވާގެ ހުރަހަކަށް ވުން

66ވަނަ މާއްދާ - ކުރިން ކުށުވުން ދައްވާ ކުރުވިފައިވާނަމަ، އެކަމުގެ ބާރުތަކަށް ކޯޓެއްގައި ކަމަށް ވުން، ނުވަތަ މަކަރުވެރި
ގޮތުގައި ދައްވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ބޭނުންކުރެވޭނެކަމުގައި ވުން، ނުވަތަ އެ ދައްވާގައި ކުށް
ސާބިތުކުރި ކުށުން ބަރީއަކުރުމުގައި ފަހުން ކަނޑައަޅައިފައިވާ ނަމަ، ފަހުން ކުރާ ދައްވާއަށް
ހުރަހަކަށް ނުވުން.

67ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

70ވަނަ ބާބު

ކުންފުނިތަކުގެ ޒިންމާއާއި އިންސާނުން ނޫން އެހެން ވަސީލަތްތަކުގެ ޒިންމާ

70ވަނަ މާއްދާ - ކުންފުނިތަކާއި ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ޒިންމާ

71ވަނަ މާއްދާ - ކުންފުންޏާ ނުވަތަ ޖަމާޢަތަކާ ގުޅުވުމާ އޮފިސަރެއް ފަރުދީ ޒިންމާ އުފުލުމަށް އޮތް ހުރަހަކަށް ނުވުން

72ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

80ވަނަ ބާބު

ފުރިހަމަނުވާ ކުށް

80ވަނަ މާއްދާ - ކުށެއް ކުރަން އުޅުން

81ވަނަ މާއްދާ - ކުށެއް ކުރުމަށް އެދުން

82ވަނަ މާއްދާ - ކުށްކުރުމަށް ރޭވުން

83ވަނަ މާއްދާ - ރޭވުމުގައި ބައިވެރިވި މީހެއްގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރެވެން ނެތުން ދިފާޢަކަށް ނުވުން

84ވަނަ މާއްދާ - ކުށް އޭނާގެ މައްޗަށް ހިނގުން މީހާއަށް ލިބިދޭ ދިފާޢު

85ވަނަ މާއްދާ - ކުށެއް ކުރުމަށް އެއްބަސްވުމަށް ފަހު އެ ކަން ދޫކޮށްލުމާއި، ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގައިދިޔުމުން ލިބިދޭ ދިފާޢު

86ވަނަ މާއްދާ - ކުށެއް ކުރުމަށް އުޅުމާއި، ކުށެއް ކުރަން އެދުމާއި، ކުށެއް ކުރުމަށް ރޭވުން ދަރަޖަކުރުން

87ވަނަ މާއްދާ - ކުށްކުރުމުގެ އާލާތް އަތުގައި ހުރުން

88ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

90ވަނަ ބާބު

ކުށް ދަރަޖަކުރުމާއި އޭގެ ނަތީޖާ

90ވަނަ މާއްދާ - ކުށް ދަރަޖަކުރެވިގެންވުން

91ވަނަ މާއްދާ - ދަރަޖަކޮށްފައިނުވާ ކުށްކުށް

92ވަނަ މާއްދާ - ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމަށް ހުއްދަކުރެވިގެންވާ މުއްދަތު

93ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތައް

94ވަނަ މާއްދާ – އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށަށް ދަރަޖަކުރުން

ދެވަނަ ބައި : ޚާއްޞަ ބައި

ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ކުރާ ކުށް

110ވަނަ ބާބު

މަރުގެ ކުށް

110ވަނަ މާއްދާ - މެރުން

111ވަނަ މާއްދާ - މެރުމުގެ ޤަސްދަކާ ނުލައި ކުރާ ކަމަކުން މީހަކު މަރުވުން

112ވަނަ މާއްދާ - އިހުމާލުގެ ޢަމަލަކުން މީހަކު މަރުވުން

113ވަނަ މާއްދާ - އަމިއްލައަށް މަރުވާން މަޖުބޫރު ކުރުވުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވާން އެހީތެރިވެދިނުމާއި،
މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވުމަށް ބުނުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުން

114ވަނަ މާއްދާ - މަރެއް ފޮރުވުން

115ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

120ވަނަ ބާބު

ޖެހުމާއި، ޖަހައިފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުމާއި އަދި އެހެނިހެން ބިރުދެއްކުމުގެ ކުށް

120ވަނަ މާއްދާ – ޖެހުން

121ވަނަ މާއްދާ - ހަމަލާއެއް ނެތި ކުރާ ޢަމަލަކުން އަނިޔާއެއް ލިބިދާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން

122ވަނަ މާއްދާ - ބިރުދެއްކުމާއި ދޮގު ޚަބަރު ދިނުން

123ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

130ވަނަ ބާބު

ޖިންސީ ޢަމަލުގެ ކުށް

130ވަނަ މާއްދާ - ޖިންސީ ޢަމަލު

131ވަނަ މާއްދާ - ޖިންސީ މުޢާމަލާތް

132ވަނަ މާއްދާ - ބޭއަދަބީ ގޮތުގައި އައުރަ ހާމަކުރުން

133ވަނަ މާއްދާ - ޖިންސީ ބޭނުންހިފުން

134ވަނަ މާއްދާ - ޖިންސީ ޢަމަލުގެ ކުށްތަކާ ގުޅޭ ޢާންމު އުސޫލުތައް

135ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

140ވަނަ ބާބު

މިނިވަންކަން ނިގުޅައިގަނެވޭ ގޮތަށް މީހުން ހިފެހެއްޓުމާއި ކަންކަން މަޖުބޫރުކުރުމުގެ ކުށް

140ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި މީހުން ހިފެހެއްޓުން

141ވަނަ މާއްދާ - ޢިނާއީ މަޖުބޫރުކުރުވުން

142ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

މުދަލުގެ ކުށް

210ވަނަ ބާބު

ވައްކަމުގެ ކުށް

210ވަނަ މާއްދާ - ވައްކަމުގެ ހުރިހައި ކުށަކީ އެއް ކުށަކަށް ހެދުން

211ވަނަ މާއްދާ - އެއްޗެއް ނަގައިގެން ވައްކަންކުރުން

212ވަނަ މާއްދާ - އޮޅުވައިލައިގެން ވައްކަންކުރުން

213ވަނަ މާއްދާ - ބިރުދައްކައިގެން ވައްކަންކުރުން

214ވަނަ މާއްދާ - ޚިދުމަތް ވައްކަންކުރުން

215ވަނަ މާއްދާ - ތިމާއާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ފައިސާ އަނބުރާ ނުދިނުމުން ކުރެވޭ ވައްކަން

216ވަނަ މާއްދާ - ގެއްލިފައިވާ މުދަލުން ނުވަތަ ބަހައްޓަންވީ ތަން ނޫން ތަންގައި ބެހެއްޓިފައިވާ މުދަލުން ނުވަތަ
އޮޅިގެން ރައްދުކުރެވޭ މުދަލުން ވައްކަންކުރުން

217ވަނަ މާއްދާ - މުދަލަކުން ހުއްދަނޫން ބޭނުންކުރުން

218ވަނަ މާއްދާ - ވައްކަންކޮށްގެން ހޯދައިފައިވާ މުދާ ބަލައިގަތުން

219ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

220ވަނަ ބާބު

މުދަލަށް ގެއްލުންދިނުމާއި މުދާ ހަލާކުކުރުމުގެ ކުށް

220ވަނަ މާއްދާ - މުދަލަށް ގެއްލުންދިނުން

221ވަނަ މާއްދާ - މުދަލަށް ނުރައްކާ ކުރުން

222ވަނަ މާއްދާ - ފަނާކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން

223ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

230ވަނަ ބާބު

ހުއްދަ ނެތް ތަންތަނަށް ވަނުމުގެ ކުށް

230ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫނުން ތަނަކަށް ވަނުން

231ވަނަ މާއްދާ - މީހުން ދައްކާ ވާހަކަ ސިއްރުން އަޑުއެހުމާއި ފާރަލުން

232ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫނުން ގޮތުގައި މައުލޫމާތު ހޯދުން

233ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫނުން ގޮތުގައި މައުލޫމާތު ހާމަކުރުން

234ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

310ވަނަ ބާބު

ޞައްޙަ ލިޔުމަށް ބަދަލުގެނައުމާއި ނަކަލުކުރުމާއި، މަކަރުވެރި ޢަމަލު ހިންގުން

310ވަނަ މާއްދާ - ޞައްޙަ ލިޔުމަށް ބަދަލުގެނައުމާއި، އެ ހަދާ ލިޔުން ނަކަލުކުރުމާއި، އަގުހުރި އެއްޗެހި
ނަކަލުކޮށް އަސްލުގެ ގޮތުގައި ދެއްކުން

311ވަނަ މާއްދާ - ލިޔުމާއި ރެކޯޑާއި އެހެނިހެން ވަސީލަތްތަކާ ބެހުން

312ވަނަ މާއްދާ - ޝަޚްޞު އޮޅުވައިލުން

313ވަނަ މާއްދާ - އޮޅުވައިލުމުގެ ޢަމަލުތައް

314ވަނަ މާއްދާ - ވިޔަފާރީގައި ރިޝްވަތު ދިނުމާއި، ވަކި މަސްލަހަތަކަށް ބުރަވެ އަމަލުކުރުމުގެ ވާޖިބާ ޚިލާފުވުން

315ވަނަ މާއްދާ - އާންމުންނަށް ހުޅުވައިލެވިގެން ބާއްވާ އެކިއެކި މުބާރާތްތަކުގައި އާންމު ބިޔަންތަކުގައި އޮޅުވައިލުން

316ވަނަ މާއްދާ - ރަހުނުބެހެއްޓުމަށް ފަހު ދަރަނިދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށް އޮޅުވައިލުން

317ވަނަ މާއްދާ – ދަރަނިވެރިވާ ވަގުތުގައި އޮޅުވައިލުން

318ވަނަ މާއްދާ - މާލީ ހާލަތު ދަށްވަމުންދާ މާލީ އިދާރާއަކުން ފައިސާއެއް ޤަބޫލުކުރުން

319ވަނަ މާއްދާ - ޚިރަމިޔް ސްޓޮކް ސްޕްލިޓްގައި ބައިވެރިވުމުގެ ހައްޤު ވިއްކައިލުން

320ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

410ވަނަ ބާބު

އާއިލާއާ ދެކޮޅަށް ކުރާ ކުށް

410ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫން ކައިވެނި

411ވަނަ މާއްދާ – ހުއްދަ ނޫން ޖިންސީގުޅުން

412ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫން ޖިންސީ މުއާމަލާތް

413ވަނަ މާއްދާ - ތިމާގެމަހްރަމަކާއެކު ޖިމާއުވުން ނުވަތަ ޖިންސީ މުއާމަލާތް ހިންގުން

414ވަނަ މާއްދާ - ދަރިންނަށް އަޅައިނުލުން ދޫކޮށްލުމާއި މައިންބަފައިންނަށް އަޅައިނުލުމަށް އޮތް ވާޖިބު

415ވަނަ މާއްދާ – އަޅައިނުލުން

416ވަނަ މާއްދާ – ހައްޤަށްހުރަސްއެޅުވައިލުން

417ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

510ވަނަ ބާބު

ދައުލަތުގެ ހިންގުމާ ދެކޮޅަށް ކުރާ ކުށް

ރިޝްވަތު ދިނުމާއި ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން އަދާކުރާ ވަޒީފާގައި ހިންގާ ހުއްދަނޫން ކަންކަމުގެ ބާބު

510ވަނަ މާއްދާ - ރިޝްވަތު

511ވަނަ މާއްދާ - ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ކުރަން ޖެހޭ ކަންކަމަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުން
512ވަނަ މާއްދާ - ރަސްމީ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި ހިންގާ އެކަށީގެންނުވާ ޢަމަލު

513ވަނަ މާއްދާ - މަންފާއެއް ލިބިގަތުމަށްޓަކައި ނުހަމަ ގޮތުގައި ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު ނުވަތަ މައުލޫމާތު
ބޭނުންކުރުން

514ވަނަ މާއްދާ - ސިއްރު މައުލޫމާތު ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި ހާމަކުރުން

515ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

520ވަނަ ބާބު

ދޮގު ހެކި ދިނުމާއި ރަސްމީ މަޖިލިސްތަކަށް ދޮގު މައުލޫމާތު ދިނުމުގެ ބާބު

520ވަނަ މާއްދާ - ރަސްމީ މަޖިލިހަކަށް ދޮގު ބަޔާނެއް ދިނުން

521ވަނަ މާއްދާ - ދޮގު ހެކި ދިނުން
522ވަނަ މާއްދާ - ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުކުރާ އިދާރާތަކަށް ދޮގު ރިޕޯޓުކުރުން
523ވަނަ މާއްދާ - އާންމު ރައްކާތެރިކަން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކަށް ދޮގު ހަބަރު ދިނުން

524ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

530ވަނަ ބާބު

ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ދާއިރާއަށް ހުރަސްއެޅުމާއި ބަންދުން ފިލައިގެންދިއުން

530ވަނަ މާއްދާ - ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

531ވަނަ މާއްދާ - އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އެއްޗެހި އެކްސިޑެންޓްވުމުން އެ ކަމުގެ ރިޕޯޓުނުކުރުން

532ވަނަ މާއްދާ - ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުކުރާ މުވައްޒަފަކަށް ނުވަތަ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ބެލެހެއްޓުމާ ޙަވާލުވެހުރި މުވައްޒަފަކަށް
ހުރަސްއެޅުން ނުވަތަ ދަތިކުރުން

533ވަނަ މާއްދާ - ފުލުހުން ހިންގުމަށް ހުރަސްއެޅުމާއި ދައުލަތުގެ އެހެނިހެން މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސްއެޅުން

534ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނީ ގޮތުން ރައްދުކުރަންޖެހޭ ސަރުކާރީ ލިޔުމެއް ރައްދުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

535ވަނަ މާއްދާ - ހުވައާ ޚިލާފަށް ހެކިދިނުން

536ވަނަ މާއްދާ - ފިލައިގެން އުޅޭ މީހަކަށް އެހީތެރިވެދިނުން ނުވަތަ އެނގި ފޮރުވައިދިނުން

537ވަނަ މާއްދާ - ފިލުން އަދި އިސްލާހީ މަރުކަޒަކަށް ރުޖޫޢުނުވުން

538ވަނަ މާއްދާ - ފިލުން ހުއްދަކުރުން

539ވަނަ މާއްދާ - މަނާކުރެވިފައިވާ އެއްޗެއް އިސްލާހީ މަރުކަޒަކަށް ގެނައުން ނުވަތަ ގެނައުން ހުއްދަކުރުން؛ އިސްލާހީ މަރުކަޒެއްގައި މަނާ އެއްޗެހި ގެންގުޅުން

540ވަނަ މާއްދާ - ހެކި ދިނުމަށް ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ވޯޓު ދޭން ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ހުރި މީހަކަށް ބިރުދެއްކުމާއި، ނުރަނގަޅު ގޮތުގައި ނުފޫޒު ފޯރުވުމާއި ދޮކެޅުހެދުން

541ވަނަ މާއްދާ - ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވުން

542ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

610ވަނަ ބާބު

އަމަންއަމާނާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، އަޚްލާޤީ މިންގަނޑުތަކާ ގުޅޭ ކުށް

އަމަންއަމާނާއި ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅޭ ކުށް

610ވަނަ މާއްދާ - ހަޖޫމުކުރުމާއި ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ސަރުކާރު ވައްޓައިލުން

611ވަނަ މާއްދާ - ކުލީސިފައިން ހެދުން

612ވަނަ މާއްދާ - ޖިނޫކުރިކަދުގެ ބޮޑު ހުރުމަތުކުރުން

613ވަނަ މާއްދާ - ވަކި ގަވާއިދަކުން ހިންގަންޖެހޭ ވިޔަފާރިއެއް ހުއްދަ ނެތި ހިންގުމާއި، ލައިސަންސް ނެތި އިމްޕޯޓުކުރުމާއި، ހުއްދަނަގަންޖެހޭ ކަމެއް، ހުއްދަނުނަގައި ކުރުން

614ވަނަ މާއްދާ - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަހައްދަށް ވަދުން

615ވަނަ މާއްދާ - އާންމު މަސްލަހަތަށް ގެއްލުން ހުރި އަމަލުކުރުން

616ވަނަ މާއްދާ - ޖަމަ ސާންމަހު ރޯދަނުހިފުމާއި ބަނގުރާ ބުއިމާއި ރޯދަމަހު ކެއުން

617ވަނަ މާއްދާ - އިސްލާމްދީނާ އިދިކޮޅު ޢަމަލުތައް

618ވަނަ މާއްދާ - އެހީތެރިވެދިނުމުގެ ވާޖިބު

619ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

620ވަނަ ބާބު

އިޖުތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފު ޢަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށް

620ވަނަ މާއްދާ - ހަށިވިއްކުން

621ވަނަ މާއްދާ - ހަށިވިއްކުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމާއި ހިތްވަރު ދިނުން

622ވަނަ މާއްދާ - ހަޑި ހުތުރު ލިއުމާއި، ތަކެތި އުފެއްދުމާއި، ބެހުން

623ވަނަ މާއްދާ - މައްޔިތާގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ކުރުން

624ވަނަ މާއްދާ - އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައިތައް ވިއްކުން

625ވަނަ މާއްދާ - ޖަނަވާރަށް އަނިޔާވެރި ޢަމަލުކުރުން

626ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

710ވަނަ ބާބު

ހަތިޔާރާ ގުޅޭ ކުށް

710ވަނަ މާއްދާ - ކުށެއް ކުރުމުގައި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކުރުން

711ވަނަ މާއްދާ - ބަޑި ނުވަތަ ފަނާކުރަނިވި މާއްދާ ހިމެނޭ އެއްޗެއް ވިއްކުމާއި އުފެއްދުމާއި އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ގެންދިއުމާއި ގެންގުޅުން

712ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

720ވަނަ ބާބު

ޖެރަރިޖަމާއި ރާވައިގެން ކުރާ ކުށް

720ވަނަ މާއްދާ - ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން

721ވަނަ މާއްދާ - ފައިސާގެ އެކިއެކި ޚިދުމަތް ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން

722ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

1000ވަނަ ބާބު

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ހުކުމްކުރުން

1000ވަނަ މާއްދާ - ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅައި އާންމުކުރުން

1001ވަނަ މާއްދާ - ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު

1002ވަނަ މާއްދާ - ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލް

1003ވަނަ މާއްދާ - އަދަބު ކަނޑައެޅޭނެ މިންވަރަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުން ލާޒިމުކުރާ ނަމަވެސް، އެމިންވަރާ ހިލާފުވާ
ހާލަތްތަކުގައި ސަބަބު ބަޔާންކުރުން

1004ވަނަ މާއްދާ - ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލުގައި ބުނާ މިންވަރުގެ އަދަބެއް، ހުކުމް
ކުރުމުގައި ފުރުޞަތު ދޭ ގޮތުން ބާރުތަކާއި ކަނޑައެޅުން

1005ވަނަ މާއްދާ - އަދަބުތަކުގެ މިންވަރު ދައްކުވައިދޭ ތާވަލް

1006ވަނަ މާއްދާ - އެއްކަހަލަ ފުށު ގިނަ ކުށުން އަދަބުދިނުން

1007ވަނަ މާއްދާ - އަދަބު ކަނޑައަޅާ ކޯޓުގެ ބާރުތައް

1008ވަނަ މާއްދާ - ކައްފާރާ

1100ވަނަ ބާބު

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް

1100ވަނަ މާއްދާ - އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުން

1101ވަނަ މާއްދާ - ކުށްމާނަކުރުމުގައި، ޢުޛުރެއްގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ، ކުށުގެ ނިޔަތުގެ ރުކުންތައް އިތުރުވާނަމަ، އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުން

1102ވަނަ މާއްދާ - ބޮޑު ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1103ވަނަ މާއްދާ - ފަރުވާލެއްނުވުމުގެ އަނިޔާވެރިކަމާ ދެރަކުރުމުގެ ސަބަބުން ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1104ވަނަ މާއްދާ - ކުށްކުރާއިރު އެހެން ކުއްޖެއްގެ ބޭނުންހިފުމުން ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1105ވަނަ މާއްދާ - އަނިޔާވެރިވުން މީހާއަށް ބަދަލުދިނުން އިންތިޤާމުހިފުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1106ވަނަ މާއްދާ - ކުށްވެރިޔާ ކުރިކަމަށް ދެރަވާކަން އާންމުންގެ ތެރޭގައި ފާޅުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1107ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް، އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1108ވަނަ މާއްދާ - މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ދިފާޢެއް އޮތުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1109ވަނަ މާއްދާ - މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ޢުޛުރުގެ ދިފާޢެއް އޮތުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1110ވަނަ މާއްދާ - ސިކުނޑިއަށް ނުވަތަ ޖިސްމާނީ އިންސާނަށް އަސަރުކޮށްފައިވުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1200ވަނަ ބާބު

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމުގެ ގޮތް

1200ވަނަ މާއްދާ - އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުމާއި ދަށްވުން

1201ވަނަ މާއްދާ - އަދަބެއްގެ ގޮތުން ޖަލަށްލުން

1202ވަނަ މާއްދާ - ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ދެވޭ އެހެނިހެން އަދަބުތައް

1203ވަނަ މާއްދާ - ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ދެވޭ އެހެނިހެން އަދަބުތަކުގެ ޝަރުޠުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުން

1204ވަނަ މާއްދާ - މަރުގެ އަދަބު

ފުރަތަމަ ބައި : އާންމު ބައި

10ވަނަ ބާބު

އިބްތިދާއީ މާއްދާތައް

10ވަނަ މާއްދާ - ތަޢާރުފާއި ނަމާއި ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚު

11ވަނަ މާއްދާ - ތަރުޖަމާކުރުމުގެ އުސޫލުތައް؛ އާންމު މަޤްޞަދުތައް

12ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކުށް ނޫން އެހެން ކުށްތައް އުވިދިއުން

13ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނުގެ ބާރު ހިނގާ ދާއިރާ

14ވަނަ މާއްދާ - މަދަނީ ފަރުވާތައް ދެމެހެއްޓުން

15ވަނަ މާއްދާ - ހެކި ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ؛ އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާ ހިނދަކު [illegible]

16ވަނަ މާއްދާ - ފައިސާގެ އަދަދުތައް ބަދަލުވުމުގެ މަޖިލީހުން މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ވާޖިބު

17ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

18ވަނަ މާއްދާ - އުވާލެވޭ ޤާނޫނު

ތަޢާރުފާއި ނަމާއި ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚު

ތަޢާރުފާއި ނަން

10.___(ހ) މިޤާނޫނަކީ، ޖިނާއީ ކުށްތަކާއި، އެކުށްތަކުގެ ޒިންމާ އުފުލުމުގެ މިންގަނޑާއި، އެކުށްތަކުން ސާބިތުކުރުމުގެ ދިފާޢުތަކާއި، އެކުށްތަކުގެ އުޤޫބާތާއި، ކުށްކުރާމީހާއި އުޤޫބާތު ދަރަޖަކުރުމުގެ ނިޒާމާއި، ކުށުގެ ދަރަޖައާއި ގުޅޭ ބޭނުންކުރާނެ ކަންތައްތަކާއި، އަދިވެސް ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލާއި، އަދިވެސް ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑު ކަނޑައަޅައި [illegible] އެންމެހައި އުސޫލުތައް ބަޔާންކޮށްދޭ ޤާނޫނެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު" އެވެ.

އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚު

(ރ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މިޤާނޫނު ފާސްކޮށް ތަސްދީޤުކޮށް، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާތާ 6 (ހައެއް) މަސްދުވަސް ހަމަވާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

ކުރީގެ ކަންކަން

(ބ) އާންމު އުޞޫލުތަކުގެ ގޮތުން، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިނގައިފައިވާ ނުވަތަ ކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގެ މައްސަލަ މި ޤާނޫނު ނުހިނގާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މިޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިނގައިފައިވާ ނުވަތަ ކޮށްފައިވާ ކުށަކަށް މިޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު އަދަބު ކަނޑައަޅާނަމަ، އެކުށަކަށް ދިނުމަށް މިޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބަކީ ކުރީގެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބަށްވުރެ ލުއި އަދަބެއްނަމަ، އެފަދަ ކުށަކަށް އަދަބު ކަނޑައަޅާނީ މިޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(ޅ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިނގައިފައިވާ ނުވަތަ ކޮށްފައިވާ ކުށެއް ނުވަތަ ކުށުގެ އަމަލެއް، މިޤާނޫނުގައި ކުށެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާފައިނުވާނަމަ، މިޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު އެކުށުގެ ނުވަތަ އަމަލުގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތުގައި ދަޢުވާކޮށް ނުވަތަ އަދަބުދިނުން ނުވާނެއެވެ.

ތަރުޖަމާކުރުމުގެ އުސޫލުތައް؛ އާންމު މަޤްޞަދުތައް

ތަރުޖަމާކުރުމުގެ އުސޫލު

11.___(ހ) މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާތައް ތަރުޖަމާކުރާނީ އެ މާއްދާތަކުގެ އިބާރާތްތަކުން

ދޫރަވާ އާންމު މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރެވޭ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް މާއްދާއެއްގެ އިބާރާތުގައިވާން އެއް މަސައްކަތް ވުރެ ގިނަ މާނަ ދޫރަވާ ގޮތަށް ތަފާތުވާނަމަ، އެ މާއްދާ ތަފާތުވާން ވާނީ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިގެންވާ އާންމު މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރެވޭ ގޮތުގެ މަތިންނާއި، މާނަކުރަންޖެހޭ މާއްދާގައި ހިމެނިގެންވާ ޚާއްޞަ މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރެވޭ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދީފައިވާ އިޚްތިޔާރު ބޭނުންކުރުމުގައި ބޭނުންކުރަންވާނީ، އެ ބޭނުންކުރާ މާއްދާގެ މިންގަނޑުތަކާ ދިމާވާ ގޮތަށް ކަނޑައެޅިގެންވާ އާންމު މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރެވޭ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. އަދި އެ މިންގަނޑުތަކާ އެއް ޚާއްޞަ ނުވާނަމަ، މިންގަނޑުތަކަކީ ވެސް ނަމަ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިގެންވާ އާންމު މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރެވޭ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

އާންމު މަޤްޞަދު

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ އާންމު މަޤްޞަދަކީ ދީނާއި، ފުރާނައާއި، ނަސަބާއި، ބުއްދިއާއި މުދާ ހިމާޔަތް ކޮށް، ޤާނޫނީ ގޮތުން ރައްކާތެރިކުރަންޖެހޭ ފަރުދުންނާއި މުޖުތަމަޢުގެ މަސްލަހަތު ގެއްލުވާލާ ނުވަތަ ގެއްލުވާލުމަށް ކުރިމަތިކޮށްދޭ ޢަމަލުތައް ހުއްޓުވުމާއި، ކުށްކުރާ މީހުންނަށް އަދަބު ދިނުމާއި، ކުށްތަކުގެ މައްސަލަތަކުގައި ޢަދުލުވެރި ޝަރީޢަތެއް ގެންދިއުމުގެ ގޮތުން ކުށްތަކާއި އަދަބުތައް ކަނޑައަޅާ ކުށުގެ ބާވަތުން ކުށްވެރިކުރުމެވެ، އަދި އެ ފަދަ ޢަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން ކުށްވެރިވާ މީހުންނަށް ޢިބްރަތް ދިނުމެވެ. މި ކަމުގައި، މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކުގެ ތެރޭގައި އެކުލެވޭ ކަމަށް ބަލާނީ، އަދި މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކަށް މަތިވެރިކަމާ އެއްގޮތަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ:

1. ކުށްކުރާ މީހާ ކުށްވެރިވާ ނިސްބަތަށާއި، ކުރާ ކުށުގެ ބާވަތުގެ ނިސްބަތަށާއި އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ އަދަބެއް ކަނޑައެޅުން؛
2. ކުށަކަށް ނުވާ އަމަލު ކުށެއްގެ ގޮތުގައި ކުށްވެރިކުރުމުން ރައްކާތެރިކުރުމާއި، ކުށުގެ އަމަލު ކުށެއްގެ ގޮތުގައި ކުށްވެރިކުރުން؛
3. ކުށުގެ ތަޙުޤީޤުތަކާ ނުވަތަ ކުށް ސާބިތުކުރާ މިންގަނޑު އިންސާފުވެރި ގޮތުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ނުބައި ގޮތުގައި މުޢާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވުން؛

4. ކުށް މާނަކޮށްދީގެން އަދި ވަކި ދަރަޖަތަކަކަށް ކުށްތަކަށް ބަހައިގެން، ކުށްކުރަން ދެވޭ އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅައިދިނުމާއި، ކުށުގެ ގޮތުގައި މަނާކުރެވިފައިވާ ޢަމަލުތަކަކީ ކޮބައިކަމުގެ އެކަށީގެންވާ އިންޒާރު ދިނުމާއި އެ ފަދަ ޢަމަލެއް ކޮށްފިނަމަ ނުކުންނާނެ ނަތީޖާއަކީ ކޮބައިކަން ބަޔާންކޮށްދިނުން.

އިތުރު މަޤްޞަދު

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޤްޞަދުތަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނޭގޮތުގެ މަތިން، އަންނަނިވި ކަންކަން ދުރުހެލިކޮށް އާންމު މަސްލަހަތު ރައްކާތެރިކުރުމަކީ ވެސް މި ޤާނޫނުން ހާޞިލުކުރަން ބޭނުންވާ މަޤްޞަދުތަކެވެ:

1. މުޖުތަމަޢުގެ ހައްދު ހަމަތަކަށް އުނިކަން ގެނެސް ޢަމަލުތަކަށް އެކަށީގެންވާ އަދަބު ކަނޑައަޅައިގެން، އެ ހައްދު ހަމަތަކުގެ ދިފާޢުކުރުން؛
2. ކުށްކުރަން ކަނޑައަޅައިފައިވާ އަދަބުގެ ސަބަބުން އެ ފަދަ ކުށްކުރުމުން ދުރުހެލިކުރުވުމާއި އެ ފަދަ ކުށް މަދުކުރުން؛
3. ބޭނުންތެރިކަމުން ބެލެވޭ ހާލަތްތަކުގައި ހަވާލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅައި، ޖިނާއީ ޢަމަލުތަކާ ކަމުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލުތަކާ ކުރުން ތަފާތުކުރުވިދާނޭގޮތުން.

ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކުށް ނޫން އެހެން ކުށްތައް އުފެއްދުން

12.____ މި ޤާނޫނުގައި ކުށެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ ހައްދު ވެސް ޤާނޫނެއްގައި ކުށެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ޢަމަލެއް ކުށެއް ނޫނެވެ.

ޤާނޫނުގެ ބާރު ހިނގާ ދާއިރާ

ޤާނޫނުގެ ބާރު ހިނގާ ދާއިރާ

13.___(ހ) އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ ބާރު ދައުލަތަށް

ލިބިގެންވެއެވެ:

1. (i) ކުށެއްގެ ރުކުނެއް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ޢަމަލެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ ހިނދު، އެ ކުރަކަން؛ ނުވަތަ

(ii) ކުށެއްގެ ރުކުނެއް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަމަލެއްގެ ނަތީޖާއެއްގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައިކަމަށް ވާ ހިނދު އެ ކުރަކަން؛ ނުވަތަ

(iii) މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ކުށެއްގެ ޢަމަލު ފުރިހަމަވާ ހިނދު، އެ ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ރުކުން ނުވަތަ ނަތީޖާގެ ރުކުން ފުރިހަމަވީ ދިވެހިރާއްޖޭގައިކަމުގައި ވާ ހިނދު، އެ ކުރަކަން؛ ނުވަތަ

(iv) އަންނަނިވި ނުކުތާތަކެއް ހިމެނިގެންވާ ގޮތަށް ހިންގާ މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ކުށްކުރަން:

ހ. އެ ފަދަ ކުށެއްގެ ރުކުނެއް ކަމުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރުން؛ އަދި

ށ. ކުށުގެ ޢަމަލު ފުރިހަމަކުރުމަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ތަނަކީ ނުވަތަ އެ ކުރުން ނުކުރުން ބޭނުންވާ ނަތީޖާ ނުކުރަން ކަނޑައަޅައިފައިވާ ތަނަކީ ދިވެހިރާއްޖެ ފިޔަވައި އެހެން ޤައުމެއްކަމުގައި ވުން؛ އަދި

ނ. އެ ކުށުގެ ޢަމަލު ފުރިހަމަކުރުމަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤައުމުގައި، ނުވަތަ އެ ކުށުގެ ނަތީޖާ ނުކުރަން ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤައުމުގައި އެކުށުގެ ޢަމަލުފުރިހަމަ ވެއްޖެ ނަމަ އެއީ އެޤައުމުގައި ވެސް، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެ ކަން ކުރި ނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް ކުށެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެ ޢަމަލަކަށް ވުން؛ އަދި

2. ކުށެއްގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، ރައްޔިތުންނަށް ނުވަތަ ދައުލަތަށް، ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުދަލަށް، ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ބާރު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަކަށް، ގެއްލުމެއް ކުރިމަތިވާ

ބާވަތުގެ ކުށާއި، އެއިން ފަރާތަކަށް އެ ފަދަ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމަށް ބެލެވޭ މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ކުށް؛ އަދި

3. ކުށްކުރީ ކޮންމެ ތަނެއްގައިކަމަށް ވި ނަމަވެސް ދިވެހި ރައްޔިތަކު ނުވަތަ ދިވެހި ރައްޔިތަކާ ގުޅިގެން ކުރާ ކުށް، ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅުން ބިނާވެފައިވާ މީހަކު ކުރާ ކުށް؛ އަދި

4. ކުށްކުރީ ކޮންމެ ތަނެއްގައި ކަމުގައި ވި ނަމަވެސް، އަދި އެ ކުށްކުރި މީހުންގެ ދިރިއުޅުން ބިނާވެފައިވަނީ ކޮންމެ ޤައުމެއްގައި ކަމުގައި ވި ނަމަވެސް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނާ ކަނޑައެޅިގެން ހިލާފުވެ ކުރާ ކޮންމެ ކުށެއް. އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ ސަބަބުން އެ ކުށުގެ ބަދަލުގެ މައްސަލާ ޤާނޫނު ހިންގުމުގެ ބާރު ދައުލަތަށް ލިބިދޭ ބާވަތުގެ ކުށް؛ އަދި

5. ކަނޑުގެ އުޅަނދުފަހަރާއި ވައިގެ އުޅަނދުފަހަރުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިދަ ނަގައިފައިވާ އުޅަނދަކާ ދެކޮޅަށް ނުވަތަ އެއިން އުޅަނދެއްގައި ކުރެވޭ ކުށް.

ކުށުގެ މައްސަލައަށް ޤާނޫނު
ހިންގުމުގެ ބާރު އޮތުން އެއީ
ކުށުގެ ރުކުނެއް ނޫންކަން

(ނ) ކުށެއްގެ މައްސަލަ ޤާނޫނު ހިންގުމުގެ ބާރު ދައުލަތަށް އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމަކީ، އެ ކުށުގެ ރުކުނެއް ނޫނެވެ. އެއީ ކުށެއްގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ދައުލަތަށް ލިބިގެންވާ ބާރު ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މިންގަނޑެކެވެ. ޤާނޫނު ހިންގުމުގެ ބާރު ދައުލަތަށް އޮތްކަން ސާބިތުކުރަން ބޭނުންކުރާނީ މިންގަނޑަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުވާ ނިސްބަތުން ސާބިތުކުރުމުގެ ދަރަޖައިން ފަރާތުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫނެވެ.

ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ބާރު

(ރ) ކޯޓުގެ ޙުރުމަތަށް އުނިކަން އެރުވުމުން އެ ކަމަށް ކޯޓުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމަށް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ބާރާއި، ކޯޓުގެ އަމުރުތަކާ ޚިލާފުވާ ފަރާތްތަކާމެދު ކަނޑައަޅާ އަސާސްތަކާއި މި ގުޅުންހުރި ކަންކަން ކަނޑައަޅާނީ ޤާނޫނަކުންނެވެ.

ދަޢުވާ ޙައްޤުވާ ފަރާތް އެހެން ޤައުމަކަށް ދައުލަތުން ފޮނުވައި ދިނުމަށް އެދުން

(ހ) ދިވެހިރާއްޖޭ ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާއެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާނަމަ ހިނދަކު، ދަޢުވ◌ާ ޙައްޤުވާ މީހާ، އެހެން ޤައުމަކަށް ދައުލަތުން ފޮނުވައިދިނުން އެދި، ދަޢުވާ ޙައްޤުވާ މީހާގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ދަޢުވާގެ ދިފާޢުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ [illegible] [illegible].

މާނަކުރުން

(ށ) 1. "ދިވެހިރާއްޖެ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ދިވެހިސަރުކާރުގެ ބާރު ހިނގާ ބިމާއި، ކަނޑާއި، އެބިމާއި ކަނޑުގެ [illegible] ވައިގެ ސަރަޙައްދާއި އަދި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކުން، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ނިސްބަތްވާ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދާއި، ސަރަޙައްދީ ކަނޑާއި، މިއެންމެހާ ތަންތަނެވެ.

2. "ދައުލަތް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޙުކޫމަތު [illegible] ބައިނަލްއަޤުވާމީ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ނ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible].

ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކާ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'ދިވެހިރާއްޖެ' ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދު ކަމަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ސަރަޙައްދު ހިމެނެއެވެ. އަދި އެފަދަ ބާވަތްތަކުގައި ކުރާ ކުށްތަކަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަމުންނެވެ.

މަދަނީ ޒިންމާތައް ދެމެހެއްޓުން

14.____ މި ޤާނޫނުގައި އަދަބު ކަނޑައަޅައިފައިވާ އެއްވެސް ޢަމަލަކާ ގުޅިގެން މަދަނީ ދައުވާއެއްގައި ބަދަލެއް ހޯދުމަށް، ނުވަތަ އަދަބެއް ދިނުމަށް، ނުވަތަ މުދަލެއް ހިފެހެއްޓުމަށް، ނުވަތަ އަނބުރާ ދޭންޖެހޭ އެއްޗެއް ހޯދުމަށް، ނުވަތަ ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިން އެނޫން ވެސް ކަމެއް ތަންފީޒުކުރުމަށް އެދި ޝަރީޢަތަށް ނުވަތަ އިލްތިމާސްތަކަށް، މި ޤާނޫނުން ހުރަހެއްނާޅައެވެ. ނުވަތަ އުނިކަމެއް ނުގެނެއެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގައި ކުށް ކަނޑައެޅުމުގައި، ކުށުގެ މަދަނީ ގެއްލުމުގެ ބައިވެސް ހިމެނިގެންނުވާނެއެވެ.

ހެކި ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ؛

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު ކުށްވެރިނުވާނެ ކަންކަން

ކުށް ނުކުރާކަން ގަބޫލުކުރުން

15.___(ހ) ޝަރުޢީ ނުކުރާކަން މިންވަރަކަށް ކުށުގެ ޝައްކު ބުރުހާން ސާބިތުކުރެވިގެން ދެނުވީ އެއްވެސް މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށެއް ސާބިތުކުރެވިގެންވާ ކަމަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ. އެމިންވަރަކަށް ހެކި ދެވެން ނެތް ބާރުގަދަކަމުގައި، ދައުވާ ކުރެވޭ މީހާ ކުށެއް ނުކުރާ މީހެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ

(ށ) 1. ކަމެއް ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ އޮތް މީހަކަށް އެ ޒިންމާ އަދާނުކުރެވިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެ ކަމެއް ކަނޑައެޅިގެންދާނީ، އެ މީހަކާ ދެކޮޅަށެވެ.

ދައުލަތުގެ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އޮތް ޒިންމާ

2. މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހައި ހިނދަކު، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ ޒިންމާ، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އުފުލަންވާނެއެވެ:

(i) ޝައްކެއް ނުކުރެވޭނެ މިންވަރަށް، ކުށުގެ އެންމެހައި ރުކުންތައް ސާބިތުކޮށްދިނުން؛

(ii) ޝައްކެއް ނުކުރެވޭނެ މިންވަރަށް، އިސްތިސްނާގެ އެންމެހައި ހާލަތްތަކާއި، އާންމުނޫން އެންމެހައި ދިފާޢުތަކާއި، އަދި ކުށެއްކަމުގައި އެ ޢަމަލު ނުބެލުމަށް ހުރި އެންމެހައި ހާލަތްތަކަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށުގެ މައްޗަށް ނުހިނގާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުން؛ އަދި

(iii) ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އުފުލިފައިވާ ދަޢުވާގައި، ކުށުގެ ޒިންމާ އެ ފަރާތުން އުފުލަންޖެހޭކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވާ އެހެން ހުރިހައި ހެއްކަކާއި ކަންކަމެއް ލިބިހުރި އެންމެހައި ހެއްކެއްގެ ބަރުދަނަށް ބަލައި ސާބިތުކޮށްދިނުން.

ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އޮތް ޒިންމާ

3. މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހައި ހިނދަކު، ކުރަނެގެން އޮތް ޤާނޫނީ ގޮތުން ދިފާޢެއްގައި ހިމެނޭނެ ގޮތުގެ ޒިންމާ ލިބިހުރި އެންމެހައި ހެއްކެއްގެ ބަރުދަނަށް ބަލައި ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ، ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްދެވެންދެން ޤަބޫލުކުރާ ކަންކަން

(ނ) އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްދެވެންދެން ހިނދަކު، މި ޤާނޫނުން ވަކި ކަމެއް ވަކި ގޮތަކަށް ޤަބޫލުކުރަން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހިނދެއްގައި، އެ ކަމެއް ސާބިތުކޮށްދެވެންދެން، އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް [illegible] ސާބިތުކޮށްދޭން ޖެހޭނީ [illegible]. އެއީ، އެ ކަމުގެ [illegible] ސާބިތުކޮށްދޭން ޖެހޭ [illegible].

މާނަކުރުން

(ރ) "އާންމު ދިފާޢު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 40 ވަނަ ބާބު، 50 ވަނަ ބާބު، 60 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިފާޢުތަކެވެ.

ފައިސާގެ އަދަދުތަކުން ރައްދުވެރިންގެ މަޖިލީހުން މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ވާޖިބު

16.___(ހ) މުދަލާއި ހިދުމަތުގެ އަގެއް އަންނަ ބަދަލާ ގުޅިގެން، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ އަދަދުތަކަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭތޯ ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި މަދުވެގެން ކޮންމެ ހަތަރު އަހަރަކުން އެއްފަހަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެ އަދަދުތައް މުރާޖަޢާކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބަދަލުގެނައުމަށް ނިންމައިފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ އަދަދުތައް އެ ގޮތުގައި ދެމިއޮންނަންވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

17.___ އިބާރާތެއް ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ގޮތުން ތަފާތު މާނައެއް ކަނޑައެޅިގެން ބޭނުންނުވާހައި ހިނދަކު:

1. "ބައިވެރިން"އަށް ދީފައިވަނީ 30ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

2. "ބިރުދެއްކުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ އުފެދޭ ދަތުވާއިރުގެ ނަފްސާނީ ގޮތުން ކުރެއް ނަތީޖާގެ ބުރަކޮށް ނުވަތަ ކުރިން ކުރިޔަށް ނުވާކަމުގެ ބުރަކޮށް ނުވަތަ ކުރެއް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ހުރި ނުރައްކާގެ ހިޔާލެއް އުފެއްދުމެވެ.

3. "ކުށެއްކުރަން އުޅުން"އަށް ދީފައިވަނީ 80ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

4. "އޮބަޖެކްޓިވް ބަޖި"އަށް ދީފައިވަނީ 710ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ (1)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

5. "އޮބަޖެކްޓިވް ޓެސްޓް"އަށް ދީފައިވަނީ 710ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

6. "މަސްތާ"އަށް ދީފައިވަނީ 315ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

7. "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާ"ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ވޭނާއި، ހަށިގަނޑަށް ޖެހޭ ބައްޔާއި، ހަށިގަނޑުގެ މާއްދީ އެއްވެސް ބަޔަކަށް ލިބޭ އުނިކަމަކަށެވެ.

8. "ފަސާދުކުރުން"އަށް ދީފައިވަނީ 222ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

9. "ފަސާދުކުރަނިވި މާއްދާ"އަށް ދީފައިވަނީ 121ވަނަ މާއްދާގެ (ސ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

10. "ހާލަތުގެ ރުކުން"އަށް ދީފައިވަނީ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

11. "ސާފު އަދި ޝައްކުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނެތި" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ލިބިފައިވާ ހެކި އަޅައިލާއާ އިރު ކުށެއް ސާބިތުވިކަން ބެލެވޭ މިންގަނޑެއް ފުދި ވަރި ދަރަޖައެއްގެ، އެހެންނަމަވެސް އެއްވެސް ޝައްކެއް އުފެދުން ތަނެއްނެތް މިންވަރަށް ކުށް ލިބުމުގެ މިންގަނޑެއް ފުދި ތަން މިންގަނޑެއްގެ ގޮތުގައެވެ.

12. "ޖިމާގެ މީހުން"އަށް ދީފައިވަނީ 410ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

13. "ދެކެވޭ ވާހަކަ" އަށް ދީފައިވަނީ 231ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

14. "ޢަމަލުގެ ރުކުން"އަށް ދީފައިވަނީ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

15. "ރުކުން"އަށް ދީފައިވަނީ 27ވަނަ މާއްދާގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

16. "ނަތީޖާ"އަށް ދީފައިވަނީ 32ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

17. "ކުށެއް ސާބިތުވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ އުފުލާ ދަޢުވާއެއްގައި ކުށާ

ޙުކުމެއްގައި ކުށަކުން ކުށްވެރިވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށެވެ. އަދި އެޙުކުމް އެއްވެސް ގޮތަކުން ބަދަލުވެފައި ނުވުމަށާއި، ދޫކޮށްލައިފައި ނުވުމަށެވެ. ނުވަތަ މީހަކު ކުށެއް ކުރިކަމަށް އެއްބަސްވުމާ އެއްބަސްވުން ކޯޓުން ގަބޫލުކުރާ ގަބޫލުކުރުމަށެވެ.

18. "އެޖެންޓް"އަށް ދީފައިވަނީ 70ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވެ.

19. "ކުންފުނި"އަށް ދީފައިވަނީ 70ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވެ.

20. "އިސްލާމީ މަރުކަޒެއްގެ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވަނީ 538ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވެ.

21. "އިސްލާމީ މަރުކަޒު"އަށް ދީފައިވަނީ 537ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވެ.

22. "ކުންކުރާ ޖަމާޢަތް"އަށް ދީފައިވަނީ 720ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވެ.

23. "ބަންދުގައި މީހުން ބައިތިއްބާ ތަނެއް ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވަނީ 532ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވެ.

24. "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު"އަށް ދީފައިވަނީ 120ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވެ.

25. "އޮގެވައިޖުން"އަށް ދީފައިވަނީ 212ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވެ.

26. "ބޭނުންވާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރަށް ބާރުގެ ބޭނުން ކުރުވިއްޔާ ކަމުގައި ބެލުމަށް"އަށް ދީފައިވަނީ 45ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވެ.

27. "ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްފާނެކަމުގެ ނުފޫޒު"އަށް ދީފައިވަނީ 55ވަނަ މާއްދާގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

28. "ދިރިއުޅޭ ތަން"އަށް ދީފައިވަނީ 230ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

29. "ރުކުންތައް"އަށް ދީފައިވަނީ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

30. "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދު"އަށް ދީފައިވަނީ 614ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

31. "[illegible]" އަދި "[illegible]"އަށް ދީފައިވަނީ 50ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

32. "[illegible]"އަށް ދީފައިވަނީ 121ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

33. "[illegible]"އަށް ދީފައިވަނީ 215ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

34. "[illegible]"އަށް ދީފައިވަނީ 215ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

35. "[illegible]"އަށް ދީފައިވަނީ 212ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

36. "[illegible]"އަށް ދީފައިވަނީ 215ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

37. "[illegible]"އަށް ދީފައިވަނީ 721ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

38. "ބަލި"އަށް ދީފައިވަނީ 710ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

39. "ބާރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ތިމާއަށް އެހެން ތަނަކަށް ނުދެވޭނެ ގޮތަށް ހިފެހެއްޓުމާއި، ބަންދުކުރުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ތިމާގެ ހަށިގަނޑަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާ ފަދަ ގޮތަކަށް މާއްދީ ގޮތުން ބާރު ބޭނުންކުރުމާއި، އެ ބާރު ބޭނުންކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުމަކާއި އަނިޔާކޮށްފާނެކަމުގެ އަދި ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ނުވަތަ ތިމާއަށް އެހެން ތަނަކަށް ނުދެވޭނެ ގޮތަށް ހިފެހެއްޓުމުން ހިމެނޭގޮތަށް ހަށިގަނޑަށް އަނިޔާ ލިބިދާނެކަމުގެ ބިރު އިހުސާސް ކުރުވުމަށެވެ.

40. "ހިނގާބިނގާވެ އުޅުމުގެ މިނިވަންކަން"އަށް ދީފައިވަނީ 140ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

41. "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވަނީ 533ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

42. "އާންމު ދިޔާރު"އަށް ދީފައިވަނީ 15ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

43. ފިރިހެން ނަމުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ނަން އަންހެން ނަމުގެ ގޮތުގައި، އަދި އަންހެން ނަމުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ނަން ފިރިހެން ނަމުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ.

44. "ކުންފުންޏެއްގެ އިސް ހިންގުންތެރިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 70ވަނަ މާއްދާގެ (ސ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

45. "މަތީ ދަރަޖައަކަށް ސަލާމަތީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވާ މަޢުލޫމާތު"އަށް ދީފައިވަނީ 232ވަނަ މާއްދާގެ (ސ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

46. "މަތީ ދަރަޖައަކަށް ސަލާމަތީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވާ ތަން"އަށް ދީފައިވަނީ 230ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

47. "ގޭ"އަށް ދީފައިވަނީ 120ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

48. "ގޭގައި ބަންދުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިރިއުޅޭ ހިޔާވައްސެއްގައި އެތަނެއްގެ ސަރަހައްދުން ބޭރަށްދިއުން މަނާކޮށްފައި ކުށްވެރިއަކަށް އަދަބެއްގެ ގޮތުން ބަންދު ކުރުމެވެ.

49. "މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ކުށް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ 80އާއި 81އާއި 82ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކުށަށެވެ.

50. "ޤާބިލުކަންނެތް"އަށް ދީފައިވަނީ 27ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

51. "މީހުން ދިރިއުޅޭ ތަން"އަށް ދީފައިވަނީ 221ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

52. "ކުށްކުރުމުގެ އަލާމާތް"އަށް ދީފައިވަނީ 87ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

53. "މަސްތުވުން"އަށް ދީފައިވަނީ 31ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

54. "އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫންގޮތަކަށް މަސްތުވުން"އަށް ދީފައިވަނީ 54ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

55. "މަނާކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް"އަށް ދީފައިވަނީ 539ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

56. "ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިގާދު" އަދި "ހުއްދަ ބާތިލު"އަށް ދީފައިވަނީ 40ވަނަ

މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

57. "[illegible]" ނުވަތަ "[illegible]"އަށް ދީފައިވާ 24ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

58. "[illegible]"އަށް ދީފައިވާ 411ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

59. "[illegible] ކުރާ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވާ 521ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

60. "[illegible]"އަށް ދީފައިވާ 44ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

61. "ދިވެހިރާއްޖެ"އަށް ދީފައިވާ 13ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

62. "މާއްދީ އެހީތެރިކަން"އަށް ދީފައިވާ 720ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

63. "[illegible]"އަށް ދީފައިވާ 611ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

64. "ކުޑަކުއްޖެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ އުމުރުން 18 އަހަރު ނުފުރޭ ކޮންމެ ކުއްޖެކެވެ.

65. "ނިސްބަތުން ކުޑަ މިންވަރަށް ބައިވެރިވި މީހާ"އަށް ދީފައިވާ 30ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރު ގެ (ii)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

66. "[illegible]"އަށް ދީފައިވާ 721ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

67. "ވަކި ޒާތަކަށް ކުންފުނިން އަމަލުކުރަން ޖެހޭ ޤަވާއިދެއް"އަށް ދީފައިވާ

41ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

68. "އިހުމާލު"އަށް ދީފައިވަނީ 24ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

69. "ދަޢްވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށްވެދާނެ ދިފާޢު"އަށް ދީފައިވަނީ 60ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

70. "މަޤްސަދުގެ ރުކުން"އަށް ދީފައިވަނީ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

71. "ހަޑިހުތުރު"އަށް ދީފައިވަނީ 622ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

72. "ކުށްކުރާ މީހާ" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ ކުށެއް ސާބިތުވެފައިވާ ކޮންމެ މީހަކަށެވެ.

73. "ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު"އަށް ދީފައިވަނީ 510ވަނަ މާއްދާގެ (ސ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

74. "ޝަރުޢީ މަޖިލިސް"އަށް ދީފައިވަނީ 520ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

75. "އިންތިޚާބު ކުރާ މީހާ" އަދި "[illegible] މީހާ"އަށް ދީފައިވަނީ 30ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރު ގެ (i)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

76. "ވެރި ފަރާތް"އަށް ދީފައިވަނީ 216ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

77. "ޖިނާއީ ބަންދު"އަށް ދީފައިވަނީ 537ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

78. "މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ފުލުހުން އެދިގެންވާ ހުރި އުފަންވާ އިންސާނާ

އާއި އާންމުކޮށް ހިއްސާ ވިއްކާ ކުންފުނިތަކާއި އާންމުކޮށް ހިއްސާ ނުވިއްކާ ކުންފުނިތަކާއި ސަރުކާރާއި ޕާޓްނަރޝިޕް ތަކާއި އަދި ކުންފުންޏެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތްތަކަށް.

79. "އަންހެނާގެ ޢިއްދަ"އަށް ދީފައިވަނީ 410ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

80. "ތިބިފައިވާ ހުރިހައި ހައްގެއްގެ [illegible] [illegible] ސާބިތުކޮށްދިނުން" ކަމަށް ބުނެފައި އޮވަނީ ސާފު އަދި ޤަބޫލުކުރެވޭ ހެކި މިންގަނޑަށް ވުރެ ދަށު މިންގަނޑެއްގައި ވާ ހެއްކެއް އަދި އެ މިންގަނޑުން ކޮށްދޭ ކަމަކީ ތިބިފައިވާ ހެއްކަށް ބަލާ އިރު ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ކަންތައް އެއީ ތެދުކަމަށް ވުމަކަށް ވުރެ ދޮގުކަމަށް ވުން ގާތް ކަމަށް ދައްކައިދިނުމެވެ.

81. "މީހެއްގެ އަމިއްލަ މަޢުލޫމާތު" އަށް ދީފައިވަނީ 232ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

82. "މުދާ" ކަމަށް ބުނެފައި އޮވަނީ އުފެދޭ މުދަލާއި ނުއުފެދޭ މުދަލާއި މާއްދީ މުދަލާއި މާއްދީނޫން މުދާ ހިމެނޭ ގޮތުން އެއްވެސް އަގެއް ހުރި ކޮންމެ އެއްޗަކަށެވެ. އަދި އޭގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މުދަލާއި ޚިދުމަތާއި އިޔާއި މުދަލުގެ މައްޗަށް އުފެދޭ ޙައްޤާއި މުދަލުގެ މައްޗަށް އުފެދޭ ބާރާއި ކޮންޓްރެކްޓުގެ ދަށުން ލިބިދޭ ބާރާއި މުދާ ބަދަލުކުރުމަށް ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ މަޢުލޫމާތަށް ނުވަތަ އެކިއެކި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] ޖަނަވާރާއި [illegible] އޮތް [illegible] [illegible] ރަސްމީ ލިޔުންތަކަށެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި ބިލްތަކާއި، [illegible] ލިޔުންތަކާއި، [illegible] މިލްކުވެރިކަމުގެ ލިޔުންތަކާއި، ހުއްދަތަކާއި ހިމެނެއެވެ.

83. "[illegible] މުދާ"އަށް ދީފައިވަނީ 211ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ

މާނަކުރުމެވެ.

84. "މަޤްސަދު"އަށް ދީފައިވަނީ 24ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

85. "ޕިރަމިޑް ސޭލްސް ސްކީމް"އަށް ދީފައި ވަނީ 319ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

86. "އެކަށީގެންވާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ޑ)ގައި މާނަކޮށްދީފައިވާ އިހުމާލު ނުވުމަށެވެ.

87. "ޝައްކެއް އުފެދޭނެ [illegible] މިންވަރަށް [illegible] ސާބިތު ވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ހެކީގެ މިންގަނޑުތަކުގެ އެންމެ މަތީ ދަރަޖައިގެ ހެކިބަހުން ސާބިތުވާ ސާބިތުވުމަށެވެ. އަދި އެ މިންގަނޑުން ކޮންމެ ކަމަކީ ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާކަމުގެ ތެދުކަމާ މެދު އެކަށީގެން ނުވާ [illegible] އެއްވެސް [illegible] އުފެދޭނެ ފުރުޞަތެއް ނުހިންގުމެވެ.

88. "ފަރުވާކުޑަކުރުން"އަށް ދީފައިވަނީ 24ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

89. "ހިފެހެއްޓުން"އަށް ދީފައިވަނީ 140ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

90. "ނަތީޖާގެ ރުކުން"އަށް ދީފައިވަނީ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

91. "[illegible]"އަށް ދީފައިވަނީ 710ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (5)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

92. "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ބޮޑު އަނިޔާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މަރުވުން ނުވަތަ މަރުވެދާނެ ކަމުގެ ބިރު [illegible] ނުވަތަ [illegible] ހަށިގަނޑުގެ [illegible] ނުވަތަ

ގުނަވަނަކަށް އުނިކަމެއް ނުވަތަ ގެއްލުމެއް ނުވަތަ އައިބުކަމެއް ދާއިމީ ގޮތުގައި ލިބިދާނެފަދަ ބޮޑު އަނިޔާއަކަށެވެ.

93. "ރިޝްވަތް"އަށް ދީފައިވަނީ 214ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

94. "ޖިންސީ މުޢާމަލާތް"އަށް ދީފައިވަނީ 131ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

95. "ޖިމާޢުވުން"އަށް ދީފައިވަނީ 130ވަނަ މާއްދާގެ (ސ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

96. "ދަރުމަތް"އަށް ދީފައިވަނީ 13ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

97. "އެއްޗެހި ރައްކާކުރާ ތަން"އަށް ދީފައިވަނީ 230ވަނަ މާއްދާގެ (ކ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

98. "ކުށެއް ސާބިތުކުރުމަށް ކުރުގެ އަމަލު އެކަށި ފުދުން"ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ 24ވަނަ މާއްދާގެ (ވ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

99. "އެކަށީގެންވާ ޝައްކު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ 80ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

100. "މާއްދީ ކުށް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ފުރިހަމަކުރަންވާކަން މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފުރިހަމަވާ ކުށެއްގެ ޢުންޞުރުތައް ނުހިމެނޭ ކަންކަން ކަމަށެވެ.

101. "އަމިއްލައަށް މަދުވުން"އަށް ދީފައިވަނީ 113ވަނަ މާއްދާގެ (ސ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

102. "ބަރުން"އަށް ދީފައިވަނީ 220ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

103. "ވަގުތީ ބޭނުން" އަށް ދީފައިވަނީ 217ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

104. "ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތް" އަށް ދީފައިވަނީ 70ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

105. "ބާރުގެ ބޭނުން ހުއްދަވެގެންނުވާ" ކަމަށް ބުނެފައި އޮވަނީ 45ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

106. "ޤާނޫނު ހުއްދަ ނުކުރާ ގޮތަށް އަތުގައި އެއްޗެއް ބެހެއްޓުން" ކަމަށް ބުނެފައި އޮވަނީ 23ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

107. "އަގު" އަށް ދީފައިވަނީ 210ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

108. "އަނިޔާވެރި ކުށް" އަށް ދީފައިވަނީ 110ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

109. "މުހިންމު އާންމު ތަންތަން" އަށް ދީފައިވަނީ 221ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

110. "އަމިއްލަ އިޖްތިމާޢުގައި މަސްއޫލުވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އޮވަނީ 31ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

111. "ދިއުން" އަށް ދީފައިވަނީ 310ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

އުވާލާ ޤާނޫނު

އުވާލާ ޤާނޫނު

18.____މިޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/81
(ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު ޗެޕްޓަރ 1) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/81

(ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޗެޕްޓަރ 2) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/66 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޗެޕްޓަރ 3) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޗެޕްޓަރ 4) އުވާލިއްޖެ.

ޑްރާފްޓް

20ވަނަ ބާބު

ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކާއި ކުށުގެ ޒިންމާ އަދި ކުށުން ކުރިމަތިވާ ގެއްލުމުގެ ޒިންމާއުފުލުމާ ގުޅޭ ދިފާއުތައް

20ވަނަ މާއްދާ - ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލުމުގެ އަސާސް

21ވަނަ މާއްދާ - ކުށުގެ ރުކުންތައް ކަނޑައެޅުން

22ވަނަ މާއްދާ - ޢަމަލާއި އެ ޢަމަލުގެ ނަތީޖާއާ ދެމެދު ގުޅުން ހުރުން

23ވަނަ މާއްދާ - ޢަމަލެއް ކުރުމުން އުފެދޭ ޒިންމާ؛ އަތުގެ ވެރިކަމުން އުފެދޭ ޒިންމާ؛ ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުން އުފެދޭ ޒިންމާ

24ވަނަ މާއްދާ - ކުށުގެ ނިޔަތާ ގުޅޭ ރުކުންތައް

25ވަނަ މާއްދާ - ކަމެއް ނޭނގި ނުވަތަ [illegible] ކުރާ ކަންތައްތަކުން ކުށުގެ ނިޔަތް ނަފީވުން

26ވަނަ މާއްދާ - ސިކުނޑިއަށް ޖެހިފައިވާ ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ސިކުނޑިއަށް ދިމާވެފައިވާ ނުކުޅެދުމެއްގެ ސަބަބުން

ކުށުގެ ނިޔަތް ނަފީވުން

27ވަނަ މާއްދާ – ތުރުން

28ވަނަ މާއްދާ - އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ދެވޭ ހުއްދަ؛ [illegible] [illegible] [illegible]؛ [illegible] [illegible] ބަލައި [illegible] މަސްލަހަތުގައި ނުވާ

ޢަމަލު

29ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލުމުގެ އަސާސް

20.____ މި ބާބުގެ އެހެން މާއްދާއެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ހިނދަކު،

[illegible] ކުށެއްގެ ޒިންމާއުފުލުމަށްޖެހޭނީ އަންނަނިވި [illegible]:

(ހ) ކުށުގެ ރުކުންތައްކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] ރުކުނެއް [illegible] ޢަމަލުން

ފުރިހަމަވާ ކަންކަން، ނުވަތަ އެ ތުހުމަތު ކަނޑައެޅިގެން ފުރިހަމަކޮށްފި ނަމަވެސް، އެ ފުރިހަމަކުރުމާ އެންމެހައި ދުރުސްތަކެއް، 30 ވަނަ ބާބުގެ މާއްދާއަކުން ޢާއްމަން ނިސްބަތްކުރެވިގެންވާ ކަންކަން؛ އަދި

(ހ) ކުދީގެ ޒިންމާއުފުލުން ބަރީއަވެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިސްނާ ކަންކަމަށް، ކުދީގެ ޢަމަލު ގޮތުގައި ފުރިހަމަވާން ޖެހޭ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަނުވުން؛ އަދި

(ށ) މިޤާނޫނުގެ ފުރަތަމަ ބައިގައި ކުއްޖެއްގެ ދިފާޢުކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމަކަށް، ކުދީގެ ޢަމަލު ގޮތުގައި ފުރިހަމަވާން ޖެހޭ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަނުވުން.

ކުދީގެ ތުހުމަތު ކަނޑައެޅުން

ކުދީގެ ތުހުމަތު

21.___(ހ) ކުއްޖެއްގެ ތުހުމަތުކަމަށް ބެލެވިދާނީ އެ ވަނީ އަންނަނިވި ތުހުމަތުތަކެވެ:

1. އެ ކުރި ކުށުގެ ވަޒަން ސަޒާ ދޭ ތުހުމަތު ކަމުގައި ބެލޭނެ:

(i) ޢަމަލު؛ ނުވަތަ

(ii) ޙާލަތްތައް؛ ނުވަތަ

(iii) ޢަމަލުން ނުކުތް ނަތީޖާ؛ އަދި

2. ކުށް މަސައްކަތުގައި ނުވަތަ ދަރަޖަ ކުދީގެ ތުހުމަތުތަކުގެ މާއްދާގައި ހުރަހަކަށްވާނަމަ ގޮތުގެ ތަރީން، "ކުދީގެ ނިޔަތާ ގުޅޭ ތުހުމަތު" މި ސުރުހީގެ ދަށުގައި، 24 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ކުދީގެ ނިޔަތާ ގުޅޭ ތުހުމަތު".

މާނަކުރުން

(ށ) 1. "އަމަލުގެ ތުހުމަތު" ކަމަށް ބެލެވިދާނީ އެވަނީ، ކުދީގެ މާނަކުރެވިގެންވާއިރު، އެ ކުދީގެ ކުރިމަތިލެވޭ ބިނާކޮށްގެން ނުވަތަ ނުކުންނަ ދަރަޖައަށްވާނަމަ އަމަލާ ބެހޭ ގޮތުން، އެ ކުދީގެ މާނަކުރުމުގައި ހިމެނޭނެ ބަޔަކަށެވެ.

2. "ހާލަތުގެ ތުހުމަތު" ކަމަށް ބެލެވިދާނީ އެވަނީ، ކުދީގެ މާނަކުރެވިގެންވާއިރު، އަމަލުގެ ތުހުމަތުކަމަށް ނުވާ ނުވަތަ ނަތީޖާގެ ތުހުމަތު ނުވާ ގޮތުން، އެހެން

އެ ކުށުގެ މަޤްޞަދުގެ ރުކުނަކާ ބެހޭ ގޮތުން، އެ ކުށެއް މާނަ ކުރުމުގައި ހިމެނިގެންވާ ބައެކެވެ.

3. "ނަތީޖާގެ ރުކުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުށެއް މާނަކުރެވިގެންވާ އިރު، މީހެއްގެ އަމަލުގެ ސަބަބުން ބަދަލުވެގެންދިޔަ ހާލަތާ ބެހޭ ގޮތުން، އެ ކުށް މާނަ ކުރުމުގައި ހިމެނިގެންވާ ބައެކެވެ.

4. ކުށެއްގެ "މަޤްޞަދުގެ ރުކުން"ތަކުގެ ތެރޭގައި، އެ ކުށް މާނަކުރެވިގެންވާ އިރު، އެ މާނަކުރުމުގައި އަމަލުގެ ރުކުނާއި، ހާލަތުގެ ރުކުނާއި، ނަތީޖާގެ ރުކުން ހިމެނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މަޤްޞަދުގެ ރުކުންތަކުގެ ތެރޭގައި، ކުށުގެ ނިޔަތުގެ ރުކުންތަކެއް ނުހިމެނެއެވެ.

އަމަލާއި އެ އަމަލުގެ ނަތީޖާއާ ދެމެދު ގުޅުން ހުރުން

އަމަލާއި ނަތީޖާއާ ދެމެދު ހުންނަން ޖެހޭ ގުޅުމުގެ މިންގަނޑުތައް

22.___(ހ) މީހެއްގެ އަމަލުން ނުކުތް ނަތީޖާއަކީ، އެ އަމަލުގެ ނަތީޖާ ކަމުގައި ބަލާނީ އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައެވެ:

1. އެ ނަތީޖާއަކީ، މީހަކު ކުރި ވަކި އަމަލަކުން ނޫން ގޮތަކަށް ނުކުންނާނެ ނަތީޖާއަކަށް ނުވުން؛ އަދި

2. ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާ އުފުލަންޖެހޭ ޒިންމާއަށް ، ނުވަތަ އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢްވާ ކުރެވޭ ކުށުގެ ބުރަކަމަށް ބަލާއިރު، އެ ނަތީޖާއަކީ އެއަމަލާ މާބޮޑު ގުޅުމެއް ނެތް ނަތީޖާއެއްކަމުގައި ނުވުމާއި، އޭގެ ޖާރުގައި މީހެއްގެ ވަކި އަމަލަކާ ނުލައި ހިނގި ކަމަކަށް ނުވުމާއި، އެހެންމީހެއްގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ކުރާ އަމަލަކާ މާ ބޮޑު ގުޅުމެއް ނެތް ނަތީޖާއަކަށް ނުވުން.

ދެ މީހަކު ކުރާ ވަކި ދެ ކަމަކުން އައި ނަތީޖާއެއް ނުކުތުން

(ށ) ދެ މީހަކު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ބަޔަކު ވަކިވަކިން ކުރާ އަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން ވަކި ނަތީޖާއެއް ނުކުމެއްޖެ ހިނދެއްގައި، އަދި އެއިން އެކަކު ކުރާ އަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން ވެސް އެ ނަތީޖާ

ނުކުތުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއްކަމުގައި ވާ ނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި އެ ވާ ބާވަތަށް އެއިން ކޮންމެ މިނެއްގެ އަދަދު ވެސް، ޔޫނިޓްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

ޢަމަލެއް ކުރުމުން އުފެދޭ ޒިންމާ؛ އަމުގެ ފުރިކަމުން އުފެދޭ ޒިންމާ؛ ކަމެއް ނުކޮށްލުމުން އުފެދޭ ޒިންމާ

ޒިންމާ އުފުލުމުގެ މިންގަނޑު

23.___(ހ) ކުށުގެ ޒިންމާ އުފުލުން، ޢަމަލެއްގެ މައްޗަށް އެކަނި ވެސް ބުރަވެފައި އޮންނާނެއެވެ. އެ ގޮތުން، އެ ޢަމަލުގެ މާނައިގައި، ކުރާ ކަންކަން، ނުވަތަ ޤާނޫނު ހުއްދަނުކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިން އަމުގައި އެއްޗެއް ބެހެއްޓުން، ނުވަތަ އުފުލަންޖެހޭކަމަށް ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ޒިންމާއެއް ނުއުފުލައި ދޫކޮށްލުން ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނު ހުއްދަނުކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިން، އަމުގައި އެއްޗެއް ބެހެއްޓުން

(ށ) ޢަމުގައި އެއްޗެއް ބަހައްޓައިގެން މީހަކު ކުށުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނީ އެ މީހަކަށް އެނގިގެން، އަންނަނިވި ކަންކަމުންކުރެ ކަމެއް ހުރި ހާލަތުގައި، އެކަންޏެވެ.

1. ޢަމުގައި އެއްޗެއް އޮތް އެ އެއްޗަކާ ގާތް ހުރި، ނުވަތަ ގާތް ބަލަހައްޓާ އެއްޗަކަށްވުން؛ ނުވަތަ
2. ޢަމުގައި އެއްޗެއް ހިފި އެ އެއްޗެއް އަމިން ދޫކޮށްލުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަގުތު ލިބުނު، އެ އެއްޗެއް ހުރިކަން އެނގުމުން.

ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުން ކުށްވެރިވާ ހާލަތު

(ނ) ކަމެއް ނުކުރުމުން ދޫކޮށްލުމުގެ ނަތީޖާއަކާ ކުށެއްކަމުގައި ބަޔާންކޮށް ހިނދު، އެ ކުށަށް، އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އެ މީހަކު ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނެއެވެ.

1. މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ނަތީޖާ ނުލިބި، އެ މީހަކު ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނުކުރުމުންކަމަށް ވުމާއި؛ އަދި
2. އެމީހަކު ނުކޮށް ދޫކޮށްލި ކަމަކީ، ޤާނޫނީގޮތުން އެމީހަކު ކުރުމަށް ލާޒިމު ކުރާ ކަމެއްކަމުގައިވުން؛ އަދި
3. ކުށުގެ ރުކުންތަކުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ އެހެނިހެން ކަންކަން

ފުރިހަމަވުން.

ކުށުގެ ނިޔަތާ ގުޅޭ ރުކުންތައް

ކުށުގެ މަޤްޞަދާ ގުޅޭ ރުކުންތަކާ ގުޅިގެން ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތުން

24.___(ހ) ކުށުގެ މަޤްޞަދާ ގުޅޭ ރުކުންތަކުގެ ތެރެއިން ކޮންމެ ރުކުނަކާ ގުޅިގެން ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތްކަމަށް ސާބިތުވާނީ ހިނދަކު، ދަޢުވާ ބަޔާންވާ މީހާގެ މައްސަލަ ދަޢުވާއުފުލިފައިވާ ކުށަށް، އޭނާ ކުށްވެރިވާކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

ކުށްކުރިއިރު ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތުން

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ނިޔަތް، ކުށްކުރުމުގައި ބެލޭނީ އަމަލުކުރި ވަގުތުގައި، އޮންނަން ވާނެއެވެ.

މަޤްޞަދު

(ނ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުތަކަށް ކުރާމީހާ، އެ ކަން އެ ކުރަނީ ވަކި މަޤްޞަދެއް އޮވެގެންކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

1. އަމަލުގެ ރުކުނާއި، ނަތީޖާގެ ރުކުނާ ގުޅޭ ގޮތުންކަމަށް ވާ ނަމަ، ކަނޑައެޅިގެން އޭނާގެ މަޤްޞަދަކީ އެ އަމަލެއް ކުރުންކަމުގައި ވުން، ނުވަތަ އެ ނަތީޖާ ހާސިލުކުރުންކަމުގައި ވުން؛
2. ހާލަތުގެ ރުކުނާ ގުޅޭ ގޮތުންކަމަށް ވާ ނަމަ، ވަކި ހާލަތެއް ދިމައޮތްކަން އެނގިގެންވުން، ނުވަތަ އެ ހާލަތެއް ދިމައޮތްކަމަށް އޭނާ ޤަބޫލުކުރުން، ނުވަތަ އެ ހާލަތު ދިމައޮތްކަމަށް އޭނާ އުންމީދުކުރުން؛
3. ވަކި ކަމެއް ފުރިހަމަވުމުން ނުވަތަ ވަކި ކަމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކުށުގެ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ މަޤްޞަދު އޮތް މީހެއްގެ އެ މަޤްޞަދު ވެސް، މި މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެން ވާ މަޤްޞަދުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނެންވާނެއެވެ. އެކަމަކު، އެއީ، އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާއުފުލިފައިވާ ކުށް ކަނޑައެޅިގެންވާ ޤާނޫނުން މަނާކުރާ ގެއްލުންދިނުމުގެ، ނުވަތަ އެ ޤާނޫނުން މަނާކުރާ އަމަލު ހިންގުމުގެ މަޤްޞަދު ނެތްކަން، ސާބިތުކޮށްދެވޭ ހިނދަކުއެވެ.

އެނގިހުރުން

(ރ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކަން އެ ކުރަނީ އެނގިހުރެގެންކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

1. ޢަމަލުގެ ރުކުނާ ގުޅޭގޮތުންކަމުގައި ވާ ނަމަ، އޭނާ އެ ކުރާ ޢަމަލަކީ އެ ޖާތުގެ ނުވަތަ އެ ބާވަތުގެ ޢަމަލެއްކަން އޭނާއަށް އެނގިގެންވުން؛

2. ޙާލަތުގެ ރުކުނާ ގުޅޭގޮތުންކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެ ފަދަ ޙާލަތެއް [illegible] [illegible] ހުރި ނުވަތަ އޮތްކަން އޭނާއަށް އެނގިގެންވުން؛

3. ނަތީޖާގެ ރުކުނާ ގުޅޭގޮތުންކަމުގައި ވާ ނަމަ، އޭނާ އެ ކުރާ ޢަމަލަކީ، ޢަމަލީގޮތުން ބަލާއިރު އޭގެ [illegible]، ވަކި ނަތީޖާއެއް ނުކުންނާނެ ޢަމަލެއްކަން އޭނާއަށް އެނގިގެންވުން.

ބަލަންވާވަރަށް ނުބެލުން

(ބ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ކުށުގެ މަޤްޞަދުގެ ރުކުނާ ގުޅޭގޮތުން، ބަލަންވާވަރަށް ނުބަލާ މީހަކު ޢަމަލެއް ކޮށްފިކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

1. މަޤްޞަދުގެ ރުކުން [illegible] [illegible] ނުވަތަ އޭނާގެ ޢަމަލުން [illegible] [illegible] ނުރައްކަލުގެ ބާވަތާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގިހުރެ، [illegible] [illegible] [illegible]؛ އަދި

2. އޭނާ ކުރި ޢަމަލުގެ ބާވަތާއި މަޤްޞަދަށް ބަލާއިރު އަދި އޭނާއަށް އެނގިގެންވާ ޙާލަތްތަކަށް ބަލާއިރު، އެ ފަދަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިންވަރަށް ދުރުވާވަރަށް [illegible]، އެ ފަދަ ޙާލަތެއްގައި ހުރި މީހަކު ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަމަލެއްކަމުގައި ވުން.

އިހުމާލު

(ޅ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ކުށުގެ މަޤްޞަދުގެ ރުކުނާ ގުޅޭގޮތުން މީހަކު އިހުމާލުވެއްޖެކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

1. މަޤްޞަދުގެ ރުކުން އެބައޮތްކަން ނުވަތަ އޭނާގެ ޢަމަލުން އެދުނުކަން ގުޅިފައިވާކަމުގެ ނުރައްކާ ބޭރުކަމާއި، އެންނުރައްކަލާ ކުރިމަތިވާން ޖެހޭ މަޤްޞަދު ސަބަބުން ނެތްކަން އާދައިން އެނގެންޖެހޭގޮތަށް މަނާވެއްޖެއްގައި ހުރުން؛ އަދި

2. އޭނާ ކުރި އަމަލުގެ ރޫޙު މަޤްޞަދު ބަލައިގަނެ، އަދި އޭނާ އުޅެނީ އަމަލުގެ ފަސޭހައެއް ބަލައިގަތުމަށް، އޭ ފަދަ ބަލައިގަނެވޭނެ ގޮތެއް ނުވަތަ ފަސޭހައެއް ނެތުމުން ރައްކާތެރިކަމަށް ވިސްނައި ނުކުންނަމަކީ، އޭ ފަދަ ބާރުވެރިކަމުގެ ހުރި މިނަށް އަމަލުކުރުމުގެ ފުރުސަތުގެ ހިމާޔަތްދޭ މިންވަރަކަށް ޕާރޓީތަކުގެ ބަދަލުގެ ފައިދާކުރެވިދާނެކަމެވެ.

(ނ) ކުށުގެ ނިޔަތުގެ މަތީ ދަރަޖައިގެ ސާބިތުވެއްޖެ ނަމަ، އޭގެ އެއަށްފަހު ދަށު ދަރަޖަޔަށް ވެސް ސާބިތުވީކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުކުރުމުގައި ބަލާނެ މިންގަނޑުތައް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ:

1. ކަމެއްގެ މަޤްޞަދު އޮތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުން އެކަމެއް އެނގިހުރިކަން ސާބިތުވާނެއެވެ؛

2. ކަމެއްގެ މަޤްޞަދުއޮތްކަން ނުވަތަ އެކަމެއް އެނގިހުރިކަން ސާބިތުވުމުން ބަލަންވާވަރަށް ނުބެލިކަމަށް ސާބިތުވާނެއެވެ.

3. ކަމެއްގެ މަޤްޞަދުއޮތްކަން ނުވަތަ އެކަމެއް އެނގިހުރިކަން ނުވަތަ ބަލަންވާވަރަށް ނުބެލިކަމަށް ސާބިތުވުމުން އިހުމާލުވެރިކަމަށް ސާބިތުވާނެއެވެ.

ކުށުގެ ނިޔަތުގެ މަތީ ދަރަޖަ ސާބިތުވުމުން، ދަށުގެ ދަރަޖަޔަށް ސާބިތުވުން

(ރ) ކުށުގެ މަޤްޞަދުގެ ރުކުނަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ، ކުށުގެ ނިޔަތުގެ މިންގަނޑު، އެ ކުށް ކަނޑައަޅުއްވާއިރު ބައިންކޮށްފައިނުވާ ނަމަ، ނުވަތަ އެ ކުށުގެ ދަރަޖަ

ކުށުގެ ނިޔަތުގެ ދަރަޖައިގެ ބައިންކޮށްފައި ނުވާ ނަމަ ބަލާނެ މިންގަނޑު

ކަނޑައަޅާ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ނަމަ، އެ ތުހުމަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވާނެ އެންމެ ކުޑަ މިންވަރަކީ، އެ ކުށް ކުރި މީހާ ބަޔާންވާވަރަށް ނިޔަތެއްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމެވެ.

ކުށުގެ ޒިންމާ އުފުލުމަށް
ކުށުގެ ޢަމަލު އެކަށީ
ފުރިހަމަވުމު

(ވ) ކުށުގެ މަތީ ޝަރުޠުގެ ތުހުމަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ޒިންމާ އުފުލުމަށް ކުށުގެ ޢަމަލު އެކަށީ ފުރިހަމަވުމުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ފަދައިން ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުވުމަކީ، އަންނަނިވި ކަންކަން ސާބިތުކުރުމުގައި ބޭނުން މިންގަނޑެއް ނޫނެވެ:

1. ކުރިކަމީ ޤާނޫނާ ޚިލާފުކަމަކަށް ވުން؛ ނުވަތަ
2. އެ ކުރަނީ މި ޤާނޫނު ނޫން އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށަކަށް ވުމާއި، އެ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަކީ، ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުކުރަން ނުޖެހޭ ގޮތަށް، ކުށުގެ އެހެން މައިގަނޑު ޢުންޞުރު އެކަނި ސާބިތުވުންކަން، އެ ކުށް ކަނޑައެޅި ޤާނޫނުން ސާފުކޮށް ދަލާލަތް އޮތުން.

ކުށުގެ ނިޔަތުގެ މިންގަނޑު
ކަނޑައަޅައިދީފައިވާ ނަމަ
ނުކުންނާނެ ނަތީޖާ

(މ) ކުށެއް ކަނޑައެޅުމުގައި، އެ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާނެ ކުށުގެ ނިޔަތުގެ މިންގަނޑު ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ނަމަ، އެ މާއްދާގައިވާ އެ ކުށާ ގުޅޭ އެހެން ހުރިހާ ޢުންޞުރެއްގެ ސާބިތުކޮށްދިނުމުގައި ވެސް އެ މިންގަނޑަށް ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުކޮށްދޭން ވާނެ އެވެ. އެހެން ޤާނޫނުތަކުގައި އުސޫލުތަކާއި ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނުގައި ލިޔުއްވާ ޢިބާރާތުން ދަރަޖާ މިންވަރަކުން ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުކޮށްދޭން ވާނެ އެވެ.

ކުށްއެކަން އިނގޭކަން
ސާބިތުކުރަން ނުޖެހޭ
ހާލަތު

(ފ) ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ކުށެއް ސާބިތުކުރުމުގައި، މިހާރު ކުރި ޢަމަލާ ކުށްކަން އިނގޭކަން ސާބިތުކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ ކުށުގެ ނިޔަތްތަކެވެ.

ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ޢުރުފުން ކުރާ ކަންތަކުން ކުށުގެ ނިޔަތް ޝަރުޠުކުރުން

25.____ މިޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި، ކުރުގެ ނިކާހު ފަސްޚުކުރުމަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، ޤާނޫނުގެ ނުކުތާއަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ކަމެއް ހިނގައިދިޔަކަމުގެ ނުކުތާއަކާ ގުޅިގެން ތިމާއަށް ނޭނގޭ ކަމުގެ، ނުވަތަ ތިމާއަށް ހުކުމްވީ އޮޅުވައި ކަމުގެ ހެކި ހުށަހަޅަންޖެހޭނެއެވެ.

ސިކުނޑީގެ ބައްޔެއްގެ ނުވަތަ އުނިކަމެއްގެ ސަބަބުން ކުރުގެ ނިކާހު ފަސްޚުކުރުން

26.___(ހ) ކުރުގެ ނިކާހު ފަސްޚުކުރުމަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، ސިކުނޑީގެ ބައްޔެއް ނުވަތަ އުނިކަމެއް ހުރި ކަމުގެ ހެކި ހުށަހަޅަންޖެހޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) " ސިކުނޑީގެ ބައްޔެއް ނުވަތަ އުނިކަމެއް" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، ސުލޫކަށް ނުވަތަ ވިސްނުމަށް ނުވަތަ ޖަޒުބާތަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ނޭދޭ އަސަރު ފޯރުވާ އާދަޔާ ޚިލާފު ސިކުނޑީގެ ޙާލަތަކަށެވެ.

ރުޖޫޢު

އާންމުކޮށް ދެވޭ ރުޖޫޢު

27.___(ހ) ތަލާޤު ރަޖުޢީ މިހާ ކުރި ކުށްކަމުގައި ބެލެވޭ އިއްދަ ދެވޭ ޤާނޫން ނުވަތަ އެ އަނބިމީހާ ނުކުތުމާއި ނިކާހާ ދޭތެރޭ ޤާނޫން، އެ ކުރުގެ އަނބިމީހާ ދެއްކުން ހިނގުވުން މިހާ ތާ ރުޖޫޢީ އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި އެ ކުރުގެ ދިރާއެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

1. އެ ރުޖޫޢު ދިނުމުގެ ސަބަބުން، ކުރުގެ ރުކުންތަކުގެ ބޭއިން ރުކުންތައް ބެލެހެއްޓުން؛ ނުވަތަ

2. އެ ކުރު ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުން މަނާކުރާ ގޮތުގެ ހިތްދިނުމުގެ ނުވަތަ ބަދަލު ހިނގުމުގެ ކުރިން އެ ރުޖޫޢު ދިނުމުން.

ޖިސްމާނީ އަނިޔާއަށް ދެވޭ ހުކުމް

(ނ) ޢަމްދާ ތަޢުދީބާ މީހާ ކުރި ކުށް ކަމުގައި ބެލެވޭ އަމަލަކީ މީހަކަށް ޖިސްމާނީ އަނިޔާއެއް ދިނުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ ޖިސްމާނީ އަނިޔާއެއް ދިޔުންކަމަށް ބެލެވޭ ގޮތުން ހިންގުން އަމަލެއްކަން ވާ ނަމަ، އެއަމަލުން ގެއްލުން ލިބުނު މީހާ ދޫ ދުވަހަށް އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އެ ކުށުގެ ދިފާޢެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެ ކަމެކެވެ.

1. ހުރުން ދެވުނު އަމަލުން ލިބުނު ނުވަތަ ދިޔާނު ކަމަށް ބެލެވުނު ޖިސްމާނީ އަނިޔާއަކީ އާދޭ ޖެހުމުގައި ބޮޑު އަނިޔާއަކަށް ނުވުން؛ ނުވަތަ
2. އެ އަމަލާއި ގުޅުމުގައި ހުއްދަ ކަސްރަތު މުބާރާތާއި ވާދަވެރި ކުޅިވަރުތަކުގައި ބައިވެރިވާ އުޞޫލުގެތެރޭގައި ގޮތުވެރިވުން އެކަށީގެންވާކަމަށް ބެލެވޭ އަމަލެއް ނުވަތަ ގުޅުމުގައި ކަމުވުން.

ސަލާމަތަ ނުދޭ ހުކުމް

(ނ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހައި ހިނދަކު، ނުވަތަ ޢަމްދާ އުޅުއްވިފައިވާ ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހައި ހިނދަކު، ކަމަކަށް އެއްބަސްވުމަކީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އެ ކަމަށް ހުރިހާކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

1. ކުށެއްކަމުގައި ބެލެވޭ އަމަލު އެމީހަކާމެދު ހިންގުން މީހާއަށް ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި އެ ފަދަ ހުރުމަތް ދޫވާ ވަރުގެ ކުޑަކުރުންތެރިކަން ހުރި މީހެއްކަމުގައި ނުވުން؛ ނުވަތަ
2. ކުށެއްކަމުގައި ބެލެވޭ އަމަލު އެމީހަކާމެދު ހިންގުން މީހާއަކީ އެ ކުށުގެ އަމަލުގެ ބާވަތް ނުވަތަ ނަތީޖާ ދެނެގަތުމާ ވަރުގެ އެކަށީގެންވާ ޤާބިލުކަން ނެތް މީހެއްކަން އެ އަމަލު ހިންގި މީހާއަށް އެނގިގެން ވުން؛ ނުވަތަ
3. އެ ހުރުމަތް، އެ ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤާނޫނުގައި، މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި، ތަނުގެތެރޭ ވިސްނުމަކާ ނުލައި ދިން ހުރުމަތަކަށް ވުން؛ ނުވަތަ

4. އެ ޖުރުމަކީ އެ ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤާނޫނުގައި ހުއްދަ ކުރުވިފައިނުވާ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ ބިރުދައްކައިގެން ނުވަތަ އޮޅުވައިލައިގެން ހޯދައިފައިވާ ޖުރުމަކަށް ވުން.

މާނަކުރުން

(ނ) ވަކި މީހަކީ "ޤާބިލުކަން ނެތް" މީހެއްކަމުގައި ވާނީ އޭނާގެ އުމުރުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އޭނާގެ ސިކުނޑިއަށް ޖެހިފައިވާ ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އޭނާގެ ސިކުނޑިއަށް ލިބިފައިވާ ނުކުޅެދުމެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އޭނާ މަސްތުވެފައި ހުރުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އޭނާއަށް ދިމާވެފައިވާ އެނޫންވެސް ނުކުޅެދުމެއްގެ ސަބަބުން، ކަމަކާ ގުޅޭ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ވިސްނައި، ނިންމުމެއް ނިންމުމަށް، ސާފުކޮށް ބަޔާންވާ ގޮތުގައި، ނުކުޅެދިގެންވާ ނަމައެވެ.

ޢާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ދެވޭ ހުއްދަ؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކުށެއްކަމުގައި ބަލައި މަނާކޮށްފައިނުވާ ޢަމަލު

28.____ ކުށެއްގެ ތަޢްރީފާ އުފެދޭ ހިނދު، ކުށްކަމުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލުގެ ޖޯހަރާއި އަދި އެ ޢަމަލާ ގުޅިގެންވާ ޙާލަތްތަކުގެ މައްޗަށް ބުރަވެ ބަލާ އިރު، ކުށުގެ ތަޢްރީފާ އުފެދިފައިވާ ޢަމަލަކީ އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ޢަމަލެއް ކަމުގައި ވާނަމަ ކޯޓުން އެ މައްސަލަ ބެލުމަކާ ނުލައި، އެ މައްސަލަ ދޫކޮށްލަންވާނެއެވެ.

(ހ) އެ ޢަމަލަކީ ޢާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ހުއްދަ ކުރެވިގެންވާ، ނުވަތަ މީހުން އެއާ އެކު [illegible] [illegible] ބާވަތުގެ [illegible] އަންނަނިވި [illegible] ޢަމަލުތަކެއް ވުން:

1. މަސްލަޙަތަށް ގެއްލުން ލިބުން [illegible] އެ ޢަމަލު ކަނޑައެޅިގެން މަނާކޮށްފައި ނުވުން؛ އަދި

2. ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވުން؛

ނުވަތަ

(ހ) ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުކުރާ މިންވަރަށް ފުރި، ދިފާޢު ގެއްލުމުގެ މިންވަރު، ކުރި އަމަލުގެ ނިސްބަތުން ކުޑަވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) ކުށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުގައި ދިނުން މަނާކޮށްފައިވާ ގެއްލުން ލިބިފައިނުވުން.

ޖިހުލުން ސަބަބު އަންގައިދިނުން

(ނ) ދަޢްވާ އުފުލާ ކުށެއް ކުރެވުނު ސަބަބަކާއި، މި މާއްދާގެ ދަށުން ދޫކޮށްލެވޭނެ ވާނީ، އެ ކަމުގެ ސަބަބު ޖިހުލުން ބަޔާންކުރުމަށް ފުދޭ ހުރުމެވެ.

މާނަކުރުން

29.___(ހ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (7)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ބާރުގެ ބޭނުން"އަށް ދީފައިވަނީ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "އަމަލުގެ ބޭނުން"އަށް ދީފައިވަނީ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ޒިންމާކަން ނުޖެހުން"އަށް ދީފައިވަނީ 27ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "އެނގިހުރުން"އަށް ދީފައިވަނީ 24ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "އިހުމާލު"އަށް ދީފައިވަނީ 24ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "ގަދަ ބާރުގެ ބޭނުން"އަށް ދީފައިވަނީ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(އ) "ގަދަ ބާރު"އަށް ދީފައިވަނީ 24ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ވ) "ފަރުވާކުޑަ އަމަލު"އަށް ދީފައިވަނީ 24ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ

މާނަކުރުމެވެ.

(ދ) "ނަތީޖާގެ ރުކުން"އަށް ދީފައިވަނީ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ތ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ބޮޑެތި އަނިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (92)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

ޑްރާފްޓް

30ވަނަ ބާބު

ކުށުގެ ރުކުންތައް ވަކި ފަރާތްތަކަށް ނިސްބަތްކުރުން

30ވަނަ މާއްދާ - މީހެއްގެ އަމަލަކުން އެހެން މީހަކު ޒިންމާދާރުކުރުވުން

31ވަނަ މާއްދާ - އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި މަސްތުވުން

32ވަނަ މާއްދާ - ޙާޞިލުކުރަން ޤަސްދުކުރި ނުވަތަ ޙާޞިލުވާނެކަމަށް ހީކުރި ނަތީޖާ، ނުކުތް ނަތީޖާއާ ތަފާތުވުން

33ވަނަ މާއްދާ - ކުށުގެ އަމަލެއް ކުރާ އިރު، އެހެން ކުށެއް ކުރަނީކަމުގައި ކުށްހީކުރުވުން

34ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން.

މީހެއްގެ އަމަލަކުން އެހެން މީހަކު ޒިންމާދާރުކުރުވުން

30.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މީހަކު ކުރާ އަމަލަކަށް، އެ އަމަލުކުރި ފަރާތުގެ އިތުރުން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހުން ވެސް ޤާނޫނީ ގޮތުން ޒިންމާއުފުލަން ވާނެއެވެ:

1. ކުށުގެ ނިޔަތް އޮވެގެން ކުށެއް ކުރުމުގެ އަމަލު ހިންގާ އިރު، މަސްއޫލު ނުވަތަ ޒިންމާއުފުލުމުގެ ޤާބިލުކަމެއް ނެތް މީހަކު އެ އަމަލުގައި ބައިވެރިކުރުވުން؛ ނުވަތަ
2. މީހަކު ކުރާ އަމަލަކުން އެހެން މީހަކު މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ އެހެންވެސް ޤާނޫނުގައި ޒިންމާދާރުކުރުވައިފައި ވެސް؛ ނުވަތަ
3. ކުށްކުރި މީހާ ކުށްކުރިއިރު އޭނާއާއެކު ބައިވެރިވި މީހެއް ކަމުގައި ވެސް.

ބައިވެރިވުމުގެ ޒިންމާ

(ށ) ކުށްކުރުމުގެ ނިޔަތް އޮވެގެން، ކުށެއް ކުރުމުގައި އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އެހެން މީހަކު އެ ކަމުގައި ބައިވެރިވެއްޖެ ނަމަ، އެހީތެރިޔާ، ކުށްކުރި މީހާގެ ބައިވެރިއެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

1. ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ އެ ކުށް ކުރުމަށް ހިތްވަރުދިނުމަށްޓަކައި، އެނގިހުރެ، އެހެން މީހަކަށް އެހީތެރިވެދިނުން؛ ނުވަތަ
2. އޭނާގެ އަމަލަކީ ކުށެއް ކުރި މީހާ ބައިވެރިވުމުގެ އަމަލެއް ކަމުގައި، ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައި ވުން.

ބައިވެރިވުމުގެ
ޒިންމާއިން ދުރުވާ
އިސްތިސްނާ ހާލަތްތައް

(ނ) މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ އެހެންވެސް ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ހިނދަކު، އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުން ޝަރުޠު ފުރިހަމަވެއްޖެ ނަމަ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހާއަކީ، ހިނގައިދިޔަ ކުށް ކުރި މީހާގެ ބައިވެރިއެއްކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ:

1. އޭނާއަކީ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުނު މީހާ ކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ
2. އޭނާ ކުރި އަމަލަކީ، ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ގޮތުން އެކުށް ހިނގައިދިޔުމުގައި ވުދުވެރިވި ސަބަބަކަށް ވީ ނަމަވެސް، އެ އަމަލަކީ، އޭނާގެ އިޚްތިޔާރުގައި ހިންގި އަމަލަކަށް ނުވުން؛ ނުވަތަ
3. ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަވުމުގެ ކުރީގައި އޭގައި އޮތް އޭނާގެ ބައިވެރިވުން އޭނާ އަމިއްލައަށް ނިމުމަކަށް ގެނައުމާއި، އަދި ހަމަ އެއާ އެކު:
   (i) އޭނާގެ ބައިވެރިވުން އޮވެގެން، ކުށްކުރުމުގައި ލިބެން އޮތް ފައިދާ މުޅިން ނެތިދިއުން؛ ނުވަތަ
   (ii) އެ ކުށް ހުއްޓުވުމުގެ ނިޔަތުގައި، އެކަށީގެންވާ ވަގުތު އޮއްވައި ފުލުހުން ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކަށް އެކަން އެންގުން ނުވަތަ އަމިއްލައަށްވެސް އެކުށް ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުން.

ކުށުގައި ބައިވެރިވުމުގެ
ޒިންމާގެ ދަރަޖަ
ކަނޑައެޅުން

(ރ) ކުށްކުރި މީހާ ބައިވެރިވި މީހާގެ ދައުރަކީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުރުތަކުގެ ތެރެއިން ދައުރެއްކަމުގައި ވާ ނަމަ، އޭނާގެ ބައިވެރިވުން، ދަރަޖަކުރާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

1. އޭނާއަކީ އެ ކަން އިންތިޒާމުކުރި މީހާ ނުވަތަ އެ ކަމާ ގުޅޭ ކަންތައްތަކުގައި އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވި މީހާ ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާގެ ޖިންސާގެ ދަރަޖައަކަށް ވާނީ އޭނާ އެހީތެރިވެދިން ކުށްކުރުމުގެ ދަރަޖައެވެ.

2. އޭނާއަކީ ހަމައެކަނި ކުށްކުރުމުގައި ބައިވެރިއެއްކަމުގައި ވާ ނަމަ، އޭނާގެ ޖިންސާގެ ދަރަޖައަކަށް ވާނީ، އޭނާ އެހީތެރިވެދިން ކުށްކުރުމުގެ ދަރަޖައަށް ވުރެ، އެއް ދަރަޖަ ދަށް ދަރަޖައެކެވެ.

3. ކުށްކުރި މީހާ ބައިވެރިވެފައިވަނީ، ނިސްބަތުން ކުޑަ މިންވަރަކަށް ކަމުގައި ވާ ނަމަ، އޭނާގެ ޖިންސާގެ ދަރަޖައަކަށް ވާނީ އޭނާ ކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިން ކުށްކުރުމުގެ ޖިންސާގެ ދަރަޖައަށް ވުރެ، ދެ ދަރަޖަ ދަށް ދަރަޖައެކެވެ.

މާނަކުރުން

4. މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި:

(i) "އިންތިޒާމުކުރި މީހާ" ނުވަތަ "އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވި މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ކުށްކުރުމުގައި ބައިވެރިވި އެހެން ބައިވެރިން ބަލަހައްޓައި، ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ބާރު އޮތް މީހާއަށެވެ.

(ii) "ނިސްބަތުން ކުޑަ މިންވަރަކަށް ބައިވެރިވި މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ކުށުގެ އަމަލު ކާމިޔާބުކަމާ އެކު ފުރިހަމަކުރުމުގައި، މާ ބޮޑު ބާރުގެއް ނޫނީ ބާވަތުގެ ނުވަތަ ކުޑަ މިންވަރެއްގެ އެހީތެރިކަމެއް ފޯރުކޮށްދިން މީހާއަށެވެ.

(iii) "ބައިވެރިއެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ކުށްކުރުމުގައި އެހީތެރިވިމީހާގެ ތެރެއިން އިންތިޒާމުކުރި މީހާ ނުވަތަ އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވި މީހާގެ ތެރެއިން ފިޔަވައި، އެހެންނަމަވެސް ނިސްބަތުން ކުޑަ މިންވަރަކަށް ބައިވެރިވި މީހާގެ ތެރެއިން ވެސް ނޫން ތެރެއިން ބައިވެރިވި އެ ކަމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ މީހާއަށެވެ.

ކުށުގެ ބައިވެރިވުން

(ހ) އެހެން މީހަކު ހިންގާ ކުށުގެ އަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން، މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން،

ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލަންޖެހޭކަމަށް ބެލޭ މީހާ، އަސްލު މީހާ ކުށްނުކުރާ ހާލަތްތަކުގައި ކުށްވެރިވާނީ، އެ ކުށްކުރަން އުޅުމުގެ ކުށުންނެވެ.

ކުށްކުރުމުގައި މީހަކާ
ބައިވެރިވާ މީހުން

(ށ) ކުށެއް ކުރުމުގައި މީހަކަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށް މީހަކު އުޅުނަމަ މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން އެ މީހަކު އެ ކަމުގެ ޒިންމާއުފުލަން ވާނެއެވެ. އޭނާގެ ޒިންމާގެ ދަރަޖައަކަށް ވާނީ، އޭނާ އެހީތެރިވެދެން އުޅުނު އުޅުން ކާމިޔާބުވި ނަމަ، ޒިންމާއުފުލަން ޖެހޭނެ ދަރަޖައަށް ވުރެ އެއް ދަރަޖަ ތިރި ދަރަޖައެކެވެ. އަދި، އެ ކުށްކުރި މީހާ އެ ކުށް ފުރިހަމަކުރި ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ އެ ކުށްކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރިކަމަށްވީ ނަމަ ވެސް.

ޤާނޫނީ ގޮތުން
ނުކުޅެދިގެންވާ މީހާ
ޒިންމާއުފުލަންޖެހުން

(ރ) ވަކި މީހަކީ ކުށެއް ކުރުމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ނުކުޅެދިގެންވާ މީހެއް ކަމުގައި މި ނަމަވެސް، އޭނާ ޤާނޫނީ ގޮތުން އުފުލަން ޖެހޭ މީހެއްގެ އަމަލުތަކުން ކުށެއް ކޮށްފި ކަމަށް ވާ ނަމަ އެ ކުށުގެ ޒިންމާ އޭނާ އުފުލަންޖެހިގެންވާނެއެވެ. އަދި، އެ ޒިންމާއުފުލުމަކީ، އޭނާގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ބޭނުންކުރުމުގެ މަގުން ބޭރުގެ ހިފާގޮތް ކަމަކަށް ނުވާނަމައެވެ.

ކުށްކުރި މީހާގެ މައްސަލަ
ކުށް ސާބިތު ނުކުރެވުން
ނުވަތަ، އެހީތެރިވެދިން
މީހާގެ މައްސަލަ ކުށް
ސާބިތުވުން

(ބ) އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބަކާ ހުރެ، ކުށްކުރި މީހާގެ މައްސަލަ ކުށުގެ ދަޢުވާ ސާބިތު ނުކުރެވުނުކަމަށް ވީ ނަމަވެސް، އެ ކުށުގެ އަދަބު ހިންގައިދޭކަމުގެ ސާބިތު ހެކި މައްސަލަ ބިނާކޮށް، އަދި އެ ކުށްކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިނުންކަމުގެ ސާބިތު ހެކި މައްސަލަ ބިނާކޮށް، އެ ކުށްކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިން މީހާގެ މައްސަލަ ކުށް ސާބިތުކުރެވިދާނެއެވެ.

1. ކުށްކުރި މީހާގެ މައްސަލަ ދަޢުވާއުފުލިފައިނުވުން ނުވަތަ އޭނާގެ މައްސަލަ ކުށް ސާބިތުކުރެވިފައިނުވުން؛ ނުވަތަ
2. ކުށްކުރިކަމަށް ބެލެވޭ މީހާގެ މައްސަލަ ސާބިތުވެފައިވާ އެހެން ކުށެއްކަމަށް ވުން ނުވަތަ އެ ކުށުގެ އެހެން ދަރަޖައެއްގެ ޒިންމާއެއް ކަމަށް ވުން؛ ނުވަތަ
3. ދަޢުވާއުފުލުމުން ނުވަތަ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުން އިމްތިޔާޒު ލިބިގެންވާ މީހެއްކަމުގައި އެ ކުށްކުރި މީހާ ވުން؛ ނުވަތަ

4. ކުށްކުރިކަމަށް ބެލެވޭ މީހާގެ މައްޗަށް ދަޢްވާ ސާބިތުކުރާނީ ދޫކޮށްލައިފައިވާ މީހެއްކަމުގައި ވެސް.

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި މަސްތުވުން

31.___(ހ) މިޤާނޫނުގެ 54 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، ނުވަތަ މި މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި މެނުވީ، މީހަކު ކުށެއްގެ ޢަމަލު ހިންގި އިރު ހުރީ މަސްތުވެގެންނާ ޙާލަތުގައިކަން [illegible]، އެ ކަމުގެ [illegible]، އެ ކުށްކުރުމުގެ ބޭނުންވާ ކުރުމުގެ ނިޔަތް ނެތްކަމަށް [illegible].

ފަރުވާކުޑަކަން އޮންނަން ނިސްބަތްކުރެވުން

(ށ) މީހަކު އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި މަސްތުވުމުގެ ސަބަބުން، އޭނާ ކުރި ޢަމަލުކުރަން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، އަދި މަސްތުވުމުގެ [illegible] ނަމަ، އެ ކަން [illegible] [illegible] ނަމަ، އޭނާގެ އެ ޢަމަލަކީ، 24ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ، ފަރުވާކުޑަ ޢަމަލެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

ޖަބުރުގައި މަސްތުވުން

(ނ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، މީހަކު މަސްތުވުން، އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

1. ތިމާއަށް ނޭނގިގެން، ތިމާގެ [illegible] [illegible] މާއްދާއެއްކަން މަސްތުވުމާއި، އެ ކަން ކަށަވަރު ކުރުމުން މަސްތުވާތަކެއްޗާ ދޭތެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެއީ، [illegible].

2. އޭނާ ބޭނުންކުރި މަސްތުވާތަކެއްޗެއްގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެއީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަމަވެސް، އެ މިންވަރުން ވެސް އޭނާ

މަސްތުވެދާނެކަން ނުވަތަ އޭނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ޚާއްޞިއްޔަތަށް ބަލާއިރު، އެ މިންވަރުގެ މަސްތުވާއެއްޗަކުންވެސް އޭނާ މަސްތުވެފައި ހުރި މިންވަރަށް މަސްތުވެދާނެކަން އޭނާއަށް ޤަބޫލުކުރެވިފައި ނުވުން ނުވަތަ ނޭނގުން.

މާނަކުރުން

(ނ) "މަސްތުވުން" ކަމަށްބުނެފައި އެ ވަނީ ތިމާގެ ހަށިގަނޑަށް ވާސިލުކުރާ އެއްޗެއްގެ ސަބަބުން ދިމާވާ ޒިހުނީ ނުވަތަ ޖިސްމާނީ ޤާބިލުކަމަށް އުނިކަން އައުމެވެ.

ހާސިލުކުރަން ޤަސްދުކުރި ނުވަތަ ހާސިލްވާނެކަމަށް ހީކުރި ނަތީޖާ، ނުކުތް ނަތީޖާއާ ތަފާތުވުން

32.___(ހ) މީހަކު ކުރާ ޢަމަލެއްގެ ސަބަބުން ވަކި ނަތީޖާއެއް ނުކުތުމަކީ އެ ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމަށް ޝަރުތު ކަމަކަށް ވާ ހިނދު، އަދި އެ ކުށުގެ ޢަމަލުން ނުކުތް ނަތީޖާއަކީ ޤަސްދުކުރި ނަތީޖާކަން ނުވަތަ ނުކުންނާނެކަން ވިސްނައިފައިވާ ނަތީޖާކަން ނުވަތަ ނުކުމެދާނެކަމަށް ހީކުރި ނަތީޖާކަމުގައި ނުވާނަމަވެސް، ނުކުތް ނަތީޖާއާއި، ޤަސްދުކުރި، ނުވަތަ ވިސްނުމުގައި އޮތް ނުވަތަ ހީކުރި ނަތީޖާ ތަފާތު ވަނީ، ހަމައެކަނި އަންނަނިވި ގޮތްގޮތުން ކަމަށް ވާނަމަ، އެ ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

1. ތަފާތު މީހަކަށް ނުވަތަ ތަފާތު މުދަލަކަށް ގެއްލުން ލިބުން ނުވަތަ އަސަރު ފޯރުން؛ ނުވަތަ
2. ނުކުތް ނަތީޖާއަކީ ޤަސްދުކުރި ނުވަތަ ވިސްނުމުގައި އޮތް ނުވަތަ ނުކުމެދާނެކަމަށް ހީކުރި ނަތީޖާއަށްވުރެ ކުޑަ މިންވަރެއްގެ ގެއްލުމެއް ނުވަތަ އަނިޔާއެއް ފޯރުކޮށްދޭ ނަތީޖާއަކަށް ވުން.

މާނަކުރުން

(ހ) "ނަތީޖާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ކުށުގެ ރުކުނުތަކުގެ ތެރެއިން ނަތީޖާގެ ރުކުނަށެވެ. އަދި ހާލަތުގެ ރުކުނުތަކުގެ ތެރެއިން ނަތީޖާ ސިފަކޮށްދޭ ރުކުނުތަކެވެ.

ކުށުގެ ޢަމަލެއް ކުރާ އިރު، އެހެން ކުށެއް ކުރަނީ ކަމުގައި ކުށްހީކުރެވުން

33. މީހަކު ކުށެއް ކުރުމުގައި ތިމާ ހީކުރި ގޮތަށް ޙާލަތު އޮތް ނަމަ، އެ ކުރި ކުށާ އެއްވަރުގެ ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ބޮޑު ކުށަކުން އެ މީހަކު ކުށްވެރިވާނެކަމަށް ވާ ނަމަ، މިޤާނޫނުގެ 25ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިފާޢުގެ ފައިދާއެއް އެ މީހަކަށް ނުލިބޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން

34.___(ހ) "ސަރީޢާ"އަށް ދީފައިވަނީ 32ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "މަސްތުވުން"އަށް ދީފައިވަނީ 31ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ނިސްބަތުން ކުޑަ މިންވަރަކަށް ބައިވެރިވި މީހާ"އަށް ދީފައިވަނީ 30ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "އިންތިޒާމުކުރި މީހާ" އަދި "އިސްކޮށް ބަރަކާތްތެރިވި މީހާ" އަށް ދީފައިވަނީ 30ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

40ވަނަ ބާބު

ހުއްދަހުރުމުގެންވާ ދިފާޢު

40ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަހުރުމުގެންވާ ދިފާޢާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

41ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަ މަޤްޞަދެއް ހާސިލުކުރުމަށް ކުރާ ނުރަނގަޅު ކަންތައްތައް

42ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނީ ވާޖިބު އަދާކުރުން

43ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ތަންފީޛު ކުރުމުގެ އިދާރާ

44ވަނަ މާއްދާ - އެހެން މީހުންގެ ސަލާމަތާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، އެހެން މީހަކަށް އަޅާލުމުގެ ޒިންމާ އޮތް ފަރާތްތަކުން ބާރުގެ
ބޭނުންކުރުން

45ވަނަ މާއްދާ - ނަފްސުގެ ދިފާޢު

46ވަނަ މާއްދާ - މުދަލުގެ ދިފާޢު

47ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

ހުއްދަހުރުމުގެންވާ ދިފާޢާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

މާނަކުރުން

40.___(ހ) "ހުއްދަހުރުމުގެންވާ ދިފާޢު" ނުވަތަ "ހުއްދަ ބާރުތައް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ މި ބާބުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކޮންމެ ދިފާޢަކަށެވެ.

ހުއްދަހުރުމުގެންވާ އަމަލެއް ހުއްޓުވައިގެންނުވުން

(ށ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާނަމަ، މީހަކު ކުރާ ހުއްދަ ކުރުވިގެންވާ އަމަލެއް ހުއްޓުވައިގެންނުވާނެއެވެ؛ ނުވަތަ ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިން [illegible] އެ ކަމާ ބަރުވިގެންނުވާނެއެވެ.

ހުއްދަހުރުމުގެންވާ ދިފާޢެއް ބޭނުންކުރުވިދާނެ ގޮތް ބާރުތަކެއް އުފެއްދުމުގައި

(ނ) މި ބާބުގެ ދަށުން ހުއްދަވެގެންވާ ދިފާޢެއް ބޭނުންކުރިޔަސް ފަދަ ބާރުތަކެއް މީހަކު އަމިއްލައަށް އުފެއްދުމުގައިވާ ކުރި އަމަލާ ގުޅިގެން އެ ދިފާޢުގެ ބޭނުން ނުހިފޭނެ ސަބަބެއް

އެ ދިޔާރު ނުވިއްޔާ

ސަލާމަތް ނުކުރުން

ނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ޢިމާރާތް، މި މާއްދާގެ (ރ)ގެ ދަށުން އޭނާ ޖިންމާ އުފުލަންޖެހިދާނެއެވެ.

ހުއްދަ ދިޔާރުއް

ބޭނުންކުރުމާ ގުޅޭ ޤަވާއިދު

ކުރާ ނިޔަތް އޮވެގެން

އުފެއްދުން

(ރ) 1. މި މާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، އޭނާގެ އަމިއްލަ ދިޔާރުގައި ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ ދިޔާރުގައި، ހުއްދަވެގެންވާ ދިޔާރެއް ބޭނުންކުރުވިޔާ ފަދަ ބާވަތަށް، ކުށެއް ކުރުމަށްޓަކައި، ކުށުގެ ނިޔަތް އޮވެގެން އުޅެންކޮށްދީ ހިނދެއްގައި، އޭނާ އެ ކުށްވެރި ކުރެވޭނެއެވެ.

ދިޔާރު

2. މި މާއްދާގެ (ރ)ގެ (1)ގެ ދަށުން އުފުލަންޖެހޭ ޖިންމާއަކާ ގުޅިގެން، ޖުމުލަ ކޮންމެ ދިޔާރެއްގެ ފަސް ބޭނުންކުރުވިދާނެއެވެ.

އެއް ދިޔާރަށް ފަހަ ގިނަ

ދިޔާރުގެ ބޭނުންކުރުން

(ބ) މި މާއްދާގެ (ޅ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުތަކާ ޚިލާފަށް، މިނިސްޓްރީގެ ޢިމާރާތް ދިޔާރުގައި ހުއްދަވެގެންވާ ދިޔާރެއްގެ އެއް ދިޔާރަށް ފަހަ ގިނަ ދިޔާރު ބޭނުންކުރުވާ ފަރާތަކާ ދިމާވެއްޖެ ނަމަ، އެ ފަރާތެއް ދިޔާރެއް ފަސް ބާވަތެއްގެ ބޭނުންކުރުވިދާން ދިޔާރެވެ.

ކަނޑައެޅިގެން

ބަޔާންކޮށްފައިވާ

ދިޔާރުތަކާ

ޢިމާރާތްތައް ބޭނުންކުރުން

(ޅ) ސަލާމަތްކުރުމަށް ހުއްދަވާ ދިޔާރަކީ، މިބާބުގެ އެހެން މާއްދާއެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުއްދަކުރުވިފައިވާ ދިޔާރެއް ކަމަށްވާ ބާވަތްތަކާއިގައި، ނުވަތަ ހުއްދަކުރުވިފައިވާ ދިޔާރުތަކުގެ ބޭނުންކުރުން ބަލާ ކޮންމެ ދިޔާރުތައްގައި، މިފަދަ ދިޔާރެއްގެ 41 ވަނަ މާއްދާ އާއި 42 ވަނަ މާއްދާ ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިޔާރުތަކަށް ބޭނުން ނުކުރެވޭނެކަމަށް ދިޔާދޭނަމަ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިޔާރުތަކުގައި، 41 ވަނަ މާއްދާއާއި 42 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިޔާރުތައް ބޭނުންގެ ނުކުރެވޭނެއެވެ.

ހުއްދަ މަދު ބަޔަކަށް ބާސިލުކުރުމަކުން ކުރާ ނުރައްކާތެރި ކަންތައްތައް

41.___(ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި މިޒާޖު ކުރާ އިމާރާތް، ހުއްދަކުރުވިގެންވާ އިމާރާތެވެ:

1. އެ އިމާރާތުގައި، ގެއްލުންވަނީ ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ކަމަކުން އޭނާ މިޒާޖު

ސަލާމަތްކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، ކޮންމެހެން އެ އަމަލުކުރަންޖެހޭ ބާވަތުގެއެއްކަމުގައިވެސް؛

2. ދަޢުވާއުފުލިގެންވާ ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤާނޫނުން ސަލާމަތްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގެއްލުމާއި ނުރައްކަލުގެ ކަންތަކަށް ވުރެ، އޭނާ ކުރި އަމަލުން ހުއްޓުވި ގެއްލުމާއި ނުރައްކަލު އަމަލު ބޮޑުވުން؛ އަދި

3. އުފުލިފައިވާ ދަޢުވާގައި ބޭނުންކުރާ ދިފާޢަކީ ދަޢުވާއުފުލިފައިވާ ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދު ބަލާ އިރު ބޭނުންކުރެވިގެން ނުވާނެ ދިފާޢެއްކަން ސާފުކޮށް އެ ޤާނޫނުން އެނގެން ނެތުން.

މާނަކުރުން

(ނ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކީ، ބާރުގެ ބޭނުންކުރަން ޖެހޭ ނުވަތަ ވަކި ޒަރޫރަތް އަމަލުކުރަން ޖެހޭ ބާރަށްޓަކައި' ކަމަށް ބެލޭނެއެވެ.

1. ހިނގައިދާނެކަމަށް ބެލެވުން ގެއްލުން ނުވަތަ، ކުރިމަތިވާކަމަށް ބެލެވުން ނުރައްކަލު އަމަލުން ސަލާމަތްވުމަށްޓަކައި ހިނގި އަމަލެއް ނުވަތަ ކުރި ކަމެއް ފަދަގެ ވަގުތުގައި ކުރި ކަމަކަށް ވާ ނަމަ، އެ ގެއްލުމުން، ނުވަތަ އެ ނުރައްކަލު އަމަލުން ސަލާމަތްވާން ފުރުސަތު ފަހުން ނުލިބުން؛ އަދި

2. ހިނގައިދާނެކަމަށް ބެލެވުން ގެއްލުން ނުވަތަ ކުރިމަތިވާކަމަށް ބެލެވުން ނުރައްކަލު އަމަލު، އޭނާ އަމަލުކުރި ގޮތަށް ވުރެ ފުދޭ ގޮތަކަށް އަމަލުކޮށްގެން ހުއްޓުވޭގޮތް ނުވުން.

ޤާނޫނީ ވާޖިބު އަދާކުރުން

42.___މީހަކު ކުރާ އަމަލަކީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި ކުރެވޭ ނުވަތަ އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިން ކުރެވޭ ކަމެއްކަމަށް ވާ ނަމަ، އެއީ ހުއްދަ އަމަލެކެވެ:

(ހ) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންގެ ވާޖިބުތައް ނުވަތަ މަސްއޫލިއްޔަތު ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ޤާނޫނުތަކުން، ނުވަތަ އެ ފަދަ މުވައްޒަފުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ އެހީތެރިކަން ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ކުރި އަމަލުތަކަށް ވެސް، ނުވަތަ

(ށ) ޤާނޫނީ އެކިއެކި ފިޔަވަޅުތަކަށް އެދުން ހުށަހަޅާ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ހުށަހަޅާލެވިގެން ނުވަތަ ކުރަންޖެހިގެން ކުރާ އަމަލުތަކަށް ވެސް، ނުވަތަ

(ނ) ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގެ ދަށުން، ނުވަތަ އެ އަމުރު ކުރުމުގެ ބާރުލިބިގެންވާ ޝަރުޢީ ފަނޑިޔާރުންގެ ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލްއެއްގެ އަމުރެއްގެ ދަށުން ހުއްދަ ކުރެވިގެން ކުރާ އަމަލުތަކަށް ވެސް، ނުވަތަ

(ރ) ސިފައިންނާ ބެހޭ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން، ނުވަތަ ހަނގުރާމަ ކުރުން ހުއްދަކުރާ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ބޭނުންވެގެން ކުރާ ނުވަތަ އެ ފަދަ ޤާނޫނުތަކުން ހުއްދަކުރެވިގެން ކުރާ އަމަލުތަކަށް ވެސް، ނުވަތަ

(ބ) ދައުލަތުގެ ވާޖިބެއް ކަނޑައަޅައިދޭ އެހެން ވެސް ޤާނޫނެއްގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އެ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ހުއްދަކުރެވިގެން ކުރާ އަމަލުތަކަށްވެސް.

ޤާނޫނު ތަންފީޒު ކުރުމުގެ އިދާރާ

43.___(ހ) މި މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކަށް އުނިކަން ނާންނާނޭ ގޮތުގެ މަތިން އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި މީހަކު ކުރާ އަމަލަކީ ހުއްދަކުރެވިގެންވާ އަމަލެކެވެ:

1. ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތުގެ މަތިން މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގައި، ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމުގައި؛ ނުވަތަ
2. ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހަކު ބަންދުން ފިލައިގެން ދިއުން ހުއްޓުވުމުގައި؛ ނުވަތަ
3. މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވުން ހުއްޓުވުމުގައި.

(ށ) މިމާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ހިނގާ އަމަލެއްގައި މީހަކު މަރުވެދާނޭ ފަދަ ގޮތަކަށް،

މަރުވެދާނޭ ފަދަ ގޮތަކަށް
ނުވަތަ ބޮޑު ޖިސްމާނީ

އަނިޔާދީފާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން

ނުވަތަ މީހަކަށް ބޮޑު ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ލިބިދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް، ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން، މި މާއްދާގެ (1) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުތަކުގައި ހުއްދަކުރެވިގެންވާނީ، އެ ޙަމަލާ އެހެން ބަޔަކު މަރުވެގެންދިއުން ނުވަތަ އެހެން ބަޔަކަށް ބޮޑު ޖިސްމާނީ އަނިޔާއެއް ލިބިގެންދިއުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ކުރެވޭ ޙަމަލާއެއްކަމުގައި އެ ޙަމަލާ ވާ ނަމަ އެވެ.

އެހެން މީހުންގެ ސުލޫކާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، އެހެން މީހުނަށް އަރާވުމުގެ ޖިނާ އޮތް ފަރާތްތަކުން ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން

44.___ މީހަކު ބާރުގެ ބޭނުންކުރިކަމުން ޤާނޫނުގައި ހުއްދަ ކަމެއްކަމުގައި ބެލެވޭނީ އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކުގައި އަންނަނިވި މީހުން އެ ޙަމަލާ ކުރާ ނަމައެވެ:

(ހ) އެ މީހަކީ މީހެއްގެ ބައްޕަ ނުވަތަ މަންމަ، ނުވަތަ ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިޔާ، ނުވަތަ މުދައްރިސު، ނުވަތަ ކުޑަކުއްޖެއްގެ [illegible] ބެލެހެއްޓުމުގެ [illegible] ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މީހެއްކަމުގައި ވާ ހާލު، ނުވަތަ އެ [illegible] އެ ބާރުގެ ބޭނުންކުރާ [illegible]:

1. އެފަދަ ކުޑަކުއްޖެއްގެ މައްޗަށް ހިންގާ ބާރެއްކަމުގައި ވުމާއި؛ އަދި

2. އެ ކުއްޖާ ތަރުބިއްޔަތު [illegible] ސުލޫކު [illegible] އަދަބު ދިނުމުގެ [illegible]

3. އެ [illegible] ބާރުގެ [illegible] މީހަކަށް ބޮޑު ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ލިބިދާނެ ފަދަ، ނުވަތަ [illegible]

ހާސްކަން ލިބޭން ފަދަ ނުވަތަ ލަދުވެރިކަން އިޙްސާސްވުން ފަދަ ކަމެއް ކުރިމަތިވެދާނެ
މިންވަރަށް ބޭނުންކުރެވޭ ބާރަކަން ނުވުން؛ ނުވަތަ

(ނ) އެ މީހަކީ ޤާނޫނީ ޢަރަކަން ނުވަތަ ހުއްދަކޮށްފައިވާ ސިއްރު މަސައްކަތްތެރިއަކަށް ނުވަތަ
އެ ފަދަ މީހެއްގެ އިޙްސާސްތަކާ މެދު އެއިން މީހަކަށް ހާމަކުރެވިދާނެ މީހަކަށް ފުދުމާއި، އަދި؛

1. މީހެއްގެ ޞިއްޙީ ނުވަތަ ސިޔާސީ ބުއްދިއަށް ބާރާއިއެކުގޮތުގައި
ބަލައިގަނެވޭތޯ ބެލުމަށް ކުރާ ފަރުވާ ބަދަލުތަކާއި ތިބޭ ފަރާތްތަކަށް ފޯރުވާ
ބެލުމަށް ކުރާ ބޭނުންކުރާ ބަޔަކަށް ވުން؛ އަދި

2. އެ މީހަކީ އެ ފަދަ ދެވޭ:

(i) އެ މީހާގެ ހުރުމާ އެކުގައިކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ މީހަކީ ޖިސްމާނީ ގޯނާ ބަލާ އިރު ނުވަތަ ޖިންސީ ގޯނާ ބަލާ އިރު
އަމިއްލައަށް ހުއްދަ ދެވުން ނޫނީ މީހަކުކުރާ ވާ ހާލު އާންމުގެ ބެލުންތެރިއެއްގެ
ނުވަތަ ބައްޔެއްގެ ނުވަތަ މަސްހުގެ ނުވަތަ އެ ފަދަ ހުރުމެއް ދެމިގެން ބާރުއް ގޯނާ
ގޯނާ ލިބިގެންވާ ފަރާތެއްގެ ހުރުމާ އެކުގައިކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(iii) އަނބިދަރިން ބަލަހައްޓާ ކަމުގައި ފާޅުވެގެން ލިބިފައިވާ ހުރުމެއް ނޫޅި ކަމުގައި
ވުން؛

ހ. އެ ފަދަ ދަރިވަރަކު ކުއްލިއަކަށް ބަލަހައްޓާ ކަމުގައި ވުން؛
އަދި

ށ. ހުއްދަދޭ ފަދަ މީހާ މަސްވަރާކުރާ ފުރުސަތު ނެތުން؛ އަދި

ނ. އެކަމަކީ، އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ފިޔަވައި އޮޅޭ މީހަކާ އާންމު
މަސްލަހަތު ސަލާމަތްކުރުމަށް ހުއްދަ ދީފައިވާ ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

(ނ) އާންމުކޮށް މީހުން ބަލައިގަނެވޭ ބާރު އަދި ބެލެނިވެރިޔާގެ ޝަރުޠު އެކު
މުއައްސަސާތަކުގައި ވުމައި: އަދި؛

1. އޭނާ ބޭނުންކުރި ބާރަކީ އިސްލާމީ މަދުރަސާއެއްގެ ހުއްދަ އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ބާރަކަށް ވުން؛ އަދި

2. މީހަކު މަރުވެދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރާކަމަށް ވާ ނަމަ އެ ފަދަ ބާރެއްގެ ބޭނުންކުރުމަކީ މި ބާބުގައި ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ކަމަކަށް ވުން؛ ނުވަތަ

(ރ) އޭނާއަކީ މަތިންދާބޯޓެއްގެ، ނުވަތަ އިންޖީނުގެ އެއްގަމު އުޅަނދެއްގެ، ނުވަތަ ކަނޑުގެ އުޅަނދެއްގެ، ނުވަތަ އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް މުދާ ނުވަތަ މީހުން އުފުލުމުގެ އެހެން ވަސީލަތެއްގެ ސަފަރުމަތީގައި ރައްކާތެރިކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަން ޖެހޭ މީހަކަށްވުން؛ ނުވަތަ އެ ފަދަ މީހެއްގެ އިރުޝާދުގެ މަތިން ޢަމަލުކުރާ މީހެއްކަމަށް ވުން؛ އަދި

1. ބާރުގެ ބޭނުންކުރަންޖެހުނީ އަނިޔާވެރި ކަންކަމަށް ހުރަސްއެޅުމަށް ފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށްކަމުގައި ވުން:

(i) އެ ފަދަ ވަސީލަތެއް ހިންގުން ހުއްޓުވުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތެއް ހުއްޓުވުމަށްކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުއްދަ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމަށްކަމުގައި ވުން؛ އަދި

2. މީހަކު މަރުވެދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރާކަމަށް ވާ ނަމަ، އެ ފަދަ ބާރެއްގެ ބޭނުންކުރުމަކީ މި ބާބުގައި ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ކަމަކަށް ވުން.

މާނަކުރުން

(ބ) 1. "ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިޔާ" ކަމުގައި ބުނެފައި އެ ވަނީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ތަރުބިއްޔަތުގެ ށެއް މީހެއްގެ ފަރާތުން އެކަކީ ނިސްބަތުން ޖިނާ ހަވާލުވެގެންވާ ފަރާތަކަށެވެ.

2. "ހުއްދަކޮށްފައިވާ ސިވިލް މަސައްކަތްތެރިއެއް" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ ސަރުކާރުން ހަމަ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިންގާ އިދާރާއަކުން، އޭނާއަކީ ޖަލްސާ ބަސްކުރުވާ ފުރުސަތު މީހެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ހުއްދަ ދޫކޮށްފައިވާ މީހަކަށެވެ.

ނަފުސުގެ ދިފާޢު

45.___ (ހ) މި މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ނާންނާނެ ގޮތުގެ މަތިން، މީހަކު ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން ހުއްދަވެގެންވާނީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައެވެ:

1. އަންނަނިވި ފަރާތްތަކާ ދެކޮޅަށް އެހެންމީހަކު ހުއްދަނޫން ގޮތެއްގައި ބާރުގެބޭނުން ކުރާ ހިނދުގައި ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްފާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ ހިނދުގައި ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ބާރަކަށް ވުން؛

(i) ތިމާގެ އަމިއްލަ ނަފުސާ؛ ނުވަތަ

(ii) އެހެން މީހެއްގެ ނަފުސާ؛ އަދި

2. ބޭނުންކުރާ ބާރަކީ ކުރިމަތިވާނެކަމަށް ބެލެވޭ ގެއްލުމާ އަޅައިބަލާއިރު އިތުރު ނިސްބަތަކުން އިތުރަށް ބޭނުންކުރެވުނު ބާރަކަށް ނުވުން.

މީހަކު މަރުވެދާ ފަދަ
ނުވަތަ މީހަކަށް ޖިސްމާނީ
ބޮޑު އަނިޔާ ލިބިދާ ފަދަ
މިންވަރަށް ބާރުގެ
ބޭނުންކުރުން

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ހިންގާ ޢަމަލެއްގައި ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމުގައި މީހަކު މަރުވެދާ ފަދަ ނުވަތަ މީހަކަށް ޖިސްމާނީ ބޮޑު އަނިޔާ ލިބިދާ ފަދަ ގޮތަކަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން ހުއްދަވެގެންވާނީ، އެ ފަދަ ބާރެއްގެ ބޭނުންކުރަނީ މީހަކު މަރުވެދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ހިނދުގައި އެ ކަމުން ދިފާޢުވުމަށާއި، ބޮޑު ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ލިބިދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ހިނދުގައި އެ ކަމުން ދިފާޢުވުމަށާއި، ގަދަކަމުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގައިފާނެކަމަށް ބެލެވޭ ހިނދުގައި އެ ކަމުން ދިފާޢުވުމަށެވެ.

މާނަކުރުން

(ނ) 1. އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ބާރުގެބޭނުންކުރުން ހުއްދަވެގެން ނުވެއެވެ:

(i) މި ޤާނޫނުގެ 2ވަނަ ބައިގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކުށެއްގެ، މަޤްޞަދުގެ ރުކުންތަކުގެ ތެރެއިން، އެ ޢަމަލު ފެށުން؛ އަދި

(ii) މި ބާބުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ދިފާޢަކަށް އެ ޢަމަލު ނުފެށުން؛

2. ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ވުރެ އިތުރަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ޙާލަތުގައި ބެލެވޭނީ

އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައި އުޅޭ މީހެއްގެ ވިސްނުމުގައި، އެއީ ހަމަހަމަވެގެންވާ ގޮތެއްގައި ބޭނުންކުރުން ބާރެއްކަމުގައި ނުބަލާ ހިނދުގައެވެ.

މުދަލުގެ ދިފާއު

46.___(ހ) މި މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ގޮތުގެ މަތިން، މީހަކު ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން ހުއްދަވެގެންވާނީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައެވެ:

1. ބާރުގެ ބޭނުންކުރަންޖެހުނީ އެހެން މީހަކު ބާރުގެ ބޭނުންކުރާ ހިނދެއްގައި ނުވަތަ ކޮންޗާނީ ހިނދެއްގައި ނުވަތަ ތިމާގެ ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ މިލްކުގައިވާ ސަރަޙައްދަކަށް ހުއްދައެއް ނެތި ވަދެއްޖެ ހިނދެއްގައި، ނުވަތަ މުދަލަކަށް ގެއްލުމެއް ކުރާ ހިނދެއްގައި އަންނަނިވި ބާވަތުގެ މުދަލާ ގުޅިގެންނެވެ.

   (i) ތިމާގެ އަމިއްލަ މުދާ؛ ނުވަތަ

   (ii) އެހެން ފަރާތެއްގެ މުދާ؛ އަދި

2. ބޭނުންކުރާ ބާރަކީ، ކުރިމަތިވާނޭ ކަމަށް ބެލެވޭ ގެއްލުމާ އަޅައިބަލާ އިރު، ނިސްބަތުން އިތުރަށް ބޭނުންކުރުން ބާރަކަށް ނުވުން.

މީހަކު މަރުވާ ފަދަ ގޮތަކަށް
ނުވަތަ މީހަކަށް ޖިސްމާނީ
ބޮޑު އަނިޔާ ލިބޭ ފަދަ
ގޮތަކަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން

(ށ) ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމުގައި، މީހަކު މަރުވެދާ ފަދަ ގޮތަކަށް ނުވަތަ މީހަކަށް ޖިސްމާނީ ބޮޑު އަނިޔާއެއް ލިބޭ ފަދަ ގޮތަކަށް މީހެއްގެ މައްޗަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމަކީ މުދާ ސަލާމަތްކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އެކަނި ހުއްދަކުރެވިދާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.

މާނަކުރުން

47.___(ހ) "ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ބެލެހެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވާ 532ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި "މީހުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބާ ތަނެއް

ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ބާރުގެ ބޭނުން އިޖުރަން ކުރެވިއްޖެ ކަމުގައި ބެލެވުން"އަށް ދީފައިވަނީ 45ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ޤާބިލުކަން ނެތް" އަށް ދީފައިވަނީ 27 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ހުއްދަނުކުރެވިގެންވާ ދިފާޢު" އަދި "ހުއްދަ ބާރުތައް"އަށް ދީފައިވަނީ 40ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) 'ބާރުގެ ބޭނުންކުރަން ޖެހޭ ނުވަތަ ވަކި ގޮތަކަށް އަމަލުކުރަން ޖެހޭ ބާރުތަކައް" އަށް ދީފައިވަނީ 41ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވަނީ 533ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ވ) " ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ބޮޑެތި އަނިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (93)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(މ) "ހުއްދަވެގެންނުވާ"އަށް ދީފައިވަނީ 45ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

50ވަނަ ބާބު

މަޢާފު ލިބިނިވި ދިފާޢު

50ވަނަ މާއްދާ - މަޢާފު ލިބިނިވި ދިފާޢާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

51ވަނަ މާއްދާ - އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ކުރާ ޢަމަލު އަދި އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ނުކޮށް ދޫކޮށްލާ ޢަމަލު

52ވަނަ މާއްދާ - ބުއްދިއަށް އުނިކަން ލިބިގެންވުން

53ވަނަ މާއްދާ - ތަސައްވުރުނުފުރުން

54ވަނަ މާއްދާ - އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވުން

55ވަނަ މާއްދާ - ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްފާސެކަރުގެ ނުރުޒުޖު

56ވަނަ މާއްދާ - ހަމަހެއަން އުނިކަން އައުން

57ވަނަ މާއްދާ - އެނގެންނުވާ ކަންތައްތަކާއި ކުރީގެ ވައްކަން ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަންތައްތައް

58ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަ ދިފާޢުއް ލިބިގެންވާކަމަށް ކުރީއެއްގައި ޤަބޫލުކުރުވުން

59ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

މަޢާފު ލިބިނިވި ދިފާޢާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

މާނަކުރުން

50.___(ހ) "މަޢާފުލިބިނިވި ދިފާޢު" ނުވަތަ "މަޢާފު"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ މި ބާބުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކޮންމެ ދިފާޢަކަށެވެ.

މަޢާފު ލިބިނިވި ދިފާޢެއްގެ ހައްދު އޮތް މިނެއްގެ އަމަލު ހުއްޖުވުން

(ށ) މިޤާނޫނުގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހައި ހިނދަކު، މީހަކު ކުރާ ހުއްދަނޫން ޢަމަލެއްގެ ސަބަބުން އާންމުކޮށް މަޢާފު ލިބިދެވޭ ދިފާޢުތަކުގެ ތެރެއިން، ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިން، އޭނާއަށް ނުދިނުމަށް ހުއްޖަތު ދިފާޢެކެވެ.

(ހ) މަޢާފު ދިނުމަށް ދިފާޢުއެއްގެ ފައިދާ ދިނުން ބަދަލުގައި މީހާ ކުރުމުގެ ޝަރީޢަތު ހިންގާއިރު ތަކެއްޗާއި ޖަމާވަނީ ދިނުމުގެ ޖަމާޢަތް، އެ ގޮތުން ދިނުމަށް ހުށަހެޅުމާއި ދަޢުވާގެ ފައިދާއެއް ނުލިބޭނެއެވެ.	މަޢާފު ދިނުމަށް ދެއްކުން އެހެން މީހަކާ ހިއްސާކުރުވުން
(ށ) މި ބާބުގެ ދަށުން މަޢާފު ދިނުމަށް ދިފާޢުއެއް ބޭނުންކުރެވިދާނެ ފަދަ ބާވަތެއް މީހަކު އަމިއްލައަށް އެކަށައަޅާފައިވާ ހާލަތު ނޫނީ އަދި އެއާ ގުޅުން އެ ދިފާޢުގެ ބޭނުން ނުކުރެވޭ ސަބަބެއް ނުވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ އަދަދަށް، މި މާއްދާގެ (ޅ)ގެ ދަށުން އެހެން ޖެހޭނެ އުފަދަން ޖެހިދާނެއެވެ.	މަޢާފު ދިނުމަށް ދިފާޢު ބޭނުންކުރެވިދާނެ ފަދަ ބާވަތެއް އެ ދިފާޢު ނުލިބޭނެ ސަބަބަކަށް ނުވުން
(ޅ) 1. މި މާއްދާގެ (ށ) އެހެން ގޮތް ހަމަވެސް، އެހެންގެ އަމިއްލަ ދިފާޢުގައި ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ ދިފާޢުގައި، މަޢާފު ދިނުމަށް ދިފާޢުއް ބޭނުންކުރެވިދާ ފަދަ ބާވަތެއް، ކުރުމުގެ ސަބަބެއް ކުރުމަށް ކުރާ ނިޔަތް އެދުމުގެ އުފަންކޮށްދޭ ހިނދެއްގައި، އެހެން އެ ކުރަނީ ކުރުމެވެ.	މަޢާފު ދިނުމަށް ދިފާޢު ބޭނުންކުރެވިދާ ފަދަ ބާވަތެއް ކުރުގެ ނިޔަތެއް އެދުމުން އުފަންކުރުވުން
2. މި މާއްދާގެ (ޅ)ގެ (1)ގެ ދަށުން އުފަންޖެހޭ ޖެހިދާނެ ގޮތުން، އާންމު ކޯޓުގެ ދިފާޢުގެ ވެސް ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.	ދިފާޢު
(ރ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި، މީހެއްގެ އަމިއްލަ މަޢާފު ދިނުމަށް ދިފާޢުގެ ބަދަލުގައި ދެއްކިދާނެ އަމިއްލަ ކުރުމުގައި ކުރިމަތިވާ ނިސްބަތް ބޭނުމަށް ދިފާޢު ނުކުރެވޭނެއެވެ.	މަޢާފު ދިނުމަށް ދިފާޢުގެ ބަދަލުގައި ކުރަން ބޭނުމަށް ދިފާޢު ނުކުރުން

ޝަރީޢަތް އިސްތިމާޢުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ކުރާ ބަޔާން އަދި ޝަރީޢަތް އިސްތިމާޢުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ނުކުރާ ބަޔާން

51.___މީހަކު ކުރި ކުރުމުގެ ޖެހޭނީ އެ މީހަކު އުފަންޖެހުނީ އަންނަނިވި

ބާވަތްތަކުގައިކަމުން ވާ ނަމަ، އެ ކުރަނީ އެ މީހަކަށް މަޢާފު ދިނުމުގެ ބޭނުމެވެ:

(ހ) އޭނާ ކުރި ޢަމަލަކީ، އެ ޢަމަލުކުރުމަށް އޭނާގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނުވަތަ އަމިއްލަ ވިސްނުމުގައި ކަނޑައަޅައިގެން ކުރި ޢަމަލަކަށް ނުވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) އޭނާ ނުކުތް ދޫކޮށްލި ކަމަށް، ސިކުނޑީގެ ގޮތުން ނުވަތަ މާއްދީ ގޮތުން އޭނާ ކުރުމަށް ނުކުޅެދިގެންވާ ކަމަކަށް ވުން، ނުވަތަ ނުކުތް ދޫކޮށްލި ޢަމަލު ކުރުމަށް އޭނާގެ ބާރަށް ކުޅަދާނަކަމެއް ނެތް ގޮތުގައި ހިފައިން އުނިކަމެއް ލިބިގެންވާ ކަމަކަށް ވުން.

ބުއްދިއަށް އުނިކަން ލިބިގެންވުން

52.___(ހ) ކުށްކުރިމީހާގެ ސިކުނޑިއަށް، ކުށްކުރި ހިނދުގައި ލިބިފައި ހުރި ގެއްލުމެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ޖެހިފައި ހުރި ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް އެ ވަގުތު ނުކުޅެދިގެންވާ މިންވަރަށް އޭނާ ކުރި ޙަރަކާތް ޢަމަލުން ކަމަށް ދެނެގަނެވޭ މިންވަރު:

1. ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލުގެ ބާވަތާއި ނަތީޖާ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ
2. ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލުގެ ނުރަނގަޅުކަން ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ
3. ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ގޮތުގައި އޭނާ ހިންގި ޢަމަލު ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ބާރެއް ހިންގުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ސިކުނޑިއަށް ޖެހިފައިވާ ބައްޔާއި ނުވަތަ ސިކުނޑިއަށް ލިބިފައިވާ ގެއްލުމަކީ، ވަގުތީ ގޮތުން، ބަނގުރާ، މަސްތުވާތަކެތި، އިޖްތިމާޢީ މިންގަނޑަށް ނުބައި ދިރާގު އަމަލުތަކަށް ހިނގާ ކަމެއް މީހުންގެ ކުށަކަށް ބާރުލިބޭ ކަމެއް ނުވަތަ މީހުންގެ ކޯސްކުރުމުގެ ސަބަބުން ހިނގާފައިވާ ކަމެއްގެ ސަބަބުން ހިނގާއިރު ވާ ކަމަކަށް ނުވުން.

އިޖްތިމާޢީ މިންގަނޑަށް ނުބައި
ދިރާގު ޝަރުޠު ބަޔާނާއި
އުނަގަނޑު ކުރުވިގެންވުން

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުށުން ބަރީއަކުރުމުގެ ދަޢުވާ މީހަކު ކުރާނަމަ، ސިއްޙީ ބަލަހައްޓާ ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ކަނޑައެޅިގެންވާ މީހެއްގެ ...

ކުށުން ބަރީއަކުރުމުގެ ދަޢުވާ
މީހުންގެ ސިއްޙީ ބަލާ

ކަނަވަރުކުރުން

ކަނަވަރުކުރުމަށްބަލައި ސިވިލް ގޮތުން ބަލަންޖެހޭ ބެލުންތަކެއް ބެލުމަށްބަލައި، ހުރަހަކަށްޖެހޭނަން ވީހެނެވެ. އެ ގޮތަށް ބަނދަކަން ހުރަހަކައި، ސިވިލް ގޮތުން ބަލަންޖެހޭ ބެލުމަށްބަލައި 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހަށްވުރެ ދިގުމުއްދަތަކަށް ކަނަވަރުކުރުމަކަށްނުވާނެއެވެ. އެ މުއްދަތު ވާން ވާނީ ސިވިލް ގޮތުން ބަލަންޖެހޭ ބެލުންތަކެއް ބެލުމަށް ކަނަވާ ވަގުތައި 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހާ މި ދެ މުއްދަތުގެ ތެރެއިން، ކުރު މުއްދަތަކަށެވެ.

ތަސައްރުފުކުރުމުން

53.___(ހ) ކުށްކުރި މީހާއަކީ، ކުށްކުރި ހިނދުގައި އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއްގައި ހުރި މީހެއްކަމުގައި ވާ ނަމަ، އޭނާގެ ކުށަކީ މައާފުކުރެވިދާނެ ކުށެކެވެ:

1. ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ތަސައްރުފުކުރުމުގެ ޙާލަތެއްގައި ހުރުން؛ އަދި

2. އެ ޙާލަތުގެ ސަބަބުން ކުށެއް އަންނަނިވި ގޮތަކަށް ކުރުމުގެ ގާބިލުކަން ނެތުން:

   (i) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ އަމަލުގެ ބާވަތައި ނަތީޖާ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

   (ii) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ އަމަލުގެ ނުރައްކަލުކަން ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

   (iii) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި އޮންނަ ހިނގި އަމަލު ހުއްޓުވަންބޭނުމައި، ބާރުއް ހިންގުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން.

ތަސައްރުފުކުރުމުގެ ކަމަށް ބެލުން

(ށ) 1. ކުށްކުރި ހިނދު، 14 އަހަރު ފުރިހަމަވެފައިނުވާ ކުއްޖަކީ، މައާފު ލިބިދާނެ ދަރަޖައެއް ފުރިހަމަ ވެފައި ލިބިގެންވާ ކުއްޖެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

2. މީހާގެ 15 ވަނަ އަހަރުގައި ބާލިޣުވެފައިވާ އުސޫލުގެ ދަށުން، އެހެން

ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު، ކުށްކުރި އިރު 16 އަހަރު ފުރިހަމަނުވާ ކުއްޖަކީ، މަޢާފުދެވިގެންވާ ދިފާޢުގެ ފައިދާ ލިބިގެންވާ ކުއްޖެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

3. ކުށް ކުރި މީހާ އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުކުރާ ހިނދަކު، ކުށްކުރި ހިނދުގައި 16 އަހަރު ފުރިހަމަވެފައިވާ މީހަކު ނަމަ، އެމީހަކު ބެލެވޭނީ ބޮޑު މީހަކާ އެއްފަދައިން ތަޞައްރަފު ފުދިފައިވާ މީހެއް ކަމުގައެވެ.

ކުޑަކުދިންގެ ކޯޓަށް ބަދަލުކުރުން

(ނ) ކުށްކުރި ހިނދުގައި 16 އަހަރު ފުރިހަމަނުވާ ކުދިންގެ ތެރެއިން، މިމާއްދާގެ (ހ)ގައި (ހ)ގެ ދަށުން މަޢާފުދެވިގެންވާ ދިފާޢުގެ ފައިދާ ލިބިގެންވާ ކުއްޖަކީ އެހެން ކުރިއަށް [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ ހިނދަކު ކުޑަކުދިންގެ މައްސަލަތައް ބަލާ ނިޒާމުގެ ދަށުންނެވެ.

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވުން

54.___(ހ) އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވެފައި ހުރުމުގެ ސަބަބުން އަންނަނިވި ކަންކަން ކުށްކުރި ހިނދުގައި ނުކުޅެދިގެންވާ މީހާ، އޭނާ ކުރި ކުށަކުން މަޢާފުދެވިގެންވާ މީހެކެވެ:

1. ކުށުގެ އަދަބުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ އަދަބުގެ ބާވަތާއި ނަޒީރާ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވާން؛ ނުވަތަ
2. ކުށުގެ އަދަބުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ އަދަބުގެ ނުރަނގަޅުކަން ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވާން؛ ނުވަތަ
3. ކުށުގެ އަދަބުގެ ގޮތުގައި [illegible] ހިންގުމަށް ނުކުޅެދިގެންވާން.

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވުން

(ނ) އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވުންކަމުގައި ބަލާނީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައެވެ:

1. އެ ކަން ކުރިމަތިވީ އޭނާއަށް އެނގުމަކާނުލައި، އޭނާގެ ހަރިގަނޑުގެ ތެރެއަށް ވާސިލުކުރި އެއްޗެއްގެ ސަބަބުންކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ
2. މަސްއޫލުކުރުވި އެއްޗެއްގެ ނިޔަބަތަށް ބަލާ އިރު، އެއީ އެ ކުރުވި މަސްއޫލިޔާ އެއިން އާންމު ގޮތެއްގައި ކުރާނެ މަސްއޫލުގެ މިންވަރަށް ވުރެ ބޮޑުން ވީ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ވުމާއި، އޭނާގެ ހަރިގަނޑުގެ ކަންކަން ހުންނަ ގޮތުން އެ ކަން އެ ގޮތަށް ވެގެންކަން އޭނާއަށް ނޭނގި އޮތުމާއި، އަދި އެ ކަން އޭނާ ދެނެގަންނާނެ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއް ވެސް ނުވުން.

ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްފާނެކަމުގެ ނުފޫޒު

55.___(ހ) ކުށްކުރި ވަގުތު އެ ކުށް ކުރީ އަންނަނިވި ޙާލަތެއްގައިކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެ ކުށްކުރި މީހާ ކުރި ކުށަކުން އޭނާއަށް މަޢާފުލިބިގެންވެއެވެ:

1. ކުށުގެ ޢަމަލު ކުރުމަށް އޭނާއަށް މަޖުބޫރުކުރުވިގެންވުން؛
2. އެ ގޮތުން މަޖުބޫރުކުރުވީ، ކުށުގެ ޢަމަލު ކުރުމަށް ދެކޮޅުހަދައިފިނަމަ، އޭނާއަށް ގެއްލުމެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމުގެ ބިރު ދައްކައިގެންކަމުގައި ވުމާއި، އެކަށީގެންވާ ހަރުދަނާކަމާއެކު ވިސްނާ އެހެން މީހަކު އެ ޙާލަތުގައި، އެ ގެއްލުމުގެ ބިރު ކުރިމަތިވިނަމަވެސް، އޭނާ ވެސް އެ ކުށުގެ ޢަމަލު ކުރާނޭ ކަމުގައިވުން.

މި ދިފާޢު ބޭނުންކުރެވޭ ހުދޫދު

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކުރެވިގެންވާ ދިފާޢަކީ، މިޤާނޫނުގެ 110ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ދަށުން އުފެދިގެންވާ ހިނދު ބޭނުންކުރެވޭނޭ ދިފާޢެއް ނޫނެވެ.

ހަމަހޭއަށް އުނިކަން އައުން

56.___(ހ) ކުށްކުރި މީހާ، ކުށްކުރި ހިނދުގައި ހުރީ އަންނަނިވި ޙާލަތެއްގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއްގައިކަމުގައި ވާ ނަމަ، އޭނާ އެ ކުރި ކުށަކުން މަޢާފުލިބިގެންވެއެވެ:

1. ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން މަޢާފުލިބެނިވި ދިފާޢެއް އެމީހަކަށް ލިބޭކަމަށް، މަޢާފުލިބެނިވި ދިފާޢުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިބާބުގެ އެހެން މާއްދާގެ ދަށުން ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައި ނެތް ނުވަތަ ކަނޑައެޅިގެން ދޫކޮށްލައިފައިވެސް ނެތް ނަމަ، ބާވަތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން، ބޭސްޖެހުމަށް ހަދައިގެން ކަށަވަރުކުރެވޭ އޮތް ބައްޔެއް ނުވަތަ އުނިކަމެއް އެމީހެއްގައި ހުރުންކަމަށްވުން؛ އަދި

2. އެ އުނިކަން ނުވަތަ ބަލި އެކަން ހުރުމުގެ ސަބަބުން އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް އޭނާ ނުކުޅެދިގެންވުން؛

(i) ކުރީގެ ޢަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލުގެ ބާވަތާއި ނަތީޖާ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ކުރީގެ ޢަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލުގެ ނުރަނގަޅުކަން ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ކުރީގެ ޢަމަލުގެ ގޮތުގައި ޢާދާ ހިނގި ޢަމަލު ހުއްޓުމަށް ޓަކައި ބާރެއް ހިންގުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ކަށަވަރުކުރެވިދާނެ ބައްޔެއް ނުވަތަ ނުކުޅެދުމެއްކަމުގައި ބެލެވޭ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، ހަމައެކަނި ތަކުރާރުކޮށް ކުށްކުރާ ކުށްވެރިންނާއި، އާންމު އިޖްތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފު ޢަމަލުތައް ހިންގާ މީހުންކަމުގައި ބެލެވޭ މީހުންގެ ކިބައިން ފެންނަ ސިފަތައް ބާރުތަކުގައި ހިމެނިގެންނުވާނެއެވެ.

އިޖްތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކާ
ޚިލާފު ސުލޫކު ބައްޔެއް
އެކަނި ކުށްވިގެންނުވުން

އެނގިގެންނުވާ ކަންކަމާއި ކުރީގެ މައްޗަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަންތައްތައް

57.___(ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި ކުރެވޭ ކުށަށް، އެ ކުށްކުރި މީހާއަށް މަޢާފުލިބިގެންވެއެވެ:

[illegible] ޤާނޫނުގެ
ސަބަބުން ކަމެއް
އެނގިގެންނުވުން

1. ކުށްކަމުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލު ހިންގުމުގެ ކުރިން އެ ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤާނޫނު

އޭނާއަށް އެނގިފައި ނުވުމާއި، އަދި އެ ޤާނޫނަކީ ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ޤާނޫނަކަށް ނުވުން ނުވަތަ ޤާނޫނު އެ ޝާއިޢު ނުވަތަ ޢާންމުން ގޮތަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ހަމަޖެއްސިފައިވާ ޤާނޫނަކަށް ނުވުން.

2. އަދި، އެ ކަމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، އެ ކަން ކުރި ވަގުތުގައި އޭނާގެ އެ ޢަމަލަކީ ޤާނޫނުގައި މަނާކުރެވިފައިވާ ޢަމަލެއްކަން އޭނާއަށް އެނގިފައި ނުވުން.

ޤާނޫނު އޮތް ގޮތް ނޫން
ގޮތަކަށް ރަސްމީ ގޮތުން
ހާމަކުރާ ބަޔާނެއްގެ
މައްޗަށް ބުރަވުން

(ނ) ކުށް ކުރިމީހާ، އެ ކުށް ކުރީ ޤާނޫނަކަށް ބަރޯސާވެގެން ކަމަށް ވާ ނަމަ، އޭނާ މައްޗަށް ޒިންމާއެއް ނުވާނެއެވެ:

1. އޭނާ ކުރި ޢަމަލު އޭނާ ކުރީ ޤާނޫނުގައި ކަމެއް ގޮތަށްކަމުގައި އަންނަނިވި ވަސީލަތްތަކުން ވަސީލަތެއްގައި، ރަސްމީ ގޮތުން ހާމަކޮށްފައިވާ ބަޔާނެއްގެ މައްޗަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ބުރަވެ ހުރި ކަމުގައި ވާނަމަ، އެ ޢަމަލު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ތާރީޚެއްގައި، އެ ބަޔާނުގައި ހާމަކޮށްފައިވާ ހަމަކުރުމަކީ، [illegible] ނުވަތަ ކުރި ހަމަކުރުމެއްކަމުގައި ކަނޑައެޅިގެންދިއުން:

(i) ޤާނޫނަކުން؛

(ii) ސަރުކާރީ ނިންމުމަކުން، ނުވަތަ ސަރުކާރީ ޤަރާރަކުން، ނުވަތަ ސަރުކާރީ ނިޒާމަކުން، ނުވަތަ ސަރުކާރީ އުސޫލަކުން؛

(iii) އިދާރީ އަމުރަކުން، ނުވަތަ ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދައަކުން؛ ނުވަތަ

(iv) ކޯޓު ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤާނޫނު ތަފްސީރުކޮށްދިނުމާއި، ހިންގުމާއި، ތަންފީޛުކުރުމުގެ ބާރު ޤާނޫނީ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މުވައްޒަފުންގެ ރަސްމީ ތަފްސީރުކުރުމަކުން؛ އަދި

2. އެ ކަމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، އެ ކަންކުރި ވަގުތުގައި އޭނާ އެ ކުރި ޢަމަލަކީ ޤާނޫނުގައި މަނާކުރެވިފައިވާ ޢަމަލެއްކަން އޭނާއަށް އެނގިފައި ނުވުން.

އެކަށީގެންވާ
ފުރުޞަތުދިނުމާއެކު

(ނ) ކުށުގެ ޢަމަލުކުރުމުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލު ހިންގި ވަގުތު އޭނާ އެ ޢަމަލު ކުރީ އަންނަނިވި

ޢަމަލުކުރި ކަމުގައި ވީ
ނަމަވެސް ޤާނޫނު އޮތް ގޮތާ
ގެދު ކުދިންނާއި ކުރެވުން

ބާވަތްތަކުގައިކަމަށް ވާ ނަމަ އޭނާ އެ ކުރި ކުރަން އޭނާއަށް މަޖުބޫރުވެގެންވެއެވެ.

1. އާދައަކީ:

(i) އޭނާގެ ޢަމަލުގެ މައްޗަށް އެ ކުށުގެ ނަތީޖާ ހިނގާނެ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އެނގެން ހުރި ހުރިހައި ފުރުޞަތެއް އޭގެ މިހާރު ކަމުގައި ވުމާއި؛ އަދި

(ii) އޭނާގެ ޢަމަލަކީ ކުށެއް ނުހިނގާކަމަށް އިޖުރާއަތުކުރާއިރު ތުހުމަތުކުރެވިފައި އޮތް ކުށްކުރުމާއި، އަދި އެ ކަން ކުށްކުރުމުގެ ޝަރީޢަތް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް މަތީގައި ބޭއްވިފައި އޮތްނަމަ މިހާރު ވެސް، އެ ޝަރީޢަތުގައި ކުށްކުރުމަށް ގޮތަކަށް ބެލެވުން؛ އަދި

2. އެ ކަމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އެ ކުރި އޭނާ ކުރި އިތުރު އެއް ފުރުޞަތުގައި މަނާވެގެންވާ އަމަލެއްކަމުގައި އޭނާއަށް އިނގިރެނުވުން.

3. މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ލިބިދޭ ދިފާޢު ލިބިގެންވާކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު ދައުލަތާ ޖަވާބުދާރީވެގެންވެއެވެ. އަދި އެ ގޮތުން އޭނާ ސާބިތުކުރުމުގައި ޖަރީމާ ސާބިތު އަދި ކުށްކުރުމާ ގުޅޭ ހޯދުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެންނެވެ.

ހޯދުމަށް ބާކީ

ހުއްދަ ދިފާޢުއް ލިބިގެންވާކަމަށް ކުންފުނިއެއްގައި ތަޢުރީފުކުރުން

58.___ ކުރުކުރި މިޔާ އެ ކުރި ކުރި އަންނަނިވި ބާވަތުގައި ކަމަށް ވާ ނަމަ، އެ ކުރި ކުރަން އޭނާއަށް މަޖުބޫރުވެގެންވެއެވެ.

(ހ) 40 ވަނަ މާއްދާގައި ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢުތަކުގެ ތެރެއިން ދިފާޢަކަށް އޭނާ ޢަމަލުކުރި ބާވަތް، ދެބަސްވުމުގައި އޭނާއަށް ކުށްކުރެވިގެންވުމާއި؛ އަދި

(ށ) އޭނާ ކުރިމަތީގެ ގޮތުގައި ހިނގި ހިނގުމަކީ:

1. އޭނާގެ އިޚްތިޔާރު ނެތި ކަމެއްކަމަށް ވުމާއި؛ ނުވަތަ

2. އާންމު ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރީކުރި ރީކުރުމަޔާ ދީ ކުރާ ދެވިގެން ބޭނުންވާ ކުރުގެ ނިޔަމުގެ މިންގަނޑުން ބަލާ އިރު:

(i) އާންމުގެ މަސްއަލަ އުފެދިގެންވާ ކުރުގެ ނަތީޖާގެ ދުވަސްގެ މިންގަނޑުން ކުރުގެ ނިޔަމު ކުޅަ އަމަލުތަކުގައި ވުޒާއި؛ ނުވަތަ

(ii) ނަތީޖާގެ ދުވަސް އާގައި ނުވާކަމަށް ވާ ނަމަ، ހާލަތުގެ ދުވަހަށް ބަލާ އިރު ފެނޭ ނިސްބަތުން ކުޅަ އަމަލަށް ވުން.

މާނަކުރުން

59.___(ހ) "މައްޗެއިބެހިވި ދިފާޢު" އަދި "މައްޗެ"އަށް ދިފާޢުވަނީ 50ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "މަސްއޫލިއްޔަތު"އަށް ދިފާޢުވަނީ 31ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ޤައުމީ ޢަމަލުގެ ޢުޒުރު"އަށް ދިފާޢުވަނީ 533ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

60ވަނަ ބާބު

ދަޢްވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢު

60ވަނަ މާއްދާ - ދަޢްވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢު ގެ ޢާންމު އުސޫލުތައް

61ވަނަ މާއްދާ - ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދަޢުވާނުކުރައިފި ނަމަ ފަހުން ދަޢްވާނުކުރެވުން

62ވަނަ މާއްދާ - ކުށްވެރިވާކަން ނުވަތަ ކުށްވެރިނުވާކަން ބަޔާންކުރުމަކާއި، ދަޢްވާބަލައިގަތުމަކާއި ކުރެވޭ

ޙުކުމްބަލައިގަތުމަށް ނުކުތެދިގެންވުން

63ވަނަ މާއްދާ - ޑިޕްލޮމެޓިކް އިމްޔުނިޓީ

64ވަނަ މާއްދާ - ކުރިން ކުރަމުން ގޮސްފައިވާ ދަޢްވާ އާ ކުރަން ފަހުން ކުރާ ދަޢްވާގެ ތަކުރާރުވުން

65ވަނަ މާއްދާ - ކުރިން އެހެން ކުރަމުން ގޮސްފައިވާ ދަޢްވާ އަލުން ކުރާ ދަޢްވާގެ ތަކުރާރުވުން

66ވަނަ މާއްދާ - ކުރިން [illegible] ދަޢްވާ [illegible]، [illegible] ކަމަކު ވެސް، ނުވަތަ [illegible]

[illegible] ދަޢްވާ [illegible] ވެސް، ނުވަތަ އެ ދަޢްވާގައި [illegible]

[illegible] ކުރިން [illegible] ނަމަ، [illegible]

[illegible] ނުވުން.

67ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

ދަޢްވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢު ގެ ޢާންމު އުސޫލުތައް

މާނަކުރުން

60.___(ހ) "ދަޢްވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢު" ކަމަށް ބުނެވިފައިވަނީ، ދަޢްވާ އުފުލުމަށް ދިފާޢަކަށް ނުވަތަ ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ކަންކަމާއި، ދަޢްވާ ބަލައިގަތުމާއި، ދަޢްވާ ހިންގުމާއި، އަދި ޙުކުމް ކަނޑައެޅުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެކަމަށް މި ބާބުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ދިފާޢަށެވެ.

ދައުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢު ނުދި ހިފެހެއްޓުން

(ނ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހައި ހިނދަކު، މީހަކު ކުރާ ހުއްދަނޫނު އަމަލެއްގެ ސަބަބުން އޭނާއަށް ލިބިދޭ ދައުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢަކީ ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިން، އޭނާއަށް ނުދި ހިފެހެއްޓޭނެ ދިފާޢެކެވެ.

ދައުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢު ހިއްސާނުކުރެވުން

(ރ) ދައުވާކުރުމުގައި ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢުގެ ފައިދާ ލިބުން ބައްދުވާ މީހާ ކުރުމުގެ އަމަލު ހިންގާ އިރު އޭނާއަށް ހަމައެކަނި އެހީތެރިވެދިނުން ކަމަށް ބަލައި، އެ ގޮތުން އެހީތެރިވެދިން މީހާއަކަށް އެ ދިފާޢުގެ ފައިދާއެއް ނުލިބޭނެއެވެ.

ދައުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢެއް އޮތް ކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭ ދިފާޢެއްނޫނެވެ.

(ބ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހައި ހިނދަކު، މީހެއްގެ އަމަލަކީ ދައުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢެއް ކަމުގައި ކަނޑައެޅުމުން އޭނާއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ދިފާޢެއް ނޫނެވެ.

ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދައުވާނުއުފުލައިފި ނަމަ ފަހުން ދައުވާނުކުރެވުން

މުއްދަތު ކަނޑައެޅުން

61.___(ހ) އަންނަނިވި މުއްދަތުތަކުގައި ނުއުފުލާ ދައުވާއެއް އެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ދިޔުމުން، އުފުލިގެންވާން ދައުވާއެއް ނުވެއެވެ:

1. ޖިނާއަތުގެ ތުހުމަތުގައި ހިމެނޭ ކުށްކުރުމުގައި، އެ ކުށް ކުރި ވަގުތުން ފެށިގެން 8 އަހަރުދުވަސް؛ ނުވަތަ
2. ޖުނަޙާގެ ތުހުމަތުގައި ހިމެނޭ ކުށްކުރުމުގައި، އެ ކުށް ކުރި ވަގުތުން ފެށިގެން 3 އަހަރުދުވަސް؛[2]

---

[2] މައްސަލަ: ޖިނާއަތުގެ ކުށ
ނުވަތަ ޖިނާޔާގެ ޖުއްސަކުރަނގެ

ޖަވާބު: ދިހައަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅިފައިވުމުން ކުރިމަތިވާނެ ތަޙްޤީޤުތަކުގެ ނަތީޖާތަކަށް ހިތްވަރުދޭގޮތްތަކެއް ނެތެވެ. އަދި ދުވަސްވީ ދައުވާތަކުގެ އުފުލުން ހުއްޓުވަކަށް އަންނާނެއެވެ. ހެކިތައް، ޝާހިދުންގެ ހަނދާނުން ގެއްލި ހަނދާނަށް، ދުވަސްވުމުގެ ސަބަބުން އެއަށްބުރަވާ ބޮޑުވެދާނެ ކުޑަވެގެންދާއިރު އަދި ކުށްކުރިމީހުން އޮޅުވާލާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތްތަކުގެ ހުކުމް ވަކީލުން، ހެކިހުރިހާ ދައުވާކުރުމުގެ ދާއިރާ ގޮސް ތަޙްޤީޤުކުރަން ޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤަވާޢިދުތަކުގެ ނިޒާމެއް ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ. އަދި ކުށްކުރިމީހުންނަށް މުޖުތަމަޢުގެ ނިޒާމުގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ނުރައްކާވެދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް މުޖުތަމަޢުގެ ޔަގީންކަމުގެ ބިނާކުރެވިފައިވާ މުއްދަތުތަކާ ކަނޑައެޅުން މާބޮޑު ކަނޑަނޑުން އެކަށީގެ ކުރިއަށްދިއުމަށް ހިތްވަރުދިނުމަށް ބޭނުންވެއެވެ. ދިހައަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތަކީ ކަނޑައަޅާ ޤަބޫލުކުރެވުނު

އަނިޔާވެރި ކުށްކުރަން

އިސްތިސްނާ ހާލަތެއް އަޅުން

ދަޢުވާކުރުމަށް އޮތް މުއްދަތު

ހިނގަން ފެށުން

(ނ) ދަޢުވާ ކުރުމަށްއޮތް މުއްދަތު ގުނަން ފެށޭނީ ކުށްކުރި ދުވަހުގެ ފަހު ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ. ކުށެއް ކުރެވުނުކަމަށް ބަލާނީ އަންނަނިވި ހާލަތުން ކުރެ ހާލަތެއްގައެވެ:

1. ކުށުގެ ރުކުންތަކުގެ ތެރެއިން ހުރިހައި ރުކުނެއް ފުރިހަމަވެގެންދިޔުން؛ ނުވަތަ
2. ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުރަމުން ދިޔަ ކުށުގެ އަމަލު ނުވަތަ ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން އިހުމާލުވަމުން ދިޔަ ކުށުގެ އަމަލު ހުއްޓުމަކަށް ގެނައު ވަގުތުން ފެށިގެން.

ވަރަށްވެސް ގިނަފުރުސަތުލިބިގެންދާ މުއްދަތެކެވެ. އަދި ދަޢުވާ އުފުލަން ފުރުޞަތު ނުވަތަ ނުކުތުމަކީ ކަނޑައެޅިގެންވާ އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއް ލިބިގެންދާމުއްދަތެކެވެ.
މިސާލު އާންމު އުސޫލުގެ ގޮތުގައި "ފަރުވާކުޑަކަމުން"ކަމުގައި ބޮޑުވާ ކުށްތަކާއި "އިހުމާލު"ވެގެންކުރާ ބޮޑުވާ ކުށްތަކުގެ މާނަވެސް ދަރަޖައަށްވުރެ ފަހުން ބަޔާންކުރެވިގެން ގެނެވިފައިވާ އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ. އަދި ދިހައަހަރު ދުވަހުގެ

ނޯޓެވެ: ފަހުން އެފަދަ ކުށްކުރަން ޖިނާއީ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރުމަށްއޮތް މުއްދަތު ޝާމިލު ދަޢުވާކުރެވިގެންނުދާ އިންސާފުވެރިކަން އަދި އާންމުން ވިސްނައިގަންނަން ފަސޭހަ މިންގަނޑުތަކާ އަޚްލާޤީ ދަރަޖައިގެ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އަދި އަނިޔާވެރިކުށްކުރާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި މުއްދަތެއް ނެތް އިސްތިސްނާވާ ގޮތުން، ދަޢުވާކުރުމުގެ ދަޢުވާކުރުމަށްއޮތް މުއްދަތު ދެމިއޮތުމަށް ހަމަހަމަކަން ގެންގުޅެވޭނެ ގޮތުގެ ބާރުތައް ދީފައެވެ.

ކުށްކުރާމީހުންނާ އެމީހުންގެ މައްޗަށް ކުށްކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުގައިވެސް ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ ބާރު ސަރުކާރަށް އޮންނަންވާނެ ބައެކެވެ. ޖިނާޔަތުގެ ތުހުމަތު ހިފުނު ކުށްކުރަން ކުރިކަމަށް ބެލެވޭ މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާކުރުމަށް ލިބިދޭ ފުރުސަތު ބަލައިގަނެވޭ، ޢާއްމު ފަރާތްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި ކުށުގެ ތަފާސްހިސާބު، ގަވާއިދު ތަފާތު ބަދަލު ޝައްކު ހުރި ކަމަށް ބަދަލުވެފައިވާ މައްސަލަތައް. ޤާނޫނީ ޙައްޤު މައްސަލަތަކުގެ މައްސަލަތައް އުފުލުން ބާރުވެރިކަމުގައިވެސް ދަޢުވާއުފުލުން އިތުރަށް ފުރުޞަތު ދޭކަމެވެ. އަދި ދިފާޢުގައި ހެކިތަކާ ދުވަސްވުމުގެ ސަބަބުން ބަދަލުވެފައިވުމާއި ހެކިވެރިންގެ ހަނދާނަށް، އެފަދަ ހެކިވެ ހެކިތަކަށް ބަދަލުއަންނަ ކަމަކީ މައްސަލަ ނުވަތަ ކުރަން ބާރު ބަދަލުތަކާއި ދަޢުވާ ލިބިގަނެވޭ ޝަރީޢަތުގެ ދަޢުވާކުރުމުގެ ތެރޭގައި ފުރުސަތު ހޯދާނެ ފަރާތްތަކުގެ ފުރުޞަތު ކެނޑިގެންދެއެވެ. އަދި ދަޢުވާކުރުމަށް ޝަރީޢަތުގެ ފުރުޞަތު ސަރުކާރަށް އޮންނަން، އާއި، ދަޢުވާއުފުލުމަށް ލިބޭ ދަޢުވާކުރުމަށް ދުވަސް ދިގުވުމާ ބާރުތައް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާކުރުމުގެ މައްސަލަތަކުގައި ނިސްބަތުގެ އިންސާފަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އޮންނަން، ބަޔާންކުރެވޭ ހާލަތްތަކާއި މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާކުރުމުގެ އިންސާފަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ލިބިގެންވާ އިންސާފަށް ލިބިގަނެވޭ އިންސާފެވެ.

މިގޮތުން ގެންދާ ޖިނާއީގެ ކުށްކުރާ މީހުންގެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ ބާރު ސަރުކާރަށް ލިބިދެވޭ، އެކުށެއް ކުރާ ފަރާތް ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމަށް ދަތިކަން ކުރިމަތިވާ ޙާލަތްތަކާއި، އެމީހުން ޤައުމުން ބޭރުގައި ހުރުމާއި ނުވަތަ އެނގިފައި މީހެއް ފިލައިގެން ހުރުން ފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި ދަޢުވާކުރުމަށް އޮތް މުއްދަތު ހިނގުން ހުއްޓިގެން ދާނެކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި މި މުއްދަތު ގުނުމުން ބާކީކުރެވޭ ގޮތް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާކުރުމަށް މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ފުރުޞަތު ދެވޭ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

ދަޢުވާކުރުމަށް އޮތް މުއްދަތު ހިނގުން ހުއްޓުމަކަށް އައުން

(ނ) ކުށެއްގެ ދަޢުވާ ދައުލަތުން އުފުލުމާއެކު، އެ ކުށަކާ ގުޅިގެން، ދަޢުވާކުރުމަށް އޮތް މުއްދަތު ގުނުން ހުއްޓުމަކަށް އަންނާނެއެވެ.

ދަޢުވާކުރަން ފެށުން

(ރ) ކުށެއްގެ ދަޢުވާ ފެށިއްޖެކަމުގައި ބެލޭނީ، އެ ކުށުގެ ދަޢުވާގެ ސިޓީގެ ލިޔުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ތާރީޚުގައެވެ.

ކުށްވެރިވާކަން ނުވަތަ ކުށްވެރިނުވާކަން ބަޔާންކުރުމަށާއި، ދަޢުވާބަލައިގަތުމަށް ކުރާ ޙުކުމްބަލައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން

62.___(ހ) ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާގެ ސިކުނޑީގެ ޙާލަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ނުވަތަ ޖިސްމާނީ ޙާލަތާ ގުޅޭ ގޮތުން، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް އޭނާ ނުކުޅެދޭނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކުރާ ދަޢުވާގައި އޭނާ ކުށްވެރިވާ ކަމުގައި ނުވަތަ ކުށްވެރިނުވާކަމުގައި ބަޔާންކުރުމުގައި، އެ ދަޢުވާ ބަލައިގަތުމަކަށް ކުރިއަށް ގެންދެވިގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ މައްޗަށް ޙުކުމެއް ވެސް ކަނޑައަޅައިގެން ނުވާނެއެވެ:

1. އޭނާގެ މައްޗަށް ކުރާ ދަޢުވާގެ ބާވަތާއި މަޤްޞަދު ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ
2. އޭނާގެ ދިފާޢުގައި ވާހަކަދެއްކުމަށް އޭނާ ނުކުޅެދިގެންވުން.

ދަޢުވާއެއްނުކުރެވޭ ދަޢުވާއިން ބަރީއަކުރުން

(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުށުން ބަރީއަކުރުވި ދުވަހުން މިހާރު ނަޒަރުކުރުމަށް ބަލިމަތީގެ މަރުޙަލާއެއްގައި ނުވަތަ ސިކުނޑީގެ ފުރިހަމަކަމާ މަރުޙަލާއެއްގައި، ބަލައިބެލުމަށް ސިއްޙީ ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަލިކަމެއް ކުރިމަތިވެއްޖެނަމަ. އެ ފަދަ ބަލިކަން ޚާއްޞަގޮތެއްގައި، ސިއްޙީ ޢާންމު ބަލިމަޑުކަމެއް ހުރި ކަމަށް ޤާނޫނަކުން މުއްދަތެއް ޖިނާއީ 60 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މުއްދަތުތަކެއް ވެގެންދާނެއެވެ. އެ މުއްދަތު ފާސްވާނީ ސިއްޙީ ޢާންމު ބަލިމަޑުކަން ބަލިކޮށް ކުރުމަށް ގެ 60 ދުވަސް މި ދެ މުއްދަތުގެ ތެރެއިން، ކުރު މުއްދަތުގައެވެ.

ޑިޕްލޮމެޓިކް އިމްތިޔާޒު

63.__ ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާއަކީ، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ދައުލަތުން އިމްތިޔާޒްތަކެއް ދީފައިވާ މީހެއްކަމަށް ވާ ނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ދަޢްވާގައި އޭނާ ކުށްވެރިވާކަމަށް ނުވަތަ ކުށްވެރިނުވާކަމަށް ބަޔާންކުރުމަކީ، އެ ދަޢްވާ ބަލައިގަތުމަށް އޭނާއަށް އަންގައިދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެ ދަޢްވާގައި، އޭނާގެ މައްޗަށް ހުކުމެއް ވެސް ކަނޑައަޅައިގެންނުވާނެއެވެ:

(ހ) ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަރާރުތައް؛ ނުވަތަ

(ށ) [illegible] [illegible] ދައުލަތްތަކުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ސާބިތުވެގެން [illegible]؛ ނުވަތަ

ކުރިން [illegible] ކޮށްފައިވާ ދަޢްވާ އެ [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢްވާގެ [illegible] ވުން

64.___ ހިނގައި ދިޔަ ފަދަ ކަންތައްތަކެއްގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ ފަށާ ތާރީޚުގެ ދަށުން ދަޢްވާއެއް އުފުލުމުގައި، ކުރިން ހަމަ އެ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ހަމަ އެ ވައްތަރުގެ ދަށުން ދަޢްވާއެއް ކޮށްފައިވާ ނަމަ، އަދި އެ [illegible] ކޮށްފައިވާ ދަޢްވާގައި ހުކުމްކޮށް، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ހިނގައިފައިވާ ނަމަ، އެ ފަދަ ދެ ވަނަ ދަޢްވާއެއް އެ ކުށުގެ މައްޗަކަށް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

(ހ) އެ ދަޢްވާ ނިމިގެން ދިޔައީ، ދަޢްވާ ރައްދުވާ ފަރާތް ކުށުން ބަރީއަކުރެވުނުކަމަށް ވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) އެ ދަޢްވާ ނިމިގެން ދިޔައީ ދަޢްވާ ރައްދުވާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛ ނުވަތަ

(ނ) 1. އެ ދަޢްވާ ނިމިގެން ދިޔައީ ދަޢްވާ [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] ދަށުންކަމުގައި ވެފައި، އެ [illegible] ނުވަތަ [illegible]

އެކަހެރިކުރެވިފައި ނުވަތަ ބަދަލުކުރެވިފައި ނުވަތަ ދޫކޮށްލެވިފައިވާނަމަވެސް؛ އަދި

2. އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރެވިފައި ވާ ނަމަ، ހިނގައިދިޔަ ކަންކަމުން ސާބިތުވި ނުފާހަގައަކީ، ނުވަތަ ކަނޑައެޅިގެން ބަހާނުލެވޭނެ ޤާނޫނީ ނުފާހަގައަކާ ބެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތު ލިބޭ ގޮތަށް.

(ށ) އެދަރުބާ ހުށަހަޅާފައި ވަނީ މި މާއްދާގެ (ބ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ރިޓަޔަރމަންޓް ޕެންޝަނުގައި ކަމަށްވާނަމަ.

ރިޓަޔަރމަންޓް ޕެންޝަނުގައި ދައްކާފައިވާ ހުށަހެޅުން

(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ)އާއި 65ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ މަޤްސަދަށްޓަކައި:

1. ރިޓަޔަރމަންޓް ޕެންޝަނުގައި ދައްކާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށްވާ ވަރަކަށް ވޭނީ، އެ ދައްކާ ހުށަހެޅިފައިވާ ފައިސާ ބަދަލުކުރުމުގައި ނުހިމެނޭގޮތުގައި، ފުރަތަމަ ހިފެހެއްޓޭ ހިސާބުން ފެށިގެން މުއްދަތުގައި، ބަދަލު ކުރުމާއި ދުވަސްވަރުގައި ކަމުގައި ވެސް؛

2. އަންނަނިވި ގޮތަށް ކަމުގައި ހުށަހެޅުމާ ދައްކާއަޅާ، ރިޓަޔަރމަންޓް ޕެންޝަނުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ދައްކާފައި ކަމުގައިއެއް ނުވާނެއެވެ:

(i) ދައްކާ ހުށަހެޅުމަށްފަހު ދައްކާ ރައްދުވާ ފައިސާގެ މުއްދަތު އުނިކައި ކަމުގައި ވެސް ނުވަތަ ދައްކާ ހުށަހެޅުމާ ދެކޮޅަށްދުވަސް އޭނާއަށް ލިބިގެންވާ ބައްދަލު އޭނާ ދަތުރުކުރެއްވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ގޮތަށް އެ ދައްކާ ހުށަހެޅުމަކީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަކަށްޓަކައި ބޭނުން ކުރެއްވުމުގައި ކުރަން ޖެހުން:

ހހ. ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ ކުރެވުން ނެތް ކަމެއްކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

ނނ. ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން އުނިކަމެއްކަމަށް ބެލެވޭ ކަމެއް ކުރިމަތިވެފައި، ނިޔާއަށް އިއްވިކަމުގައި ވިޔަސް، ޤާނޫނުގެ

މައްޗަށް ބުރަވެ އެ ނިޔާ ބަދަލުކުރުވުމަށް ފުރުސަތު އޮތުން؛ ނުވަތަ ނޫން. ކޯޓުގައި ނުވަތަ ކޯޓުން ބޭރުގައި ހިނގާ މަޝްވަރާތަކާ ދެކޮޅު އަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން، ތުހުމަތު ނުވަތަ ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތަށް އިންސާފުގެ ކުރިމަތީ ގައި އޮތް ހަމަހަމަ ޙައްޤުން އުނިކަމެއް އަންނާނެ ގޮތުގައި ފެނުނީ، އެ ދައުވާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ ކުރެވޭނެ ކަމެއް ކަމެއްކަމުގައި ވެސް.

ކުރިން އެހެންކުށަކަށް ކޮށްފައިވާ ދައުވާ އަލުން ކުރާ ދައުވާގެ ހުރަހަކަށް ވުން

65.___ ކުރިން ވަކި ކުށަކަށް ދައުވާއެއް ކޮށްފައިވުމަކީ، އެ ދައުވާ ބަދަލުވެފައިވާ އަސާސީ ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން ތަފާތު ނުކުތާތަކުގެ މައްސަލަ، މި ޤާނޫނުގެ އެހެން މާއްދާއެއްގެ ދަށުން ދައުވާއެއް އުފުލުމަކީ، ކުރިން ކުށުވެރިވެފައިވާ ދައުވާގައި އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކުން ކުރި ގޮތެއް ދިމާވެފައިވާ ނަމަ، އެ ދައުވާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އޮތް ހުރަހެކެވެ:

(ހ) ކުރީގެ ދައުވާގައި، ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތް ކުށުން ބަރީއަތްވެފައިވާ ނަމަ ނުވަތަ އޭނާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވެފައިވާ ނަމަ، އަދި ފަހުން ކުރަން އުޅޭ ދައުވާއަކީ، ކުރީގެ ދައުވާ ކުރި ވަގުތުގައި ހަމަ އެއް އަމަލެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ނުވަތަ އެ ކުށުގެ ހާދިސާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެ ދައުވާއާ އެކުގައި ސާބިތުކުރެވިދާނެ ކުށެއްކަމުގައި ވުން. ނަމަވެސް އެއީ، ކޯޓުން އެ ކުށަށް ވަކި ދައުވާއެއް ކުރުމަށް ކަނޑައެޅިގެން އަމުރުކޮށްފައިނުވާ ނަމައެވެ؛ ނުވަތަ

(ށ) ފަހުން ދައުވާކުރަން އުޅޭ އަމަލުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ކުރީގެ ދައުވާއިން އޭނާ ބަރީއަތްވެފައިވާ ނަމަ ނުވަތަ އެ ދައުވާ އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ ނަމަ، އަންނަނިވި ގޮތްތަކުން ގޮތަކަށް ދިމާވެފައި ހުރިނަމަ، ކުރިން ކުރި ދައުވާ އޭގެ ފަހުން ކުރާ ދައުވާގެ ހުރަހަކަށް ވާނެއެވެ:

1. ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރިން ސާބިތުވެފައިވާ ދައުވާއަކީ ނުވަތަ

ސާބިތުނުވެގެން ދުސްތޫރުގައިވާ ދައުވާއެއް ކުރުން އޭނާގެ މައްޗަށް ހުކުމް ދައުވާއާ އަޑުއަހާ އިތުރު ހެކީގެ ގޮތުގައި ބަޔާނު ދީ ކަމެއް ސާބިތުކުރަންޖެހޭ ދަރަޖައަކަށް ވުމާއި، ކުރިން ދައުވާކުރެވުނު ކަމާއި ފަރުން ދައުވާކުރާ ކުރަނީ ބޮޑު ގޮތުގައި ދެއްކުމަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ސަބަބުތަކާ ކުޑަކަމެއް ނެތް ދައުލަތުގެ ތަރުތީބުން ކުރެވިދާނެ ކަމުގައި ވެސް؛ ނުވަތަ

2. ޝަރީޢަތަށް ދައުވާ ފެށުން އިތުރު ދުވަސް ކުރި ޝަރުޢީގޮތުގައި ނުވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) 1. އެ ދައުވާ ނިމިގެންދިޔައީ، ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތަށް ގޮތުގައި ކަމެއް އައި ނިޔާއެއް އަމުރެއް ނުވަތަ ނިޔާއެއްގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ވީމާ، އެ އަމުރު ނުވަތަ ނިޔާ އެކަށީގެންވާ ނުވަތަ ބަލަމުންދާ ނުވަތަ ދުސްތޫރީ ނުވުން؛ އަދި

2. އެއާއި މުއްސަނދި އެ ދައުވާ ސާބިތުކޮށްދެވޭ ވަގުތު، ހިނގައިދިޔަ ކަންކަމުން ސާބިތުވާ ނުކުތާއަކާ ނުވަތަ ކަނޑައެޅިގެން ބަލާނެގޮތާ ޤާނޫނީ ނުކުތާއަކާ ތަފާތުވުން އޮފީހަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(ރ) އެ ދައުވާ ހުށަހެޅުމުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ރަނގަޅުކޮށް ގޮތުގައިކަމުގައި ވީމާ، ފަރުން ކުރަން ބޭނުންވާ ދައުވާއަކީ ޝަރީޢަތް ދައުވާ އެ ގޮތަށް ހުށަހަޅާ ނަމަ ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މުއްސަނދި ސާބިތުކުރެވޭނެ ކުރަން ގެނެވޭން ކުރެވޭ ދައުވާ އެއްކަމަށް ވެސް.

ކުރިން ކުރެވުނު ދައުވާ ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް، އެކަމުގެ ބާރުތައް ކޮބާއެއްގައި ކަމަށް ވެސް، ނުވަތަ މަކަރުވެރި ގޮތެއްގައި ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ބޭނުންވެގެންކަމުގައި ވެސް، ނުވަތަ އެ ދައުވާގައި ކަން ސާބިތުކުރި ކުރުން ބެހިފަކަމުގައި ފަރުން ކަނޑައަޅައިފައިވާ ނަމަ، ފަރުން ކުރާ ދައުވާއަކީ ހުރަހަކަށް ނުވުން.

66.__ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ފަރުން ކުރާ ދައުވާއިރު، 64 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ، ނުވަތަ 65 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ދައުވާއެއްގެ ސަބަބުން،

ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެ ދަޢްވާއެއްކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

(ހ) ކުރިން ކުރެވުނު ދަޢްވާ ކުރެވިފައިވަނީ އެ ކޯޓުގެ މައްސަލަ ނުވަތަ ދަޢްވާ ބައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްސަލަ އެ ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞްގެ ބޭރުގައި ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) ކުރިން ކުރެވުނު ދަޢްވާއަކީ ދަޢްވާ ބައްދުވާ ފަރާތުން ކުރިމަތިލާކުރުވި ކަމެއްކަމުގައި ވާއިރު، ދަޢްވާކުރުމުގެ ޒަރޫރީ ބާރު އޮތް ފަރާތަކުން އެ ކަން އެނގިފައި ނުވާއިރު، އެ ކަން އެނގޭ ކުރީ ޙާލަތުގެ މައްސަލަ އަމުރުދޭން ނިޔާއަކުން ސަލާމަތްވުމުގެ މަގު ބަންދުވެއްޖެކަމަށް ވުން؛ ނުވަތަ

(ނ) ކުރީގެ ދަޢްވާގައި، ޙާލަތުގެ މައްސަލަ ކުރެ ސާބިތުކޮށްދީފައިވާ އިތުރު ޙާލަތެއްގައި ނިޔާއަކީ، ވަރުގެ ސަބަބުން މަޖިލީހަކުން ބާތިލު ނިޔާއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވުން.

މާނަކުރުން

67.___(ހ) "ރުކުން" އަށް ދީފައިވަނީ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ދަޢްވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢު" އަށް ދީފައިވަނީ 60ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

70ވަނަ ބާބު

ކުންފުނިތަކުގެ ޒިންމާއާއި އިންސާނުން ނޫން އެހެން ވަސީލަތްތަކުގެ ޒިންމާ

70ވަނަ މާއްދާ - ކުންފުނިތަކާއި ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ޒިންމާ
71ވަނަ މާއްދާ - ކުންފުންޏަކާ ނުވަތަ ޖަމާޢަތަކާ ގުޅިގެން އޮފިސަރު ފަރުދީ ޒިންމާ އުފުލުމަށް އޮތް ހުރަހަކުން ނުވެން
72ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

ކުންފުނިތަކާއި ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ޒިންމާ

70.___ (ހ) ކުށުގެ އަމަލަކާ ގުޅޭ ޒިންމާ، ކުންފުންޏަކުން ނުވަތަ ކުންފުންޏެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތަކުން އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި އުފުލަން ވާނެއެވެ:

1. ކުށުގެ އަމަލު ހުއްދަކޮށްފައިވަނީ ނުވަތަ އެ ކުށް ކުރުމަށް އެދިފައިވަނީ ނުވަތަ އެ ކުށް ކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ނުވަތަ އެ ކުށް ކޮށްފައިވަނީ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުންކަމުގައި ވުން ނުވަތަ އޭނާގެ ވަޒީފާގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހަރަކާތްތެރިވުމުގައި ކުންފުނީގެ ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތުގެ ފަރާތުން އިސްވެރި ހިންގުންތެރިއަކު ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

2. (i) ކުށުގެ އަމަލަކީ ކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުންފުނީގެ ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތުގެ ޒިންމާއެއްކަމުގައި ވުން:

ހހ. ކުންފުނީގެ ފަރާތުން ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތުގެ ފަރާތުން؛ އަދި

ށށ. އޭނާގެ ވަޒީފާގެ ނުވަތަ މަޤާމުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ކުރި އަމަލަކުން ކަމުގައިވުން؛ އަދި

(ii) އެ އޭޖެންޓު ކުރާ އެ ޢަމަލަކީ ކުންފުނިން ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ ޤަވާޢިދުން ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭ ޢަމަލުތަކުގައި، ނުވަތަ އެ ފަދަ އޭޖެންޓަކު ކުރާ ޢަމަލުތަކަށް ކުންފުނި ނުވަތަ ޤަވާޢިދު ޒިންމާވާންޖެހޭން ބާރުލިބިފައިވަނީ، އެކަން ގޮތަކަށް ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވުން؛

(iii) އެ ކުރި ކަން، ޤާނޫނުގައި ދަރަޖަކޮށްފައިވަނީ ޖުމަލްގެ ކުރުގެތެރޭގައި ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ އެ ކުންފުނީގެ ނުވަތަ ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ ޤަވާޢިދުގެ މުވައްޒަފުން ކުރާ ކުރަން އެ ކުންފުނި ނުވަތަ ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ އެ ޤަވާޢިދު ޒިންމާވާންޖެހޭކަމުގެ ސިފަތް އޮތްކަން އެ ކުރި ކަސްދެއްގެ ފަދައިން ޤާނޫނުގައި ސާފުކޮށް ލިޔެވިފައި ނެތުން؛ ނުވަތަ[3]

---

[3] މައްސަލަ: ކުންފުނިތަކުން އުފުލަންޖެހޭ ޒިންމާގެ ބޮޑުމިން ކަނޑައެޅުމުގައި، ހިމަނަންވީހަމަތަކަކީ، ކުންފުނިތަކުގެ އޭޖެންޓުން ޖުނަރަލްގެ ކުރުކުރުން ޒިންމާއުފުލަންޖެހޭނެތޯ. ނުވަތަ ކޮންމެ މީހަކުކުރާ ނަގަލެއް، އޭގެ ޒިންމާ ކުންފުނިތަކުން އުފުލަންޖެހޭނީ ކޮން ހަމައަކުން ތޯ؟

ޖަވާބު: ކުންފުނިތަކުގެ އިސްތިޢުމާލުކުރާ ކަމެއް ޒިންމާ ކުންފުނިތަކުން އުފުލާނޭ އޮތީ އެކަށީގެންވާ ޙައްޤެއް، ކުންފުނީގެ ކޮންމެ މުވައްޒަފަކާ ނުވަތަ އެހެން ފަރާތެއް އޭޖެންޓަކު ކުރާ ޒިންމާއެއްގެ ކުރުމެއް، ކުންފުނިން އުފުލަންޖެހޭ ގޮތް ހިންގުންތެރިން ހުއްދަކޮށްފައިވާ ނުވާ އަމަލެއް، ކުންފުނީގެ އޭޖެންޓަކު ކުރިކަމުގައިވިޔަސް، އެއަމަލުގެ ޒިންމާއެއް، އިންސާފުވެރިގޮތެއްގައި، ކުންފުނިޔަކަށް ނިސްބަތްކޮށްދެވޭނެގޮތެއްނެތެވެ. ޒިންމާއިވެދި ކުރަކަން ކުންފުނި ޒިންމާދާރުކުރުވުމުގެ ބަންދުއަޅުއްކަމުގައިވާނަމަ، އެކަން، މަނާކުރުމުގައި އެކަމަކަށް އިސްތިސްނާކުރެވިދާނެއެވެ.

ކުރުގެ ޢަމަލު ހިންގައި ނުރައްސަމަން، އެކަމެއްގެ ފަރުވާ ވިއަވެސް އަޢީޙަމަލުވާގެ ދިރާސާއި، ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންކުރާ ނުރަކަތް އަމަލުތަކަށް ބިނާ ނުއެޅުމަށް ކުންފުނީގެ ދަށުން ފާހަގަކުރެވޭ އެކަށީގެން ދިރާސާކޮށްފައިވާކަމެވެ. ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުން ކޮންމެ ހާލަތެއްގައި، އެކަމާ ދާއިރާ ފިޔަވަޅުއެޅުން ނިޒާމެއް، ގައިމުކުރުމަކީ އެއްވެސް ކުންފުނީގެ ކުރުގެތެރެއަށް ވެއްދޭނެ ދިރާސާކުރުމެވެ. ދެންވެސް ދިރާސާގެ ބޭރުން ބަރަހަނާ ކުރުމަކީ ތިމާގެ ފިޔަވަޅުއެޅުމާއި އެހެނިހެންމުޢާމަލާތް، ކުންފުނީގެ އިސްތިސްނާގެ ކުރެވޭ ނިޔަމް އޮތްކަން ހަމަވާކަމުގައެވެ.

ނަތީޖާ: އެފަދަ ހުރިހާ ކަނޑައެޅުމަކީ، ކުންފުނީގެ ފަރާތުން ހަމަޖެހިފައިވާ ކުންފުނިން ބިނާއުފުލަން ނިންމައިގެން

ވާނުކަމެވެ. ހުއްޖަތާ، ތަޖުރިބާގެ ބިޔަވަރު މަސްއޫލިއްޔަތު ވެރިން، ތިމާގެ އެޖެންސީތައް ކުރާކަމެވެ. ކުރުގެ ބަދަލުން

ބަލައި، ކުންފުނީގެ ބިނާގެ ޒިންމާތަކެއް އުފުލުމުގެ ސަބަބު ނެތެވެ.

ކުންފުނީގެ އޭޖެންޓެއްކަމަށް ޖެނެރަލް ޢަމަލަކަށް ކުންފުނި ބިނާވާނީ ކޮބައިތޯ އަސާސް ސަބަބު އޮތުމުގެ ކަމަކަށެވެ، ބިނާކުރުމުގެ އަދަދަކަށް ކުންފުނި ބިނާވާނީ ކޮބައިތޯ އަސާސް ސަބަބުއޮތުމުގެ އެކަށީގެން. ކުންފުނިތަކުގެ ބިނާ، ބިނާއީ ކުރުކުރުމުގެ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ދަރަޖަ، ވަކި ހަމައެއްގެ ނިޔަމެއް ބަޔާންކުރެވިފައެވެ. އެއީ، ކުންފުނިތަކުގެ މުވައްޒަފުން ކުރާކަމަށް ދަރަޖަކުރުމަށް ފަރަގުކުރާ އަސާސު ކުންފުނިތަކުން ލިބިލައިކަނޑައެޅިފައެވެ. ކުންފުނީގެ

3. ކުންފުނިތަކުން ނުވަތަ ޖަމާޢަތްތަކުން ވަކި ގޮތަކަށް ކުރަންޖެހޭކަމަށް ފާހަގަކުރުމުގެ ދަށުން ބަޔާންކުރާ އަމަލުތައް ނުކުރުން ދޫކުރުމުގެ މައްޗަށް ބިނާވެފައިވާ ކަމަކަށް ވުން.

އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ދިފާޢު

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ގެ ދަށުން ކުރާ ދައުވާއެއްގައި ދިފާޢުން ހުރި ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާ އިރު، ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ހިނގުނު އަމަލުގެ މައްޗަށް ބާރުއެޅުމުގެ ޒިންމާ އޮތީ އިސް ހިންގުންތެރިޔާ، އެ ކުށް ހިނގިޔަސްވީނަމަވެސް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު އަޅައިފައިވާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގައި ވާ ނަމަ، އެއީ އެ ކުށުގެ ޝަރުޠު އުފުލުމަށް ލިބޭ ދިފާޢެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެއީ އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރޭގައި އެ އަމަލު ނުހިމެނޭކަމުގައި ވާ ނަމައެވެ:

1. އެ ފަދަ ދިފާޢެއްގެ ފައިދާ ލިބޭ ދިފާޢަކީ ކުށް ކަނޑައެޅި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދާ ތަޢާރުޟުވާ ކަމެއްކަމުގައި ވުން؛
2. ކުށް ކަނޑައެޅި ޤާނޫނުގައި އެ ކުރާ ގޮތުން، ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތުން ލާޒިމު ނުކުރުން.

މާނަކުރުން

(ނ) 1. "ކުންފުނި" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ހިއްސާ ހޯލްޑަރުން ވިއްކާ ކުންފުނިތަކާއި ހިއްސާ ހޯލްޑަރުން ނުވިއްކާ ކުންފުނިތަކުގެ ތެރެއިން ކުންފުނި އުފެއްދުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ ކުންފުނިތަކަށެވެ.

2. "ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ބިޒްނަސް ޕާޓްނަރޝިޕާއި ސޯލްޕްރޮޕްރައިޓަރުގެ އިދާރާތަކާއި، އިޖްތިމާޢީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި، އެއް ބައެއްގެ ގޮތުގައި، އެކަކު އަނެކަކާ ބައިވެރިވެގެން އުޅޭ ގޮތުގައި، ބަރަކާތްތެރިވާ ދު މީހުން ނުވަތަ އެހެން ފަދަ ދިނަ

މުވައްޒަފުން ކުށްކުރުން ހުއްޓުވުމަށް މަސްއޫލިއްޔަތުވާ ކުންފުނިތަކެއް، ވަނަ 70 މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިފާޢުން، ތަޢާރަފުކޮށްދީފައެވެ. މުވައްޒަފު، ޖިނާޔަތުގެ އަމަލެއްކުރަނީ އޭނާ ވަޒީފާގެ ނުވަތަ އޭނާގެ އަމަލުތަކާއި ކަންކަމުގައި އުނދަގޫކޮށްގެން އެކަށީގެންވާ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުންފުނިން ނުކުރުމުން ކުރިކަމުގައިވާނަމަ، މިއީ ކުންފުނިތަކުގެ އެކުށުގެ ޒިންމާ ނިސްބަތްކުރެވެންވާނެއެވެ. ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނާއި އެޖެންޓުން ކުރާ މަސްއޫލިއްޔަތުން ކުންފުނިތަކަށް ފައިދާވާކަމަށްކުރާއެވެ. ވީމާ، އެމެރިކާގެ މޮޑެލް ޕީނަލް ކޯޑުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގައި، ކުރަމުންދާ ވާޖިބުކުރުމަށް ޖެހޭ އުފުލަންޖެހޭނެއެވެ.

ބަޔަކަށެވެ.

3. "އިސް ހިންގުންތެރިޔާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ކުންފުނީގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމުގައި ނުވަތަ ކުންފުނީގެ އާދައިގެ މުވައްޒަފުން ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ އުފުލަން ޖެހޭ ފަދަ މަގާމެއްގައި ކުންފުންޏެއްގައި ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ގްރޫޕުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ޖަމާޢަތެއްގައި ހުންނަ އޮފިސަރަކަށެވެ. ނުވަތަ އޭޖެންޓަށެވެ.

4. "އޭޖެންޓް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ކޮންމެ ޑިރެކްޓަރަކާއި އޮފިސަރަކާއި މުވައްޒަފަކާއި އެ ކުންފުންޏެއްގެ ނުވަތަ ކުންފުންޏެއްގެ ގްރޫޕުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ ޖަމާޢަތެއްގެ ފަރާތުން އެއްވެސް [illegible] ހަމަޖެއްސުން ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ފަރާތަކަށެވެ.

ކުންފުންޏަކާ ނުވަތަ ޖަމާޢަތަކާ ގުޅުވައި އޮފިސަރު ފަރުދީ ޒިންމާ އުފުލަންވީ އެއް ހުރަހަކަށް ނުވެން

71. ____(ހ) ކުންފުންޏެއްގެ ނަމުގައި ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ ޖަމާޢަތެއްގެ ނަމުގައި ޗެކު ކުރާ ނުވަތަ ކުރުވާ ކަރުގެ ޕްރޮމިސަރީ، އޯޑަރު އަމިއްލަ ފަދަ ބިލްއޮފްއެކްސްޗޭންޖް ވެސް ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނެ އަމަލުކުރާކަމެވެ.

(ށ) ކުންފުންޏަކުން ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ ޖަމާޢަތަކުން ކޮށްފައިވާ ކަރުއްގެ ޒިންމާ އުފުލަން ޖެހިފައިވާ މިޔަކަން، ވަކިފަރާތަކަށް އެ ފަރާ ކަރުއްކޮށްދީފިނަމަ ދަރަޖަކަމުގެ ގޮތުން އަދަބު ދެވޭނެއެވެ. އަދި އޭނާ އެ ކުންފުންޏަށް ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތަށް އޭނާ އަދަބުގެ ކަރުގެ ޒިންމާއުފުލުން ނަމަވެއެވެ.

މާނަކުރުން

72. ____(ހ) "އޭޖެންޓް"އަށް ދީފައިވަނީ 70ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (4)ވަނަ

ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ކުންފުނި"އަށް ދީފައިވަނީ 70ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ސ) "އިސް ހިންގުންތެރިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 70ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ކުންފުނީގެ ބޯޑުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ޗެއަރމަން"އަށް ދީފައިވަނީ 70ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

80ވަނަ ބާބު

ފުރިހަމަނުވާ ކުށް

80ވަނަ މާއްދާ - ކުށެއް ކުރަން އުޅުން

81ވަނަ މާއްދާ - ކުށެއް ކުރުމަށް އެދުން

82ވަނަ މާއްދާ - ކުށްކުރުމަށް ރޭވުން

83ވަނަ މާއްދާ - ރޭވުމުގައި ބައިވެރިވި މީހެއްގެ މައްސަލަ ދައުވާކުރެވުން ނުވުން ދިފާޢަކަށް ނުވުން

84ވަނަ މާއްދާ - ކުށް އާނާގެ މައްސަލަ ހިންގުން މީހާއަށް ލިބިދެވޭ ދިފާޢު

85ވަނަ މާއްދާ - ކުށެއް ކުރުމަށް އެއްބަސްވުމަށް ފަހު އެ ކަން ދޫކޮށްލައި، ކުށުގެ އަމަލު ހިނގަންދިނުމުން

ލިބިދޭ ދިފާޢު

86ވަނަ މާއްދާ - ކުށެއް ކުރުމަށް އުޅުމާއި، ކުށެއް ކުރަން އެދުމާއި، ކުށެއް ކުރުމަށް ރޭވުން ދަރަޖަކުރުން

87ވަނަ މާއްދާ - ކުށްކުރުމުގެ އާލާތް އަތުގައި ހުރުން

88ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

ކުށެއް ކުރަން އުޅުން

ކުށް މާނަކުރުން

80.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މީހަކު ކުރާ އަމަލަކީ ކުށެއް ކުރަން އުޅުމުގެ އަމަލެއްކަމު:

1. ކުށެއް ކުރުމަށްޓަކައި ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތުން؛

2. ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް އަޅައިފިކަން ދަލީލުކޮށްދޭ ފަދަ އަމަލެއް ޤަސްދުގައި ކުރުން؛ އަދި އެ އަމަލު ކުރީ

ކުށްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހާލަތުގެ ދެމިއޮތްކަމުގައި ޤަބޫލުކޮށްގެންކަމުގައި ވެސް.

އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް
އަޅައިފިކަން
ތަޞްދީޤުކޮށްދޭ އަމަލު

(ނ) 1. ކުށުގެ އަމަލެއް ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ގައި ވާ ފަދައިން ފިޔަވަޅު އަޅައިފިކަމުގައި ބެލެވޭނީ އެ ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމަށް އޮތް އޭނާގެ މަޤްޞަދު [illegible] ސާފުކޮށް ތަޞްދީޤުކޮށްދޭ ނަމައެވެ.

ކުށެއްގެ އަމަލެއް
ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި،
އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް
އެޅިކަމުގައިބެލިދާނެ
އަމަލު

2. ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމަށް އޮތް މަޤްޞަދު ސާފުކޮށް ތަޞްދީޤުކޮށްދޭ ނަމަ، އަންނަނިވި އަމަލުތަކަކީ، ކުށެއްގެ އަމަލެއް ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި، އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް އެޅިކަމުގައި، ޤާނޫނީ ގޮތުން ބެލިދާނެ އަމަލުތަކެވެ:

(i) އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށުގެ އަމަލު ހިންގޭ މީހާއަށް އިންތިޒާރުކުރުމާއި، އޭނާ ހޯދުމާއި އޭނާގެ ފަހަތުން ދިޔުން؛

(ii) އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށުގެ އަމަލު ހިންގޭ މީހާ، އެ ކުށް ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަނަށް ގެންދިއުމަށް ނުވަތަ ގެންދެވުމަށް މަސައްކަތްކުރުން؛

(iii) ކުށްކުރަން ބޭނުންވާ ތަން އެ ކަމަށް އެކަށީގެންވާތޯ ބަލައި އެ ތަނުގެ މައުލޫމާތު ހޯދުން؛

(iv) ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ތަނަކީ އިމާރާތެއް ނުވަތަ އުޅަނދެއް ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަނަކަށް ވަދައި އެ ތަނަކަށް ހުއްދަ ނެތި ވަދުން؛

(v) ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ސާމާން އަތުގައި ބެހެއްޓުމާއި، އެ ސާމާނަކީ އެ ކުށުގެ މަޤްޞަދު ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ޚާއްޞަކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ އެއްޗެއްސަކަށް ވުމާއި އެއިން އެ ހާލަތުގައި ހުއްދަ ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭނެ އެއްޗެއްސަކަށް ވުން؛ ނުވަތަ

(vi) ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ސާމާން އަތުގައި ބެހެއްޓުމާއި، ހޯދުމާއި، އެއާ އެއްގޮތް ހޯދުމާއި އަދި އެއްކުރުމާއި ކުށުގެ އަމަލު

ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ތަނުގައި ނުވަތަ އެ ތަނާ ކައިރި ހިސާބެއްގައި ބެހެއްޓުމާއި، އެ ގޮދަން އެ ސާމާނު ބެހެއްޓުމަކީ އެ ޚާރިޖުގައި އެ ނޫން ހުއްދަ ބޭނުމެއް ހިފޭނެ ކަމުގައިކަމަށް ނުވެން.

ކުށެއް ކުރުމަށް އެދުން

ކުށް މާނަކުރުން

81.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެހެން މީހަކު ޤަޞްދާ ކުށެއްކުރުވުމަށް އެދިއްޖެކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

1. މީހަކު އެ އަމަލު ކުރަނީ:

   (i) ކުށެއްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކުށުގެ ނިޔަތް އޮވެގެންކަމުގައި ވެސް؛

   (ii) އެ ކުށް ކުރުމަށް ހިތްވަރު ދިނުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ ފަސޭހަކުރުމުގެ ގޮތުންކަމުގައި ވެސް.

2. އަންނަނިވި ބާވަތުގެ އަމަލެއް ކުރިކަމުގައި ބެލެވޭނެ ކަމެއް ކުރުމަށް، އެހެން މީހަކަށް އަމުރުކުރުން، ހިތްވަރު ދިނުން، ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ ގޮތުން އެ ކަމަށް އެދުން:

   (i) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނެ އަމަލަކަށް ވެސް ނުވަތަ ކުށްކުރުން އުޅުމުގެ އަމަލެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނެ އަމަލަކަށް ވެސް؛ ނުވަތަ

   (ii) ކުށްކުރުމުގައި ނުވަތަ ކުށްކުރުން އުޅުމުގައި އެހީތެރިވެދިނުކަމަށް ނުވަތަ އެ ކަމުގައި ބައިވެރިވެއްޖެކަމަށް ބެލެވޭނެ ފަދަ އަމަލެއްކަމުގައި ވެސް.

ކަނޑައެޅިގެން ނުވުން
ކުށެއް ކުރުމަށް އެދުން

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ކުށެއް ކުރުމަށް ސާބިތު ބަހުން މީހެއް ގޮތުން އެދުމަކީ މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ކާމިޔާބުން ޝާމިލު ކަމެއް ނޫނެވެ. މީހެއްގެ އަމަލުން އެ ކަން އަނގަބަހުން އަންގައިދިނި ނަމަ ވެސް އެ ކުށްވެރިއެވެ.

ކުށް ކުރުމަށް ރޭވުން

ކުށް މާނަކުރުން

82.____(ހ) މީހަކާ އެކު ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ގިނަ ބަޔަކާ އެކު އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކެއް ކުރާ މީހާ، ކުށެއްކުރުމަށް ރޭވި ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

1. އެ ޢަމަލު އެ ކުރަނީ:

(i) ކުށެއް ކުރުމުގެ ނިޔަތް އޮވެގެންކަމުގައި ވުން؛ އަދި

(ii) އެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލު ކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އެ ކަން ފަސޭހަކުރުމަށްޓަކައިކަމުގައި ވުން.

2. ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލު ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމަށް އެހެން މީހަކާ ނުވަތަ ބަޔަކާ އެއްބަސްވުން.

3. އެ މީހުންގެ ތެރެއިން ކޮންމެވެސް އެކަކު އެރޭވި ރޭވުމުގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ޢަމަލެއް ކުރުން.

ކުށެއް ކުރަން ރޭވުމުގެ މަޤްޞަދު

(ށ) ކުށެއްކުރުމަށް ރޭވުމުގެ މަޤްޞަދު ކަމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނެއެވެ:

1. ކުށްކުރަން ރޭވުމުގެ ސަބަބުން ހިތްވަރު ދިން ނުވަތަ މަގުފަހިކޮށްދިން ކުށް ކުރުން؛

2. ކުށްކުރި ތަނުން ފިލުން؛

3. ކުށްކޮށްގެން ލިބުނު ފައިދާ ބެހުން؛ އަދި

4. ހަށްހުރުން ފިޔަވައި، އެހެން ކޮންމެވެސް ޢަމަލެއް ކޮށްގެން، އެ ކުށް ކުރިކަން ފޮރުވުން ނުވަތަ އެ ކަމާ ގުޅިގެން އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން.

ކުށެއް ކުރުމަށް ރޭވުމުގައި ބައިވެރިވާ މީހުން

(ނ) މީހަކު ކުށެއް ކުރުމަށް ރޭވުމުގައި، އެހެން މީހަކު އެ ކަމަށް އެއްބަސްވެފައިވާކަމަށް އެނގިގެން ގޮތުގައި ބައިވެރިވާ ނަމަ، ނުވަތަ އެ ކަމުގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި ކުށްކުރުމަށް ރޭވުމުގައި އެހެން މީހަކާ އެކު އެއްބަސްވެފައިވާނަމަ

ގޮތެއްގައި ޤާނޫނާއި ބެލެވިއްޖެ ނަމަ، އެ މީހަކީ ކުކުރާކަން އަދި ޤާނޫނާއި އެނގިގެން ސަބަބު ނަމަވެސް، ބެލެވޭނީ އޭނާ އެ މީހާ އެ ކަމަށް އެއްބަސްވީ ކަމުގައެވެ.

ކުށެއްކުރުމަށް ބެލި ބާރުގެ ނުކުމުގެ

(ހ) ކުށެއް ކުރުމަށް ތުހުމަތު ދައުވާގެ މަދުވެރިކަން ބަލައިގަތުމުގެ ހަމައަށް ނުވަތަ އެ ބާރާ އެއްގޮތަށް ޤަވާޢިދުތަކުން ނިޔާވާ ހަމައަށް ނުވަތަ އެ ތުހުމަތު ތަޙުޤީޤުކުރުމާ ހަމައަށް އެ ބާރުން ދަރުމަވެރިކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ކުށެއް ކުރާ މީހާ ބެލެވޭނީ، އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ ކުރު ތުހުމަތުގެ ތެރޭގައި ހިނގާ މީހުންކަމަށެވެ. އަދި އޭނާ އެ ކަމުން އަމިއްލައަށް ތަޙުޤީޤުވާގައި ހިނދުކުރެވެ.

ތަޙުޤީޤުކުރުން

(ށ) ކުށެއް ކުރުމަށް ތުހުމަތު ވުމުން މީހަކު އެ ކަމުން ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ކަމުގައި ބެލެވޭނީ އެންމެ ކަންކަން އެ މީހަކު ކުރުމަށްކަމުގައި ވާ ނަމަވެ:

1. އެ ތުހުމަތުގައި އޭނާއާ އަލަ ބައިވެރިވީ މީހުންނަށް އެ ތުހުމަތު އޭނާ ދަޢުވާކުރުމަށް އެންގުން، ނުވަތަ

2. އެ ޝަކުވާ ތުހުމަތު ކުރެވުނު ގާނޫނު ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ އިދާރާތަކުން އެންގުމަށް އެކަމުގައި އޭނާ ބައިވެރިވިކަން ފަސް އެންގުން.

ދައުވާކުރުން

(ނ) 61ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތު އެއްވަރުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ކުށެއް ކުރުމަށް ތުހުމަތު ވުމުން އެ ތުހުމަތު ދައުވާކުރުމުގައި ބެލެވޭނީ އެ ކުރު ތުހުމަތުގެ ބައިވެރިވި މީހުންގެ ތެރެއިން އެއްވެސް މީހަކު އެ ތުހުމަތު ތަޙުޤީޤުކުރި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ބާރުވެރިކުރުމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ޝަރީޢަތުގައި ދައުވާކުރުމުގައި ނިޔާކޮށްފައިވާ ނަމައެވެ.

ތަޙުޤީޤުކުރުމާ ނުވަތަ
ބޭރުގެ ދައުވާކުރުމާ
ދިފާޢުކުރުން

(ރ) 85ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ކުށެއް ކުރުމަށް ތުހުމަތު ވުމުން އެ ކުރަން ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި ނުވަތަ އެ ކަން ދައުވާކުރުމުގައި ދިފާޢު ނުކުތުން.

ޝަރީޢަތުގައި ބައިވެރިވާ މީހުންގެ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރުން ނުލިބުން ދިފާޢަކަށް

ނުފޫސް

83.___ ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުށެއްކުރުމަށް ގޮވި މީހަކީ ނުވަތަ ކުށެއް ކުރުމަށް އުޅުނު މީހަކީ، އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ ތެރެއިން ވާ މީހެއްކަމުގައި ވުމަކީ، 81ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނުވަތަ 82ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާ ދަޢުވާއެއްގައި ލިބިދެވޭނެ ދިފާޢެއް ނޫނެވެ.

(ހ) ދަޢުވާއުފުލުމުން އިމްތިޔާޒު ލިބިގެންވާ މީހަކަށް ވުން ނުވަތަ އެ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ނުވަތަ އެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރެވިފައިވާ މީހަކަށް ވުން؛

(ށ) އެ ކުށުގެ ދަޢުވާ، އުފުލި ދަޢުވާއިން ބަރީއަކުރެވިފައިވާ މީހަކަށް ވުން؛

(ނ) އެހެން ކުށެއް ސާބިތުކުރެވިފައިވާ މީހަކަށް ވުން، ނުވަތަ އެ ކުށުގެ އެހެން ދަރަޖައެއް އެ މީހާގެ މައްޗަށް ސާބިތުކުރެވިފައިވާ މީހަކަށް ވުން؛ ނުވަތަ

(ރ) އޭނާއަކީ ޝަރީޢަތުގެ ބާރު ހިނގާ ހިސާބުން ބޭރުގައި ވާ މީހަކަށް ވުން.

ކުށް އޭނާގެ މައްޗަށް ހިންގުން މީހާއަކު ލިބިދޭ ދިފާޢު

84.___ މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހައި ހިނދަކު، 81ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނުވަތަ 82ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާ ދަޢުވާއެއްގައި، އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކާ އެ ގޮތް ދިމާވާނަމަ، ދިފާޢެއް ކަމުގައި ބަލައިގަނެވޭނެއެވެ:

(ހ) ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާއީ، އެ މީހާ ދެކެ ކުށް ކުރެވުނު ކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) ކުށް މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތުން، ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޢަމަލަކީ، އެ ކުށުގެ [illegible] އޭގައި ހިމެނިގެން ކަމުގައި ވުން.

ކުށެއް ކުރުމަށް އެއްބަސްވުމަށް ފަހު އެ ކަން ދޫކޮށްލައި، ކުށުގެ އަމަލު ހިންގައިނުލުމުން ލިބޭނެ ދިފާޢު

85. ____(ހ) 80ވަނަ މާއްދާއާއި 81ވަނަ މާއްދާއާއި 82ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުރެވޭ ދަޢްވާއެއްގައި ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާގެ ކިބައިގައި އޮތް ކުށުގެ މަޤްޞަދު މުޅިން ދޫކޮށްލައިފިކަމާއި އެ ކަން ދޫކޮށްލީ އޭނާގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައިކަން ޤަބޫލުކޮށްދޭ ހާލަތްތަކުގައި، ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގައިނުދީ ހުއްޓުވައިލެވިފައިވާކަމުގައި ސާބިތުވެއްޖެ ހިނދެއްގައި، އޭނާއަށް ދިފާޢެއް ލިބިގެންވާނެއެވެ.

(ށ) ކުށެއްގެ މަޤްޞަދުން އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ދޫކޮށްލުމަކީ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ފުރިހަމައަށް ދޫކޮށްލުމެއް ކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ:

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި
ފުރިހަމައަށް ދޫކޮށްލާ
ދޫކޮށްލުމަކަށް ވުން

1. އެ ކަން ދޫކޮށްލީ އަންނަނިވި ފަދަ ހާލަތެއް އޮތްކަމަށް ފާހަގަކުރެވިގެން ކަމަށްވުން؛

(i) އެ ކުށް ކުރާ ކަން އެނގިދާނެކަމުގެ ނުވަތަ އެ ކުށް ކުރަނިކޮށް ހައްޔަރުކުރެވިދާނެކަމުގެ ނުވަތަ އެ ކުށުގައި ބައިވެރިވާ އެހެން މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވިދާނެކަމުގެ ފުރުޞަތު ބޮޑުވެގެން ދާ ފަދަ ހާލަތެއް އުފެދިގެންކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ކުށް ކުރުން އުނދަގޫ ފަދަ ހާލަތެއް ކުރިމަތިވެގެންކަމުގައި ވުން.

2. އެ ކަން ދޫކޮށްލީ އަންނަނިވި ފަދަ ނިންމުމަކާ ގުޅިގެންކަމުގައި ވުން:

(i) އެ ކުށް ކުރުން އެހެން ވަގުތަކަށް ފަސް ކުރުން ނިންމައިގެން ފަސްކުރިކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެހެން މީހަކު ދީ އެ ކުށް ކުރުމަށް ނިންމުމުން ފަދަ ގޮތަކަށް ވުން

ނުވަތަ އެ ކުންފުނީގެ މަޤްސަދާ އެއްގޮތަށް އެހެންނަމަވެސް ތަފާތު މަޤްސަދެއް

ހާސިލުކުރުމަށް ނިންމުމަށް ފުރުޞަތުދޭކަމުގައި ވުން.

ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ހެކީގެ މިންގަނޑު

(ށ) މި މާއްދާއިން ލިބިދޭ ދިފާޢު ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތަށް ލިބިދޭކަން

ސާބިތުކުރަންޖެހޭނީ އޭނާއެވެ. އެއީ، ލިބިގެންހުރި ހެކި އަޣުލަބިއްޔަތުން ފުރިހަމައެވެ.

ކުށެއް ކުރުމަށް އެހީވުމާއި، ކުށެއް ކުރަން އުރުވުމާއި، ކުށެއް ކުރުމަށް ރޭވުން ދަރަޖަކުރުން

ދަރަޖަކުރުން

86.__ (ހ) 80 ވަނަ މާއްދާއާއި 81 ވަނަ މާއްދާއާއި 82 ވަނަ މާއްދާގައި

ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކުށްކުރަނީ ކުށަށް އުޅުން ކުށަށް އެދުން ނުވަތަ ކުށަށް ރޭވި

ކުށުގެ ދަރަޖައަކަށް ވުރެ އެއް ދަރަޖަ ތިރީގައި ވާ ކުށް ކުށެވެ.

އަދަބުދިނުމުގައި ބަލާ ނުކުތާތައް

(ށ) 1. ކުށަށް އުޅުނު ކުރި ކުރުމާ ނުވަތަ ކުށަށް އެދުނު ކުރި ކުރުމާ ނުވަތަ

ރޭވި ކުރި ކުރުމާ ވަރަށް ގާތަށް ކުށްކުރި މިނާ އަރައިފައިވާކަމަށް ސާބިތުވާ

ނަމަ، އޭނާއަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލު

މިންގަނޑުން އެއް ދަރަޖަ އުފުލިގެންވާނެއެވެ.

2. ކުށްކުރި މިނާ:

(i) ކުށް ފުރިހަމަކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހުރިހާ އަމަލެއް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ

ނަމަ؛ ނުވަތަ

(ii) އެހެން ބަޔަކާ ގުޅިގެން އެ ކުށް ކުރާ އިރު، އޭނާ ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ

އަމަލެއް އޭނާ ކޮށްފައިވާ ނަމަ،

އޭނާއަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބު، އަދަބުކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލު މިންގަނޑުން ދެ ދަރަޖަ

އުފުލިގެންވާނެއެވެ.

ކުށްކުރުމުގެ އާލާތް އަތުގައި ހުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

87.__(ހ) ކުށެއް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އެ ކުށް ކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާނެ އާލާތް އަތުގައި ބަހައްޓައިގެން މީހަކު ހުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ނ) "ކުށްކުރުމުގެ އާލާތް" ކަމުގައި ބުނެފައި އެ ވަނީ:

1. ކުށެއް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ހާއްސަކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ އެ މަޤްޞަދަށްޓަކައި ހާއްސަކޮށް ބަދަލުކޮށްފައިވާ ކޮންމެ އެއްޗެކެވެ؛ ނުވަތަ
2. އާންމު ގޮތެއްގައި ކުށެއް ކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ގެންގުޅޭ އެއްޗެއްސަކާއި، ކުށުގެ ނިޔަތް ފުރިހަމަކަން ހާމަކޮށްދޭ ފަދަ ހާލަތެއްގައި ގެންގުޅޭ ކޮންމެ އެއްޗެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) މި ކުށުގެ ދަރަޖައަކީ ޖުނަޙާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައެވެ.

މާނަކުރުން

88.__ "ކުށްކުރުމުގެ އާލާތް"އަށް ދީފައިވަނީ 87ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

90ވަނަ ބާބު

ކުށް ދަރަޖަކުރުމާއި އޭގެ ނަތީޖާ

90ވަނަ މާއްދާ - ކުށް ދަރަޖަކުރެވިގެންވުން

91ވަނަ މާއްދާ - ދަރަޖަކޮށްފައިނުވާ ކުށްކުށް

92ވަނަ މާއްދާ - ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމަށް ހުއްދަކުރެވިގެންވާ މުއްދަތު

93ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތައް

94ވަނަ މާއްދާ - އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށަށް ދަޢުވާކުރުން

ކުށް ދަރަޖަކުރެވިގެންވުން

90. ___ މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮންމެ ޖިނާއީ ކުށަކީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ދަރަޖަކުރެވިގެންވާ ކުށެކެވެ:

(ހ) 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތް؛ ނުވަތަ

(ށ) 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތް؛ ނުވަތަ

(ނ) 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތް؛ ނުވަތަ

(ރ) 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތް؛ ނުވަތަ

(ބ) 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތް؛ ނުވަތަ

(ޅ) 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަޙް؛ ނުވަތަ

(ކ) 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަޙް؛ ނުވަތަ

(އ) 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަޙް؛ ނުވަތަ

(ވ) މުޚާލަފާތް؛

މުޤާރަފާތަކީ ޖިނާއީ ކުށެއް
ނޫން

(ދ) މުޤާރަފާތަކީ، ޖިނާއީ ކުށެއް ނޫނެވެ. މުޤާރަފާތުގެ ކުށެއް ސާބިތުވުމަކުން، ޖިނާއީ ކުށް ސާބިތުވުމުން ނުކުންނަ ބާވަތުގެ ޤާނޫނީ ނަތީޖާތަކެއް، ނުނުކުންނާނެއެވެ.

ދަރަޖަކޮށްފައިވާ ކުށްކުށް

91.___(ހ) ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަންނަނިވި މުއްދަތުތަކަށް ހިމެނިގެންވާ ކުށްކުށަކީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެ ވާ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ:

1. 1 އަހަރުދުވަހަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުން ހުއްދަ ކުރާ ނަމަ، އެއީ، 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތެކެވެ؛
2. 6 މަސްދުވަހަށް ވުރެ ދިގު، އެހެންނަމަވެސް 1 އަހަރުދުވަހަށް ވުރެ ކުރު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުން ހުއްދަކުރާ ނަމަ، އެއީ، 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކެވެ؛
3. 6 މަސްދުވަސް ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ކުރު މުއްދަތެއް، އެހެންނަމަވެސް 30 ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރާ ނަމަ، އެއީ، 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކެވެ؛
4. 30 ދުވަހަށް ވުރެ ކުރު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުން ހުއްދަ ކުރާ ނަމަ، އެއީ، 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކެވެ.

(ށ) ވަކި ކުށަކީ ޖިނާޔަތެއްކަމުގައި، ހަމައެކަނި ބަޔާންކުރާ ނަމަ، އެއީ:

1. 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތެކެވެ؛
2. ވަކި ކުށަކީ، ޖުނަހައެއްކަމުގައި ހަމައެކަނި ބަޔާންކުރާ ނަމަ، އެއީ، 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކެވެ.

(ނ) މުޤާރަފާތްތައް ކުރުގައި ބެހެވޭނީ އަންނަނިވި ބާވަތްތަކަށެވެ:

1. އެއީ ޖިނާޔަތެއް ކަމުގައި ނުވަތަ ޖުނަހައެއްކަމުގައި ކަނޑައެޅިގެން

ބަޔާންކޮށްފައިވުމާ އެކު، އެ ކުށަށް ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަދަބެއް ކަނޑައެޅިފައިވުން؛

2. އެއީ، އެ ކުށް ކުރުމުގެ ނިޔަތް އޮތްކަން ސާބިތުކުރަންޖެހޭ، ހަމައެކަނި އަމަލު ސާބިތުކުރަންޖެހޭ ކުށަކަށް ވުން؛

3. ކުށުގެ ރުކުނުތަކުން ދެކޮޅުވެރިވުމުގައި އިސްލާމީ ފިޤްހުގައިވާކަން ދަލީލާ ކުރާފަރާތުން ސާބިތުކުރުމަށް ބާރުލާގޮތުގައި، ނިޔަތް ސާބިތުކުރަން ނުޖެހި، ހަމައެކަނި އަމަލު ސާބިތުކުރަންޖެހޭ ކުށަކަށްވެސް މުޤާރަނާކަށްވުރެ މަތީ ދަރަޖައެއް ކަނޑައަޅަންޖެހިދާނެ ކުށެކެވެ. އެފަދަ ބާރުލެއްވުމުގައި، ކުށުގެ ދަރަޖައަކަށްވާނީ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދަރަޖައެވެ.

އިސްލާމުގެ ހެކި
ސާބިތުވެއްޖެކަމަށް ވާ ނަމަ
މުޤާރަނާކަން ވުރެ މަތީ
ދަރަޖައެއް ކަނޑައެޅުން

ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމަށް ހުކުމްކުރެވޭނެ މުއްދަތު

92.___ އުމުރުން ޒުވާނަކު މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގައި ހިނދެއް، އަންނަނިވި ކުށްކުރާ ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ އެންމެ ދިގު މުއްދަތެއްކަމުގައި ބެލެވޭނީ އަންނަނިވި މުއްދަތުތަކެވެ:

(ހ) 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއަތެއް [މަރު ނުވަތަ][4] 25 އަހަރަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

---

[4] މުރާޖަޢާ: 92 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އިން މަރުގެ އަދަބު އުނިކުރަންވީތޯއެވެ؟

ޚުލާސާ: މަރުގެ އަދަބަކީ، އަނިޔާވެރި، އަދި ބަދަލު ނުކުރެވޭނެ އަދަބެކެވެ. މަރުގެ އަދަބު ދިނުން ބައެއް ފަހަރު މީހަކަށް އެއަދަބު ދޭގޮތަށް ދިމާވުމުގެ ބެލުމާއި ގާނޫނީ ނިޒާމުގެ ކުށްތައް، އެއްވެސް ގޮތަކަށް ބަދަލުކުރެވޭނެ ސަބަބެކެވެ. އެއީ، އަދަބުދިނުމުގެ ގޮތް، އެއަދަބު އިސްލާމީ ކުރުމުގެ ފިޤްހީ ބަސްމަގު ނުނިންމާނެއެވެ. ޤާނޫނީ ނިޒާމުތަކުގައި، މަރުގެ އަދަބު ދިނުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާ ޕްރޮސެކިއުޝަނުގެ ޚިޔާލު ބަލައެވެ. ހުރިހާ އަންހެނުންނަށް، މީހުންގެ 50 އަހަރުދުވަހުގެ ތަޖުރިބާގައި، މަރުގެ އަދަބު ދިފާޢުކޮށްފައެވެ. ކުށުގެ އަނިޔާވެރިވާ މީހުންނާއި ޢާއިލާތަކަށް މަޢުލޫމާތުދޭން ބަދަލު ލިބިދޭނެ ފުރުޞަތެވެ. އަނިޔާވެރިވާފަރާތް ތަކުން، އަދަބު ދިނުމުގެ ޚިލާފުވެރިވުމަށް، ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގެ ތަޙުޤީޤު އިސްލާމީ ހަމަތަކުގެ ސިފައަށް އުނިކަން އަންނަނީ ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މަރުގެ އަދަބު އުވާލުމަކީ، މިޤާނޫނުގެ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ސިފައަކަށް އަސަރުކޮށްފާނެކަމެއް ނޫނެވެ. މިޤާނޫނުގައިވާ އަދަބުތަކުގެ ތަރުތީބުން، އެންމެ ހަރުކަށި އަދަބު މިޤާނޫނުން އުވާލެވޭ ސަބަބުތަކެއް މަރުގެ ކުށެއް ނުފެނެވެ.

މަރުގެ އަދަބު މިޤާނޫނުން އުވާލުމުގެ މަޤްޞަދަކީ ޤާނޫނީ ނިޒާމާއި ތަޢާރުފުވާ ގޮތަށް، މަރުގެ އަދަބު ދިނުން ވަކިކުރުމެވެ. ނަޒަރުގައި ޚިޔާލުތަކަށް ހުރުމަތް ކުރުމުގެ އުސޫލަކީ ވަރުގަދަ ބަދަލުތަކަށް ޖަވާބުދާރީ ވާނެ ގޮތެވެ. ފަހުރުވެރިކަމާއި

(ހ) 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއަތަކަށް 15 އަހަރު ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ށ) 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއަތަކަށް 8 އަހަރު ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ނ) 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއަތަކަށް 4 އަހަރު ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ރ) 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއަތަކަށް 2 އަހަރު ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ބ) 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކަށް 1 އަހަރު ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ޅ) 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކަށް 6 މަސްދުވަހަށް ވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ކ) 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކަށް 30 ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

ވަކިވުންވެސް ދަސްކުރަމުންދާނީ މުޅިން އެހެން ޤާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ނިޒާމުއްދައުލަތާއިމީ، އަލަށް ބަޔާންކުރު ކުރެވޭނެހެން ކަމަކަށް ދަނޑިވަޅުތަކުން، އަދިވެސް އިންސާފުގެ ދާއިރާއަށް ވަޒަން ބޭނުންކޮށްފައެވެ. އަދި މިގޮތުން ފަރުދުގެ މުއްދަތުގައި، ބައެއް ޤާނޫނުތަކުން މަރުގެ އަދަބު ދޫކޮށްލާފައިވުމުގެ ބިރު އިތުރަށް ފުރާވެގެންދާކަމެވެ. އިސްލާމްދީނުގައި މަރުގެ އަދަބު ހުއްދަކަމުގައިވެސް، އަޙްކާމްތަކުގައި އުސޫލުން ތަންފީޒުވެފައިވާއިރު، އެހެން އަދަބުދީ ދިނުމަށް، އިސްލާމީ އުސޫލުތަކަށް ނުވަތަ ގެއްލުމާއި ހަމައަށް ދެކިގެންވެއެވެ. އަދި، މިޤާނޫނު ފަރުދުގެ ސަލާމަތާއި ބެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާ މަސައްކަތް ފުރިހަމަކޮށްދެވެއެވެ. މަރުގެ އަދަބު ދިނުމަކީ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ގަބޫލުކުރެވެއެވެ.

ނޫނުކަވެ: މަރުގެ އަދަބަށް، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި، ދީނުން ޖެހިލުމާ އަދަބެއެވެ. އެއަދަބު މިޒަމާނުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ފުށުއަރާކަމަށްވެއެވެ. މަރުގެ އަދަބު، މިޒަމާނުގައި ހިފެހެއްޓުމަށް، އަސާސީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބެލެވެއެވެ. ހިތްވަރުގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރެވޭ އިސްލާމީ ޤާނޫނު، މިޒަމާނަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނުތަކާއި ހިތްވަރުގެ ދަށުން ފިޔަވަޅުއަޅާފައެވެ. އޭރު، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި، މަރުގެ އަދަބު ބައްޓަން ކުރުމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނުތަކަށް، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ފަދައިން، މަރުގެ އަދަބުން އުފެދިފައިވެއެވެ. މަރުގެ ޢަދާލަތުގެ ބަޔާނުތަކުން، މަރުގެ ހުކުމްތަކަށް އެއްބަޔަކު، މަތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ، މަރުގެ އަދަބު ހިފެހެއްޓުމަށް، ދެބައި އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނުގެ ތެރޭގައި އެއް
ހަމައެކަނި ހަލާކުވެ.

(ވ) މުޢާމަލާތަކަށް، އެއްވެސް މުއްދަތަކަށް ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަދަބެއް ނުލިބޭ.

(ދ) ކުށަކަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ އަދަބުގެ ދަރަޖައިގެ އެންމެ މަތީ ނިސްބަތުގެ އަދަބަކީ، އެ ކުށުގެ އެންމެ ބޮޑު އެންމެ ނުރައްކާތެރި ބާވަތަށް ކަނޑައެޅުން އެކަށީގެންވާ އަދަބެކެވެ.

(ތ) ޖަލުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިގެންވާ ދިނަކާ ފުރުމުގެ ކުށުގެ ތަރުއިން، ގަސްތުގައި އެންމެ އަނިޔާވެރިކޮށް، އެންމެ އަނިޔާތެރިވި ގޮތެއްގައި ދިނަކާ ފުރުމުގެ ކުރާނެވެ.

އެންމެ ދިގު މުއްދަތުގެ
އަދަބު ހަމައެކަނި ކުށުގެ
އެންމެ ނުރައްކާތެރި
ވައްތަރަށް ކަނޑައެޅުން
ޖަލުގެ އުޤޫބާތު ދިނަކާ
ފުރުމުގެ އެންމެ
ނުރައްކާތެރި ބާވަތުގެ
ކުރަން ޚާއްސަވެގެން ވެސް

ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތައް

93.___ މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހައި ހިނދަކު، އަންނަނިވި ދަރަޖަތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްކުރުން ކަނޑައަޅާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެ ވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތަކެވެ:

(ހ) ކުށުވި ގެއްލުމުގެ ނުވަތަ ލިބުނު ފައިދާގެ ދެ ގުނަ؛ ނުވަތަ

(ށ) 1. 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއީކަން 1،000،000 ރުފިޔާ؛[5]

---

[5] ސުވާލު: ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތަކުގެ އެންމެ މަތީ ނިސްބަތް، އިތުރަށް މަތީ ކުރަންވީތޯއެވެ؟
ޝާއްކޯ: އެއަދަދުތަކަށް އެންމެ މަތީ ނިސްބަތް އިތުރަށް މަތިކުރުމަށް، އާދައި އަދަބުގެ ސިފަ އިތުރަށް ޖެހޭނެއެވެ. އަދި ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބުގެ ބަދަލުގައި، އެ ޖޫރިމަނާބަދަލު ކުރުމަށް ހިތަވަރަކަށްވެގެންދާނެއެވެ. މިހެންވުމުން، އެކަނިގެންވާއަދަބުތައް ކަނޑައެޅުމަށް ފަސޭހަކުރުމަށް ގެންގުޅެވިދާނެއެވެ. އަދި ޖަލުގެ އަދަބު ކަޑައެޅޭ ނިސްބަތް މަދު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތުވެސް ލިބިގެންދާނެއެވެ. ޖޫރިމަނާކުރުވާ އަދަދަށް، ޖަލުގެ އަދަބުގެ ބަދަލަށް، ހަމަހަމަވާ ގޮތަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަދުތަކެއް ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

ނޯޓުކޮ: މިހާރު ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އެންމެމަތީ އަދަދުތަކަށް، ކުށުކުރަން އެކަށީގެންވާއަދަދެ ދެވޭނެއެވެ. އެއީ، އެވެރިޔާ ދިވެއްސެއްގެ އާމްދަނީއަށް ބަލާއިރުގައެވެ. ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތައް އިތުރުކުރުމަށް، ކުރަންވީ ރިޢާޔަތްތައް އަދަބުކަނޑައެޅުމަށް ޚާއްސަގެކުގެވެ. މިހާރު

2. 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަކަށް 500،000 ރުފިޔާ؛
3. 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަކަށް 200،000 ރުފިޔާ؛
4. 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަކަށް 100،000 ރުފިޔާ؛
5. 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަކަށް 50،000 ރުފިޔާ؛
6. 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކަށް 25،000 ރުފިޔާ؛
7. 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކަށް 12،000 ރުފިޔާ؛
8. 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކަށް 6،000 ރުފިޔާ؛
9. މުޚާލަފާތަކަށް 2،000 ރުފިޔާ.*

އެކިއެކި ކުންފުނިތަކުން ދައްކަން ޖެހޭ ޖޫރިމަނާ (ނ) ކުންފުންޏަކުން ކުރާ ކުށަކާ ގުޅިގެން އެ ކުންފުންޏެއް ޖޫރިމަނާކުރެވޭނީ އެންމެ ބޮޑު އަދަދަކީ، މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގެ ދަށުން ފަރުދަކު ދައްކަންޖެހޭ ޖޫރިމަނާގެ ދެ ގުނައެވެ.

އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށަށް ދަޢުވާކުރުން

ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތަކަކީވެސް، ކުރީގެ ޤާނޫނުތަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތަކަށްވުރެ ނިސްބަތުން ބޮޑު އަދަދުތަކެކެވެ.

* ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު އެމެރިކާ ޑޮލަރުންފެންނާން، އަދި އެފައިސާ ހުރުމަކުން އެޑްޖަސްޓް ދިވެހިސަރުކާރުން ވަގުތު އަންގައިދޭ ތާވަލު

ދަރަޖަ	ދިވެހި ރުފިޔާ	އެމެރިކާ ޑޮލަރު	މަސައްކަތްކުރި ވަގުތު
1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތުގެ ކުށް	1,000,000	85,000	40 އަހަރު
2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތުގެ ކުށް	500,000	42,480	20 އަހަރު
3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތުގެ ކުށް	200,000	17,000	8 އަހަރު
4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތުގެ ކުށް	100,000	8,500	4 އަހަރު
5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތުގެ ކުށް	50,000	4,250	2 އަހަރު
1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހުގެ ކުށް	25,000	2,120	1 އަހަރު
2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހުގެ ކުށް	12,000	1,020	5 – 6 މަސްދުވަސް
3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހުގެ ކުށް	6,000	510	3 މަސްދުވަސް
މުޚާލަފާތު	2,000	170	1 މަސްދުވަސް

އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ
ކުށްސާބިތުވުން

94.___(ހ) ދަޢުވާ ޝަރުޢުވާ ފަރާތުން ކުރާ ކުށުގެ އެއް ބަޔާނުގެ ސަބަބުން، އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށުގެ ރުކުން ފުރިހަމަވާކަމުގައި ވާނަމަ، އެއިން ކޮންމެ ކުށަކަށް އާދައިގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ އުފުލައި އެއިން ކޮންމެ ކުށެއް އާދައިގެ މައްސަލަ ސާބިތުކުރެވިދާނެއެވެ.

އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ
ކުށުގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ
ސާބިތުވުމާއި، އަދަބު
ކަނޑައެޅުން

(ށ) ދަޢުވާ ޝަރުޢުވާ ފަރާތް ދެ ކުށަކުން ނުވަތަ ކުށްތަކުގެ ދެ ދަރަޖައަކުން ކުށްވެރިވާކަމަށް ކޯޓަށް ސާބިތުވެ ވާ ނަމަ ވެސް، އަދި އެ ކަންކަމަށް ދަޢުވާ ޝަރުޢުވާ ފަރާތުން ޖިނާއީ ދަޢުވާއުފުލުމުގެ ސާބިތުވާކަމުގައި ވީ ނަމަ ވެސް، އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކާއި އެހެން ހުކުމްދޭ ނަމަ، އެ ދެ ކުށުގެ ތެރެއިން އެއް ކުރަން ވުރެ، ކޯޓުން އަދަބު ކަނޑައަޅައިގެން ނުވާނެއެވެ.

1. އެ ދެ ކުށް ވެސް ބިނާވެގެންވަނީ އެއް ޙާދިސާއެއްގެ މައްސަލަ ކަމުގައި ވުމާއި؛ އަދި

(i) އެ ދެ ކުށުގެ ތެރެއިން އެއް ކުށުން ލިބުނު ގެއްލުމަކީ:

ހ. އަނެއް ކުށުގެ ތެރޭގައި ފުރިހަމައަށް ހިމެނިގެންވާ ގެއްލުމަކަށް ވުން؛ ނުވަތަ

ށ. ދެ ކުށުން ވެސް އެއްގޮތެއް ލިބޭ ކަމުގައި ވީ ނަމަ ވެސް އެއް ކުށަށް ވުރެ އަނެއް ކުށުގެ ދަރަޖަ ބޮޑުވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ދެ ކުށް ތަފާތުވެގެންދަނީ ހަމައެކަނި އަންނަނިވި ގޮތުގައިކަމުގައި ވުން؛

ހ. އެއް ކުށުން ހަމައެކަނި މަސްލަހަތަކަށް ވަކި ބާވަތެއްގެ ޢަމަލެއް ވަރަން އާންމުކޮށްކަމުގައި ވުމާއި، އަނެއް ކުށުން މަސްލަހަތަށް އެ ބާވަތުގެ ޢަމަލުގެ ވަކި ބާވަތެއްކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

ށ. އަނެއްކުށުން ލިބުނު ގެއްލުމަށްވުރެ ކުޑަ މިންވަރަކަށް ވީނަމަވެސް، ދެކުށުންވެސް ލިބުނީ އެއްބާވަތެއްގެ ގެއްލުމަކަށްކަމުގައިވުން.

(iii) އޭނާ ކުރި ކުށަށް މާނަކުރެވިފައި ވަނީ ހިނގަމުންދާ އަމަލުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެން ވުމާއި، ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ އަމަލުތަކަށް އެއްވެސް ގޮތަކަށް ހުއްޓުވުމެއް އަދިސްކަމާ ނުވެސް. (ނަމަވެސް އެއީ، އޭނާގެ އަމަލުގެ އެކި ބައިބައިގެ ވަކި ކުށުގެ ގޮތުގައި ގާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ނަމަ އެވެ.)

2. ޑީ ކުށުގެ ތެރެއިން އެއް ކުށުގައި ހިމެނިގެންވާ އަމަލަކީ އޭގެ ޗާޖުގައި ފުރިހަމަވާ ކުށަކަށް ވުމާއި؛

(i) އެހެން ކުށެއް ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި ކުރެވޭ އަމަލެއްކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ޑީ ކުށަކީ، ވަކި ޑީ ކުށްކުރުމުގައި ވީ ނަމަ ވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެއް ކުށާއި އަނެއް ކުށާ ދެމެދު ގުޅުމެއް ހުރުން.

3. އެއިން ކޮންމެ ކުށަކީ ވެސް އޭގެ ޗާޖުގައި ފުރިހަމަވާ ކުށުގެ އަމަލަކަށް ވުމާއި އެއިން ކޮންމެ ކުށަކީ ވެސް އެހެން ވަކި ކުށެއް ކުރުމަށްޓަކައި ކުރެވުނު އަމަލެއްކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

4. ޑީ ކުށުގެ ތެރެއިން އެއް ކުށަކީ ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ސީދާ ކުރި އަމަލެއްގެ މައްޗަށް ބިނާވެގެންވާ ކުށަކަށް ވުމާއި، އަނެއް ކުށް ބިނާވެގެންވަނީ 30ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކުން މީހެއްގެ އަމަލަކަށް ޖިންސާ އުފެދިގެން ދޭތެ ބައިވެރިއްޔަކާ ގުޅުންހުރި ވުން.

5. އެއްކުރިކަމަށް ކުރިކަން ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ހެކިތަކާއި، އެއް ހެކިތަކީ އަނެއް ހެކިތަކާ ތަފާތުނުވުން.

އަދަބު ކަނޑައެޅުން

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން އެއް ޙުކުމަކުން ވުރެ ގިނަ ޙުކުމް ކަނޑައެޅުން

މަނާކުރާ ބާވަތްތަކުގައި، ކޯޓުން ޙުކުމް ކަނޑައަޅާނީ އެ ދެ ކުށުގެ ތެރެއިން، ނުވަތަ އެއް ކުށުގެ ދެ ދަރަޖައިގެ ތެރެއިން، އެންމެ ބުރަދަން ބޮޑު ކުށަކަށް. ނުވަތަ އެންމެ މަތީ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް.

ޑްރާފްޓް

ދެވަނަ ބައި: ޚާއްޞަ ބައި

ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ކުރެވޭ ކުށް

110ވަނަ ބާބު

މެރުމުގެ ކުށް

110ވަނަ މާއްދާ - މެރުން
111ވަނަ މާއްދާ - މެރުމުގެ ޤަސްދަކާ ނުލައި ކުރާ ކަމަކުން މީހަކު މަރުވުން
112ވަނަ މާއްދާ - ޢިހުމާލުގެ އަމަލަކުން މީހަކު މަރުވުން
113ވަނަ މާއްދާ - އަމިއްލައަށް މަރުވާން މަޖުބޫރު ކުރުވުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވާން އެހީތެރިވެދިނުމާއި،
މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވުމަށް އެދުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުކުން
114ވަނަ މާއްދާ - މަރައް ޒުރުވުން
115ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

މެރުން

110.____(ހ) އެނގިހުރެ މީހަކު މަރައިފި މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ކުށް މާނަކުރުން

(ށ) އިންސާނާގެ ފުރާނައިގެ އަގަށް އެއްވެސް ފަރުވާލެއް ނެތި ކަމަށް ދައްކުވައިދޭ ޙާލަތެއްގައި، މީހަކު ކުރާ ފަރުވާކުޑަ އަމަލެއްގެ ސަބަބުން، މީހަކު މަރުވެއްޖެ ނަމަ، އެ އަމަލު ހިންގި މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ފަރުވާލެއްނެތި ކުރާ
އަމަލަކުން މީހަކު މަރުވުން

(ނ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، މީހަކު ކުރާ އަމަލަކީ، މި މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދައިން، އިންސާނާގެ ފުރާނައިގެ އަގަށް އެއްވެސް ފަރުވާލެއް ނެތި، ހިންގި އަމަލެއްކަމުގައި، އެހެން

ޖިނާއަތުގެ ކުށް
އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތު
ނުކުރެވޭހައި ހިނދަކު މަރުގެ
ކުށެއް ކަމަށް ބެލުން

ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާރައި ހިނދަކު، ފަސޭހާއިރު ޤަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.

1. އަންނަނިވި ފަދަ ކުށެއް ކުރުމުގައި ބައިވެރިވުމާއި، އެ ފަދަ ކުށެއް ކުރާ މީހަކަށް އެހީތެރިވުމާއި، އެ ފަދަ ކުށެއް އުފެއްދުމާއި، އަދި އެ ފަދަ ކުށެއް ކުރުމަށް ފަށު ފިލުން؛

2. އެއްވެސް އަސިއާވީ ކުށެއް.

ދަރަޖަކުރުން

(ހ) މި ކުށަކީ ޖިނާޢަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) "އަސިއާވީ ކުށް"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ އިންސާނާގެ ހިނގަނެގެން އެއްވެސް ކަރަކު ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ކުށަކަށެވެ.

މެރުމުގެ ޤަޞްދަކާ ނުލައި ކުރާ ކަމަކުން މީހަކު މަރުވުން

ފަރުވާކުޑަ
ޢަމަލުކުރުން
މީހަކު މަރުވާން
ދިމާވުން
ސިވިލިއަން
ނުވަތަ
ޖަޖުބާތަން
އިންޓިހާއަން
އަސަރުކޮށްފައިވާ
ޙާލަތްތަކުގައި
މެރުމުގެ
ކުރަކަން ނުވުން

111.___(ހ) މީހަކު މެރުމުގެ ނިޔަތެއްނެތި، މީހަކު ކުރާ ފަރުވާކުޑަ ޢަމަލެއްގެ ސަބަބުން، އެހެން މީހަކު މަރުވެއްޖެ ނަމަ، އެ ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(ށ) 110 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މެރުމުގެ ކުށް ކަމުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލެއް މީހަކު ކުރި ނަމަވެސް، އެއީ މެރުމުގެ ޤަޞްދަކާ ނުލައި ކުރި ޢަމަލެއްކަމުގައި، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ބަލަންވާނެއެވެ:

(i) އާންމު، އެ ޢަމަލު ހިންގައިފައިވަނީ، އާންމުގެ ސިވިލިއަން ނުވަތަ ޖަޖުބާތަން އިންޓިހާއަން އަސަރުކޮށްފައިވާ ދަނޑިވަޅެއްގައި، އެ ކަމުގެ ނުރުޖޭގައި ހުރި ކަމުގައިވުން؛

(ii) އެ ކުރި ޢަމަލަކީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮތުމާއި، އެސަބަބުގެ އެކަށީގެންވާކަން އެ ޢަމަލު ހިންގާ މީހާ ހުރިކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ޙާލަތްތަކުގައި ހުންނަ އެހެން މީހެއްގެ ނަޒަރުން

ކަނޑައެޅިގެން ދިޔުން.

ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ

(iii) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހިންގި ކުށުގެ ޢަމަލަކީ، މީހަކު ޖުރުމުގެ ޤަސްދަކާ ނުލައި ހިންގި އަމަލެއްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ، އެ ކަމުގެ މައްޗަށް ލިބި ހުރި ހެކި ވަޒަންކުރުމާއެކު، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން، އުފުލަން ޖެހޭނެ ޒިންމާއެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މިއީ، ޖިނާއަތުގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޢިލާޖުގެ އަމަލުތަކުން މީހަކު މަރުވުން

ކުށް މާނަކުރުން

112.___(ހ) މީހަކުކުރާ ޢިލާޖުގެ އަމަލުތަކުން، އެހެންމީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، އެ އަމަލު ކުރި މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(ނ) މިއީ، ޖިނާއަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަމިއްލައަށް މަރުވާން މަޖުބޫރު ކުރުވުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވާން އެހީތެރިވެދިނުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވުމަށް އެދުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުން

އަމިއްލައަށް މަރުވާން މަޖުބޫރުކުރުވުން

113.___(ހ) މީހަކު ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން، ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދައްކައިގެން ނުވަތަ އޮޅުވާލައިގެން ކުރާ ކަމަކުން، އެހެން މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވެއްޖެނަމަ، އެ އަމަލު ހިންގި މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(ނ) އަމިއްލައަށް މަރުވާން އެހީތެރިވެދިނުމާއި، އެކަމަށް އެދުމާއި،

އަމިއްލައަށް މަރުވާންއުޅުން.

ކުށް މާނަކުރުން

1. އެނގި ހުރެ، އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލެއް ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(i) އެހެން މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވުމަށް އުދުރާއި؛ ނުވަތަ؛ އެހީތެރިވެދިނުން؛ ނުވަތަ؛

(ii) އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުން.

އިސްތިސްނާ

2. އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ޢަމަލެއް ކުރާ، ހުއްދަދީފައިވާ ސިއްޙީ މަސައްކަތްތެރިއަކު އެ ކުރަނީ، މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1ވަނަ ނަންބަރުގެ (i)ގެ ދަށުން، ކުށެއް ނުވާނެއެވެ:

(i) ބަލިމީހެއްގެ ސިއްހަތު މަރުވެފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަ ބާވަތްތަކުގައި ނުވަތަ އުމީދު އަނބުރާ ހޯދޭނެ ފަދަ ކޯމާއެއްގައި އޮތް މީހެއްކަން އެނގޭން އެކަށީގެން ސިއްޙީ ސަބަބުތައް ހުރި މީހެއްނަމަ، އެބަލިމީހަކު ދިރިދުނިޔާގައި ބޭއްވުމަށްޓަކައި އާލާތާ ގުޅުވައިފައިވާ ނޭވާ ވަސީލަތްތައް ބަލިމީހާގެ ޢާއިލާގައި އެންމެ ގާތްގުޅުން ތިބި މީހުންގެ އެދުމުގެ މަތިން، މަޝްވަރާކޮށްގެން ހުއްޓުވައިލުން؛ ނުވަތަ

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު ގަބޫލުކުރާނޭ ގޮތް

3. އަންނަނިވި ކަންކަން ޒަބުތުގައި ކުރިމީހާ، މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުމުގެ ކުށްކުރަން އުޅެފިކަމުގައި، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު، ޒަނިހާރު ގަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.

(i) ކޮންޓްރޯލްކޮށްފައިވާ މަސްތުވާތަކެތި، ބޭނުންކުރަން ޖެހޭ މިންވަރަށް ވުރެ އިތުރަށް ބޭނުންކުރުން؛(ފަހުން ބެއްލެވުމަށް)

(ii) އޭނާގެ އަމިއްލަ ހަށިގަނޑަށް ޖިސްމާނީ ބޭޒާރި އަނިޔާކުރުން.

މާނަކުރުން

(ނ) "އަމިއްލައަށް މަރުވުން"ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ތިމާ އަމިއްލައަށް މަރުވުމާ ފަދަ ބަދަލެއް އެނިގުރެ ކުރުމެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) މި ކުށް ދަރަޖަކޮށްފައިވަނީ، އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

އަމިއްލައަށް މަރުވާން މަޖުބޫރުކުރުވުން

1. މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ، 110ވަނަ މާއްދާއިން 112ވަނަ މާއްދާގެ ނިހާޔަތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ޢަމަލު ގަސްދުވާ މީހާ، އޭނާގެ އަމިއްލަ ޖަސަދުގައި ކޮންމެ ހިނދެއްގައި އޭނާއަށް ދެވޭ އަދަބަށްވުރެ، އެއް ދަރަޖަ ތިރީގައިވާ ކުށެކެވެ.

އަމިއްލައަށް މަރުވާން އެހީތެރިވެދިނުމާއި، އެ ކަމަށް އެދުން

2. މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i)ގައި ވާ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ. އެއީ އެޢަމަލުގެ ސަބަބުން އޭނާ މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވެއްޖެ ނަމަ ނުވަތަ މަރުވާން އުޅެއްޖެ ނަމައެވެ.

އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުން

3. އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުމަކީ ޖުނަޙައިގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މަރުއް ފޫރުވުން

ކުށް މާނަކުރުން

114.___(ހ) މީހަކު މަރުވެފައި އޮތީ އެހެން މީހަކު އޭނާ މަރައިލައިގެންކަން މީހަކަށް އެނގި ހުރެ، އެ ކަން ފޮރުވާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މިއީ ޖިނާއަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

115.___(ހ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (8) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ކޮންޓްރޯލްކުރެވިފައިވާ މަސްތުވާއެއްޗެއް" އަށް ދީފައިވަނީ 720ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (1) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "އޮޅުވައިލުން" އަށް ދީފައިވަނީ 212ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްފާނެކަމުގެ ނުފޫޒު" އަށް ދީފައިވަނީ 55ވަނަ މާއްދާގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ބޮޑު އަނިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (92) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "އަމިއްލައަށް މަރުވުން" އަށް ދީފައިވަނީ 113ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "އަނިޔާވެރި ކުށް" އަށް ދީފައިވަނީ 110ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

120ވަނަ ބާބު

ޖެހުމާއި، ޖަހައިފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުމާއި އަދި އެހެނިހެން ބިރުދެއްކުމުގެ ކުށް

120ވަނަ މާއްދާ - ޖެހުން
121ވަނަ މާއްދާ - ފަރުވާލެއް ނެތި ކުރާ ޢަމަލަކުން އަނިޔާއެއް ލިބިދާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން
122ވަނަ މާއްދާ - ބިރުދެއްކުމާއި ދޮގުހަބަރު ދިނުން
123ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

ޖެހުން

ކުށް މާނަކުރުން

120.___(ހ) އެހެން މީހެއްގެ ރުހުމަކާ ނުލައި އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން ޢަމަލެއް ހިންގާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އޭނާގެ ގައިގައި އަތްލުން ނުވަތަ އޭނާއަށް އަނިޔާއެއް ކުރުން؛ ނުވަތަ
2. އޭނާއަށް އެ ވަގުތު އަނިޔާއެއް ދީފާނެކަމުގެ ބިރު ދެއްކުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 1. އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި މި ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) ބޮޑު އަނިޔާއެއް މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ދިނުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެކަން ކުރުމުގައި، ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކުރުން.

އަނިޔާއެއް

2. މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް އަނިޔާއެއް އޭނާ ދިން ކަމަށް

ދިނުން

ވާނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖެހުން

3. އެ ނޫން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ވިސްނަން ޖެހޭ ނުކުތާ

(ނ) އަނިޔާކުރި މީހަކު އޭނާ ދިރިއުޅޭ ގޭގައި ހުއްޓައި ކަމުގައި ވާނަމަ ނުވަތަ ގެއްގައި މެހުމާނެއްގެ ގޮތުގައި ހުއްޓައި ކަމަށް ވާނަމަ، މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުށެއްކަމަށް ބަލާ ކޮންމެ އަމަލަކަށް ދެވޭ އަދަބު، 1004ވަނަ މާއްދާގައިވާ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާނެ މިންގަނޑުތަކުގެ އެންމެ އަސާސީ މިންގަނޑުގެ މައްޗަށް އެއް ދަރަޖަ އުފުލިގެން ވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ރ) 1. "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ:

(i) އެއީ ހިފާން ހުއްދަ އެހެން ބޭނުމެއް އޮތަސް ސާބިތުކުރެވެން ނެތް ހާލަތްތަކުގައި ބޭނުންކުރާ، މީހަކު މަރާލެވިދާ ފަދަ ޤާބިލުކަން ހުރި ހަތިޔާރެކެވެ. ނުވަތަ؛

(ii) އެއީ އާދައިގެ ބާނުގެ ހުއްދަ ބޭނުމެއް ކުރެވެން ނުކުންނަ އެއްޗެހިގެ ތެރެއިން މީހަކަށް ބޮޑެތި އަނިޔާ ލިބިދާން ފަދަ ގޮތަކަށް ބޭނުންކުރެވިދާ އެއްޗެއްސެވެ. ނުވަތަ؛

(iii) ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރު ދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނު) ގެ ދަށުން 'ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު' އާއި 'ތޫނު އެއްޗެހި' ގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެއްޗެއްސެވެ.

2. "ގެ"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ މީހަކު ދިރިއުޅުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރާ އިމާރާތެއް ނުވަތަ އުޅަނދަކަށެވެ.

ފަރުވާލެއް ނެތި ކުރާ އަމަލުތަކުން އަނިޔާއެއް ލިބިދާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން

ކުރު މާނަކުރުން

121.___(ހ) މީހަކު ފަރުވާލެއް ނެތި ކުރާ އަމަލެއްގެ ސަބަބުން، މީހަކަށް، އޭނާ މަރުވެދާނެކަމުގެ ނުވަތަ އޭނާގެ ހަށިގަނޑަށް ބޮޑު އަނިޔާއެއް ލިބިދާނެކަމުގެ ބިރު ކުރިމަތިކުރުވައިދީ ކަމަށް ވާ ނަމަ، އެ އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އެހެން ގޮތަކަށް
ސާބިތުނުވާހާ
ހިނދަކު،
ޤަބޫލުކުރެވޭ
ގޮތް

(ށ) އަންނަނިވި ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާއި ޚިލާފަށް އަމަލުކުރުމަކީ، އެހެން މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ބޮޑު އަނިޔާއެއް ލިބިދާނެ ގޮތަށް ނުވަތަ އޭނާ މަރުވެދާނެ ގޮތަށް، ފަރުވާލެއް ނެތި ކުރާ އަމަލުތަކުގައި، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާ ހިނދަކު، ފަސޭހައިން ޤަބޫލުކުރެވޭނެއެވެ.

1. ގޮވާ ތަކެއްޗާއި ޚަޠަރުނާކު ތަކެއްޗާއި ބެހޭ؛ ނުވަތަ
2. މެޝިނަރީއާއި އިންޖީނާއި އަދިވެސް އިންޖީނުން މަސައްކަތްކުރާ އެހެނިހެން އާލާތްތަކާ ބެހޭ؛ ނުވަތަ ޢިމާރާތް ތަޢުމީރާއި ވެއްޓުމާ ބެހޭ؛ ނުވަތަ
3. ޒަހަރު ކެމިކަލްތަކާއި، ބަޔޮލޮޖިކަލްމާއްދާއި ބެހޭ؛ ނުވަތަ
4. ގޭސްގާ ގުޅޭ ކަރަންޓާއި ވައްޓަފާޅާބެހޭ؛
5. ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު އާލާތާ ބެހޭ.

މާނަކުރުން

(ނ) 1. "ޚަޠަރުނާކު ތަކެތި" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ގޮވާ އެކްސްޕްލޯސިވް، އިންފްލޭމަބަލް ފަދަ ތަކެއްޗެކެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި ވަކި ވަގުތުން ޖެހުން ގޮވާ ގޮތަށް ހަދައިފައި ހުންނަ ތަކެއްޗާއި، ގޮވާން ވަކި ގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށް ހުންނަ ތަކެއްޗާއި، ވިހައާއި، ވިހަ ގޭހާއި، ދިރުން ކެމިކަލް ފަދަ ބަޔޮލޮޖިކަލް ވިހަ މާއްދާތަކާއި، ރޭޑިއޯއެކްޓިވް

މާއްދާތައް ހިމެނޭ ގޮތަށެވެ.

2. "ގޮވާ ތަކެތި"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، އާންމު ބޭނުންތަކަށް ބޭނުންކުރުމަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައި ވާ ނުވަތަ އެ ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުގެ ހުއްދަ ހޯދަން ޖެހޭ އެއްޗެހީގެ ތެރެއިން އޭގެ ޗާޖުގައި ގޮވާ ކޮންމެ ވަސީލަތަކަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ބ) 1. އެ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގި އިންސާނާގެ ފުރާނައަށް އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ނުވާ ގޮތުގައިކަމުގައި ދަރަޖަކުރެވޭ ހާލަތެއްގައިކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ނޫން ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ބިރުދެއްކުމާއި ދޮގުހަބަރު ދިނުން

ކުށް މާނަކުރުން

122.___(ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލެއް ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. މީހަކަށް އަނިޔާއެއް ލިބިދާ ފަދަ ކުށެއް ކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން؛ ނުވަތަ

2. މަޢުލޫމާތަކީ ކަނޑައެޅިގެން ރަނގަޅުނޫން މަޢުލޫމާތެއްކަން އެނގި ހުރެ، މީހެއްގެ ފުރާނައަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާ ފަދަ ހާލަތެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމުގެ ހަބަރު ނުވަތަ އަނިޔާވެރި ކުށެއް ހިނގައިފާނެކަމުގެ ހަބަރު އެހެން މީހަކަށް

ދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މިއީ، ޖުނަޙްގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

123.___(ހ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (7) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ފަނާކުރަނިވި ހަކެތި"އަށް ދީފައިވަނީ 121ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (1) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު"އަށް ދީފައިވަނީ 120ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (1) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ގޮވާ ހަކެތި"އަށް ދީފައިވަނީ 121ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (2) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ގެ"އަށް ދީފައިވަނީ 120ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (2) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ބޮޑު އަނިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (92) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "އަނިޔާވެރި ކުށް" އަށް ދީފައިވަނީ 110ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

ޑްރާފްޓް

130ވަނަ ބާބު

ޖިންސީ އަމަލުގެ ކުށް

130ވަނަ މާއްދާ - ޖިންސީ އަމަލު
131ވަނަ މާއްދާ - ޖިންސީ މުޢާމަލާތް
132ވަނަ މާއްދާ - ބޭއަދަބީ ގޮތުގައި ހަށިގަ ހާމަކުރުން
133ވަނަ މާއްދާ - ޖިންސީ ބޭނުންހިފުން
134ވަނަ މާއްދާ - ޖިންސީ އަމަލުގެ ކުށްކުރާ ގުޅޭ ޢާންމު އުސޫލުތައް
135ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

ޖިންސީ އަމަލު

ކުށް މާނަކުރުން

130.___ (ހ) މީހެއްގެ ރުހުމާ ނުލައި، ގަދަކަމުން މީހަކާ ޖިމާކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު ގަބޫލުކުރާނެ ގޮތް

(ށ) މީހަކު އޭނާގެ އަނބިމީހާއާ ޖިމާޢުވާ ބާރުލުމުގައި، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު، ރުހުން އޮތްކަމުގައި ފަސިޖާރު ގަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.[7]

---

[7] މައްސަލަ: ކައިވެންޏެއްގެ މަތީއިން އަންހެނާ، އޭނާގެ ފިރި، އޭނާ ޖިމާޢުވުމަށް، އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާ ހިނދަކު ރުހުންދީފައި އޮތްކަމަށް މި ޤާނޫނުން ބަލަންވީތޯއެވެ؟ ނުވަތަ އެދުރުން އަބަދުވެސް ދިފައިއޮންނާނެ ކަމަށް ބަލަންވީތޯއެވެ؟ ނުވަތަ އެފަދަ ބެލުމަކަށް އެކަމާމެދު ނުބަލަންވީތޯއެވެ؟
އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާ ހިނދަކު: ވަކިގޮތަކަށް ސާބިތު ނުވާހާ ހިނދަކު ވަކިގޮތަކަށް ގަބޫލުކުރުމުގެ އިސްތިސްނާ ބާރަލައިދޭ ގާނޫނުގައި ބައެއްކަންތައްތަކުގައި އުފެދުން ދަރަނިވެރި ކައިވެނިވާއިރު ޖިންސީ ހައްގުތަކާއި އަނބިމީހާ ހިމެނޭގޮތަށް ދުރުކުރުމަށް ކަމަކީވެސް. އަދި އެއްގޮތަށް ގަބޫލުކުރިދާނެކަމުގެ ވިޔަސް، އެއީ އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތުކުރެވިދާނެ އެއްޗެކެވެ. މިސާ، އަނިޔާ ލިބުމުގެ ނުރައްކަލަކުން ޖިންސީ ގުޅުމަށް އަނިޔާވެރިވާކަން ސާބިތުކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި އެހެންނަމަވެސް އަނިޔާ ކުރިމަތިވެދާނެ ދެކޮޅު ދަތުރުވާ އުނދަގޫތަކެވެ. މިފަދަ އިސްތިސްނާއެއް އެމެރިކާގެ ކައިވެނިތަކުގައި އޮންނަނީ މަސްލަހަތު އަދި އެއްބަސްވުން ގަދަކަމުން ނުކުރާނެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ މީހުންނަށް އަނިޔާވުމަށް މީހުންގެ މަސްލަހަތު އަދި ބެލެހެއްޓުމުގެ ދެކޮޅު އެކަކު ދެވަނައްޔާ ހަމަހަމަކަމުގެ ތަފާތުކުރުމެވެ.
އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތު ނުކުރެވޭ އިސްތިސްނާ: މިފަދަ ބާރުލުމެއްގައި އެމެރިކާ ބޮޑުމަޤާމުގައި އޮންނަނީ ކަހަލަ ގޮތަކަށެވެ. "(ށ) ކައިވެނި އިސްތިސްނާވުން:- މީހަކު އޭނާގެ އަނބިމީހާ ނުވަތަ ފިރިމީހާއާ އެކު ޖިމާޢުވެގަތުމުން އެކަކީ މިމާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއްނޫނެވެ. އެއީ، އެދުމުން އެކަކު ގަބޫލުކުރާ ހިނދަކުއެވެ." މީހަކު

ކުން މާނަކުރުން

(ނ) "ޖިނާކުރުން" އަކީ ދީފައިވަނީ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

ދަރަޖަކުރުން:

ގަދަކަމުން ޖިމާއުވުން

(ރ) 1. އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތެއްގައި މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކުރާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ:

(i) ކުށުގެ އަނިޔާ ލިބުނީ (18) އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުއްޖަކަށްކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން، ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކުރާނެކަމުގެ ބިރުދައްކައިގެން، ޖިނާކުރުމަށް މަޖުބޫރުކުރުވުން.

2. އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތެއްގައި، މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކުރާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތަކީ ކުޑަކުއްޖަކަށްކަމުގައި ވުމާއި

ކައިވެންޏެއްގައި ހުންނައިރުގައި އޭނާގެ ކައިވެނީގެ ބައިވެރިޔާއާ އެކުގައި ޖިމާއުވުމަކީ ރުހުންދީފައި ނުވާކަމަށްވާނަމަ މުޅި ކައިވެންޏަށް އެކަމުގެ އަސަރުކުރާނެއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ ކައިވެންޏެއްގެ އެއްބައިވެރިއަކު އެނޫން ބައިވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ދަޢުވާ އުފުލަންފަށައިފިނަމަ، އެކަމާއިބެހޭ ދުވަހުގެ ކުރިއަށްދެވުމަށް އަސަރުކުރާނެއެވެ. ކައިވެންޏާއި ދުވަހުއްޓީ ގަދަކަމުން ޖިމާއުވުމުގެ ދަޢުވާ އެއްގޮތަކަށްވެސް ނުއުފުލޭ ގޮތަކަށް އޮތުމެއްނުވެ.

އެއްވެސް ގޮތަކަށް ޤަބޫލުކުރުމުގެ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ނުބައިކަމުން: އިސްލާމްދީނުގައި އަންހެނުންނަށްވެސް ހަމަ ފިރިހެނުންނާ އެއްފަދައިން އެއްގޮތަށް ޙައްޤުތަކުގައި ދިމާވެއެވެ. ކައިވެންޏާއިކުރާއުރުން އެދުނަކީ ޤަބޫލުކުރަނިވި ކަމެއް ނޫނެވެ. ނުވަތަ އެމީހުންގެ ހަމަޖެހުމެއް ނެތި ޖިމާއުވުމަކީ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކާ ޚިލާފު ކަމެއް ނޫނެވެ. ކައިވެނި ނުކުރެވި ހިނގާ ދުރުކުރުމުގެ ދަރަޖައިގައި ގަދަކަމުން ޖިމާއުވުމުގެ ދަރުމާ އެޖެއިޕްރިސަނުގައި ހުރި ސަބަބުތަކުގެ ކުރިއަށް ދަރުމަކަށްވުމެއް، ވީއިރު ބަލަން ބުނެވޭ ކައިވެންޏެއްގެ ތެރެއިން ދިރުއްމާގެ ދުރުގައި ގަދަކަމުން ޖިމާއުވުމުގެ އަދަދު ހިންގައިދިޔަކަމުގައި ސާބިތުކުރެވޭނެކަމެއް ނެތެވެ. ގަދަކަމުން ޖިމާއުވުމަކީ ވަރަށްވެސް އަނިޔާވެރި ޖަރީމާއެކެވެ. އެއީ މީހަކު ކައިވެންޏެއްގެ ބަޔަކަށް ހުރިކަމަށްވީކަމަށް އަދި ނުހަލާލުކުރުމަށްވުމެވެ. ކައިވެނީގެ އެއްބަރިޔާގެ އަނބިދަރިއާކަށް އަނިޔާވެރި އަދަލު ހިންގުމުގެ ފުރުޞަތު ކުރާކަމެއް ކަމަށް ބަލަހައްޓަނީ ދުވަސް ދުވަހު ނުވަތަ ސާފުބެއްކުރުމެވެ.

ދައުވާ ރައްދުވާ މީހާއަކީ، އެ ކުއްޖާގެ އުމުރާ އަޅައި ބަލާއިރު 4 އަހަރު ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ގިނަ އަހަރު ދޮށި މީހެއްކަމުގައި ވުން؛

(ii) އެ ހިންގި އަމަލުގެ ބާވަތް ދުށުގަންނަން އަނިޔާ ލިބުނު މީހާއަށް ނޭނގުނުކަން ދައުވާ ލިބޭ މީހާއަށް އެނިގެންވުން؛

ދައުވާ ރައްދުވާ މީހާއަކީ އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތް ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ އުފުލަން ޖެހިފައިވާ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކަށް ވުން.

ޖިންސީ އަމަލު

3. އެ ބުނެވުނު ޙާލަތްތަކުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖިންސީ މުޢާމަލާތް

ކުށް މާނަކުރުން

131.___(ހ) ޖިންސީ އުދުންވެރިކަން އުފެއްދުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ ޖިންސީ އުދުންވެރިކަން ހާސިލުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އެހެން މީހަކާއެކު ޖިންސީ މުޢާމަލާތެއް ހިންގާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) "ޖިންސީ މުޢާމަލާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ:

1. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ހުއްދަވެގެންވާ ސަބަބެއްނެތި އެހެން މީހެއްގެ ޖިންސީގުނަވަނުގައި ނުވަތަ ފުރަގަސްފަރާތުގައި ނުވަތަ ކުރިމަތިފަރާތުގައި ނުވަތަ އުރަމަތީގައި އަތްލުމަށް؛ ނުވަތަ

2. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ހުއްދަވެގެންވާ ސަބަބެއްނެތި އެހެން މީހަކު ތިމާގެ ޖިންސީގުނަވަނުގައި ނުވަތަ

ފުރަގަސްފުރާތުގައި ނުވަތަ އުރަމަތީގައި އަތްލުވުވަން ނުވަތަ އެހެންމީހެއްގެ އެ ފަދަ ތަނެއްގައި އަތްލުވުވަން؛ ނުވަތަ

3. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ހުއްދަވެގެންވާ ސަބަބެއްނެތި ކުށުގެ އަނިޔާ ލިބުނު މީހާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބަޔަކަށް ވަނި ފުރުކުރުވުމަން؛

ދަރަޖަކުރުން:

ފާޙިޝް ޖިންސީ މުޢާމަލާތް

(ނ) 1. އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ ތެރެއިން ބާވަތެއްގައި، އެ ކުށް ކުރާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ:

(i) ކުށުގެ އަނިޔާ ލިބުނީ 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުއްޖަކަށްކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކުރާނެކަމުގެ ބިރުދައްކައިގެން ޖިންސީ މުޢާމަލާތް ހިންގުން ނުވަތަ ހިންގުމަށް މަޖުބޫރު ކުރުވުން.

ޖިންސީ މުޢާމަލާތް

2. އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ ތެރެއިން ބާވަތެއްގައި އެ ކުށް ކުރާނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ:

(i) އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތަކީ، ކުޑަކުއްޖެއް ކަމުގައި ވުމާއި، ތައްބާ ބައްދުވާ މީހާއަކު، އެ އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާގެ އުމުރާ އަޅައި ބަލާއިރު، 4 އަހަރު ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ބޮޑު މިންވަރަކުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ހިނގި ޢަމަލުގެ ބާވަތް ދެނެގަންނަން، އަނިޔާ ލިބުނު މީހާއަށް ނޭނގޭކަން ތައްބާ ބައްދުވާ މީހާއަށް އެނގިގެންވުން.

(iii) ތައްބާ ބައްދުވާ މީހާއަކީ އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތް

ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހިފައިވާ މަޤާމުތަކުގައި ހުރި މީހަކު ކަމުގައި ވެސް.

އެ ނޫން ބާވަތްތަކުގެ ޖިންސީ އަމަލު

3. އެ ނޫން ބާވަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ، ދަރަޖާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ބޭއަދަބީ ގޮތުގައި ޢައުރަ ހާމަކުރުން

ކުށް ފާހަގަކުރުން

132.___(ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އާންމު ޖިންސީގުނަވަން އެހެން މީހުންނަށް ފެންނަ ގޮތަށް ހާމަކުރުން؛
2. އެއީ އެހެން މީހުންނަށް ގަބޫލުކުރަން ދަތި ކަމަކަށް ނުވަތަ ޢަދުލުވެރި ކަމަކަށް ވާ ފަދަ ބާވަތެއްގައި ކުރާ ކަމަކަށް ވެސް؛ ނުވަތަ
3. އެ ކަން ކުރީ، ޖިންސީ އެދުންވެރިކަން އުފެއްދުމުގެ ނިޔަތުގައި ނުވަތަ އެދުންވެރިކަން ފުއްދުމުގެ ނިޔަތުގައިކަމަށް ވެސް.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މިކުށަކީ ދަރަޖާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖިންސީ ބޭނުންހިފުން

ކުށް ފާހަގަކުރުން

133.___(ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އެހެން މީހަކު ޢަމްދައި އެ މީހާގެ ޢައުރަ ހާމަކުރުވުމާއި

ޢޯރާ ލައްވައި ބަރަހާކޮށް ދެއްކުވުން؛

2. އެ ކަން ކުރި، ޖިންސީ އެދުންފުރިކަން އުފެއްދުމުގެ ނިޔަތުގައި ނުވަތަ އެދުންފުރިކަން ޙާޞިލުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށް ވުން؛ އަދި

3. އެ ކަން ކުރެވޭ މީހާއަށް، އެ ކަން ކުރެވޭ މަޤްޞަދު އެނގިފައި ނުވުން.

ދަރަޖަކުރުން:
ވާރިސްގޮތުގައި
ޖިންސީބޭނުންހިފުން

(ހ) 1. އެ ޢަމަލު ހިންގުނީ 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުއްޖެއްގެ މައްޗަށްކަމުގައި ވާ ނަމަ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ތަޞައްރުފުކުރުވޫ މީހެއްގެ މައްޗަށްކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެއީ ޖުނަޙްގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖުނަޙްގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖިންސީ ޢަމަލުގެ ކުށްތަކާ ގުޅޭ ޢާންމު އުސޫލުތައް

ކައިވެންޏާއި
ކުރުމަށް ނޫން ގޮތުގައި
ކުޑަކުއްޖާ ދީ ރުހުން
ބާލިގު އެއްބަސްވުން

134.___(ހ) ޖިމާޢުވުމަށް ނުވަތަ ޖިންސީ މުޢާމަލާތް ހިންގުމަށް ކުޑަކުއްޖަކު ދޭ ރުހުމަކީ ނުވަތަ އެ ކަމަށް އެއްބަސް ނުބުނުން ހުންނަ ހުރުމަކީ އޭގެ ޢާޤިލު ބާލިގު ހުރުމުކެވެ. ނަމަވެސް، އުމުރުން 18 އަހަރުނުވާ ކުއްޖަކު، ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ އެކު ޤާނޫނީ ގޮތުން ޞައްޙަ ކައިވެންޏެއް ކޮށްގެން ހުންނަ ބާވަތް މި އުސޫލުން އިސްތިސްނާވެގެން ވެއެވެ.

އުމުރާ ދޭ ގޮތުން
ނިޔަތާ އޮތުން

(ށ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، މި ޤާނޫނުގައި ކުށެއް މާނަކުރުމުގައި އެ ކުށުގެ

އަނިޔާ ލިބޭފަރާތަކީ 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖެއްކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރީޢަތްކުރުމުގައި ދައުވާ ލިބޭ މީހާގެ ވަކީލަކު ކުރި ސޯޝަލްވަރކަރުގެ، އެ ކުއްޖާގެ އުމުރު ދެނެގަތުމުގައި، އޭނާ އިހުމާލުވެފައިވާކަން ސޯޝަލްވަރކަރުން ފެނުނަމަ.

ސިއްރީ ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ އިސްތިސްނާކުރެވޭ ބާރުތަކާއި

(ނ) އަންނަނިވި ކަންކަމަށްޓަކައި ނުވަތަ އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިން، ސިއްރީ ގޮތުން ކުރަން ޖެހޭ ކަމެއް ބެލެވޭ ކަމެއް ކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ސިއްރީގޮތުން ބަލަންޖެހޭ ބެލުމަށްޓަކައި، ޤާނޫނަކުން ނުވަތަ ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ސިއްރީ މަސްލަހަތުތަކަށްޓަކައި ނުވަތަ ބޭނުންވާ ނުވަތަ ދިފާޢުކުރެވޭ ނުވަތަ ދަރިވަރުގެ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަލަހައްޓާ ފަރާތް، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް، މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުރިން ކުރިމަތިވެދާނެ ނުބައި ތަކެއްޗެއް:

1. ސިއްރީ ފަރުވާއެއް ދިނުމަށްޓަކައި ހިނގާ ޝަރީޢަތްތަކަށް ވެސް؛
2. އެ ޝަރީޢަތް ހިނގަނީ ޤަބޫލުކުރެވޭ ސިއްރީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށްކަމުގައި ވެސް؛ އަދި
3. އެ ކަން ކުރިމަތިކުރި ސިއްރީ ޚާއްޞަކޮށް ބޭނުންވާ ތަފްޞީލާއި ތަފްސީލާ އެ ކަން ކުރިމަތީގެ ހިއްސާގައި ހުރުން.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަން ޖެހޭ ނުކުތާ

(ރ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކުރުމުގައި، އެ ކުށް ކުރި މީހާގެ އަމަލުތަކުގެ ޖާގަ ގޮތުން ނުވަތަ އޭނާގެ ޝަޚްޞިއްޔަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ޝަރީޢަތްކުރުމުގައި ޝަރީޢަތްކުރުމުގައިވާ ނަމަ އަދި އެ ގޮތަށް ޝަރީޢަތަށް އެ ކުރި ކުރުމުގެ މަޖުބޫރުކަމަށް، ޢާއިލާއަށް ދޭ އަދިވެސް އެ ކަމަށް ކުރިއަށްދާއިރު އަސާސީ މިންގަނޑެއް

ވެސް އެއް ދަރަޖަ މަތިވެގެންވެއެވެ.

މާނަކުރުން

135.___(ހ) "ރުހުން" އަށް ދީފައިވަނީ 27ވަނަ މާއްދާގައި މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތަށެވެ.

(ށ) "ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 44ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ޖިންސީ މުޢާމަލާތް"އަށް ދީފައިވަނީ 131ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ޖިނާކުރުން"އަށް ދީފައިވަނީ 411ވަނަ މާއްދާގެ (ގ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

140ވަނަ ބާބު

މިނިވަންކަން ނިގުޅައިގަތުމާ ގޮތުން މީހުން ހިފެހެއްޓުމާއި ކަސްކަން މަޖުބޫރުކުރުމުގެ ކުށް

140ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި މީހުން ހިފެހެއްޓުން
141ވަނަ މާއްދާ - ޖިންސީ މަޖުބޫރުކުރުން
142ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި މީހުން ހިފެހެއްޓުން

ކުށް މާނަކުރުން

140.___(ހ) ރުހުމެއްނެތި އެކަށީގެންވާ ހުއްދަތަކަން މީހަކު ހިފަހައްޓާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) 1. "ހިފެހެއްޓުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ހިނގާބިނގާވެ އުޅުމުގެ މިނިވަންކަމަށް ހުރަސްއެޅުމަށާއި، ވަކި ތަނެއްގައި އެ ތަނުން ބޭރަށް ނުދެވޭ ގޮތަށް މީހަކު ހިފެހެއްޓުމަށެވެ.

2. "ހިނގާބިނގާވެ އުޅުމުގެ މިނިވަންކަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ އެއްތަނުން އަނެއް ތަނަށް ދަތުރުކުރުން، ހިނގާބިނގާވެ އުޅުމަށް، އާންމު އުސޫލުން، މީހުން ބޭނުންކުރަމުންދާ ފުރުޞަތުތަކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) 1. މީހަކު ޖައްސައި އެ މީހާގެ އިޚްތިޔާރުން ބޭރުގައި، ގަދަކަމުން މަސައްކަތެއް ކުރުވުމާ މަޖުބޫރުކުރުމާއި، މީހަކު

ހިފެހެއްޓިއިރުކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. ކަނޑައެޅިގެން އެނގި ހުރެ، އެއް ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް މީހަކު ހިފެހެއްޓިއިރު ކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

3. އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ބެލެނިވެރިންނާއި
ބަލަދުވެރިންނަށް
ޙުއި އުޅުއްވާއިރުން

4. އަންނަނިވި ފަދައިން އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ދަރުވާ ލިބޭ ފަރާތަކަށް ގަބޫލުކުރުވިގެން، އެ ޙާލަތުގައި، އެ ކުށުގެ ޙަމަލު ކުރާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) އޭނާއަކީ ހިފެހެއްޓި މީހާގެ ބެލެނިވެރިއެއްކަން ނުވަތަ ބަލަދުވެރިއެއްކަން އޭނާއަށް ގަބޫލުކުރުވިގެންވެސް؛ އަދި

(ii) ހިފެހެއްޓުން މީހާއަކީ ބާލިޣު ގޮތެއްގައި އެ ކަމަށް ރުހުން ދީފާ ވަރުގެ މީހެއްކަމުގައި ނުވުން.

ޖިނާއީ މަޖުބޫރުކުރުވުން

ކުށް މަނަކުރުން

141.___(ހ) ކަންކަން ކުރުމަށް މީހަކަށް ލިބިދޭ އިޚްތިޔާރު އޭނާއަށް ގެއްލުން ހުރި ގޮތެއްގައި، ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހުއްޓުވައިލުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރު ދައްކާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރުން؛ ނުވަތަ

2. އެހެންމީހަކު ޖިނާއީ ކުށެއް ކޮށްފައިވާކަމުގެ އިލްޒާމު އުފުލުން؛

ނުވަތަ

3. ވަކި މީހަކާ ގުޅޭ މީހުންގެ ނަފްރަތު އަމާޒުކުރުވުމަށް، ނުވަތަ މީހުންގެ ކުރިމަތީގައި އޭނާގެ ޝަރަފާއި އަބުރަށް އުނިކަން ގެނައުމަށް، ނުވަތަ އޭނާއާ ގުޅޭ ޝަރަފުކުޑަވާނޭ ގޮތް ހުރުމަށް، ނުވަތަ އޭނާގެ، ނުވަތަ އޭނާގެ ވިޔަފާރީ މީހުންގެ [illegible] ކުޑަކުރުމަށް، ސިއްރެއްކަމުގައި ބެލެވޭ ކަމެއް ހާމަކުރުން.

4. ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ގޮތުން ވަކި ކަމެއް ކުރުން ނުވަތަ ނުކުރުން؛ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު ލައްވައި ވަކި ކަމެއް ކުރުވުން ނުވަތަ ނުކުރުވުން.

އިސްތިސްނާ

(ނ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި މިޤާނޫނުގެ [illegible] މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރު، ނުވަތަ (ހ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރު، ނުވަތަ (ހ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކުށަކަށް ނުވާނެއެވެ:

1. އޭނާ ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި:

(i) މީހަކާ ގުޅޭ ކުށެއް ތުހުމަތެއް ނުވަތަ މީހާ ބޭނުންތެރިން އޭނާގެ ސިއްރަކީ ތިރީގޮތުގައި ވެސް؛ ނުވަތަ

(ii) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު އެ ކުރާ ކަމަކީ އެ ކަމުގެ ޒާތުގައި، ކުރެވިދާނެ ކަމެއްކަމުގައި ވެސް؛ އަދި

2. އެތޮރުމަލާ ނުވަތަ ހާމަކުރާ ސިއްރަކާ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު އެކުލަން ހުރަހަނާ ފިޔަވަޅާ ދެވިގެން އޭނާ އަޑާ ފިޔަވަޅުގެ މަގުސަދަކީ އަޅުގަނޑު ދެވިގެން އޭނާއާ އެމީހަކު އުޅުމުން މަޖުބޫރުކުރުމުގެ ގޮތުން އެކަކު ކުރާ ކަމަކަށްވުން.

ދަރަޖަކުރުން:

ޖިނާއީ މަޖުބޫރުކުރުވުމުގެ ދަރަޖަ

(ސ) 1. އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) ކުރަން މަޖުބޫރުކުރުވާ ކަމަކީ، އެ ކަން ކޮށްފި ނަމަ، ޖިނާއަތުގެ ކުށެއް ކުރި ކަމުގައި ބެލެވޭ އަމަލެއް ކުރުންކަމުގައި ވުން.

(ii) ގެއްލުމެއް ފޯރާނެކަމުގެ ބިރުދައްކާ، އެ ގޮތުން އެ ގެއްލުން ދީފި ނަމަ، ޖިނާއަތުގެ ކުށެއް ކުރިކަމުގައި ބެލެވޭ އަމަލެއް ކުރުން ކަމުގައި ވުން.

ޖިނާއީމަޖުބޫރުކުރުވުން

2. އެ ނޫން ބާވަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖުނަޙާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

142.___(ހ) "ހިނގާބިގާލު އުޅުމުގެ މިނިވަންކަން" އަށް ދީފައިވަނީ 140ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ޤާނޫނީ ބަދަލުވެރިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ 44ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވަނީ 533ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ހިފެހެއްޓުން"އަށް ދީފައިވަނީ 140ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

މުދަލުގެ ކުށް

210ވަނަ ބާބު

ވައްކަމުގެ ކުށް

210ވަނަ މާއްދާ - ވައްކަމުގެ ހުރިހައި ކުށަކީ އެއް ކުށަކަށް ހެދުން
211ވަނަ މާއްދާ - އެއްޗެއް ނަގައިގެން ވައްކަންކުރުން
212ވ ނަ މާއްދާ - އޮޅުވައިލައިގެން ވައްކަންކުރުން
213ވަނަ މާއްދާ - ބިރުދައްކައިގެން ވައްކަންކުރުން
214ވަނަ މާއްދާ - ޒުލުމުން ވައްކަންކުރުން
215ވަނަ މާއްދާ - ބިމާއި ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ފައިސާ އަނބުރާ ނުދިނުމުން ކުރާ ވައްކަން
216ވަނަ މާއްދާ - ގެއްލިފައިވާ މުދަލުން ނުވަތަ ބަހައްޓަންވީ ތަން ނޫން ތަނެއްގައި ބެހެއްޓިފައިވާ މުދަލުން ނުވަތަ
އޮޅިގެން ޖައްދުކުރެވޭ މުދަލުން ވައްކަންކުރުން
217ވަނަ މާއްދާ - މުދަލަކުން ހުއްދަނޫން ބޭނުން ކުރުން
218ވަނަ މާއްދާ - ވައްކަންކޮށްގެން ހޯދައިފައިވާ މާއްދާ ބަލައިގަތުން
219ވ ނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

ވައްކަމުގެ ހުރިހައި ކުށަކީ އެއް ކުށަކަށް ހެދުން

211ވަނަ މާއްދާއިން 216ވަނަ
މާއްދާއަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމަލުތަކަކީ
ވައްކަމުގެ އެއް ކުށް ކަމަށްވުން

210.____(ހ) ވައްކަމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއެއްގައި، އެ ކުށް ކޮންފަދައިވިޔަސް، 211ވަނަ މާއްދާއިން 216ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށްކަމުގެ ހެކި، އެ ކުށް ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 211ވަނަ މާއްދާއިން 216ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ޢަމަލު ދަރަޖަކުރެވޭނީ، އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިންނެވެ:

1. މުދަލުގެ އަގު 500،000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މަތިވާ ނަމަ، އެކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.[8]

2. މުދަލުގެ އަގު 50،000 ރުފިޔާއަށްވުރެ މަތިވާ ނަމަ، ނުވަތަ ވަގަށްނެގި މުދަލަކީ، ހަތިޔާރެއް ނުވަތަ އިންޖީނުލީ ދުއްވާއެއްޗެއް ނުވަތަ އިންޖީނުލީ ދޯންޏެއް ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް އިންޖީނު ހުރި ދުއްވާއެއްޗެއްކަމުގައިވާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

3. 5،000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މުދަލުގެ އަގު މަތިވާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

4. 500 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މުދަލުގެ އަގު މަތިވާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖުނަޙުގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

5. އެހެން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖުނަޙުގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޙައްދުއޫލިން

(ނ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ގޮތަށް، ދަޢްވާ ޙައްދުވާ މިހާ، ގަބޫލުކުރާކަމަށްވާ ނަމަ، އޭނާ، މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ކުށެއް ކުރިޔަކުގައި ނުބައިގޮތުގައެވެ:

1. އާއްމުގެ އަމިއްލަ އެ މުދާ ބެލެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ އާއްމު އެ

---

9. މިސާލުތަކުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ދަރަޖަކުރުމުގެ ޖިނާޔަތްތަކަކީ އުފެއްދުމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތަށް އެކުލަވާލާފައިވާ މިންގަނޑުތަކެވެ. ޖަދުވަލު ބަލާއިރު 4 ދުވަހުގެ މުސާރައަށް (500/- ރުފިޔާ ނުވަތަ 44/- އެމެރިކާ ޑޮލަރު) 2 މަސްދުވަހުގެ މުސާރައަށް (5,000/- ރުފިޔާ ނުވަތަ 430/- އެމެރިކާ ޑޮލަރު) 2 އަހަރުދުވަހުގެ މުސާރައަށް (50,000/- ރުފިޔާ ނުވަތަ 4,300/- އެމެރިކާ ޑޮލަރު) 20 އަހަރުދުވަހުގެ (500,000/- ރުފިޔާ ނުވަތަ 43,000/- އެމެރިކާ ޑޮލަރު) މުސާރައެކެވެ.

މުދަލުގެ ބޭނުންކުރުމަށް، އަނެކާ ރުހޭނެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އޭނާއަށް ގަބޫލުކުރުވުން؛ ނުވަތަ

2. އޭނާ އެ މުދާ ބޭނުންކުރުމަށް ނުވަތަ އެ މުދާ އޭނާގެ އަތުގައި ބެހެއްޓުމަށް އޭނާއަށް ހައްގެއް އޮތްކަމުގައި، އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި، އޭނާއަށް ގަބޫލުކުރުވުން.

މާނަކުރުން (ށ) "އަގު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ތަރުކާ ލިބޭ ފަރާތަށް އެނގޭ ގޮތުގައި ނުވަތަ ކުށްކުރި އިރު އޭނާއަށް އެނގެން ޖެހޭނެ ގޮތުގައި އެ މުދަލަކަށް އަދުގެ ބާޒާރު ލިބޭނެ އެންމެ މަތީ އަގަކަށް.

އެއްޗެއް ނަގައިގެން ވައްކަންކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން 211.___(ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އެހެން މީހެއްގެ މުދަލެއް ނެގުން ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ މުދަލުގެ މައްޗަށް ހުއްދަނޫން ގޮތެއްގައި ތިމާގެ އަމިއްލަ ބާރުހިފުން؛

2. އެ ކަން އެ ކުރަނީ އަނެކާއަށް އޮތް އަދުވެރިކަމުން، އެ މުދާ ދާއިމަށް ނިގުޅައިގަތުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކަމުގައިވުން.

މާނަކުރުން (ށ) "އަނެކާގެ މުދާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގި މީހާއަށް ވުރެ، އެ މުދާ އެ ވަގުތު އެ މީހާގެ އަތުގައި ހުރި މީހާއަށް، އެ މުދަލާ ގުޅޭ ގޮތުން، ވަގުތީ، ނުވަތަ ދާއިމީ، ނުވަތަ ޣައިރުޤާނޫނީ ނަމަވެސް މަތީ ނުވަތަ ބޮޑު ޙައްޤެއް އޮތް މުދަލަކަށް. ސަރުކާރު، ނުވަތަ ކުންފުނި ފަދަ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތެއް ވެސް މުދަލަކާ ގުޅިގެން އެ ފަދަ

ބައްޗެއް އޮވެދާނެއެވެ.

އޮޅުވައިލައިގެން ވައްކަންކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

212.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އެނގި ހުރެ އަނެކާގެ މުދާ އޭނާގެ ކިބައިން ނިގުޅައިގަތުން؛

2. އަދި އޭނާއަށް އޮޅުވައިލައިގެން، އެ ކަން ކުރުން.

މާނަކުރުން

(ށ) 1. "އޮޅުވައިލުން" ކަމަށް ބެލެވޭނީ، އެ ވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމެވެ:

(i) ޤާނޫނާ ގުޅޭ ގޮތުން ނުވަތަ މުދަލުގެ އަގާ ގުޅޭގޮތުން ނުވަތަ ސިކުނޑީގެ ހާލަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ތެދު ނޫން ތަޞައްވުރެއް އުފެއްދުން ނުވަތަ އެ ފަދަ ތަޞައްވުރަކީ، ތެދު ތަޞައްވުރެއްކަމުގައި ބަޔާންކުރުން؛ ނުވަތަ

(ii) މުދަލަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ހިންގޭ މުޢާމަލާތެއްގައި ވަކި މައުލޫމާތެއް ލިބިއްޖެ ނަމަ، އެ މުޢާމަލާތެއްގެ ނަތީޖާ އޭނާ ބަދަލުކޮށްލާނެކަމަށް ހީކުރެވޭ މައުލޫމާތެއް އޭނާއަށް ލިބެންހުރި ހިފެހެއްޓުން؛ ނުވަތަ

(iii) އޭނާ ކުރިން އުފެއްދިފައިވާ، ނުވަތަ ތެދުކަމަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ތަޞައްވުރެއް ފަހުން

ރަނގަޅުނުކުރުން؛ ނުވަތަ

(iv) އެ މުދަލުގެ ވައްތަރު ރަހުނެއް އޮތްކަން، ނުވަތަ އެ މުދާ އާނާގެއަމުން ބީވެގެންހިނގައިދާން ދަޢުވާއެއް އޮތްކަން، ނުވަތަ މިނިވަންކަމާއެކު، އާނާގެ އަތުގައި ހުރުމާ ބައްދަލުވަން އޮތް ހުރަހެއް (ގާނޫނީ ހުރަހަކީ، އެއާ ގުޅޭ ސުވާލު އުފެދޭ ހުރަހެއްކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް އެ ފަދަ ހުރަހެއް) އޮތްކަން ހާމަނުކުރުން؛ ނުވަތަ

(v) ޗެކެއްގައި ލިޔެފައިވާ އަދަދަށް ނުވަތަ ފައިސާގެ ގޮތުގައި ބަދަލުކުރެވޭ އެ ނޫން ވެސް ގާރީ ލިޔުމެއްގައި ލިޔެފައިވާ އަދަދަށް، އެ ލިޔުން ދޫކުރުވާ ފަރާތުން، އެއަށް ފައިސާ ދައްކުމަށް އެއްބަސްވާނެކަން އެނގިގެން، އެ ފަދަ ޗެކެއް ނުވަތަ ލިޔުމެއް ދޫކުރުން.

2. "މާލީ ލިޔުމެއް" ކަމުގައި ބުނެފައި އެ ވަނީ ގާނޫނީ ގޮތުން ތަންފީޒުކުރެވެން އަންނަނިވި ބައްޓަމުގެ ލިޔުމެއް ބައެއް ހަމްޖެހުން ކޮންމެ ލިޔުމަކަށް:

(i) މުދަލަކަށް، ނުވަތަ ޚިދުމަތަކަށް، ނުވަތަ އެއްޗަކަށް، ނުވަތަ ކަންކަމަކަށް އޮތް މިލްކުވެރިކަމުގެ ހައްގެއް؛ ނުވަތަ

(ii) ފައިސާ ވަކި ދުވަހަކަށް ދައްކާނެކަމުގެ ޔަގީންކަންދޭ ލިޔުން؛ ނުވަތަ

(iii) މުދަލެއް ވަކި ދުވަހަކަށް ހަވާލުކުރާނެކަމުގެ

ހަޗީންކަންޑޫ ލިޔުން؛ ނުވަތަ

(iv) އެއްބަސްވުމަކުން އުފެއްދިއިރު ބައްޔެއް.

އިސްތިސްނާ

(ނ) މީހަކު އޮޅުވައިލެވުމުގެ އޮޅުވައިލީ އަންނަނިވި ކަންކަމާ ގުޅޭ

ގޮތުންކަމަށް ވާ ނަމަ އޭނާ އެ ކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ:

(i) މާލީ ގޮތުން އޭގެ އެއްވެސް އަހައްމިއްޔަތެއް

ނެތް ކަމަށް ދެކޭ ގޮތުން ކަމުގައި ވެސް؛ ނުވަތަ

(ii) ބުނާ އެއްޗެއްގެ ސަބަބުން އާންމު ވިސްނުމުގެ

އަހުލުވެރިންނަށް އޮޅުވުމުގެ ނާރާސް ފަދަ އެއްޗެއް ބުނުން.

އޮޅުވައިލީކަމަށް

ގަބޫލުކުރުވާ ބާރުތައް

(ރ) ކުރިން ވަޢުދުވެފައިވާ ކަމެއް، އެ ވަޢުދާ އެއްގޮތަށް ތަބާވާ

ރަސްމީވާ ފަރާތްތަކުން ފުރިހަމަކުރުމުގެ އެއީ ޢާއްމު ގޮތުގައި، އޭގެ ވިސްނުމަކީ

ކަމެއް އޮޅުވައިލިކަމުގައި ވިސްނިދާނެ ގޮތަކަށް ބަލާނެއެވެ.

އުޒުރު ގޮތަކަށް

ސާބިތުވާ ހިނދަކު

ގަބޫލުކުރާނެ ގޮތް

(ބ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ

ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އޮޅުވައިލިކަމުގައި،

އުޒުރު ގޮތަކަށް ސާބިތުވާހިނދު ހިނދަކު، ފަރާތުން

ގަބޫލުކުރަންޖެހޭނެއެވެ:

1. މިސާލު ޙަކަކުން ފައިސާ ދިނުމުގައި:

(i) އެޤުލުގެއިވާ ތަރިކަން ފުރިގެން 30 ދުވަހުގެ

ތެރޭގައި އެ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދި ދުވަސްވެފައިވާ

ބަޔަކަށް ނަގާފައިނުވުން، އެ ފައިސާއިގެ މަސައްކަތް

އެކަމަށްޓަކައި ފައިސާ ނަގާފައިވަނީ ބައި އެ ފައިސާ

ދެވެން ނަގާފައިވަނީ އެ ބައިސާއެއް އެއްގޮތުން، އެ ގޮތަށް

އަންނައިރުކަން ދަށުގާ ކުރުގައި ފައިސާ އެކަނިގެ 7

ޑްރާފްޓް

ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ ފައިސާ ފުރިހަމައަށް އަދާކޮށް ނުނިންމުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ޗެކު ދަޢްވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ދޫކުރި އިރު، އެ ޗެކު ދޫކުރެވިފައިވާ ބޭންކުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ އެކައުންޓެއް ނެތުން؛ ނުވަތަ

2. ކްރެޑިޓް ކާޑުން ނުވަތަ ޑެބިޓް ކާޑަކުން ފައިސާދެއްކުމުގައި:

(i) އެ ކާޑަކީ ވަގަށްނަގައިފައިވާ އެއްޗެއްކަން ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާއަށް އެނގިފައި އޮތުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ކާޑު ވަނީ، އެ ކާޑު ދޫކުރި ފަރާތުން ބާޠިލުކޮށްފައި ނުވަތަ ކެންސަލްކޮށްފައިވާކަން، ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާއަށް އެނގިފައިއޮތުން؛ ނުވަތަ

(iii) އެނޫން ވެސް ސަބަބަކާ ހުރެ ދަޢްވާ ލިބޭ މީހާ އެ ކާޑު ބޭނުންކުރުން އޮތީ، އެ ކާޑު ދޫކުރި ފަރާތުން ނުވަތަ އެ ކާޑުގެ ވެރި ފަރާތުން މަނާކޮށްފައިވާކަން، ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާއަށް އެނގިފައި އޮތުން؛ ނުވަތަ

3. މީހެއްގެ މުދާ ކުއްޔަށް ދޫކުރުމުގައި ނުވަތަ ކުއްޔަށް ހިފުމުގައި:

(i) ކުލީގެ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވާތާ 10 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ މުދަލުގެ ވެރި ފަރާތަށް ނުވަތަ މުދަލުގެ ވެރި ފަރާތުން އެ ކަމަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ މީހަކަށް، އެ މުދާ ރައްދުނުކުރުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ މުދަލުގެ ވެރި ފަރާތާއެކު ކުރީގެ އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރުމުގެ ދަފްތަރުގައި، އޭނާގެ ޝަރުޠާ ގުޅޭ ގޮތުން ދޮގު މަޢްލޫމާތު ދިނުން، ނުވަތަ އޭނާގެ ނަމާ ނުވަތަ އެޖެންޓާ ނުވަތަ އޭނާ ވަޒީފާއަދާކުރާ މީހާ ނުވަތަ އެއްބަސްވުމުގައި އޭނާ ސޮއިކުރާ ގުޅޭ ގޮތުން ދިން މަޢްލޫމާތެއް، ތެދު މަޢްލޫމާތެއްކަމުގައި ނުވުން.

މުދާ އަނބުރާ

ހަވާލުކުރަން އަންގުމުގެ ވާޖިބު

(iii) މި މާއްދާގެ މި އަކުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ކަމެއްގެ ސަބަބުން މީހެއްގެ މިލްކުވެރިކަމުގައިވާ މުދާ އަނބުރާ އޭނާއާ ހަވާލުކުރުމަށް އެންގުމަށް، އޭނާއަށް އޮތް ޙައްޤަކުން އޭނާ ބަރީއަށް ނުވެއެވެ. އެ ފަދަ އެންގުމެއް ލިބުމުން އަންގާ އިރުގައި، ކުރީގެ އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރި އިރު މައްދާ ރައްދުވާ މީހާ، ދީފައިވާ އެޑްރެހަށް އެ ފަދަ ލިޔުމެއް ޕޯސްޓުން ފޮނުވުމަކީ، ސައްޙަ ގޮތުގައި އެނގި އެންގުމެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ދ) 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި އެހެން އޮތްކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް، މި މާއްދާގައި ކުށެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ބަދަލެއް [illegible] ކުރަނީ، [illegible] ނުވަތަ ކްރެޑިޓް ކާޑެއްގެ ނުވަތަ ޑެބިޓް ކާޑެއްގެ ނުވަތަ މަނީ އޯޑަރެއްގެ ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް [illegible] [illegible] ބޭނުން މަކަރުވެރި ގޮތުގައި ހިފައިގެންކަމަށް ވާނަމަ [illegible] 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް [illegible] އެ [illegible] [illegible]

ނުވާނެވެ.

ބިރުދައްކައިގެން ވައްކަންކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

213.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އަނެކާގެ މުދާ ޤަބްޟުކުރުގައި އަމުދުން.
2. ބޮޑު ގެއްލުމެއް އެ މީހާއަށް ދީފާނެކަމުގެ ބިރުދައްކައިގެން، އެ ކަން ކުރުން.

އިސްތިސްނާ ޙާލަތް

(ށ) މީހަކު މުދަލެއް ހިފީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބަކަށްޓަކައި، އަސްލާ ހިފަން ޙައްޤުވާ މުދާކަމުގައި ނުވަތަ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި ހިފީ މުދާ ކަމަށް، އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ދެކިގެންކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާ ކުރި އަމަލަކީ، ކުށެއް ނޫނެވެ:

1. އެ މުދާ ހިފީ ޙާލަތާ ސީދާ ގުޅުން ހުރި ގޮތުގައި، އޭނާއަށް ލިބިފައިވާ ގެއްލުމަކަށްބަދަލުކަމުގައި ވެސް؛ ނުވަތަ
2. ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުއްދަ މުޢާމަލާތެއްގެ ދަރުން އޭނާއަށް ލިބެން ޖެހޭ މުދަލެއް ނުވަތަ ދަރަނީގެ ފައިސާއެއްގެ ބަދަލުގައިކަމުގައިވިޔަސް.

ޚިދްމަތުން ވައްކަންކުރުން

ކުރު މާނަކުރުން

214.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ދަޢްވާ ޙައްޤުވާ މީހާއަށް، އެއީ:

(i) އަގެއް ދައްކައިގެން ނޫނީ ހޯދެން ނެތް ޚިދުމަތެއްކަން އެނގިހުރުމާ އެކު؛

(ii) އޮޅުވައިލައިގެން ނުވަތަ ބިރުދައްކައިގެން ނުވަތަ ސައްޙަނޫން ޒާތީ ލިޔުމެއް ހުށަހަޅައިގެން ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް ގޮތަކުން ކަމެއް ކޮށްގެން، އެ ޚިދުމަތަށް އަގުދެއްކުމުން ސަލާމަތްވުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ

2. ބަދަލު ދީ ޚިދުމަތެއްގެ މައްޗަށް، ދަޢްވާ ޙައްޤުވާ މީހާގެ ފަރާތުން އަންނަން ނުޖެހޭ ކޮންޓްރޯލް އޮވެ:

(i) އެނގިހުރެގެން އެޚިދުމަތް ހޯދުން ނުވަތަ އެ ޚިދުމަތުގެ ބޭނުންކުރުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ޚިދުމަތް ހޯދި ނުވަތަ އެ ޚިދުމަތުގެ ބޭނުންކުރި، އޭނާގެ ފައިދާއަށް ކަމުގައި ވުން، ނުވަތަ އެ ފައިދާ ލިބެން ނުޖެހޭ މީހެއްގެ ފައިދާއަށްކަމުގައި ވުން، ނުވަތަ އެޚިދުމަތުގެ ފައިދާ ލިބެން ޖެހޭ ބަދަލަށް އެ ޚިދުމަތް ނުލިބޭ ގޮތަށް ކަމުގައިވުން.

މާނަކުރުން

(ށ) "ޚިދުމަތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، މީހުން ޙައްޤާ ކުރުވާ މަސައްކަތްތަކާއި، ފަންނީ ޚިދުމަތްތަކާއި، ދުވާބަޔާރުގެ ވަސީލަތްތަކާއި، އާންމު ބޭނުންތަކުގެ ޚިދުމަތްތަކާއި، ގޭގޭގައި ނުވަތަ ހޮޓާހޮޓާގައި މީހުން ބޭއްވުމުގެ ޚިދުމަތްތަކާއި، މަޢުރަޟުތަކަށް މީހުން ވެއްދުމާއި،

ފިކުރީ ނުވަތަ އުފެދޭ މުދާ ބޭނުންކުރުމަކާއި، އިލެކްޓްރޯނިކް ޚިދުމަތެއްގެ ބޭނުންހިފުން ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ. އެކަމަކު އެ ކަންކަމަށް އެކަނިވެ މަޙްދޫދު ނުވާނޭގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

ޢުޒުރުވެރިކަން ސާބިތުކުރާ ހިނދަކު ދޫކޮށްލަންޖެހޭ

(ނ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު، ދަޢުވާ ކުރައްވާ މީހާއަށް ދިނުން ހުށަހަޅާކަމަށް، އެނގެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކުރާ ހިނދަކު، ފަރީޤުން ގަބޫލުކުރަން ވާނެއެވެ:

1. ޚިދުމަތަކަށް އަޑުއަހުމަށް އިންކާރުކުރުން، ނުވަތަ ޚިދުމަތަކަށް އެދުނުއްސާ ނުވަތަ އެދުއްކާކަމުގައި ބަހާންނުކޮށް އެ ތަނުން ދިއުން؛ އަދި
2. ހަވާލުކުރެވުނު، ދަށުދެއްކިފައިވާ އަދި އެ ފަދަ ޚިދުމަތެއްގެ ބިލްއަދާކުރުމުގައި ބަރަބަރުކުރުވާ އުސޫލުން އެޚިދުމަތަކަށް ބަސްމަތީކަން އަދާކުރުމަކީ އެޚިދުމަތް ދިނުމަށް ވަޑުއެއިކުގައި ވެސް.

ތިމާއާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ފައިސާ އަނބުރާ ނުދިނުމުން ކުރާ ވައްކަން

ކުށް ފާހަގަކުރުން

215.___(ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި އަންނަނިވި ބަދަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ޒާމިނީ އިލްތިޒާމެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ޒިންމާއުފުލުން ޖެހޭ މަސްލަހަތެއް އޮންނަ ބާވަތެއްގައި، އަނެއްކާގެ މުދަލެއް ދިނަކު ދިބިދަންނަނީ، އަދި އަތުލައިގެން ނުވަތަ އެ މުދަލުން ވަކި

ތަޞައްރުފެއް ކުރުމަށްކަމުގައި ވެފައި؛

2. އޭނާގެ އަމިއްލަ މުދަލުގެ ގޮތުގައި އެ މުދަލުން މުޢާމަލާތްކޮށް؛

3. އެ މުދަލަކުން އަދާކުރަން ޖެހޭ އަގު އަދާނުކުރުން ނުވަތަ އެއިން ކުރަން ޖެހޭ ތަޞައްރުފު ނުކުރުން.

އެހެން ގޮތަކަށް
ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު
ގަބޫލުކުރަން ގޮތް

(ނ) 1. ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު ނުވަތަ މާލީ އިދާރާއެއްގެ މުވައްޒަފު ނުވަތަ ވަކީލު ނުވަތަ އެކައުންޓެންޓު ނުވަތަ އެ ނޫންވެސް މާލީ ޚިދުމަތްތެރިއަކު، އުފުލަން ޖެހޭ ޤާނޫނީ ވާޖިބުތަކުގެ މައްލޫމާތު، އޭނާއަށް، މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ލިބިގެންވާކަމުގައި، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު، ފަނޑިޔާރު ގަބޫލުކުރަން ވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން އުފުލަން ޖެހޭ ޤާނޫނީ އިލްތިޒާމުތައް ޤާނޫނުއަކުން ނުވަތަ ދަސްވި އިއްތިފާޤަކުން ނުވަތަ ތަބާވާން ޖެހޭ ނިޒާމަކުން ސާފު ބަހުން އެކަށައަޅައިދީފައިވާކަން، ސާބިތުކުރުމުގެ ބަރުދު ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

2. އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާގެ އަމިއްލަ މުދަލުގެ ގޮތުގައި އަނެކާގެ މުދާ ބޭނުންކޮށްފައިވާކަން، ފަނޑިޔާރު ގަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.

(i) ޤާނޫނުގައި ހުއްދަ ގޮތަކަށް އެ ކަމަށް އެދުމުން، ފައިސާ ނުދެއްކުން ނުވަތަ، އެ ފައިސާއަށް ވީ ގޮތް ބަޔާންކޮށް ނުދެއްވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ކަން ބަލައި އޯޑަރުން ފައިސާ ހުރީ

މަދުންކަމަށް ސާބިތުވުން ނުވަތަ ކަމާ ގުޅޭ ލިޔުންތައް
ހުރި އޮޅުވައިލާފައިކަން ހާމަވުން.

މާނަކުރުން

(ނ) 1. "މާލީ އިދާރާ"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ބޭންކުތަކާއި، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކާއި، ކްރެޑިޓް ޔޫނިއަންތަކާއި، އިމާރާތްކުރުމާއި ލޯނުދިނުމުގެ ޖަމާޢަތްތަކާއި، އިންވެސްޓްމަންޓް ޓްރަސްޓްތަކާއި، ފަރަން ރައްކާކުރަން މީހުން ބޭނުންވާ ފައިސާ ޖަމާކުރުވިދާން ތަންތަނުގައި ނުވަތަ ގިނަ ބަޔަކު ދުލިގެން ފައިސާ އިންވެސްޓްކުރުވޭތަން ތަންތަނާއި އާންމުންނަށް އަންގައިދީފައިވާ ތަންތަނާއި، މުދަލުގެ ފައިސާ ޖަމާކުރާ ތަންތަނެވެ.

2. "މާލީ ޚިދުމަތްތެރިއެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ކަމުގެ ފަންނީ ތަޢުލީމު ލިބިގެން ތިބެ، ފައިސާއާއި ފައިސާގެ ގޮތުގައި ބެލެހެއްޓުން ވިޔަފާރިއެއްގެ ގޮތުގައި މުއާމަލާތްކުރުމާއި، އާދޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ފުރުޞަތު ހަވާލުކުރުވިފައިވާ މީހުންނަށެވެ.

3. "ޖިންސާ އުފުލުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، މީހުންގެ ފަރާތުން، ނުވަތަ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ފަރާތުން، ނުވަތަ އިދާރާތަކުގެ ފަރާތުން، އެ ފަރާތުގެ މަސްލަހަތަށްޓަކައި ވަކި ހަމަޖެހިފައިވާ ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ވާޖިބެއް އޮތުމަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ހ) 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި އެހެން ޢަމަލުކުރުމަކީ ވީ ނަމަވެސް، މިހާރު މި މާއްދާގައި ވާ ކުށެއް ކޮށްފިނަމަ،

އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް ވުރެ ކުޑަ ކުށަކަށް ވެގެންނުވާނެއެވެ.

ގެއްލިފައިވާ މުދަލުން ނުވަތަ ބަހައްޓަންވީ ތަން ނޭނގޭ ތަނެއްގައި ބެހެއްޓިފައިވާ މުދަލުން ނުވަތަ އޮޅިގެން ރައްދުކުރެވޭ މުދަލުން ވައްކަންކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

216.___(ހ) އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. މީހަކަށް ލިބޭ މުދަލަކީ، ގެއްލިގެން އުޅޭ މުދަލެއްކަން އެނގުމާ، ނުވަތަ ބަހައްޓަންވީ ތަން ނޭނގޭ ތަނެއްގައި ބެހެއްޓިފައިވާ މުދަލެއްކަން އެނގި ހުރެ ނުވަތަ މުދަލުގެ ބާވަތާ ގުޅޭ ގޮތުން، ނުވަތަ އަދަދާ ގުޅޭ ގޮތުން، ނުވަތަ ރައްދުކުރެވުނު މީހާ ގުޅޭގޮތުން އޮޅުމެއް އަރައިގެން ރައްދުކުރެވުނު މުދަލެއްކަން އެނގި ހުރެ، އެ މުދާ ބަލައިގަތުމާއި؛
2. އެ ކަން އެ ކުރީ އެހެން މީހެއްގެ ކިބައިން އެ މުދާ ނިގުޅައިގަތުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކަމުގައި ވާއިރު؛
3. އެ މުދަލުގެ ވެރި ފާހަގަކޮށް އެ މުދާ ރައްދުކުރުމަށް އަޅަން ޖެހޭ އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް ނާޅުން.

މާނަކުރުން

(ށ) "ވެރި ފާހަގަކޮށް" ކަމުގައި ބެލެވޭނީ އެ ވަނީ އެ މުދަލުގެ މައްޗަށް ޚާއްޞަ ހައްޤު އޮތް ކޮންމެ މީހަކަށެވެ.

މުދަލަކުން ހުއްދަނޫން ބޭނުންކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

217.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ކަނޑައެޅިގެން އެނގި ހުރެ މީހެއްގެ މުދަލުން، އަންނަނިވި ގޮތަކުން ހުރެ ގޮތަކަށް، ވަގުތީ ބޭނުމެއް ކުރުން:

(i) އޭނާގެ ހުއްދައެއްނެތި؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާގެ ހުއްދަ އޮތް ނަމަވެސް، އެ ހުއްދައިގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަރުތުތަކުގެ ދާއިރާއިން ބޭރުގައި؛ އަދި

2. އެ މުދަލަކީ އެކަށީގެންވާ އަގެއްގެ މުދަލަކަށް ވާތީ، އެ ޖަދު ބޭނުމުގައި އެ މުދަލުން ކުރާ ބޭނުމުގައި، އެއަށް އަގުދައްކަންޖެހޭކަން، އާންމު މީހަކަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ބާވަތުގެ މުދަލަކަށް ވުން.

މާނަކުރުން

(ށ) "ވަގުތީ ބޭނުން" ކަމުގައި ބުނެފައި އެ ވަނީ މީހެއްގެ މިލްކުގައިވާ މުދާ އޭނާގެ ކިބައިން ދާއިމަށް ނިގުޅައިގަތުމެއްނޫންކަމަށް ނުބެލެވޭ ގޮތަށް އެ މުދަލުން ހިފާ ބޭނުމަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މިކުށް ދަރަޖަކުރާނީ 210ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ދަރަޖަކޮށްފައިވާ ގޮތަށެވެ. އަދި މުދަލެއް ބޭނުންކުރާ ދުވިގެން ހާގެ އަގަށް މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ބެލުމުގައި، އެ އަގުކަމަށް ބަލާނީ އެ މާއްދާގެ (ރ) ގައި އަގު މާނަކުރާ ގޮތަށެވެ.

ވައްކަންކޮށްގެން ހޯދައިފައިވާ މުދާ ބަލައިގަތުން

ކުށް މާނަކުރުން

218.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުށަކީ ކުށެކެވެ:

1. އަނެކާގެ މުދާ ބަލައިގަތުމާއި ބެހެއްޓުމާއި އޭގެ ތަސައްރުފު ކުރުން.
2. އެ މުދަލަކީ ވައްކަންކޮށްފައިވާ މުދާކަން ކަށަވަރުކުރުމުގައި ފަރުވާ ބަރައްޖަހިފައިނުވުން.
3. އެ މުދާ އޭނާ ބަލައިގަތީ ނުވަތަ ބެހެއްޓީ އެ މުދަލުގެ ވެރި ފަރާތަށް ރައްދުކުރުމަށްކަމަށް ނުވުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 210ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި މުދަލުން ވައްކަންކުރުމަށް ދީފައިވާ ދަރަޖަކުރުމަށް ވުރެ، މި ކުށުގެ ދަރަޖަ، އެއް ދަރަޖަ ތިރިވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

219.___(ހ) "އޮޅުވައިލުން" އަށް ދީފައިވަނީ 212ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ޒިންމާ އުފުލުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު"އަށް ދީފައިވަނީ 215ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "މާލީ އިދާރާ"އަށް ދީފައިވަނީ 215ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "މާލީ ލިޔުން" އަށް ދީފައިވަނީ 212ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "މާލީ ޚިދުމަތްތެރިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ 215ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ވެރި ފަރާތް"އަށް ދީފައިވަނީ 216ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "އަނެކާގެ މުދާ"އަށް ދީފައިވަނީ 211ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(އ) "ޚިދުމަތް"އަށް ދީފައިވަނީ 214ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ވ) "ވަގުތީ ބޭނުން"އަށް ދީވިފައިވަނީ 217ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(މ) "އަގު"އަށް ދީފައިވަނީ 210ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

220ވަނަ ބާބު

މުދަލަށް ގެއްލުންދިނުމާއި މުދާ ހަލާކުކުރުމުގެ ކުށް

220ވަނަ މާއްދާ - މުދަލަށް ގެއްލުންދިނުން
221ވަނަ މާއްދާ - މުދަލަށް ނުރައްކާ ކުރުން
222ވަނަ މާއްދާ - ފަނާކޮށްލާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން
223ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

މުދަލަށް ގެއްލުންދިނުން

ކުށް މާނަކުރުން

220.___(ހ) އަނެކާގެ މުދަލާ ގުޅޭ ގޮތުން އޭނާގެ ރުހުމެއް ނެތި އަދި އެ މުދަލަށް ފަރުވާ ބެހެއްޓުމެއް ނެތި، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލެއް ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އަނެކާގެ މުދަލަށް ގެއްލުން ދިނުން؛ ނުވަތަ
2. މުދަލާ ބެހުމުގެ ސަބަބުން، އަނެކާގެ މުދަލަށް ގެއްލުމެއް ދިނުން.

އިސްތިސްނާ

(ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލެއް ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއްކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ:

1. ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ ބެހުނީ އޭނާގެ އަމިއްލަ މުދަލާކަމުގައިވެސް؛
2. އެ ކަން އޭނާ ކުރަނީ އޭނާއަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ލިބިދޭ ހައްޤުތަކުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައިކަމުގައި ވެސް؛ އަދި

3. އަނެކާގެ މުދަލަށް ގެއްލުމެއް ލިބުނީ ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާގެ މިލްކުވެރިކަމުގައިވާ ނުވަތަ ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާ ކޮންޓްރޯލްކުރާ މުދަލެއްގެ ނުވަތަ ޚިދުމަތެއްގެ މައްޗަށް އެ މީހަކު ބުރަވުމުގެ ސަބަބުންކަމަށް ވުމާއި، އެމީހަކު އެ ގޮތަށް ބުރަވި، އެ މުދަލަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ނުވަތަ ޚިދުމަތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވުން.

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތު ނުވާހައި ހިނދަކު ގަބޫލުކުރާނެ ގޮތް

(ނ) ގެއްލުން ލިބުނު މުދަލަށް އެ ގެއްލުން ލިބުނީ، ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާ އަލިފާން ބޭނުންކޮށްގެންކަމުގައި ވާނަމަ، ނުވަތަ މަނާކުރެވިފައިވާ މާއްދާއެއް ބޭނުންކޮށްގެންކަމުގައި ވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ދަޢްވާ ރައްދުވާ މީހާ އަމަލުކުރީ ފަރުވާއެއް ނުބަލައި ކަމުގައި، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތު ނުވާހައި ހިނދަކު، ފަނޑިޔާރު ގަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) މި ކުށަކީ؛

1. ލިބުނު ގެއްލުމުގެ އަގު 500،000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މަތިވާ ކަމުގައިވާ ނަމަ، ޖިނާއީގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.
2. ލިބުނު ގެއްލުމުގެ އަގު 50،000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މަތިވާ ކަމުގައި ވާ ނަމަ، ޖިނާއީގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.
3. ލިބުނު ގެއްލުމުގެ އަގު 5،000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މަތި ވާ ނަމަ، ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

4. ލިބުނު ގެއްލުމުގެ އަގު 500 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މަތިވާ ނަމަ، ޖުނަޙްގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

5. އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ތިމާވެއްޓަށް ގެއްލުން ލިބޭ ޙާލަތްތަކުގައި އިތުރު ޖޫރިމަނާކުރުން

6. "ހުއްދަ ކުރުވިފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ ޢަދަދުތަކެއް" މި ސުރުޚީގެ ދަށުގައި 93ވަނަ މާއްދާ އެހެން އޮތްކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް، މިހެން މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުށެއްކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަދަލު ކުރުމުގައި، ތިމާވެށީގެ ގޮތުން ބަލާ އިރު މުހިންމުކަމަށް ބެލެވޭ ތަނަކަށް ނުވަތަ މުދަލަކަށް ގެއްލުމެއް ދިނުމަކީ ވާ ނަމަ، އެކުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ އިތުރުން، އެދިޔަ ދިނަވެގެން 100،000،000 ރުފިޔާއިން ޖޫރިމަނާކުރެވިދާނެއެވެ.

ތިމާވެށީގެ ގޮތުން މުހިންމުވުން

7. އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ވަކި ތަނަކީ ނުވަތަ ވަކި އެއްޗަކީ ނުވަތަ ވަކި މުދަލަކީ ތިމާވެށީގެ ގޮތުން ބަލާ އިރު މުހިންމުކަން ދެވޭ ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(i) އެއީ، ތިމާވެށީގެ ގޮތުން ހާއްޞަ މުހިންމުކަމެއް ދެވޭ ތަނެއް، ނުވަތަ އެއްޗެއް، ނުވަތަ މުދަލެއްކަން، ޢާންމު މީހަކަށް ވެސް އެނގޭ ފަދަ ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލަކަށްވުން ނުވަތަ ބަޔާނުތަކުގައި ވެސް އެކަން ޢާންމުކޮށް އިޢުލާންކޮށްފައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ސަރުކާރުން ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤްވާމީ

ޑްރާފްޓް

ޖަމްޢިއްޔާއަކުން އެ ތަނަކީ، ނުވަތަ އެއްޗަކީ، ނުވަތަ މުދަލަކީ، އެ ފަދަ ޚާއްޞަ މުހިންމުކަމެއް ދެވޭ ތަނެއްކަން ނުވަތަ އެއްޗެއްކަން ނުވަތަ މުދަލެއްކަން ގަބޫލުކުރައްވައި ވުން.

މާނަކުރުން (ބ) "ބޮޑުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، މީހެއްގެ މުދަލަކަށް ސަރަހަ ގޮތާއި އަދި މުދަލަކުން އާންމުކޮށް ހިފޭ ބޭނުމަށް ނުވަތަ ނަތީޖާއަށް އުނިކަމެއް އަޅުވާފައިވާ ގޮތުން ގެއްލުން ކުޑަ ދަރަޖައަކަށެވެ.

މުދަލަށް ނުރައްކާ ކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން 221.___(ހ) މީހުން ދިރިއުޅޭ ޢިމާރާތަކަށް ނުވަތަ މުހިންމު އާންމު ތަނަކަށް ނުވަތަ އެއިން ތަނެއްގެ ބައަކަށް، އެތަނެއް ނުވަތަ ބައެއް ނެތި ހިނގައިދާފަދަ ކަމުގެ ބިރުވެރި އުނދަގޫ ބޮޑުމިނުގެ ޚަތަރެއް، އެކަމުގެ ހުއްދަނެތި ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން (ށ) "މީހުން ދިރިއުޅޭ ޢިމާރާތް" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، އަންނަނިވި ބޭނުންތަކުގެ ތެރެއިން ބޭނުމަކަށްޓަކައި ބޭނުންކުރާ، އަދި ކުށުގެ ވަގުތު ހިނގައިދިޔަ އެ ތަނުގައި މީހުން ދިރިއުޅުނުކަމުގައި ވިޔަސް އަދި ނުވިޔަސް ޢިމާރާތަކަށް ނުވަތަ އެއްގަމު އުޅަނދަކަށް ނުވަތަ ކަނޑުގެއުޅަނދަކަށް ނުވަތަ އެ ފަދަ ޢިމާރާތެއްގެ ނުވަތަ އުޅަނދެއްގެ ވަކި ބައަކަށެވެ.

1. އެ ތަނެއްގައި މީހަކު ދިރިއުޅޭ ނުވަތަ ޢާއިލާގެ ވިޔަފާރި، ނުވަތަ ޢާއިލާގެ އެހެން ވެސް ކަމެއް ހިންގާ ތަނަކަށް ވުން؛ ނުވަތަ
2. ވިޔަފާރީގެ ބޭނުމަށް، ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ބޭނުމަށް

ނުވަތަ އަޅުކަމުގެ ބޭނުމަށް ނުވަތަ ތަޢުލީމުގެ ބޭނުމަށް ނުވަތަ މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ ބޭނުމަށް ނުވަތަ އާންމު އުސޫލުން ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ އުސޫލުން ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ ބޭނުމަށް، މިހެން އެއްވެ އުޅޭ ތަނަކަށް ވުން؛ ނުވަތަ

3. ރޭގަނޑު ނިދުމަށް މިހެން ބޭނުންކުރާ ތަނަކަށް ވުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ހ) ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ސަބަބުން އެ މުދަލެއް ހަލާކުވެގެން ހިނގައްޖެ ނަމަ، އެ ކުށުގެ ދަރަޖަ، 220ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދަރަޖައަށް ވުރެ އެއް ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) "މުހިންމު އާންމު ތަންތަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، އާންމު ޚިދުމަތްތަކަށް މުހިންމު ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭ މުދަލާއި ވަސީލަތްތަކެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި، މުހިންމު ހިދުމަތްތައް ދެމެހެއްޓުމަށް ފާހަގަވާ އާންމުކޮށް ބޭނުންކުރާ އެއްގަމުގެ މަގުތަކާއި، ކަނޑުގެ މަގުތަކާއި، ބަނދަރުތަކާއި، މުވާސަލާތުގެ ޚިދުމަތާއި، އާންމުން ބޭނުންހިފާ ތަންތަނާއި، [illegible] މަދަރުސާތަކާއި ދައުލަތުގެ އިމާރާތްތައް ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

ފަނާކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން

ކުށް މާނަކުރުން

222.___(ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލެއް ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ކަނޑައެޅިގެން އެނގި ހުރެ، ފަނާކުރަނިވި މާއްދާއެއް އަޅުވައި ބޯއްޖެހުން:

(i) އެ ގޮތަށް އަޅުވައި ބޯއްޖެހީ، ޖިސްމާނީގޮތުގެ ކުށެއް

ކުރުމުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ޤަސްދުގައި؛ ނުވަތަ

(ii) އެހެން މީހަކު އެފަދަ ޖިނާއަތުގެ ކުށެއް ކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާނެކަން އެނގިހުރެކަމުގައިވެސް؛ އަދި

2. ފަނާކުރަނިވި ޢަމަލެއް ހިންގައިދާނެކަމުގެ ބިރު، ކަނޑައެޅިގެން އެނގި ހުރެ، މީހަކަށް ދެއްކުން.

މާނަކުރުން

(ނ) "ފަނާކުރުން"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ

1. ފަސް މީހުންގެ ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ގިނަ ބަޔެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ބޮޑެތި އަނިޔާ ލިބިދިނުން؛ ނުވަތަ

2. މީހުން ދިރިއުޅޭ ފަސް އިމާރާތަކަށް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ އިމާރާތަކަށް ބޮޑެތި ގެއްލުން ދިނުން؛ ނުވަތަ

3. މުހިންމު އާންމު ޚިދުމަތެއްގެ ހިންގުމަށް، އެކަށީގެންވާ ހުރަހެއް ނުވަތަ އުނިކަމެއް ގެނައުން؛ ނުވަތަ

4. 500،000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ ބޮޑު އަދަދެއްގެ ގެއްލުން މުދަލަކަށް ލިބިދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން:
ފަނާކުރުމަށް
އެހީވެދިނުން
ފަނާކުރަނިވި ޢަމަލެއްގެ
ބިރުދެއްކުން

(ނ) 1. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ވާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ވާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

223.____(ހ) "ފަނާކުރުން"އަށް ދިފައިވަނީ 222ވަނަ މާއްދާގެ

(ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ފަނާކުރަނިވި މާއްދާ" އަށް ދީފައިވަނީ 121ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "މީހުން ދިރިއުޅޭ އިމާރާތް" ދީފައިވަނީ 221ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "އަނެކާގެ މުދާ"އަށް ދީފައިވަނީ 211ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ބޮޑެތި އަނިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (92)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ބެހުން" އަށް ދީފައިވަނީ 220ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "މުހިންމު އާންމު ތަންތަން" އަށް ދީފައިވަނީ 221ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

230ވަނަ ބާބު

ހުއްދަ ނެތް ތަންތަނަށް ވަނުމުގެ ކުށް

230ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫން ތަނަކަށް ވަނުން

231ވަނަ މާއްދާ - މީހުން ދައްކާ ވާހަކަ ސިއްރުން އަޑުއެހުމާއި ފާރަވުން

232ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި މަޢުލޫމާތު ހޯދުން

233ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުން

234ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

ހުއްދަނޫން ތަނަކަށް ވަނުން

ކުށް މާނަކުރުން

230.___(ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ތަނަކަށް ވަނުން ނުވަތަ އެ ތަނެއްގައި ހުރުން؛
2. އެ ކަން ކުރަނީ، އެ ކަން ކުރުމަށް ހުއްދައެއް ނެތިކަން އޭނާއަށް އެނގިގެންވެސް.

އިސްތިސްނާ

(ށ) 1. އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ:

(i) މީހަކު އެ ތަނަކަށް ވަން އިރު، އެ ތަނަކީ އާންމުންނަށް ވެދެވޭ ގޮތަށް ހުޅުވައިލައިފައިވާ ތަނަކަށް ވުން؛ އަދި

(ii) އެ ތަނަށް ވަނުމުގައި ތަބާވާން ޖެހޭ ހުރިހާ ޝަރުޠުތަކަކަށް އޭނާ ތަބާވެފައި ވުން.

2. މީހަކު ތަނަކަށް ވަން އިރު، ނުވަތަ ތަނަކަށް ވަދެ ހުންނަ އިރު، އެ ކަން ކުރުމަށް، އެ ތަނެއްގެ ވެރި ފަރާތުން ނުވަތަ އެ ތަނަށް ވަނުމަށް ހުއްދަ ދޭން ހުރި ފަރާތުން، އޭނާ އެ ތަނަށް ވަނުމަށް ހުއްދަދޫނުކުރާކަމުގައި، ނުވަތަ އެ ތަނުގައި ހުރުމަށް ހުއްދަނުދޭކަމުގައި، އޭނާއަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އަންގާފައިވީ ނަމަ އޭނާ އެ ތަނުން ކުށެއް ނޫނެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) 1. ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި ވަން ތަނަކީ، ޤައުމީ ދަރަޖައަކަށް ސަލާމަތީ ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވާ ތަނެއްކަން ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ތަނެއްކަން އެނގޭ ކަހަލަ ނިޝާނެއް ހަރުކޮށްފައި ނުވަތަ ލިޔުމެއް ލިޔެފައި ހުރި ތަނެއް ކަމަށް ވާ ނަމަ އޭނާ އެ ކުރަނީ ޖިނާޔަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި ވަން ތަނަކީ، ވަކިން ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ ތަނަކަށް ވާ ނަމަ، ނުވަތަ މީހުން ދިރިއުޅޭ ތަނަކަށް ވާ ނަމަ ނުވަތަ އުޅޭ ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ ތާކު ތަނަކަށްވާ ނަމަ، ނުވަތަ ބަނދަރެއް ބަނދަރެއް މީހާއަށް ނުވަތަދޯނި ދުއްވާ ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ ތަނަކަށް ވާ ނަމަ، އޭނާ އެ ކުރަނީ ޖުނޫޙުގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

3. އެހެނިހެން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުރަނީ ޖުނޫޙުގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ރ) 1. "ދިރިއުޅޭ ތަން"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ކުށުގެ އަމަލު ހިނގި ވަގުތު މީހަކު އުޅެން ކަމުގައި ބިނާކޮށް އަދި

ނުވިއަސް، އުފުލާ ގޮތަށް ނުވަތަ ނުއުފުލާ ގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށްފައި ހުރި ތަނެއްކަމުގައި ވިޔަސް އަދި ނުވިޔަސް، މީހުން ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންކުރާ އިމާރާތް ނުވަތަ އިމާރާތެއްގެ ބައިތަކެވެ.

2. "މަތީ ދަރަޖައަކަށް ސަލާމަތީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވާ ތަން"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، އެ ތަނަކީ ވަށްދަނޑުޖަހައި ބޭނުންވާ ގާނޫނަށް އަންގައިދޭ ގާޑެއް ނުވަތަ އެސްސޫންފެސް ނިޝާނެއް ދައްކައިގެން މީހުން ނުވަދެވޭ ގޮތަށް ހުންނަ، އަދި ހުއްދައެއް ނުލާ، އެ ތަނެއްގެ ސަލާމަތީ ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓަމުން ގެންދާ ތަނަކަށްވުން.

3. "އެއްޗެހި ރައްކާކުރާ ތަން"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، އިމާރާތްތަކުގައިވިޔަސް، ނުވަތަ ކަނޑުދަތުރުކުރާ އުޅަނދުފަހަރުގައިވިޔަސް، ނުވަތަ އެއްގަމުގައިދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރުގައި ވިޔަސް ނުވަތަ މަތިންދާބޯޓުފަހަރުގައިވިޔަސް، މިންގަނޑާއި މުދާ އުފުލުމަކީ، އެއްޗެހި ރައްކާކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަނެއް އެއްޗަކަށްވާ.

މީހުން ދައްކާ ވާހަކަ ސިއްރުން އަޑުއެހުމާއި ފޮރުވުން

ކުށް މަނާކުރުން

231.___(ހ) ކުރުމުގެ އަސާސަތު ފޯރާ މީހާގެ ހުއްދައެއް ނެތި، ޢާއްމު ދައްކާ ވާހަކަ ސިއްރުން އަޑުއެހުމުގެ ބޭނުމުގައި ނުވަތަ އާލާތެއް ފޮރުވުމުގެ ބޭނުމުގައި އަންނަނިވި ކަމެއްކޮށްފިނަމަ، އަންނަނިވި ބަޔަކު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. މީހެއްގެ އަމިއްލަ މިނިވަންކަން އެ މީހާއަށް އޮތް

ތަނެއްކަމުގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި އޭނާއަށް ބެލެވޭ ފަދަ ތަނެއްގައި ނުވަތަ ދުރިން އޭނާގެ އަމިއްލަ ތަނެއްގައި އޭނާ ދައްކާ ވާހަކަ އަޑުއެހުން ނުވަތަ އޭނާއަށް ފާރަލުން.

2. މީހެއްގެ ގޯތީގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ މީހެއްގެ ފުރަޅެއްގެ ދޮރުގައި ބެލެވޭ ތަނެއްގައި، އިވާ އަޑު ނުވަތަ ފެންނަ ފެނުން، ނުވަތަ ހިނގާ ބަރަންޑާއެއް، ނުވަތަ ދެކެވޭ ވާހަކަ އަޑުއެހުމާއި، ރެކޯޑުކުރުމާއި، ފިލާ ނުވަތަ އިވޭ ނުވަތަ ފެންނަ ވަރަށް ވުރެ ސާފުކޮށް ފެނިދާނެ ނުވަތަ އިވޭނެ ފެންނާނެ ގޮތް ހުރުމާއި، އާންމުކޮށް ފެނުން.

އެނގި ހުރެ

ފިޔަވަޅުއަޅާކަމަށް ވާ ނަމަ

ނުހުށަހެޅިފައިވާކަމުގައި ބެލުން

(ނ) މީހާ ދައްކާ ވާހަކައިގެ އެހެން މީހަކު އަޑުއަހައިފިނަމަ ނުވަތަ ރެކޯޑުކޮށްފިނަމަ ވަގުތުން އެނގި ހުރެ އެ ވާހަކައެއް ދައްކުން ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމަށް ވާ ނަމަ، އޭގެ ފަހުން އަޑުއަހާ އަޑުއެހުމާއި ރެކޯޑުކުރާ ރެކޯޑު ކުރުމާއި އަދި އެކަމެއްގެ ހާމަކުރުމަކީ، އެ އެނގުން އެމުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި، ތަނެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

އިސްތިސްނާ

(ނ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ:

1. މުދަލާއި މީހުން އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް އުފުލުމުގެ ވިޔަފާރިގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރުގެ އެޖެންސީއެއްގެ ބައިވެރިއަކުން ނުވަތަ މުވައްޒަފެއްގެ ބައިވެރިއަކުން، ނުވަތަ ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ އާންމު މަސައްކަތެއްގެ ބައިވެރިއަކުން، މީހުން ދައްކާ ވާހަކަ އަޑުއެހުމާއި ރެކޯޑުކުރުމުގެ ކަންތައް

ކުރާމީހާ، އެ ކުރާ ކަންތަކެއް.

2. ދެކެވޭ ވާހަކައިގެ ބައިވެރިއަކަށް ހުރެ:

(i) އެ ދެކެވޭ ވާހަކައިން ކުށެއްގެ ހެކި ލިބޭކަމުގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ގަބޫލުކުރެވިގެން، އެ ގޮތުން ހެކިދޭ ގޮތުގައި އޭނާއަށް ފާހަގަކުރެވޭ ވާހަކަ އަޑުއެހުމާއި ރެކޯޑުކުރުން؛ އަދި

(ii) ނުރަނގަޅު އަމަލެއް ހިނގާކަން ހާމަކުރުމުގެ ބޮޑުނިޒާމުގައި ކުރާ ކަމަކަށް އެ ކަން ވުން.

3. މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް ނުވަތަ މިނިސްޓަރ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީ ސޮއިކޮށް، ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދައެއްގެ ދަށުން، ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ދެކެވޭ ވާހަކަތައް އަޑުއެހުމާއި ރެކޯޑުކުރުން.

މާނަކުރުން (ށ) "ދެކެވޭ ވާހަކަ" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، އެއްވެސް ވަސީލަތެއްގެ ޒަރިއާއިން އެހެން މީހަކަށް ފޮނުވާ ކޮންމެ އަޑަކާއި، މަންޒަރަކާއި، ލިޔުމަކާއި، އިޝާރާތަކާއި، މައުލޫމާތަކާއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މިކުށަކީ ޖިނާއީ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަނެތި ގޮތުގައި މައުލޫމާތު ހޯދުން

ކުށް މާނަކުރުން 232.___(ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. މަތީ ދަރަޖައަކަށް ރައްކާތެރިކުރެވިފައިވާ މައުލޫމާތު

ނުވަތަ މީހެއްގެ އަމިއްލަ މަޢްލޫމާތު ހޯދުން؛

2. އެ ކަން ކުރުމުގެ އެއްވެސް ހުއްދައެއް ނެތްކަން
އެނގި ހުރެ އެ ކަން ކުރުން.

އިސްތިސްނާ

(ނ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ
ކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ:

1. މީހެއްގެ އަމިއްލަ މަޢްލޫމާތު ހޯދަނީ؛

2. ނުރަނގަޅު އަމަލެއް ހިނގާކަން ހާމަކުރުމުގެ
ތެދުނިޔަތުގައިކަމަށް ވުން.

މާނަކުރުން

(ރ) 1. "މަތީ ދަރަޖައަކަށް ރައްކާތެރިކުރެވިފައިވާ
މަޢްލޫމާތު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ހުއްދަ ލިބިގެންވާ
މީހުންނަށް [illegible] ގޮތަށް ރައްކާތެރިކުރެވިފައިވާ
މަޢްލޫމާތަށެވެ.

2. "މީހެއްގެ އަމިއްލަ މަޢްލޫމާތު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ
ވަނީ، އާންމުކޮށް ހާމަކުރުމަށް މީހަކު ބޭނުންނުވާނެ
މަޢްލޫމާތަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ބ) 1. މަތީ ދަރަޖައަކަށް ރައްކާތެރިކުރެވިފައިވާ
މަޢްލޫމާތު ހާމަކުރުމަކީ ޖިނާއީގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ
ކުށެކެވެ.

2. މީހެއްގެ އަމިއްލަ މަޢްލޫމާތު ހާމަކުރުމަކީ ޖިނާއީގެ
1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި މަޢްލޫމާތު ހާމަކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

233.___(ހ) ވަކި މައުލޫމާތަކީ، އަންނަނިވި ފަދަ މައުލޫމާތެއް ކަމަށް އެނގި ހުރެ، އެމައުލޫމާތު ހާމަކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. 231ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނުވަތަ 232ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މަނާކޮށްފައިވާގޮތަކަށް ހޯދާފައިވާ މައުލޫމާތުކަން؛ ނުވަތަ
2. އެމައުލޫމާތު ހޯދުމަކީ އެހެންމީހަކަށް ހުއްދަ އޮތް ކަމެއް ނޫންކަން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަހުގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

234.___(ހ) "ދެކެވޭ ވާހަކަ" އަށް ދީފައިވަނީ 231ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ދިރިއުޅޭ ތަން" އަށް ދީފައިވަނީ 230ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "މަތީ ދަރަޖައަކަން ރައްކާތެރިކުރެވިފައިވާ މައުލޫމާތު" އަށް ދީފައިވަނީ 232ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "މަތީ ދަރަޖައަކަން ސަލާމަތީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވާ ތަން" އަށް ދީފައިވަނީ 230ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "މީހުންދިރިއުޅޭ ތަން" އަށް ދީފައިވަނީ 221ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ މުއައްސަސާ" އަށް ދީފައިވަނީ 521ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "މީހެއްގެ އަމިއްލަ މައުލޫމާތު" އަށް ދީފައިވަނީ 232ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(އ) "އެއްޗެހި ރައްކާކުރާ ތަން" އަށް ދީފައިވަނީ 230ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

310 ވަނަ ބާބު

ޞައްޙަ ލިޔުމަށް ބަދަލުގެނައުމާއި ނަކަލުކުރުމާއި، މަކަރުވެރި ޢަމަލު ހިންގުން

310 ވަނަ މާއްދާ - ޞައްޙަ ލިޔުމަށް ބަދަލުގެނައުމާއި، އެ ހަދާ ލިޔުން ނަކަލުކުރުމާއި، އަގުހުރި އެއްޗެހި ނަކަލުކޮށް އަސްލުގެ ގޮތުގައި ދައްކުން

311 ވަނަ މާއްދާ - ލިޔުމާއި ރެކޯޑާއި އެހެނިހެން ވަސީލަތްތަކާ ބެހުން

312 ވަނަ މާއްދާ - ސަބްތު އޮޅުވައިލުން

313 ވަނަ މާއްދާ - އޮޅުވައިލުމުގެ ޢަމަލުތައް

314 ވަނަ މާއްދާ - ވިޔަފާރީގައި ރިޝްވަތު ދިނުމާއި، ވަކި މަޞްލަޙަތަކަށް ބުރަވެ އަމަލުކުރުމުގެ ވާޖިބާ ޚިލާފުވުން

315 ވަނަ މާއްދާ - އާންމުންނަށް ހުޅުވައިލެވިގެން ބާއްވާ އެކިއެކި މުބާރާތްތަކާއި އާންމު ބީލަންތަކުގައި އޮޅުވައިލުން

316 ވަނަ މާއްދާ - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮޅުވައިލުން

317 ވަނަ މާއްދާ - ދަރަނިވެރިވާ ވަގުތުގައި އޮޅުވައިލުން

318 ވަނަ މާއްދާ - މާލީ [illegible] ދަންވަމުންދާ މާލީ އިދާރާއަކުން ފައިސާއެއް [illegible] ގަބޫލުކުރުން

319 ވަނަ މާއްދާ - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވިއްކައިލުން

320 ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

ޞައްޙަ ލިޔުމަށް ބަދަލުގެނައުމާއި، އެ ހަދާ ލިޔުން ނަކަލުކުރުމާއި، އަގުހުރި އެއްޗެހި ނަކަލުކޮށް އަސްލުގެ ގޮތުގައި ދައްކުން

ކުށް މާނަކުރުން

310.___(ހ) މީހަކަށް ކަމެއް އޮޅުވައިލުމުގެ ނިޔަތުގައި، ނުވަތަ ނުރަނގަޅު ޢަމަލެއް ފޫބެއްދުމުގެ ނިޔަތުގައި، އެނގި ހުރެ އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް

ކުރުމަށްޓަކައި، ލިޔުމެއް އުފެއްދުން، ނުވަތަ ފުރިހަމަކުރުން، ނުވަތަ ދޫކުރުން، ނުވަތަ ކަރަވަރުކޮށްދިނުން، ނުވަތަ ދިނުން، ނުވަތަ ނަކަލުކޮށްދިނުން:

(i) އެހެން މީހެއްގެ ޕަދަތެއްކަމުގައި ސަޕްލަޔަރުން ގޮތުގައި ދޫކުރުން؛ ނުވަތަ

(ii) ވަކި ތަނެއްގައި، ނުވަތަ ވަކި ވަގުތެއްގައި، ނުވަތަ ނަންބަރުޖެހި ވަކި ތަރުތީބަކުން، ނުވަތަ ވަކި އުސޫލަކުން ދޫކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއްކަމުގައި، ސަޕްލަޔަރުން ގޮތުގައި ދޫކުރުން؛ ނުވަތަ

(iii) އަސްލެއްގެ ކޮޕީކަމުގައި ސަޕްލަޔަރުން ގޮތުގައި، ދޫކުރުން؛ ނުވަތަ

2. އެއްޗެހި ވަކި މީހަކު ހެދި އެއްޗެއްކަމުގައި، ނުވަތަ ވަކި އަސްލެއް އޮތް އެއްޗެއްކަމުގައި، ނުވަތަ ވަކި އަގެއް އޮތްއެއްޗެއްކަމުގައި، ނުވަތަ ވަކި ދުވަހަކާއި އެއްޗެއްކަމުގައި، ނުވަތަ މަދުން ނޫނީ ނުލިބޭ ބާވަތުގެ އެއްޗެއްކަމުގައި ސަޕްލަޔަރުން ގޮތުގައި، ދެއްކުމަށްޓަކައި، އެއްޗެއް ނުވަތަ ލިޔުމެއް އުފެއްދުން ނުވަތަ އެއްޗެއްކަރުން ނުވަތަ ލިޔުމަކަށް ބަދަލުގެނައުން.

3. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ނުވަތަ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަޕްލަޔަރުން ލިޔުމަކަށް ނުވަތަ އެއްޗަކަށް ހަވާލާދިނުން، ނުވަތަ އެ ފަދަ

ލިޔުމެއް ނުވަތަ އެއްޗެއްގެ ތެދުކަން ދެއްކުމުގެ ގޮތުން ކަމެއް ތަކުރާރުކުރުން ނުވަތަ އެ ފަދަ ލިޔުމެއް ނުވަތަ އެއްޗެއްގައިވާ ކަމެއް ބަޔާންކުރުން.

މާނަކުރުން

(ނ) "ލިޔުން" ކަމަށްބުނެފައި އެ ވަނީ، ކޮންމެ ވަސީލަތަކުންކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް، އަކުރު ހުރި އެއްޗެއްގެ ނުވަތަ ރަސްމެއްގެ ނުވަތަ އިމޭޖެއްގެ ނުވަތަ ޗާޓެއްގެ ނުވަތަ އެއްޗެއްގެ ސަފްހާ ކަނޑައަޅައި އަންގައިދިނުމުގެ ރަމްޒަކަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން:

ލިޔުން ނަކަލުކުރުން

(ރ) 1. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔުން ބޭނުންކުރަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމަކަށްޓަކައި ކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) ޤާނޫނީ ރައްޔިތެއް، މަސްލަޙަތެއް، ވާޖިބެއް ނުވަތަ ޙައިސިއްޔަތެއް އުފެއްދުމަށް، ނުވަތަ އުފެދިފައިވާކަން ދެއްކުމަށް، ނުވަތަ ބަދަލުވެފައިވާކަން ދެއްކުމަށް، ނުވަތަ ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށް ނުވަތަ ނިމުމަކަށް އައިފައިވާކަން ދެއްކުމަށް، ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް ގޮތަކުން އަސަރުކުރުވުމަށް ނުވަތަ އަސަރުކޮށްފާނެކަން ދެއްކުމަށްޓަކައި ވެސް؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ލިޔުމަކީ ސަރުކާރަށް ލިބިފައިވާ، ނުވަތަ ސަރުކާރުން ދޫކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއްކަމުގައި ދެއްކުމަށް ކަމުގައިވެސް.

2. އެ ނޫން ބާވަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ

5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖިންސާއި ޢުމުރާއި އުނިކަން ވަސީލަތްތަކާ ބެހުން

ކުށް މާނަކުރުން 311.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. އެއްވެސް މީހަކަށް ކަމެއް އޮޅުވައިލުމުގެ ނިޔަތުގައި ނުވަތަ އެއްވެސް ނުރަނގަޅު ބަދަލެއް ފޮރުވުމުގެ މަޤްޞަދުގައި؛
2. އެއްވެސް ޖިންސެއް ނުވަތަ ޢުމުރެއް ނުވަތަ އެއްޗަކަން ބަދަލުގެނައުން، ނުވަތަ އެ ފަދަ އެއްޗެއް ހަލާކުކޮށްލުން، ނުވަތަ އޮތް ބަޔަކުން ނެގުން، ނުވަތަ ފޮރުވުން؛ އަދި
3. އެ ކުށް ކުރަނީ، އެކަންކުރަންޖެހޭ އެއްވެސް ސަބަބެއް ނުވަތަ ހުއްދައެއް ނެތިކަމުގައި ވުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ.

ސަލްބު އޮޅުވައިލުން

ކުށް މާނަކުރުން 312.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ދޮގާ:

(i) އޮޅުން މީހެއްގެ ގޮތުގައި ތިބެންވަނަ ފަރާތަކަށް ދެއްކުން، ނުވަތަ

(ii) އެހެން މީހެއްގެ ކާކުކަން އަންގައިދޭ ލިޔުމެއް ތައްޔާރުކުރުން، ނުވަތަ ބަދަލުކުރުން، ނުވަތަ ވިއްކުން؛ ނުވަތަ

(iii) އެހެން މީހެއްގެ ކާކުކަން އަންގައިދޭ ލިޔުމެއް ގަތުން.

2. އެ ކަން އޭނާ ކުރަނީ، އޭނާގެ ޢަމަލުން އަންނަނިވި ނަތީޖާތައް ނުކުމެދާނެކަމަށް އެއްވެސް ފަރުވާލެއް ނުބަލައިޖި ކަމުގައި ވުން:

(i) އެހެން މީހަކަށް އެ ކަމުން އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމުގެ؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާއަށް ލިބުން ޙައްޤު ނޫން މަންފާއެއް ލިބިދާނެކަމުގެ؛ ނުވަތަ

(iii) ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ، އޮޅުވާ ޢަމަލު ކުރުމަށް ރަސްމީ ބައިސިއްޔަތެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ އިޚްތިޔާރެއް ނެތް ބާރު، އޭނާގެ އެ ޢަމަލަކީ، އެ ފަދަ ބައިސިއްޔަތެއް ނުވަތަ އިޚްތިޔާރެއް އޮތްކަން ކުރާ ޢަމަލެއްކަމުގައި އެހެން މީހަކު ޖަބުރުކުރުވާ ގޮތް ވުން.

ކާކުކަން އަންގައިދޭ ލިޔުމުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މައުލޫމާތު

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii)ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އަދި މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގެ (iii)ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ކާކުކަން އަންގައިދޭ މައުލޫމާތުގެ ތެރޭގައި، މީހެއްގެ ނަމާއި، އުފަން ތާރީޚާއި، އޭނާއަށް ދޫކުރެވިފައިވާ އައިޑެންޓިފިކޭޝަން ނަންބަރާއި، ކޯޑާއި، އޭނާގެ މާލީ މަޢުލޫމާތާއި، ވަކި މީހަކު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި

ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެހެން ކޮންމެ މަޢްލޫމާތެއް ހިމެނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން: (ނ) 1. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii)ވަނަ ބައާއި މިމާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގެ (iii)ވަނަ ބައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކަކީ ޖިނާޔަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ.

2. އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އޮޅުވައިލުމުގެ ޢަމަލުތައް

ކުށްމާނަކުރުން 313.___(ހ) މުދަލަކާ ނުވަތަ ޚިދުމަތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ނުވަތަ ފުރިހަމަ ކުރެވިފައިވާ މުޢާމަލާތަކާ ގުޅިގެން، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. ޞައްޙަ ނޫން މަޢްލޫމާތު ނުވަތަ ކަމެއް އޮޅިގެން ހިނގައިދާނެ ގޮތަށް މަޢްލޫމާތު، ދަޢުވާއެއް ނެތި ދިނުން؛ ނުވަތަ

2. ވިޔަފާރީގައި އާންމުކޮށް އަމަލުކުރެވޭ ކަމަށް ގަބޫލު ކުރެވިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތަކާ ކަނޑައެޅިގެން ޒާތުން، އަމަލެއް ކޮށްގެން، އެހެން ފުރު، މީހަކަށް ކަމެއް އޮޅުވައިލުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ، ޖުނަޙްގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ރިޝްވަތު ދިނުމާއި، ވަކި މަސްލަހަތަކަށް ބަލައި އަމަލުކުރުމުގެ ވާޖިބާ ހިލާފުވުން

ރިޝްވަތު
ދިނުމާއި ގަބޫލުކުރުން

314.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. އެނގި ހުރެ އެއްވެސް މަންފާއެއް ހޯދުމާއި ގަބޫލުކުރުން؛

2. އެއީ އިޚްލާޞްތެރިވުމަށް އޮތް ވާޖިބާ ހިލާފުވުމުގެ މުޤާބިލުގައި ލިބޭ މަންފާއެއްކަމުގައި ވުމާއި، އިޚްލާޞްތެރިވުމުގެ އެ ވާޖިބު އޭނާގެ މައްޗަށް އުފެދިގެންދަނީ، އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުން ކުރެ ބާވަތެއްގެއިކަމުގައި ވުން:

(i) ޕާޓްނަރަކަން ވުން، އެޖެންޓަކަން ވުން ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ މުވައްޒަފަކަން ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ޓްރަސްޓީއަކަން ވުން، ބެލެނިވެރިއަކަންވުން ނުވަތަ މަސްއޫލިއްޔަތެއް އުފުއްލަވާ އެހެން ވެސް މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކަން ވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ޤާނޫނީވަކީލަކަން ވުން، ޑޮކްޓަރަކަންވުން، ނުވަތަ އެކައުންޓަންޓަކަންވުން، ނުވަތަ އަގުކުރާ މީހަކަން ވުން ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް ފަންނީލަފާދާރު ނުވަތަ މަޢުލޫމާތުދޭ މީހަކަން ވުން؛ ނުވަތަ

(iv) ކުންފުންޏެއްގެ ނުވަތަ ކުންފުންޏެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތެއްގެ އޮފިސަރެއްގެ ޑިރެކްޓަރަކަން، ނުވަތަ މެނޭޖަރަކަން ނުވަތަ އެ ކުންފުނި

ނުވަތަ ޖަމާޢަތް ހިންގުމުގައި އިރުޝާދުދީ ފަދަ މަދުރަސާއެއްގައި ހުރި މީހެއްކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(v) ތަބްލީޣުގެ އުސޫލުން މައްސަލަ ބަޔައިދޫ އިމާމަކަން ވުން ނުވަތަ ޚަޠީބަކަން ވުން ނުވަތަ ކުރިމަތީގައިވާ މައްސަލައާ އެއްވެސް ގުޅުމެއް ނެތް ގޮތުގައި ފަސޭހައްގެ ދަޢުވާ އަދާލަތާ މިނިވަންކަމުގައި ވުން.

ރިޝްވަތެއް
ހުށަހެޅުމާއި މަންފާއެއްގެ
ގޮތުގައި ފައިސާ ދިނުން

(ނ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އެހެނި ހުރި މީހަކަށް މަންފާއެއް ހޯދައިދިނުން، ނުވަތަ މަންފާއެއް ދިނުމަށް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ މަންފާއެއްގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ދިނުން.
2. މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ގަބޫލުކުރުމުގެ ހުއްދަ ނެތް އެއްޗެއް ގަބޫލުކުރުން.

ދިމާގެ މަޝްވަރާއެއް
ނުތް ގޮތުގައި
މަސައްކަތްތަކުގެ ވަޒީފާ
ހިފާހުރުން

(ރ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލާ އެއްވެސް ގުޅުމެއް ނެތްގޮތުގައި ނިންމުންތައް ނިންމުމާއި، އަޑުއެހުމާއި، މުދަލާއި ޚިދުމަތް ފާޑުކިޔުމުގެ ވިޔަފާރީގައި ދުވިހި މީހެއްކަން އާންމުންނަށް އެނގޭ ފަދަ ޢަމަލެއް ކުރުމާއި، އަދި
2. މިކަމުގެ ނިންމުމަށް ނުވަތަ އަޑުއެހުމަށް ނުވަތަ އެނގޭ ފާޑުކިޔުމުން ނުފޫޒުފޯރުވުމަށްޓަކައި ދޭވާ

މަންފާއެއްކަން އެނގި ހުރެ، އެ ފަދަ މަންފާއެއް ހޯދުމާއި ގަބޫލުކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އާންމުންނަށް ހުޅުވައިލެވިގެން ބާއްވާ އެކިއެކި މުބާރާތްތަކާއި އާންމު ބީލަންތަކުގައި އޮޅުވައިލުން

ކުށް މާނަކުރުން

315.___(ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިގެން ބާއްވާ މުބާރާތްތަކާއި މަޢްރަޟުތައް ހިންގުމަށްޓަކައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް އެ މުބާރާތްތަކާއި މަޢްރަޟުތައް ހިންގިޔަ ނުދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ޢަމަލެއް ކުރުން:

(i) އެ ފަދަ މުބާރާތެއް ނުވަތަ މަޢްރަޟެއްގައި ހިމެނޭ ބައިވެރިއަކަށް، ނުވަތަ އޮފިޝަލަކަށް ނުވަތަ އެ ފަދަ މުބާރާތަކާ ނުވަތަ މަޢްރަޟަކާ ގުޅުން ހުރި އެހެން ފޯސް މީހަކަށް އެއްވެސް މަންފާއެއް ދިނުމަށް ހުށަހެޅުމާއި، ދިނުމާއި، މަންފާއެއްގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ދިނުން؛

(ii) އެ ފަދަ ބައިވެރިއެއްގެ ނުވަތަ އޮފިޝަލެއްގެ ނުވަތަ އެ ދޫން ފޯސް މީހެއްގެ ހަރަކާތްތަކަށް ގެއްލުމެއް

ޖިބިދާ ފަދަ އަނިޔާއެއް ކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން؛

(iii) އެ ފަދަ މުބާރާތަކާ ނުވަތަ މަދްރަސާތަކާ ގުޅުން ހުރި މީހަކާ ނުވަތަ ޖަނަވާރަކާ ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް އެއްޗަކާ ބެހުން؛ ނުވަތަ

2. ވަކި ބާވަތެއްގެ މަސްލަހަތެއް ދިނުމަކީ މި މާއްދާގެ

(1) ވަކި ނަސްބަދުގެ ދަރުން ކުރެވޭކަމުގައި ވާ އިރު، އެހެރި ހުރި އެ ފަދަ މަސްލަހަތެއް ހޯދުމާއި ގަބޫލުކުރުން؛ ނުވަތަ

3. އާންމުކޮށް އިޢުލާންކޮށްގެން ކުރާ އެއްބަސްވުންތަކާއި ހުޅުވައިލެވިފައިވާ ބީލަންތަކުގެ މައްޗަށް ހިނގާ ޤާނޫނުތަކާ ހިލާފު ޢަމަލުތައް، ކަނޑައެޅިގެން އެހެރި ހުރި ކުރުން.

4. ޖުވާ:

(i) އާންމުކޮށް ހުޅުވައިލެވިފައިވާ މުބާރާތަކަށް ނުވަތަ މަދްރަސާތަކަށް ފައިސާގެ އެހީ ދިނުމާއި، އެ ފަދަ މުބާރާތްތަކާއި މަދްރަސާތައް ބޭއްވުމާއި އެފަދަ މުބާރާތްތަކާއި މަދްރަސާތަކުގައި ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުން ބަޔާންކޮށްދިނުމާއި ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް ގޮތަކަށް އެ ފަދަ ކަމެއްގައި ބައިވެރިވުން؛ އަދި

(ii) އެ ފަދަ މަދްރަސާތަކާއި މުބާރާތްތަކަށް ހިންގުމަށް އޮތް އުސޫލުތަކާއި ހަމަތަކާ ހިލާފަށް ޢަމަލުކުރުން ނުވަތަ އެ މުބާރާތެއް ބޭއްވުމުގެ ކަންތައްތަކަށް އަރާރުން އެހީވެދިނުން.

މާނަކުރުން

(ނ) "މަންފާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ތުހުފާ ހަދިޔާއަކަށް ނުވަތަ އަގެއް އަދާކުރުމަކުން، ނުވަތަ ފައިސާގެ އަގެއް އުކުލުވިގެން ވިއަސް އަދި ނުވިޔަސް، ޚިދުމަތް މާއްދީ ނުވަތަ ޣައިރުމާއްދީ މަންފާއަކަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން:

(ށ) 1. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރާއި (2)ވަނަ ނަންބަރާއި (3)ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ކުށްކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށްކުށެވެ.

2. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ރަހުނުބެހެއްޓުމަށް ފަހު ދަރަނިދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށް އޮޅުވާލުން

ކުށް މާނަކުރުން

316.___(ހ) ރަހުނުގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓާފައިވާ މުދަލުގެ މައްޗަށް އަދާކުރަންޖެހޭ ރަހުނުގެ ދަރަނިއަދާކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުމުގެ ނިޔަތުގައި، ރަހުނުގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓާފައިވާ މުދަލެއް ނައްތައިލައިފިނަމަ، ނުވަތަ ހުރި ތަނުން ގެންގޮސްފިނަމަ، ނުވަތަ ފޮރުވައިފިނަމަ، ނުވަތަ އޭގެ މައްޗަށް އިތުރު ޙައްޤެއް އުފެއްދައިފި ނަމަ، ނުވަތަ އޭގެ މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުކޮށްފި ނަމަ، ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް ގޮތަކުން އެއިން މުދާމަދުވާގޮތް ކޮށްފި ނަމަ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަހާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ދަރަނިވެރިޔާ ވަގުތުގައި އޮޅުވާލުން

ކުށް މާނަކުރުން

317.___(ހ) ދަރަނި ދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މަޞްލަޙަތަށްޓަކައި މިލްކުގެ މުދާ ބެލެހެއްޓުމާއި ހިންގުން އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ

މައްސަލަ ފެށުން އުޅޭކަން ނުވަތަ ފެށިފައިވާކަން އެނގި ހުރެ ނުވަތަ ކުންފުނި އެހެން ކުންފުންޏާ އެއްކޮށްލުމުގެ ނުވަތަ ކުންފުނި އުވައިލުމުގެ މަސައްކަތް ކުންފުނީގެ ދަރަނި ދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މަޞްލަޙަތަށްޓަކައި ފަށައިފައިވާކަން ނުވަތަ ފަށަން އުޅޭކަން އެނގި ހުރެ، އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ޢަމަލެއް ހިންގާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. ދަރަނިދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތަކަށް އޮތް ހައްޤެއް ނެތިކޮށްލުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އެ ހައްޤަށް ހުރަސްއެޅުމަށްޓަކައި، އެ މުދަލުން މުއާމަލާތްކުރުން، ނުވަތަ ދަރަނިދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މަޞްލަޙަތަށްޓަކައި މުދާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ހުރަސްއެޅުން.
2. އެ މުދަލާ ގުޅޭ އެއްވެސް ލިޔުމެއް އެނގި ހުރެ ނައްތާލުން ފޮރުވުމާއި ބަދަލުކުރުން.
3. ދަރަނިދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މަޞްލަޙަތަށްޓަކައި މުދާ ބެލެހެއްޓުމާއި ހިންގުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ފަރާތުން އެ ގޮތުގެ މަތިން އެ މުދާ ބެލެހެއްޓުމާއި ހިންގުމަށް ހުރަސްއެޅުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޢަމަލެއް ކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާލީ ޙާލަތު ދަށްވެފައިވާ މާލީ އިދާރާއަކުން ފައިސާއެއް ޤަބޫލުކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

318.___(ހ) މާލީ އިދާރާއެއް ހިންގާ މީހަކަށް ހުރެ، ނުވަތަ

ހިންގުމުގެ އިރުޝާދުދިނުމުގައި ބައިވެރިވާ މީހަކަށް ހުރެ، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. އެނގި ހުރެ އެ މާލީ އިދާރާއަށް އެއްވެސް އިންވެސްޓްމަންޓެއް ބަލައިގަތުން ނުވަތަ ބަލައިގަތުމަށް ހުށަހެޅުން؛

2. ބޮޑެތި މާލީ ދަތިތަކާ ހުރެ، އެ އިދާރާގެ ހިންގުން ވަގުތީ ގޮތުން ހުއްޓާލަން ޖެހިފައިވާކަން ނުވަތަ އެ ތަން އުވާލުމަށްޓަކައި އެ ތަނުގެ މުދާ ބެލެހެއްޓުމާ ހަވާލުވާން މިހާރު ބަލަހައްޓަން ޖެހިފައިވާކަން ނުވަތަ އަދުން އެ ތަން އިންތިޒާމު ކުރަންޖެހިފައިވާކަން އެނގި ހުރެ؛ އަދި

3. އެ ކަން ކުރީ އެ ތަނަށް ފައިދާ ޖަމާކުރާ ފަރާތަށް އެ ތަނުގެ މާލީ ދަތިތަކުގެ މަޢުލޫމާތު އެނގި ހުރެ ނުވަތަ ނުސިއްރު ބެލުމަން އިންވެސްޓް ފުރުޞަތު ބަލައިގަތުމަށް ނުވުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މިކަނޑައަޅާ ކުށުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރ ސެކްޓަރުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ބައްޔު ވިއްކައިލުން

ކުށް މާނަކުރުން

319.___(ހ) ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރ ސެކްޓަރުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ބައްޔު، އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކާއި، އެނގި ހުރެ ވިއްކާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) "ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރ ސެކްޓަރު"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމަށްޓަކައި އުފެއްދުމުގެ ކޮންމެ ބިޒްނަސް، ނުވަތަ ހިންގާ ކޮންމެ މަސްއޫލުވެރިޔަކު:

1. މީހަކު އަގެއް ހުރި އެއްޗެއް ހޯދުމުގެ މުޤާބިލުގައި، އަގެއް ހުރި އެހެން އެއްޗެއް ދިނުމުގެ ޝަރުތު އޮވުން؛

2. މުޅި ޕްރޮގްރާމް ނުވަތަ މަސްރޫޢު ބިނާވެފައި އޮންނަނީ ވީހައި ވެސް ގިނަ މީހުން އާދައި ބައިވެރިވުމަށް ހިތްވަރުދިނުމާ ގޮތަށްހަދާފައި ވުން؛ އަދި

3. އެ ކަމަކީ އެ ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން ނުވަތަ މަސްރޫޢުގެދަށުން ވިއްޔާ، ނުވަތަ އަދުން ވިއްކުމަށްބަލައި ބައިވެރިންގެ މުދަލުގައި ބަހައިލާ މުދަލުގެ އަދަދުގެ ނިސްބަތަކުން އެކަނި ބަރޯސާވެފައި އޮންނަ ޕްރޮގްރާމްތައް ނުވަތަ މަސްރޫޢުތައް ނޫން.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މިކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

320.___(ހ) "މަންފާ"އަށް ދީފައިވަނީ 315ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (7)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ކުންފުނި"އަށް ދީފައިވަނީ 70ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (ހ)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "އޮފިޝަލުން"އަށް ދީފައިވަނީ 212ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ޒިންމާ އުފުލުމުގެ މަސްރޫޢު"އަށް ދީފައިވަނީ 215ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރުގައި "މަސްރޫޢު އުފުލާ ފަރަ

ގުޅުން"އަށް ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ޑިޖިޓަލް ސޭލްސް ސްކީމް"އަށް ދީފައިވަނީ 319ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "ޚިދުމަތް"އަށް ދީފައިވަނީ 214ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(އ) "އޭޖެންޓް" އަށް ދީފައިވަނީ 70ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ވ) "ހިފުން"އަށް ދީފައިވަނީ 310ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

410ވަނަ ބާބު

ޢާއިލާއާ ދެކޮޅަށް ކުރެވޭ ކުށް

410ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫން ކައިވެނި
411ވަނަ މާއްދާ – ހުއްދަ ނޫން ޖިންސީ ގުޅުން
412ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫން ޖިންސީ މުޢާމަލާތް
413ވަނަ މާއްދާ - ތިމާގެމީހަކާއެކު ޖިމާޢުވުން ނުވަތަ ޖިންސީ މުޢާމަލާތް ހިންގުން
414ވަނަ މާއްދާ - ދަރިންނަށް އަޅައިނުލުމާއި ދޫކޮށްލުމާއި މައިންބަފައިންނަށް އަޅައިލުމަށް އޮތް ވާޖިބު
415ވަނަ މާއްދާ - އަޅައިނުލުން
416ވަނަ މާއްދާ - ހައްޔަރުންނައްޓުވައިލުން
417ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

ހުއްދަނޫން ކައިވެނި

ފިރިހެނަކު ހުއްދަނޫން
ކައިވެންޏެއް ކުރުން

410.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުން ކުރެ ޢަމަލެއް ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. ހަތަރު އަނބިންނާއި އިނދެގެން ހުރި، ނުވަތަ ހަތަރު އަނބިންކުރެ އަނބިނަކު އިއްދައިގައިވާ ހާލު، އިތުރު ކައިވެންޏެއް ކުރުން؛ ނުވަތަ

2. ކާވެންޏެއް މަތީގައި ހުރި، ނުވަތަ ވަރިކުރި އަންހެނާގެ އިއްދަ ހަމަ ނުވަނީސް އެ އަންހެނާގެ އެއް އިސްމަތުގައި ކާވެނިކުރުން ހަރާމުވެގެންވާ އެހެން އަންހެނަކާ ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

3. އަންހެނާގެ ޢިއްދަ ހަމަވުމުގެ ކުރިން، އެ އަންހެނާ އޭނާ ވަރިކުރި ފިރިހެނާ ނޫން އެހެން މީހަކާ ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

4. މީހަކާ އިނދެގެން ހުރި އަންހެނާ އިތުރު ކައިވެންޏެއް ކުރުން؛ ނުވަތަ

5. ތިންވަރު ވެފައިވާ އަންހެނާގެ ތަހް ނުހިލަނީސް، އޭނާ ތިންވަރު ކުރި ފިރިހެން މީހާއާ ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

6. ލިޢާން ކުރެވިފައިވާ ދެމީހުން އަލުން ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

7. ނަސަބުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެއްކިރުވުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ކާވެނީގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން، އެ ފިރިހެނަކާ އެ އަންހެނަކާ ދެމެދުން ކާވެނިކުރުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އަބަދުގެ އަބަދަށް ހަރާމްވެގެންވާ ދެމީހުން ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

8. އެއް ޖިންސުގެ ދެމީހުން ކާވެނި ކުރުން؛ ނުވަތަ

9. އަންހެނަކު، މުސްލިމް ނޫން ފިރިހެނަކާ ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

10. ފިރިހެނަކު، އަހުލުލްކިތާބީއަކުކަމުގައި ނުވާ ޣައިރު މުސްލިމަކާ ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

11. އިންސާނުން ނޫން ތަކެއްޗާ ކާވެނިކުރުން.

މާނަކުރުން

(ހ) 1. "އަންހެނާގެ އިއްދަ" ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ:

(i) ވަރިކުރުމުން އަންހެނާއަކީ ހައިޟުވާ އުމުރުގެ މީހަކު ކަމުގައިވެފައި، އެއަންހެނާ އޭނާގެ ފިރިމީހާއާއެކު ކައިވެނީގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެއް ފަހަރުވެސް ޖިމާޢުވެފައިވާނަމަ، އަދި ވަރިކުރި އިރު އޭނާ އިނީ ހައްމަލުގައި ކަމަށް ނުވާނަމަ، ވަރިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން 3 ހައިޟާއި 3 ޠުހުރު ހަމަވަންދެން ހިނގާ މުއްދަތު؛ ނުވަތަ

(ii) ވަރިކުރުމުން އަންހެނާއަކީ ހައިޟުނުވާ ނުވަތަ ހައިޟުވުން ހުއްޓިފައިވާ އަންހެނަކު ކަމުގައިވާނަމަ، އަދި އެއަންހެނާ އޭނާގެ ފިރިމީހާއާއެކު ކައިވެނީގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެއް ފަހަރުވެސް ޖިމާޢުވެފައިވާނަމަ، ވަރިކުރި ދުވަހުން ހަނދުވަރުގެ 3 މަސް ހަމަވަންދެން ހިނގާ މުއްދަތު؛ ނުވަތަ

(iii) ވަރިކުރުމުން އަންހެނާ އިނީ ހައްމަލުގައިކަމަށް ވާނަމަ، އޭނާ ވިހެއުމާ ހަމައަށް ހިނގާ މުއްދަތު، ނުވަތަ ހައްމަލުގައި އިން އިނުން، ނިމުމަކަށް އައުމާހަމައަށް ހިނގާ މުއްދަތު؛ ނުވަތަ

(iv) އަންހެނަކު ކައިވެނި ކޮށްގެން ހުއްޓައި، ނުވަތަ ރަޖްޢީ ވަރިއެއްގެ އިއްދައިގައި އިންދައި، އޭނާގެ ފިރިމީހާ މަރުވާ ހާލަތުގައި، އެ އަންހެނާ އިނީ ހައްމަލުގައި ކަމަށް ނުވާނަމަ، އޭނާގެ ފިރިމީހާ މަރުވި ދުވަހުން ފެށިގެން ހަނދުވަރުގެ 4 މަހާއި 10 ދުވަސް ހަމަވަންދެން ހިނގާ މުއްދަތަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ހ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ.

ހުއްދަ ނޫން ޖިންސީ ގުޅުން

411.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. ޖިމާޢުކުރުން؛
2. އެއް ޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުން

(ށ) މިމާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ:

1. މީހާ އިނދެގެން، ކުރި ކުށަކަށް ވާނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ؛
2. މީހާ ނީނދެ ހުރެ ކައިވެންޏެއްގެ މަތީގައި ހުރި މީހަކާއެކު ކުށަކަށްވާނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ؛
3. މީހާ ނީނދެ ހުރެ، ކާވެންޏެއް މަތީގައި ނުވާ މީހަކާއެކު ކުށަކަށްވާނަމަ، ޖިނާޔަތުގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.
4. މީހާ ނީނދެ ހުރެވިއަސް ނުވަތަ އިނދެގެން ހުރެ ވިއަސް، ނަސަބުގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެއްކިރުގުޅުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ކައިވެނީގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން، ދާއިމީގޮތުގައި ކާވެނި ހަރާމްވެގެންވާ މީހަކާއެކު ކުށަކަށް ވާނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.
5. ނަސަބުގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެއްކިރުގުޅުމުގެ ސަބަބުން

ދަރަޖަކުރުން:

މީހާ އިނދެގެން ހުރެ
އެހެން މީހާ ޖިންސީ ގުޅުން
ހިންގުމާއި، މީހާ ނީނދެ ހުރެ
އެހެން މީހާ ޖިންސީ ގުޅުން
ހިންގުން

ނުވަތަ ކާވެނީގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން، ދާއިމީގޮތެއްގައި ކާވެނި ހަރާމްވެގެންވާ މީހަކުކަމުގައި ނުވިޔަސް، އޭނާއަކީ ޢާއިލާއެއްގެ ތެރޭގައި ހުއްޓަ މަޤާމުގައި ދިރިއުޅޭ މީހަކު ކަމުގައި ވެފައި، އެ މަޤާމު ނުހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްގެން ކުރި ކުށެއް ކަމަށްވާ ނަމަ، އެއީ ޖިނާއީގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހަތަރު ޝާހިދުގެ އުސޫލު

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ސާބިތުކުރަނީ، އެ ކުށް ކުރި ފަރާތުގެ އިޢުތިރާފު ނުވަތަ ހަތަރު ޝާހިދުން ހެކިދިން ގޮތުގައި، އެކަމަށްވާނަމަ ޑީ.އެން.އޭ އާއި ހަމައެކަނި ޗެކީ ފަދަ އެކަށީގެންވާފަދަ ގޮތުގައި ގަބޫލުކުރެވިދާނެ ފަދަ ފަރާތާ ނުވަތަ ފަރާތުގެ ކަމުގައި ވާނަމަ، އެ ކުރަނީ، އެ ކުށް ބާރަށްބޮޑުކަމުގައި އެ ކުށް ދަރަޖަކުރާ ނިސްބަތަކުން ވުރެ އެއް ދަރަޖަ ތިރީގައިވާ ކުށަކަށެވެ.[9][10]

---

[9] މައްސަލަ: ހައްދުފުށުން ގޮތުގައި ޖިނާއީގެ ސާބިތުކުރުމުގެ ހަމަ ހަތަރު ޝާހިދުގެ އުސޫލު ބަލައިގަތުމަކީ ޑީ.އެން.އޭ ޝާހިދުތަކުން ކުށްސާބިތުކުރާ ގޮތް، ހަމައެކަނި ހެކި ގޮތުގައި ބަލައިގަތުމަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން އެކަށީގެންވާ ކަމެއްތޯ؟

އިޞްލާޙު: މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުމަކީ ހައްދުފުށުން ގޮތުގައި ޖިނާއީ ކުށްތަކުގެ ސާބިތުކުރުމަށް ހަތަރު ޝާހިދުގެ އުސޫލާއި ޑީ.އެން.އޭ ފަދަ ހެކި ބަލައިގަތުމެވެ. ހަތަރު ޝާހިދުގެ އުސޫލު ބަލައިގަތުމަށް ފިޤުހުގެ ޢިލްމުވެރިންގެ ރައުޔު ބޭނުންކުރަމުންދާ ގޮތަކަށެވެ. ހަތަރު ޝާހިދުގެ އުސޫލު ބާރުގަދަ ކަމެއް ކަމުގައިވާތީ، މިފަދަ ކުށްތައް ސާބިތުކުރުމަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމްތަކާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގައި ދަލީލުތައް ބަލައިގަތުން އެކަށީގެންވެއެވެ. ހަތަރު ޝާހިދުގެ އުސޫލު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ އުސޫލެއް ކަމަށް ދަލީލުކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ޑީ.އެން.އޭ އާއި އެހެނިހެން ހެކިތައް ބަލައިގަތުމުގައި ޝަރީޢަތުގެ އަސާސްތަކާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަލައިގަނެވިދާނެއެވެ. ޑީ.އެން.އޭގެ ޝާހިދެއް ހަތަރު ޝާހިދުގެ ބަދަލުގައި ބަލައިގަތުމަކީ ޝަރީޢަތުގައި ފެންނަ ގޮތެއް ނޫނެވެ. މި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ނޫނެވެ. އަދި ޑީ.އެން.އޭ ޝާހިދު ހުކުމްކުރުމަށްވުރެ މިފަދަ ކުށްތަކުގެ ދަލީލެއް ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވިދާނެއެވެ.

ނޯޓުގެ: މިފަދަ ދަޢުވާތަކުގެ ގޮތުގައި ހަތަރު ޝާހިދުގެ އުސޫލު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ހަމައެވެ. ސާބިތުކުރުމަށް ހަތަރު ޝާހިދުގެ އުސޫލު ބަލައިގަތުމަކީ މި އުސޫލުތަކުގެ ބޭނުމެވެ. ޝަރީޢަތުގައި ބައެއް ދަރަޖައިގެ ކުށްތަކުގައި ހަތަރު ޝާހިދުގެ އުސޫލު ކަނޑައެޅިފައިވާކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ހަތަރު ޝާހިދުން ނުވަތަ ޑީ.އެން.އޭ ފަދަ ދަލީލުތަކުގެ ބޭނުމަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ހަމަތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމް ކަނޑައެޅުމެވެ.

އިތުރު އަދަބު (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަށް، 90 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ހުކުމް ކޮށްފައިވާ އަދަބުގެ އިތުރަށް، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ހައްދު ޤާއިމުކުރުމުގެ ގޮތުން، އެމީހެއްގެ ގައިގައި 100 އެކިފަހަރުން ޖަލްދު ކުރަންވާނެއެވެ.

އިސްތިސްނާ (ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް، ސާބިތު ކުރަނީ މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެ މަތީންކަމުގައި ވާނަމަ، އެ ކުށަށް ދިނުމަށް މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި

ޗީ.އެން.އޭގެ ޓެސްޓަށް ބަލައި ހުކުމްކުރެވޭކަމުގައި ޒިނާއާއިމެދުގެ ކުށް މިހާރުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅުމަކީ އަދި ހަމަޖެހޭ ހެކިންގެ ހެކިބަހާއި ނުލައި އެއަދަބު ކަނޑައެޅުމަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ އެއްގޮތްކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

އަދި ހަމަތަ ހެކިންގެ ހެކިބަހަކީ ބޭނުންކުރަންޖެހޭ އެއްޗެއްކަމުގައިވާއިރު އެކަކަށް ތިރި ދަރަޖައެއްގެ އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރުލިބިގެންނެވެ. ކުށެއް ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތް ތަފްސީލުކޮށްފައިވާ ކުރާގޮތް ބަޔާންކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި އޭގެ، ކުރިއަށްއޮތްތަނުގައި އަދަބު ނުދޭނޭ ސަބަބެއްވެސް ނެތެވެ. ކުށެއް ސާބިތުކުރާ ގޮތަށް އޭގެ ބަލައި އެކަމާ ގުޅޭ ބަޔަކަށް ކަނޑައެޅުމަށް ނުވަތަ ކުރާ އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމަށް ކަނޑައަޅައިދެއްވީ ކޮންގޮތަކަށް ކަމެއް. މިގޮތަށް ތަފްސީލުކުރަން ބޮޑަށް ޖެހޭ މިޒާނުގައި ގެނެސްދެއްވަންޖެހެއެވެ. އެހެންވީމާ ޒާނީންގެ މުހިއްމު ބައިވަރު ހަމަޖެހޭ ހެކިބަސް ވަގުތުގައެވެ.

[10] މުލާޙަޒާ: ހުކުމްކުރުން ގޮތުގައި ޒިނާއުފުލުން ސާބިތުކުރުމަށް ހަމައެކަނި ހެކިބަހެއް ހޯދުމުގެ ބަދަލުގައި ޗީ.އެން.އޭ ހެކިބަހެއް ކަމަށް ސާބިތުވާ ގޮތަށް ގޮތުގައެވެ، ހަމައެކަނި ދުވާ އަދަބު އެއްދަރަޖައިގެ ތިރިކުރުމުގެ އުސޫލެއް މިޒާނުން ތަޢާރުފުކުރަން ބޭނުންވޭތޯ؟

ޚުލާސާ: މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުމަކީ ހުކުމްކުރުމުގައިވާ ޒިނާއުފުލުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމެވެ. އެހެންކަމުން އެއްވެސް ގޮތަކުން ސާބިތުކުރާ ގޮތާއި ހެކިބަހުގެ އުސޫލު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް ތަފްސީލުކުރެވެއެވެ. ހަމަތަ ހެކިންގެ ހެކިބަސް ލިބިފައިނުވާއިރު އެކަމަށް އަދަބު ދިނުމުގައި މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުމަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ހައްދު ނުވަތަ ތަޢުޒީރު ކަނޑައެޅުމެވެ. ހަމަތަ ހެކިންގެ އުސޫލު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އަދި ޒިނާއުފުލުމުގެ ބާވަތް ކަނޑައެޅުމަށް ހެކިބަސް ގެނައުމެވެ. ޗީ.އެން.އޭ ޓެސްޓަށް ހަމަ ހެކިންގެ ހެކިބަހަށް ބެލުމުގެ އިތުރުން ސާބިތުކުރުމަށް ހެކިބަހެވެ. އަދި ޒިނާއުފުލުމުގެ ސަބަބުން ދަރިއަކު ލިބިގެންވާ ހަމަތަ ހެކިންގެ ހެކިބަހާ އަދަބު ލިބިގެންވާނޭ ކަމަށެވެ. ޤާނޫނުގައި ނުހިމެނޭނެވެ. މިހާ ހެކިބަހުގެ ގޮތުން ނިންމުމަކަށް ނުވާނެ އަދި ޗީ.އެން.އޭ ޓެސްޓް ހުކުމްކުރުމުގައި މަޤްބޫލު ހެކިބަހެއް ނޫނެވެ.

ނަތީޖާ: މިފަދަ އިސްތިސްނާއެއް ގެންގުޅެންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތެވެ. ސަބަބަކީ ހަމައެކަނި ހެކިންގެ ހެކިބަހުގެ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުން ޤާނޫނުގައި ހެކިބަހެވެ. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންވެގެންވާ އެއްވެސް ދަރަޖައިގެ ހެކިބަހަށް ބެލުމަށް ޤާނޫނުގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީއެވެ. އެހެންކަމުން ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ހެކިބަސް ބަލައިގަނެވޭނެ ގޮތާއި އުސޫލު ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ.

ޗީ.އެން.އޭގެ ޓެސްޓަށް ބަލައި ހުކުމްކުރެވޭކަމުގައި ޒިނާއާއިމެދުގެ ކުށް މިހާރުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅުމަކީ އަދި ހަމަޖެހޭ ހެކިންގެ ހެކިބަހާއި ނުލައި އެއަދަބު ކަނޑައެޅުމަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ އެއްގޮތްކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

އަދި ހަމަތަ ހެކިންގެ ހެކިބަހަކީ ބޭނުންކުރަންޖެހޭ އެއްޗެއްކަމުގައިވާއިރު އެކަކަށް ތިރި ދަރަޖައެއްގެ އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރުލިބިގެންނެވެ. ކުށެއް ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތް ތަފްސީލުކޮށްފައިވާ ކުރާގޮތް ބަޔާންކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި އޭގެ، ކުރިއަށްއޮތްތަނުގައި އަދަބު ނުދޭނޭ ސަބަބެއްވެސް ނެތެވެ. ކުށެއް ސާބިތުކުރާ ގޮތަށް އޭގެ ބަލައި އެކަމާ ގުޅޭ ބަޔަކަށް ކަނޑައެޅުމަށް ނުވަތަ ކުރާ އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމަށް ކަނޑައަޅައިދެއްވީ ކޮންގޮތަކަށް ކަމެއް. މިގޮތަށް ތަފްސީލުކުރަން ބޮޑަށް ޖެހޭ މިޒާނުގައި ގެނެސްދެއްވަންޖެހެއެވެ. އެހެންވީމާ ޒާނީންގެ މުހިއްމު ބައިވަރު ހަމަޖެހޭ ހެކިބަސް ވަގުތުގައެވެ.

ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބު ދީގެން ނުވާނެއެވެ. އަދިހަމަ އެހެންމެ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ހަތަރު ހެކިން ނެތް މައްސަލަތަކުގައި، އެ ކުށަށް އަންހެން މީހާ އިޢުތިރާފުވިއަސް، އެ އަންހެން މީހާއާއެކު އުޅުން ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ފިރިހެންމީހާ އެ ކުށަށް އިޢުތިރާފު ނުވާނަމަ، މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބު، ހަމައެކަނި އަންހެން މީހާގެ މައްޗަށް ދީގެން ނުވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ދ) 1. "ޒިނޭކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ފިރިހެނަކު އޭނާގެ އަނބިމީހާ ނުވަތަ އޭނާ ކުރި ރަޖުޢީ ވަރިއެއްގެ ޢިއްދައިގައި އިން އަންހެނާ ފިޔަވައި، އެހެން އަންހެނެއްގެ ފަރުޖަށް އެ ފިރިހެންމީހާގެ ޒަކަރު ނުވަތަ ޒަކަރުގެ ކުޑަމިންވަރެއް ނަމަވެސް ވެއްދުމަށެވެ.

2. "އެއް ޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ

(i) ފިރިހެނެއްގެ ފުރަގަސް ފަރާތު ދޮރަށް އެހެން ފިރިހެނަކު އޭނާގެ ގުނަވަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ޖިންސީ އަރާމެއް ހޯދުމުގެ ގޮތުން ވެއްދުމެވެ. ނުވަތަ ފިރިހެނެއްގެ އަނގައަށް އެހެން ފިރިހެނެއްގެ ޒަކަރު ވެއްދުމެވެ. ނުވަތަ،

(ii) އަންހެނެއްގެ ކުރިމަތި ފަރާތު ދޮރަށް ނުވަތަ ފުރަގަސް ފަރާތު ދޮރަށް އެހެން އަންހެނެއްގެ ގުނަވަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް، ޖިންސީ އަރާމެއް ހޯދުމުގެ ގޮތުން ވެއްދުމެވެ.

3. "ޖަބްރުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ހަށިގަނޑަށް ނުރުހުމުގައި އަނިޔާ ނުވަތަ ގޮތްތެރި ވަދިން، އަދަބެއް

ރަޖްޢީ ގޮތުން، ހަނދުނިން ނުވަތަ ދުއްތައިން މީހެއްގެ ގައިގާ ތަޢާރުޟުވުމެވެ. ޖަހާދު ކުރާނިދު، އެ އަދަބަކަށް ހުއްދަ ކުރުވިގެންވާ ހުރިހައި އެއްޗެހި ޖަހަންވާނީ އެކެކެވެ. އަދި ޖަހުދުގުރާ މީހާގެ އަތުގެ ކުޅުދުގު ނޫނީ ހަންބައިގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އާނާގެ އަތުގެ މުޚައްދަރަސްޖިއަށް އެއްވެސް ބާރެއް ޖަހައިގެން ނުވާނެ އެވެ. ނުވަތަ ކޯޗައި އުނގަހާއި ފުރަގަހާއި ފަޔާއި ފުންނާބުގެ ހަރުކާތައްގެ ބޭރު ބޯނުން ކޮންގެން ނުވާނެ އެވެ.

ހުއްދަނޫން ޖިންސީ މުޢާމަލާތް

ހުއްދަނޫން ޖިންސީ މުޢާމަލާތް

412.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ކައިވެންޏެއްގެ ދަށުގައި ހުރި މީހަކު، ތިމާގެ އަނބިމީހާނޫން، ނުވަތަ ފިރިމީހާ ނޫން މީހަކާ އެކު ހިންގި ޖިންސީ މުޢާމަލާތެއް ނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.
2. މީހަކާ ޢިއްދަ ހުރި މީހަކު، ކައިވެންޏެއްގެ ދަށުގައިހުރި އެހެން މީހަކާ އެކު ހިންގި ޖިންސީ މުޢާމަލާތެއް ނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.
3. މީހަކާ ޢިއްދަ ހުރި މީހަކު، މީހަކާ ޢިއްދަ ހުރި އެހެން މީހަކާ އެކު ހިންގި ޖިންސީ މުޢާމަލާތެއް ނަމަ، އެކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

4. ޖަނަވާރަކާއެކު ޖިންސީ ޢަމަލެއް ހިންގައިފިނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

5. މީހަކާ ނީނދެ ހުރި ވިޔަސް ނުވަތަ އިނދެގެން ހުރި ވިޔަސް، ނަސަބުގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެއްކިރުބުއިމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ކާވެނީގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން، ކާވެނި ޙަރާމްވެގެންވާ މީހަކާއެކު ހިންގި ޖިންސީ ޢަމަލެއްނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

6. ނަސަބުގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެއްކިރުބުއިމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ކާވެނީގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން، ދާއިމީގޮތެއްގައި ކާވެނި ޙަރާމްވެގެންވާ މީހަކުކަމުގައި ނުވިޔަސް، އޭނާއަކީ ޢާއިލާއެއްގެ ތެރޭގައި ޚާއްޞަ މަޤާމެއް ހެދިގެންވާ މީހަކު ކަމުގައި ވެފައި، އެ މަޤާމު ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްގެން ހިންގި ޖިންސީ ޢަމަލެއްނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އެއްޖިންސުން ޖިންސީ
މުޢާމަލާތް ހިންގުން

(ށ) ޒިނާއާ އެއްޖިންސުގެ މީހަކާ އެކު ޖިންސީ މުޢާމަލާތް ހިންގާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ނ) "ހުއްދަ ނޫން ޖިންސީ މުޢާމަލާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޒިނާއާ އެއް ޖިންސުގެ މީހަކާއި ނުވަތަ ޒިނާ އިނދެގެން އުޅޭ މީހާ ފިޔަވައި، އެހެން މީހަކާއެކު ނުވަތަ ޖަނަވާރަކާއެކު ޖިންސީ ޢަމަލެއް ހޯދުމުގެ ބޭނުމުގައި، މިޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި

ބާރުންކޮށްފައިވާ މި ކުށަށް ނުހިމެނޭ ގޮތުން ހިންގާ ބަދު އަޚުލާގީ އަމަލުތަކަށެވެ.

ތިމާގެމީހަކާއެކު ޖިނާކުރުން ނުވަތަ ޖިންސީ މުޢާމަލާތް ހިންގުން

413.___(ހ) މީހަކު އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި އާއިލާގެ ތިމާގެމީހަކާ ޖިނާކުރާނަމަ ނުވަތަ އެނޫންވެސް ޖިންސީގުޅުމެއް ހިންގާ ނަމަ، އޭނާ އެ ކުށަކީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 1. ކުށްކުރި މީހާ އެ ކުށް ކޮށްފައިވަނީ، އޭނާގެ މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕަ ނުވަތަ މާމަ ނުވަތަ ކާފަ ނުވަތަ މުނިމާމަ ނުވަތަ މުނިކާފައާ އެކުގައިކަމަށްވާ ނަމަ، އެއީ ޖިނާއަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ؛

2. އެ ނޫން ބާވަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ؛

އިތުރު އަދަބު ހުއްދަކުރުން

3. 90ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ހުއްދަ ކޮށްފައިވާ އަދަބުގެ އިތުރަށް، 411ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ވާ ފަދައިން 19 އެތިފަހަރުން ތަޢުޒީރުކުރުން، މި ކުށަށް ހުއްދަކުރެވިގެންވެއެވެ.

4. ތަޢުޒީރުކުރުން ކަމަށްބުނެފައި އެވަނީ ހަށިގަނޑަށް ނުރައްކާތެރި އަނިޔާއެއް ނުލިބޭނެ ގޮތުގެ މަތިން އަދަބެއް ރައްދުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ސާވިސް އެތިފަހަރު ހަމަސްކޮށް، ހަންމުދިނުން ނުވަތަ ދުއްރާއިން، މިޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ތަންފީޛުކުރާށެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި
ބަލާނެ ނުކުތާ

(ނ) ކުރުކުރި މިޢާދަކީ މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިޢާދު ކަމުގައި ނުވިނަމަވެސް، އޭނާއަކީ ޢާއިލާއެއްގެ ބޮޑުގައި ހުރެ މަސްއޫލު ދިރިއުޅުމާ މިފަދަ ކަމުގައި ފުދައި، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް އޭނާ ކުރި، އެ މަސްއޫލު ނުހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްގެން ކަމަށްވާ ނަމަ އޭނާއަށް ކަނޑައަޅާނީ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ވުރެ އެއް ދަރަޖަ ދަށް އަދަބެކެވެ.

ދަރިންނަށް އަޅައިނުލައި ދޫކޮށްލުމާއި މައިންބަފައިންނަށް އަޅައިލުމަށް އޮތް ވާޖިބު

ކުށް މާނަކުރުން

414.___(ހ) މަންމައަކަށް ނުވަތަ ބައްޕައަކަށް ނުވަތަ ބެލެނިވެރިއަކަށް ހުރެ، ނުވަތަ ކުއްޖަކު އޭނާގެ ބަލާބެލުމުގައި ވާ މީހަކުކަމުގައި ހުރެ، ނުވަތަ ކުއްޖަކު ބެލުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މީހަކަށް ހުރެ، އަންނަނިވި އަމަލުތަކުން ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:14

1.

(i) އޭނާއާ އަޅައިލުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އޭނާ ބެލެހެއްޓުމަށްޓަކައި، 14 އަހަރަށްވުރެ ކުޑަ މީހަކު

---

[14] އާއްމުކޮށް: ކުދީގެ ޢަމަލެއް ހިންގުމުގައި ތަސައްވުރު ނުފޫޒު މިނަކު ބައިވެރިކޮށްދީފައި ވަނީ ކުދީގެ ކުށުގެ ނިޔަތުތަކުގައި އުކުޅަވާ ކުދީގެ ބޮޑުން ހިމެނޭ ގޮތުގެ މަސްލަހަތު ހިފެހެއްޓުމަށެވެ. ކުށްކުރުމާ އެކަށީ ތަސައްވުރު ނުފޫޒު މިހާރުގެ މަޢުލޫމާތުގެ ވަރުގަދަ ނަގާފައެވެ. އަދި އެކަށީ ތަސައްވުރު ނުފޫޒު މިނަކު ކުދީގެ ތަރައްގީ ބައިވެރިކުރުމަށް، އޭނާ ވަރުގާ ކުރުގެ ކުރެވިފައެވެ. މިސާލަކަށް މަސްލަހަތު އެއްކޮޅުގެ ފިޔަވަޅުކުރާ މީހާ ކުޅެނުން ބޭނުންކޮށްގެން އިހުދާނުކުރުމަށް، މަސްލަހަތު ތަކުލީފު ފިޔަވަޅު ކުރުކުރުން ލިބޭ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ބޭނުން ގޮތްތެރިކަން ކުރެއް ބައިވެރިކުރުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭނެ. ކުރިއަށް ދެވޭ އުފުލުމުގެ ވަރުގަދަ ނަފުސާނީ އެކުލަވާލުމަށް އެކުލެނުގެ މަޢުލޫމާތު ލިބެއެވެ.

ނޯޓުކުރޭ: މިހާރުވެސް މަޢުލޫމު މިހެން ބަޔާންކޮށްގެން، ނުވަތަ އޭނާގެ ދަރިފުޅަކަށް ސަލާމަތެއް ކުރިމަތިކުރާ އަހަރާ މީހާ 30 ވަނަ މާއްދާގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ)ގެ ދަށުން ޖިނާއީ އުޞޫލުތަކާ ކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން އިތުރު ކުރެއް މިގެ ތަކަކީ ހިމެނޭ ކަންތަކުން ބައިވެރިކަމާ ނުވެއެވެ. އެއީ އެއް އަދަބާއި ދުވަހަކު އަދަބު ކަނޑައަޅާނެ ކަމުގައި ފެންނާތީއެވެ.

ނުބަހައްޓައި 24 ގަޑިއިރަށް ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ގިނަ އިރަށް 14 އަހަރު ނުފުރޭ ކުއްޖަކު ދޫކޮށްލައިފިކަމަށް ވާނަމަ؛

(ii) އެ ގޮތަށް އެ ކުއްޖާ ދޫކޮށްލުމުން ހާލަތަކީ، އެ ކުއްޖާގެ ސިއްހަތަށް ނުވަތަ ރައްކާތެރިކަމަށް ނުވަތަ މަސްލަހަތަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އުނިކަން އަތުވެދާން ފަދަ ހާލަތަކަށް ވުން؛

.2

(i) 110ވަނަ ބާބާއި 120ވަނަ ބާބާއި 130ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް، 15އަ ކުއްޖާއާ ދެކު ހިނގިޔަ ނުދިނުމަށް އަޅަން ޖެހޭ އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް އަޅައިފައި ނުވުން؛

---

[15] މައްސަލަ: މިމާއްދާ މިޤާނޫނުގައި ބެލެނިވެރިޔަކަށް އޭނާގެ ދަރިފުޅު ސަލާމަތްކުރުމަށްޓަކައި ކުށްތަކުގެ ލިސްޓަށް ހަރަކާތްތަކުގެ ކުރު އިތުރުކުރަންވީތޯއޭ؟ ނުވަތަ ހުރިހާ ކުށެއް ހިމެނޭ ގޮތަށް ޤާނޫނު ބަދަލުކުރަންވީތޯއޭ؟
110 އިން 130 އަށް ހުރި ކުށްތަކަށް އެކަނި އެޖެންޑާބާއްވުން: މިމާއްދާ މިޤާނޫނުގައި އޮތްގޮތަށް އެކަން ބާއްވަން ފެނެއެވެ. އެއީ ބެލެނިވެރިން އުމުރުންގެ ދަރިން ސަލާމަތްކުރުމަށްޖެހޭނީ ފުރުމުން، އަނިޔާކުރުމުން، ޖިންސީ ގޯނާކުރުންތަކުން ކަމަށްވާތީއެވެ. އެއީ ބެލެނިވެރިން، އުމުރުންގެ ދަރިންގެ މާއްދީ ސިއްހަތާއި މަސްލަހަތަށް ބަލަންޖެހޭތީއެވެ. އެޖެންޑާ އެއަށްވުރެ ދުރަށް ގެންގޮސް ފިޔަވަޅުއަޅަން ބޭނުންވާނަމަ ބެލެނިވެރިންގެ ކޮންމެ ޢަމަލެއް ވަރަށް ބޮޑު މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. ހިފެހެއްޓުމުގެ ކުރިން ސަލާމަތްކުރުމަށް އެއީ ބެލެނިވެރިންގެ ޒިންމާއެއް ކަމަށް ހަމަކަށަވަރުވާނަމަ އެއީ ކޮންމެގޮތަކުން ބެލެހެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެންމެހާ ކަމަކަށް ވާނެއެވެ. އެއީ 14 އަހަރުގެ ކުއްޖާއާއި، ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ހަމަ ފުރުމާއެކު ކުއްޖަކާއި ޖިންސީ ފުރުމުން ހިނގާކަމަށްވާނަމަ 130 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެއީ ގޯސްކަމުން ޖަވާބުދާރީވުން ކުރުމުގެ ބަލާނެއެވެ. އެއީ ހިނގައިދާކަމުގެ ހަމަގުޅުކަން މިހާރުގައި ކަމަށްވާނަމަ އަދި އެވަރު މިހާރު ނޫންކަމަށްވިޔަސްވެސް.

ހުރިހާ ކުށްތަކަށް ދަރިފުޅު ސަލާމަތްކުރުމުގެ ޒިންމާ ބެލެނިވެރިއެއްގެ ކޮންމެގޮތަކުން އަދާކުރަންވާނަމަ އުމުރުންގެ ޒިންމާ އަދާކުރ ނުކުރެއްސެވެ. އަދި އެއީ ކުރި ކުރި ކުރާއި، ކޮންޓްރޯލް ކުރަން އުނދަގޫ ކުށްތަކަށް ސަލާމަތްކުރުމުގެ ޒިންމާވެސް ބެލެނިވެރިން އުފުލަންޖެހޭނީއެވެ. ކުޑަކުދިންނާ ދެކޮޅަށް ކުރާ ކުށްތަކުން އެކުދިން ސަލާމަތްކުރުމުގެ ޒިންމާ ބެލެނިވެރިންގެ ބޮޑުގައި އެޅުމުގައި އެކުދިންގެ މުދަލާ ދުރާލައި ކުރަންޖެހޭ ކުށްތަކުން ވެސް އެކުދިން ސަލާމަތްކުރުމަށްޖެހޭނީއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ބެލެނިވެރިންގެ ކޮންޓްރޯލުގައި އެޖެންޑާއަށްވާކަމަށްވާނަމަ އެކުދިންގެ މުދަލަކީވެސް ބެލެނިވެރިން ދުރުދުރުކަމާއި ނުވަތަ ބެލެނިވެރިންގެ ފަރާތުން ލިބޭ މުދަލަކަށްވާނީ އެކަމަށް ކުރުކުރަން ބެލެނިވެރިން ޒިންމާ ކުރުވުމަކީ ހަމަޖެހޭކަމަކަށް ނުވާނެއެވެ. 110 ވަނަ މާއްދާއާއި 120 ވަނަ މާއްދާއާއި 130 ވަނަ މާއްދާގެދަށުން ކުރާ

(ii) އެ ކަން އޭނާ ނުކުރި، އެ ފަދަ ކުށެއް ހިނގުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއްކަން އެނގި ހުރިކަމުގައި ވެސް، ނުވަތަ

3. އެ ދަރިފުޅު ވިހޭ ވަގުތު އެ ދަރިފުޅު ވިހޭކަން ރަޖިސްޓަރީކުރަންޖެހޭ ފަރާތުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައި ނުވުން.

ކުއްޖާގެ ސިއްހަތަށް ނުވަތަ ސަލާމަތަށް ނުވަތަ މަސްލަހަތަށް އެކަށީގެންނުވާ އުނިކަން ލިބިދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ބާވަތު ބަޔާން ގޮތް

(ށ) ވަކި ބާވަތަކީ، ކުއްޖާގެ ސިއްހަތަށް ނުވަތަ ރައްކާތެރިކަމަށް ނުވަތަ މަސްލަހަތަށް އެކަށީގެންނުވާ އުނިކަން ލިބިދާނެ ބާވަތެއްކަމަށް، ފަނޑިޔާރު ކަނޑައެޅުމުގައި އަންނަނިވި ނުކުތާތަކަށް ސަމާލުކަން ދޭން ވާނެއެވެ؛

1. ކުއްޖާގެ އުމުރާއި ކުއްޖާ ބޮޑުވަމުން އައިސްފައިވާ ގޮތް؛ އަދި

2. ކުއްޖާ ދޫކޮށްލި ދޫކޮށްލުން ނިސްބަތްވެގެންވަނީ މާލީ ގޮތުން ދިމާވި ދަތިކަމަކަށް ނުވަތަ ބައްޔަކަށް؛ އަދި

3. ކުއްޖާގެ ސިއްހަތަށްބަލައި ނުވަތަ ސަލާމަތަށްބަލައި ނުވަތަ މަސްލަހަތަށްބަލައި، ކުއްޖާއަށް ކޮށްދޭން ޖެހޭ ކަންކަން ކޮށްދިނުމަށް، ހެޔޮނިޔަތުގައި މަސައްކަތްކޮށްފައި ވާ ނަމަ، އެ ކަން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި ކުށަކީ ޖުނަހާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަޅައިނުލުން

ކުށް މާނަކުރުން

415.___(ހ) އެހީތެރިވެދެވޭން ގާބިލުކަން ހުރި، އަންނަނިވި އަމަލުތަކުން އަމަލެއް ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އަންނަނިވި މީހުންނަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން:

(i) 18 އަހަރު ނުވާ އޭނާގެ ދަރިފުޅު؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާގެ މައިންބަފައިން:

ހ.ހ. 50 އަހަރަށް ވުރެ މަތީގައި ވާ؛ ނުވަތަ

ހ.ށ. ނުކުޅެދުންތެރިކަމާ ހާލެއްގައިވުން.

(iii) އޭނާގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަމާ އަނބިމީހާ ނުވަތަ ފިރިމީހާ؛ އަދި

2. އަންނަނިވި ކަންކަން އޭނާއަށް ހޯދިފައިވުން:

(i) ޢާއިލާގެ އެ މެންބަރަކީ ތަރަދުގެ ފައިސާއަށް ބޭނުންވެފައިވާ މީހެއްކަން؛ ނުވަތަ

ހ. ކާބޯއެއްގެ ނުވަތަ އިލާޖީ އަދުރެއްގެ ދަރުން ތަރަދުގެ ފައިސާ ލިބެން ނެތް މިހާރަކަން ވާކަން؛

ށ. އެ ފައިސާ ނުލިބި:

1. 6 މަސް ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ފާއިތުވެފައިވާ ކަން؛ ނުވަތަ

2. ލިބެން ޖެހޭ ފައިސާގެ ޖުމްލަ އަދަދު 1500ރުފިޔާ އަށް ވުރެ އިތުރުވެފައިވާކަން.

ނުކުޅެދުންތެރިވުން

(ށ) މިމާއްދާގެ މަޤްޞަދަށްޓަކައި ނުކުޅެދުންތެރިވުން މާނަކުރެވޭނީ މަސައްކަތެއް ކޮށްގެން ލިބޭ އާމްދަނީއަކުން ދިރިއުޅުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް މާއްދީ ގޮތުން ނުވަތަ ބުއްދީގެ ގޮތުން ނުކުޅެދުންވާ

ބާރަތަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހައްތަރުން ނައްޓުވައިލުން

ކުށް މާނަކުރުން 416.___ (ހ) މީހަކު ހައްތަރުގައިއިނދެ ފުރަތަމަ 120 ދުވަސް ފުރިހަމަވާ ފަހުން، އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. ދަރިއަކު އުފަންކުރުންކަމަށް ނުވާ ގޮތުގެ މަތިން މީހަކު ހައްތަރުގައިއިން އިނދުން ޤަސްދުގައި ހުއްޓުވައިލުން؛

2. ހައްތަރުގައިއިން އަންހެނާ، އަމިއްލައަށް، ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ އެހީއާ އެކު ވަކި ބާވަތެއްގެ އާލާތެއް، ނުވަތަ ކެމިކަލެއް، ނުވަތަ ބޭހެއް ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ އަމިއްލައަށް އަނިޔާ ލިބިގަނެގެން، ދަރިއަކު އުފަންކުރުން ކަމަށް ނުވާ ގޮތެއްގައި، ހައްތަރުގައި އިން އިނދުން އަމިއްލައަށް ހުއްޓުވައިލައި ގެއްލުން:

ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ކަމުގެ ބަދަލު އެޅުން ވަކިން އިސްތިސްނާވާ ގޮތްތައް (ނ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމަލު އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ކުށެއްކަމަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ:

1. ކުރުނު އަމަލު ކުރީ މީހާ:

(i) ޑޮކްޓަރަކަށް ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ހުއްދަލިބިގެންވާ ސިއްޙީ މަސައްކަތް ތެރިއެއްކަން ވުން؛ އަދި

2. އެ ޢަމަލު ހައްތަރުގައި އިންމީހާގެ ސަލާމަތަށް

ހައްޔަރުގައިއިން އަންހެނާގެ ފުރާނައަށް ގެއްލުން ލިބިދާނެކަމަށް، ހުއްދަ ލިބިގެންވާ ސިވިލް މަސްއޫލިއްޔަތު ކަނޑައަޅައިފައި ވުން.

ހައްޔަރުގައިއިން ނުދިނުމަށް މަސައްކަތްކުރުން އިސްތިސްނާވުން

(ހ) ބަލިވެއިނދެގެން ގަސްދުގައި ބަނޑުދަރިކޮށްގެން، ނުވަތަ ބަލިވެއިނދުމުގެ ކުރިން، ނުވަތަ އެ ވަގުތު ނުވަތަ އެ ވަގުތަށްފަހު މަސައްކަތްކުރާ ވަސީލަތެއް ގުޅުވެރިކޮށްގެން ނަމަވެސް، ހައްޔަރުގައިހުރި ނުދިނުމަށްޓަކައި، ބާރުން ނުވަތަ އޮޅުން ވެސް މާއްދާއަށް ލިޔުއްވުމަށް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ދާއިރާ ތެރޭގައި ހިމެނިގެންވާކަމެއް ނޫނެވެ.

ތިމާގެމީހަކު ހިންގާ ޖިންސީގުޅުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް އެ ފަދަ ޖިންސީ ގުޅުމެއް ސަބަބުން ހައްޔަރުގައިއިން ބާރުވެރިކަމުގައި އިސްތިސްނާ ލިބިގެންވުން

(ށ) އަންހެނަކު، ހައްޔަރުގައިއިން، އަންނަނިވި ބާރުގަދަކަމުން ބާރުގަދަކަމުގެ ސަލާމަތުން ކަމުގައިވާނަމަ އެ ގޮތުން ހައްޔަރުގައި އިން އިން ބަލިވެއިނދުމުގެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނިގެން ނުވާނެއެވެ:

1. 130ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ތިމާއާ ގުޅޭ ހިންގާ ޖިންސީ ގުޅުމަކާގުޅޭ ސަބަބުން؛ ނުވަތަ
2. 412ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ބާރުގަދަކަމުގައި ތިމާގެމީހަކު ތިމާއާ ޖިންސީގުޅުން ހިންގުން.[16]

---

16 މައްސަލަ: ތިމާގެ ކަމުގެ ގުޅުންހުރި މީހަކު ޖިމާޢުވެގެން ނުވަތަ ގަދަކަމުން ޖިންސީގުޅުން ހިންގައިގެން އަންހެނަކު ބަލިވެއިނދެއްޖެނަމަ ސަލާމަތްވުމަށްޓަކައި އެކަން ނިމުމަކަށް ގެނައުން މިހާރު ޤާނޫނުގައި އޮތްތޯ ކުރުމަކަށް ނަހަމަކަމެއްވޭތޯ؟

ޖަވާބު: ތިމާގެ ގުޅުމުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ ޖިންސީގުޅުމުން ލިބޭ ދަރިފުޅު ޖިނާއީ ގޮތުން ނުކުރެވޭނެގޮތެއް. ގަދަކަމުން ޖިންސީގުޅުން ހިންގައިގެން އަންހެނަކު ބަލިވެ އިނދެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ ރުހުމާއެކު އެބަލިވެއިނދުން ނިމުމަށް ގެނައުމަކީ ޤާނޫނީގޮތުން ހުއްދަކަމެއްވެސް ނުވާނެއެވެ. ޝަރީޢަތް އޭނާގެ ބަލިވެއިނދުމަކީ އޭނާގެ ޖިސްމާނީ ނުރައްކާތެރިކަމެއް ކަމުގައި ވާނަމަ އެކަން ކުރުމަށް ހުއްދަ ލިބިގެންވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި އިސްތިސްނާއެއް ލިބޭނެއެވެ. އޭގެ ޝަރުޢީ ހުކުމް އެނގޭނީ ފިޤުހުގެ އިލްމުވެރިންނާ މަޝްވަރާކޮށްގެން ވާނަމަ އެވެ. އޭނާގެ ޖިސްމާނީ ސިއްހަތަށް ނުރައްކާތެރި ބަލިވެއިނދުމެއް ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށް ހުއްދަ ލިބޭނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ބ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

417.___(ހ) "ތިމާގެ ދިރުން"އަށް ދީފައިވާ 410ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ޤާބިލްކަންނެތް"އަށް ދީފައިވާ 27ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) 'އަނގަޔަން ޖިމާޢުވުން'އަށް ދީފައިވާ 411ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ 1ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ޢިއްދައިގެ މުއްދަތު"އަށް ދީފައިވާ 410ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ޖިންސީ މުޢާމަލާތް"އަށް ދީފައިވާ 131ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

ސިއްޙީގޮތުން ރަނގަޅު ދަރިން ވިހެއުމާއި ސިއްޙީގޮތުން ރަނގަޅު އާއިލާތައް ބިނާކުރުމަކީ މުޖުތަމަޢަށް ހުރި ފައިދާ ވަރަށް ބޮޑު މަސްލަހަތެކެވެ.

މެޒޯޕޮޓޭމިއާގެ ކަލްޑިއަން ޤާނޫނުގައި، ސިއްރު މަސައްކަތްތެރިއަކު މިހާރު ބަލިވެއިން ނިކުމެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުތަކުން އިސްލާމީ ބާވަތްތަރީގައިވެއެވެ. އެޒޫރިއަސް ބާބިލޯނިއާ ބަހާސް ސިއްރު ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ އާދައިގެ ދަރުބާރު ދަށުން އެކަންކަމާގުޅޭ ޤާނޫނުތަކާއި ކުށްތަކުގެ ބާވަތްތަކެއް ސިއްރިޔާތުގެ ސަބަބުން އިންސާނުގެ ދިރިއުޅުމުގައި އަސަރުކުރި އިންސާނިއްޔަތު ކަންކަމަށް ގެނެސްދިނެވެ. ސިވިލް ސިއްރަތުގެ އިސްލާމީ ޤާނޫނާއި ދަރަޖަކުރުން ޖިމާޢުވުމުގެ ސަބަބުން ޤާނޫނީ ބަލިވުން ޢާއްމު ސިވިލް ސިއްރަތު ކުށުގެ އަސަރާ ގެނެސްދިނީ އިސްލާމީ ސޯސް ދިނެވެ.

ނޯޓް: ބަލިވެއިނުމުން ނިމުމާކާ ގެނައުމަކާ އެއްފަދަ ބާވަތުގައި ކުރެއްވުނު ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން ނުވާނެއެވެ. އެއީ ތިމާގެ މިރުކާ ޖިންސީ ގުޅުމެއްހިންގައިގެން ކުރުމައި ހުރިހާ ދަރަޖަކުރުން ޖިންސީގުޅުން ހިންގައިގެން ކުރުމަށް ވިސްނަވާލެވެ. ސަބަބަކީ ބަލިވެއިނުން ނިމުމާކާ ގެނައުމާކާ ދަރަޖަކުރުން ދަރަޖަކުރުން ފުރިހަމަ ތަޢާރުފު ދެއްކުމަކީ ޤާނޫނީކުރުމާކާ މަލިމާ ބާރުގޮތުގެ ކަމުގެ އެއްފަދައެއް ހިފެހެއްޓުމަކީ ޤާނޫނީކުރުމާ ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ދަރަޖަކުރުން ޖިމާޢުވެގެންއަށް މިގޮތަށް ބަލިވެ އިންތިޒާމްކަމާ ކޮށްފައިވާކަމާ ދަރަޖަކުރުން ބައްޓަމް ނުހިކިބޮޑު ބަޔާ މަލިމާގެ ފޮނުވާލުމަށް ތަޢާރަފްވެއެވެ. އަދި ތިމާގެ ކުރުގެ ގުޅުން އެކުލެވިގެން ޖިންސީ ބަލައާ ލިބޭ ގަނޑުގެ ބަލިވެއިން ދަރިން ދަރަޖަކުރުމަށް ދަރަޖަކުރުމަށް އިނގުރޭސި ޝަރުޢީ މަޖިލީހުން ތަޢާރަފުކުރުމާ ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ބަލިވެއިނުން ނިމުމާކާ ގެނައުމާ ތަޢާރުފުވިހާ ވަރަށް އަނިޔާވެރިކަމާ ބާބުގެ ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ށ) "ޗިމާއުލުން"އަށް ދީފައިވަނީ 130ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

ޑްރާފްޓް

510ވަނަ ބާބު

ދައުލަތް ހިންގުމާ ދެކޮޅަށް ކުރެވޭ ކުށް

ރިޝްވަތު ދިނުމާއި ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން އަދާކުރާ ވަޒީފާގައި ހިންގާ ހުއްދަނޫން ކަންކަމުގެ ކުށް

510ވަނަ މާއްދާ – ރިޝްވަތު

511ވަނަ މާއްދާ - ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ކުރަން ޖެހޭ ކަންކަމަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުން
512ވަނަ މާއްދާ - ރަސްމީ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި ހިންގާ އެކަށީގެންނުވާ ޢަމަލު

513ވަނަ މާއްދާ - މަންފާއެއް ހޯދުމަށްޓަކައި ނުހަމަ ގޮތުގައި ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު ނުވަތަ މައުލޫމާތު ބޭނުންކުރުން

514ވަނަ މާއްދާ - ސިއްރު މައުލޫމާތު ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި ހާމަކުރުން

515ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

ރިޝްވަތު

ރިޝްވަތު ޤަބޫލުކުރުން

510.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ރަސްމީ ވަޒީފާއެއް އަދާކުރާ މީހަކުކަމުގައި ވެ ހުރެ؛

2. އެނގިހުރެގެން މަންފާއަކަށް އެދުމާއި، ޤަބޫލުކުރުމާއި، ތިމާއަށްޓަކައި ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށްޓަކައި އެ މަންފާ ޤަބޫލުކުރުމަށް އެއްބަސްވުން.

3. އެ މަންފާއަކީ ޤާނޫނުގައި ހުއްދަކޮށްދީފައިވާ އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ މުޤާބިލުގައި އޮތް އެއްޗަކަށް ވުން:

(i) ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން އަދާކުރަން

ޖެހިފައިވާ ވާޖިބަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ
ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް އެއްބަސްވުމުގެ ގޮތުން؛ ނުވަތަ

(ii) ތިމާ ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ކުރަން ޖެހޭ
ކަމެއް ކުރުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުގެ
ގޮތުން.

ރިޝްވަތުދިނުމަށް ހުށަހެޅުން

(ނ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ،
އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އެނގި ހުރެ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކަށް މަންފާއެއް
ދިނުން ނުވަތަ ދިނުމަށް ހުށަހެޅުން.

2. އެ މަންފާއަކީ، ޤާނޫނުގައި ހުއްދަކޮށްފައިވާ އަދި
އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ މުޤާބިލުގައިދޭ އެއްޗަކަށް ވުން:

(i) ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން އަދާކުރަން
ޖެހިފައިވާ ވާޖިބަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ
ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް އެއްބަސްވުމުގެ ގޮތުން؛

(ii) ތިމާ ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ކުރަން ޖެހޭ
ކަމެއް ކުރުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުގެ
ގޮތުން.

މާނަކުރުން

(ރ) "ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ
ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު، ރަސްމީ ގޮތުން އަދާކުރަން ޖެހޭ ދައުލަތުގެ
ވާޖިބެއްގެ ދަށުން ކުރާ ކަންކަމާއި ނުކުރާ ކަންކަމަށެވެ.
ނުވަތަ ވަކި މީހަކަށް ނުވަތަ ވަކި ބަޔަކަށް މަންފާއެއް ދިނުމަށް ނުވަތަ
ނުދިނުމަށް ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު، ލިބިދޫ ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމާއި

ބޭނުންކުރުމަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) މި ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ރަސްމީ ބައިސިއްޔަތުން ކުރަން ޖެހޭ ކަންކަމަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުން

ކުށް މާނަކުރުން

511.___(ހ) ރަސްމީ ބައިސިއްޔަތުން ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު ކުރާ ކަމަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއް ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ކުށެއް ކުރުން ނުވަތަ ކުށެއް ކޮށްފާނެ ކަމުގެ ބިރުދެއްކުން؛ ނުވަތަ
2. ޤާނޫނުގައި މަނާކޮށްފައިވާ ގޮތެއްގެ މަތިން، ސީދާ ނުވަތަ ނުސީދާ ގޮތެއްގައި ނަމަވެސް، ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކާ އެކު މުޢާމަލާތެއް ހިންގުން.

ދަރަޖަކުރުން:

ބިރުދައްކައިގެން، ރަސްމީ ވާޖިބަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުން

(ރ) 1. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި އެއީ ޖިނާއަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ރަސްމީ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި ހިންގާ އެކަށީގެންނުވާ އަމަލު

ކުށް މާނަކުރުން

512.___(ހ) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކަށްހުރެ ރަސްމީ ބައިސިއްޔަތުން އޭނާގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި އެނގި ހުރެ އަންނަނިވި އަމަލުތަކުން އަމަލެއް ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަދާކުރަން ޖެހޭ ވާޖިބެއް އަދާނުކޮށް ދޫކޮށްލުން؛ ނުވަތަ
2. ޤާނޫނުގައި ހުއްދަކޮށްދީފައިނުވާ ކަމެއް ކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި ކުށަކީ ޖުނަހުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާ ނުކުތާ

(ށ) 1004 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑުތަކުގެ ތަފުސީލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބުނުން ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑުގެ އެންމެ އަސާސީ މިންގަނޑުގައި ހިމެނޭ އަދަބު، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކަށް އެއް ދަރަޖަ މައްޗަށް އުފުލިގެންވެއެވެ. އެއީ، ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު، އެ ކުށްކޮށްފައިވަނީ ތިމާއަށް ނުވަތަ ތިމާގެމީހަކަށް ނުވަތަ ޤަރާބަތްތެރިއަކަށް މަންފާއެއް ކޮށައިދިނުމުގެ މުޤާބިލުގައިކަމަށް ވާ ނަމައެވެ.

މަންފާއެއް ހޯދުމަށްޓަކައި ނަހަމަ ގޮތުގައި ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު ނުވަތަ މަޢުލޫމާތު ބޭނުންކުރުން

ސިއްރު މަޢުލޫމާތު ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން

513.___(ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އޭނާއަށް ލިބިގެންވާ ސިއްރު މަޢުލޫމާތުގެ ބޭނުންކޮށްގެން؛
2. ތިމާއަށް ނުވަތަ އޭގެ ފައިދާ ލިބޭން ނުޖެހޭ މީހަކަށް، ތިމާގެމީހަކަށް މަސްލަހަތުގައި، އެ ކަން ކުރުން.

ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު

(ނ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ،

ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން

އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އޭނާއަށް ލިބިފައިވާ ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުގެ ބޭނުންކުރުން، ނުވަތަ އެ ހައިސިއްޔަތުގެ ނުފޫޒު ބޭނުންކުރުން؛
2. ތިމާއަށް ނުވަތަ އޭގެ ފައިދާ ލިބޭން ނުޖެހޭ މީހަކަށް މަންފާއެއް ހޯދައިދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އެ ކަން ކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި ކުށް ކުރަނީ، ޖިނާއަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ސިއްރު މަޢުލޫމާތު ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި ހާމަކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

514.___(ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އޭނާގެ މައްޗަށް ވާޖިބުވެގެންވާ ވާޖިބަކާ ޚިލާފުވެވޭކަން އެނގި ހުރެ؛
2. ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އޭނާއަށް ލިބިފައިވާ ސިއްރު މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މިކުށަކީ ޖުނަހްގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

515.___(ހ) "މަންފާ"އަކީ ދީފައިވަނީ 315ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު"އަކީ ދީފައިވަނީ 510ވަނަ މާއްދާގެ

(ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) " ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވަނީ 533ވަނަ މާއްދާގެ

(ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

520ވަނަ ބާބު

ދޮގު ހެކި ދިނުމާއި ރަސްމީ މަޖިލިސްތަކަށް ދޮގު މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ ކުށް

520ވަނަ މާއްދާ – ރަސްމީ މަޖިލިހަކަށް ދޮގު ބަޔާނެއް ދިނުން
521ވަނަ މާއްދާ - ދޮގުހެކި ދިނުން
522ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ދޮގު ރިޕޯޓުކުރުން
523ވަނަ މާއްދާ - އާންމު ރައްކާތެރިކަން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކަށް ދޮގު ހަބަރު ދިނުން
524ވަނަ މާއްދާ – މަނާކުރުން

ރަސްމީ މަޖިލިހަކަށް ދޮގު ބަޔާނެއް ދިނުން

ކުށް މަނާކުރުން

520.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ދޮގު ބަޔާނެއް ދިނުން؛

2. އެ ބަޔާން އޭނާ ދިނީ އޭގެ ތެދުކަން ގަބޫލުނުކޮށް ހުރެ:

(i) ހުވައެއްގެ މަތީގައި ހެކިބަހުގައި ވުން ނުވަތަ އެ ހުވާ އެއްފަދަ އެހެން ވެސް ގޮތަކުން އެ ކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމާ އެކުގައިކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ކުރިން ދީފައިވާ ބަޔާނެއްގެ ތެދުކަމުގެ މައްޗަށް ހުވާކުރާ ގޮތް ނުވަތަ އެކަން ކަށަވަރުކޮށްދޭ ގޮތުގައި ކަމަށް ވުން.

3. ރަސްމީ މަޖިލިހަކަށް ދޭ ބަޔާނަކަށް އެ ބަޔާން ވުން.

އަނބުރާ ގެންދިއުމުގެ އިސްތިސްނާ

(ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ:

1. ދޮގު ބަޔާނެއް ދިނުމަށް ފަހު، އެ ބަޔާން ދިން މަޖިލީހުގައި، އެ ބަޔާން އަނބުރާ ގެންދިއުން؛
2. ދޮގު ބަޔާނެއް ދީފައިވާކަން ސާބިތުވުމުގެކުރިން ނުވަތަ ދޮގުބަޔާނެއްދީފައިވާކަން ސާބިތުވާނެކަން ކަށަވަރުވުމުގެ ކުރިން އެބަޔާން އަނބުރާ ގެންދިއުން؛ އަދި
3. އެ ދޮގު ބަޔާނުގެ ސަބަބުން، އެ ބަޔާން ދިން މަޖިލީހުގައި ހިނގަމުން ދިޔަ ކަންކަމުގެ އަސްލަކަށް އަސަރުކުރުމުގެ ކުރިން އެބަޔާން އަނބުރާ ގެންދިއުން.

ހުވާކުރަންވީ ގޮތަށް ނުކުރުމަކީ ދިފާޢެއްނޫން

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުރެވޭ ދަޢުވާއެއްގައި، ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ ހުވާކުރީ ނުވަތަ ކަމެއް ކަށަވަރުކޮށްދިނީ އެ ކަން ކުރުމަށް އޮތް ގޮތަކަށް ނުވުމަކީ، ނުވަތަ އެބަޔާން ދިން މީހާ އެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ ޤާބިލުކަން ހުރި މީހެއްކަމުގައި ނުވުމަކީ، ދިފާޢެއް ނޫނެވެ. ވަކި ޝަރުތެއް ދީ، ހުވާއެއްގެ މަތީގައި ނުވަތަ ޤަސަމްކަން ދިނުމަށް ވެފައިކަން އެ ޝަރުތު ދޭ މީހާ ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަކަށް، އެ ޝަރުތަކީ ޝަރުތު ދޭ މީހާ ހުވާއެއްގެ މަތީގައި ނުވަތަ ކަށަވަރުކޮށްދީގެން ދިނުމާ އެކަމުގައި ޤާނޫނާ ދިނުމުކަމުގައި ބަލަފާނެއެވެ.

ދޮގު ބަޔާނަކަށް ހެކި ދެއްކުން

(ރ) ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ ދޮގު ބަޔާނެއްގެ ދޮގުކަމާ ގުޅޭ ވިޔަސް ހުރި ހަމައެކަނި ހެއްކަކީ އެހެން މީހަކު އެއާ ދެކޮޅަށް ދޭ ހެކިބަސް އެކަނިކަމަށްވާނަމަ، މި މާއްދާގެ ދަށުން އެ ބަޔާން ދޭ މީހާ ކުށްވެރިވާނީ ކަމެއް ނޫނެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ބ) މި ކުށަކީ، ޖިނާއީ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ޅ) "ރަސްމީ މަޖިލިސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ޤާނޫނީ

ގޮތުން، ނުވަތަ ޝަރުޢީ ގޮތުން ނުވަތަ އިދާރީ ގޮތުން ނުވަތަ ރަސްމީ އިދާރާއެއްގައި ނުވަތަ ހުވައެއްގެ މަތީގައި ދޭ ހެކިބަސް ނެގުމުގެ ހުއްދަ ދީފައިވާ މުވައްޒަފުންގެ ކުރިމަތީގައި، ހިންގާ މަޖިލިސްތަކަށެވެ. އަދި އޭގެ ތެރޭގައި ރެފްރީންނާއި އެޑްޖުޑިކޭޓަރުންނާއި ކޮމިޝަނަރުންނާއި ނޯޓަރީންނާއި އެމަޖިސްޓްރޭޓާ ގުޅިގެން، މީހަކު ދޭ ހެކިބަސް ނެގުމުގެ ހުއްދަ ދީފައިވާ އެހެން ކޮންމެ މީހަކު ފަދަ ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

ދޮގު ހެކި ދިނުން

ހުވަޔާ ނުލައި އެކި
އިޤްރާރުތަކަށް ލިޔުމުން ދޭ
ދޮގު ބަޔާން

521.___(ހ) އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުށަކީ ކުށެކެވެ:

1. ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ މުވައްޒަފަކު އޭނާގެ ރަސްމީ ޒިންމާއާއި ގުޅިގެން އަދާކުރަން ޖެހޭ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި، އޭނާއަށް ކަމެއް ހާމަކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި؛ ނުވަތަ
2. ރަސްމީ މަޖިލީހެއްގައި؛ ނުވަތަ
3. އެ ބަޔާނެއް ދޭ މީހާ:

(i) އޭގެ ތެދުކަން ޤަބޫލުނުކުރާ ދޮގު ބަޔާނެއް ލިޔުމުން ދިނުމާއި؛ ނުވަތަ

(ii) ދީފައިވާ ލިޔުމުގެ ސަބަބުން އޮޅުންބޮޅުން އަޅައިގަނެވިދާނެކަމަށް ދޭން ޖެހޭ އިތުރު މައުލޫމާތު ހިނގާކަން އެނގި ހުރެ އެ މައުލޫމާތު ނުދިނުން.

ދޮގު ބަޔާން

(ށ) އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ،

އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ދޮގު ބަޔާނެއް ދިނުން؛
2. އެއީ ތެދު އެއްޗެއްކަން، އެ ބަޔާން ދޭ މީހާ ގަބޫލުނުކުރުން؛
3. ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ މުވައްޒަފަކު އޭނާ ރަސްމީ ބައިސިއްޔަތުން އަދާކުރަން ޖެހޭ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި، އެ ފަދަ މުވައްޒަފަކަށް ކަމެއް އޮޅުވައިލުމުގެ ނިޔަތުގައި ދޮގު ބަޔާނެއް ދިނުން.

އިސްތިސްނާ (ނ) މީހަކު ދިން ދޮގު ބަޔާނަކީ ނުވަތަ ދޮގު ލިޔުމަކީ އެ ބަޔާން ދޭފަ ރަސްމީ ތަޙުޤީޤުގައި ހިނގާ ކަންކަމުގެ އަސްލިޔަތަށް އަސަރުކުރުވާ ބަޔާންއަކުރުގައިވާ ނަމަ މިމާއްދާގެ (ހ)އާއި (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް، އެ ބަޔާން ދިން މީހާ، ކުރިކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން (ރ) "ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ މުވައްޒަފު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ އޭނާގެ މަޤާމުގެ ބައިސިއްޔަތުން ނުވަތަ އަދާކުރާ ވަޒީފާގެ ބައިސިއްޔަތުން އަމަލުކުރާކަމަށް ދެއްކޭގޮތަށް، ކަން ކަމާ މީހާ ހަވާލުކުރުމުގެ ވާޖިބު، ޒިންމާތައް އަދާކުރަން ޖެހޭ ކޮންމެ މީހަކަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖުނުޙާ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކަށް ދޮގު ރިޕޯޓުކުރުން

އެހެން މީހަކު ކުށެއް ކޮށްފިކަމުގެ ދޮގު މަޢުލޫމާތު ދިނުން

522.___(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލެއްކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ދޮގު މަޢްލޫމާތެއްކަން އެނގޭ މަޢްލޫމާތެއް ފުލުހުން ތަޙްޤީޤުކުރާ މުވައްޒަފަކަށް ދިނުން؛

2. އެ މަޢްލޫމާތު އެ ދިނީ، ޖިނާއީ ޢަމަލެއް މީހަކަށް ނިސްބަތްކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކަމަށް ވުން.

ހިނގައިފައިނުވާ ކަމެއްގެ ރިޕޯޓު ދިނުން

(ނ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ހިނގައިފައިނުވާ ކުށެއް ނުވަތަ ކަމެއް ހިނގައިދިޔަކަމުގެ މަޢްލޫމާތު، ފުލުހުން ތަޙްޤީޤުކުރާ އިދާރާއަކަށް ދިނުން؛

ނުވަތަ

2. ހިނގައިފައިވާ ކުށެއް ނުވަތަ ހިނގައިފައިވާ ކަމަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މަޢްލޫމާތު ލިބިފައިނުވާ މީހަކު، އެ ފަދަ މަޢްލޫމާތެއް އޭނާއަށް ލިބިގެންވާކަމުގައި ދޮގު ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ އިދާރާއަކަށް ދިނުމާއި، އެ ގޮތުން އެއްވެސް މަޢްލޫމާތެއް ދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 1. މި ގޮތުން ދޭ މަޢްލޫމާތަކީ އެ މަޢްލޫމާތުގެ ސަބަބުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ޖިނާޔަތުގެ ކުށެއް ސާބިތުކުރެވިދާނެ ފަދަ މަޢްލޫމާތެއްކަމުގައި ވާ ނަމަ:

(i) އަދި އެ ގޮތުން، ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ދަށު ދަރަޖައެއްގެ ކުށެއް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ މަޢްލޫމާތު ދޭ މީހާ އެ ކުރަނީ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ii) އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ

ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މި މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އާންމު ރައްކާތެރިކަން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކަށް ދޮގު ޚަބަރު ދިނުން

ކުށް މާނަކުރުން

523.___(ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ތަނެއްގައި އަލިފާން ރޯވެއްޖެކަމުގެ ނުވަތަ އެހެންވެސް ކުއްލި ނުރައްކަލަކުގެ ބާވަތެއް ދިމާވެއްޖެކަމުގެ ދޮގު ޚަބަރު އެނގި ހުރެ ދިނުން.
2. މީހުންގެ ފުރާނައަށް ނުވަތަ މުދަލަށް ލިބޭ ކުއްލި ނުރައްކަލުން އެ މީހުން ސަލާމަތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ހަވާލުކުރެވިފައި ވާ އިދާރާއަކަށް، އެ ދޮގު ޚަބަރު އެނގި ހުރެ ދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

524.___(ހ) "ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ މުވައްޒަފު"އަކީ ދީފައިވަނީ 521ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ރަސްމީ މަޢުލޫމާތު"އަކީ ދީފައިވަނީ 520ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

530 ވަނަ ބާބު

ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ދާއިރާއަށް ހުރަސްއެޅުމާއި ބަނދުން ފިލައިގެންދިއުން

530 ވަނަ މާއްދާ - ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

531 ވަނަ މާއްދާ - އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އެއްޗެއް އެކްސިޑެންޓުވުމުން އެ ކަމުގެ ރިޕޯޓުނުކުރުން

532 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ މުވައްޒަފަކަށް ނުވަތަ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ބެލެހެއްޓުމާ ހަވާލުވެހުރި
މުވައްޒަފަކަށް ހުރަސްއެޅުން ނުވަތަ ދަތިކުރުން

533 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ހިންގުމަށް ހުރަސްއެޅުމާއި ދައުލަތުގެ އޮފިސަރުން މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސްއެޅުން

534 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަންދުކުރަންޖެހޭ ޝަޚްޞީ ފިލުމުގައި ބަންދުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

535 ވަނަ މާއްދާ - މުވައްޒަފަކަށް އެހީނުވުން

536 ވަނަ މާއްދާ - ފިލައިގެން އުޅޭ މީހާއަށް އެހީތެރިވެދިނުން ނުވަތަ އޭނާ ފޮރުވައިދިނުން

537 ވަނަ މާއްދާ - ފިލުން އަދި އިސްލާހީ މަރުކަޒަކަށް ރިޕޯޓުނުކުރުން

538 ވަނަ މާއްދާ - ފިލުން ހުއްދަކުރުން

539 ވަނަ މާއްދާ - މަނާކުރެވިފައިވާ އެއްޗެއް އިސްލާހީ މަރުކަޒަކަށް ގެނައުން ނުވަތަ ގެނައުން ހުއްދަކުރުން؛
އިސްލާހީ މަރުކަޒެއްގައި މަނާ އެއްޗެއް ގެންގުޅުން

540 ވަނަ މާއްދާ - ގޭ ބަންދުގެ ހުކުމް މީހަކަށް ނުވަތަ ނަފީ ދީބު ހުކުމް މީހަކަށް ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މަސައްކަތެއް
ކުރުމަށް ހުކުމް މީހަކަށް ބޭރުފުށުގައި، ޝަރުތުތަކާއި ޚިލާފަށް ޢަމަލުކުރުން

541 ވަނަ މާއްދާ - ކޯޓަށް ހާޟިރުނުވުން

542 ވަނަ މާއްދާ - ވާނުކުރުން

ޢަދްލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

ކުށް މާނަކުރުން

530.__ (ހ) މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށް، ނުވަތަ މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާއެއް އުފުލުމަށް، ނުވަތަ މީހަކު ޢިޤާބެއް ހުކުމްކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ އެއިން ކަމެއް ހުއްޓުވުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އެނގި ހުރެ ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެކުލެވޭ ކުށެކެވެ:

1. މައްސަލައަކާ ގުޅޭ ހެކި ސާބިތުކުރުމުގެ ޖިހުދެއް ތަޙުޤީޤުކުރާފަރާތްތަކުގެ ނުވަތަ މީހަކު ހައްޔަރުކުރާފަރާތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު އެ މީހަކަށް ދިނުން؛ މި މާއްދާއިން ޚާއްޞަ އެއްގޮތަށް މީހަކު އަމަލުކުރުމަށް ނަސޭހަތްދިނުން ނުވަތަ އިންޒާރެއް ދިނުމެއް މަނާއެއް ނުކުރެއްވުން؛ ނުވަތަ
2. ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިދާނެ ހެކިހެއްކަތްތަކުގައި ވިއަސް އަދި ނުވިއަސް މައްސަލައަކާ ގުޅުން ހުރި މާއްދީ ހެކި ނުވަތަ ޑޮކިއުމަންޓްތަކާއި، ފޮރުވުމާއި، ފާސިދުކުރުމާއި، ގެއްލުވުމާއި، ބަދަލުކުރުމާއި ނުވަތަ ހަލާކުކުރުން؛ ނުވަތަ
3. މައްސަލައިގެ އަސާސާ ހެކިން މަޢުލޫމާތުދީ ހުއްޓުވުމުގެ ގޮތުގައި ބިރުދީ މީހަކު ޝަހާދަތް ދިނުމުން ނުވަތަ ފިލައިގެން އުޅުމަށް ހިތްވަރު ދިނުން؛ ނުވަތަ
4. ހެކިންގެ ބެލުމުން މީހަކު ފުރަތަމަ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރާ ބޭރުކުރުމަށް އެކު، ހެކިބަސް ދިނުމަށް ހުރަސްއެޅުން؛ ނުވަތަ
5. މައްސަލައިގެ އަސާސާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު އަމުގައި ހުރި ގޮތުން ދޭ ދިނުން ނުވަތަ އަމިއްލައަށް ފިޔަވަޅެއް އެޅުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ޖިނާއީގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އުޅަނދެއް އެކްސިޑެންޓްވުމުން އެ ކަމުގެ ރިޕޯޓުކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

531.__ (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އެއްގަމުގައި ނުވަތަ ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދެއް އެކްސިޑެންޓެއް ވުމުގައި، ހިމެނިގެންވުން؛ އަދި
2. ކަމާ ގުޅޭ ދާއިރާތަކަށް އެ އެކްސިޑެންޓުގެ މައުލޫމާތު ނުދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 1. ހިނގައިދިޔަ އެކްސިޑެންޓުގައި، މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ބޮޑެތި އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ މުވައްޒަފަކަށް ނުވަތަ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ބެލެހެއްޓުމާ ހަވާލުވެހުރި މުވައްޒަފަކަށް ހުރަސްއެޅުން ނުވަތަ ދަތިކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

532.__ (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. މި މާއްދާގެ 2ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހަކު، ރަސްމީ ޙައިސިއްޔަތުން ކުރުން ހުއްދަ ކަމެއް ކުރުން ގަސްތުގައި ހުއްޓުވުން، ނުވަތަ އެ ކަމަށް ހުރަސްއެޅުން ނުވަތަ އެ ކަމެއް ކުރިއަށްދިއުން.
2. އެއީ ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ މުވައްޒަފެއް ނުވަތަ މީހުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބާ ތަނެއް ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފެއްކަން އޭނާއަށް އެނގުން.

މާނަކުރުން

(ށ) "ބަންދުގައި މީހުން ބައިތިއްބާ ތަނެއް ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ:

1. އިސްލާހީ މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ މީހުން ކޮންޓްރޯލުކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމަށް ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ އެ ފަދަ މަރުކަޒުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާމީހުން ކޮންޓްރޯލުކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ހަވާލުކޮށްފައިވާ މީހަކުކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ
2. ސިކުނޑީގެ ޙާލަތު ސިއްޙީގޮތުން ބެލުމަށްޓަކައި، ނަފްސާނީ ނުވަތަ ސިކުނޑީގެ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ތިބޭ މީހުން ނުވަތަ އެ ފަދަ މަރުކަޒަކަށް ފޮނުވުމަށްޓަކައި ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ މީހުން ކޮންޓްރޯލުކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މުވައްޒަފަކަށް.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މިކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޤާނޫނު ހިންގުމަށް ހުރަސްއެޅުމާއި ދައުލަތުގެ އެހެނިހެން މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސްއެޅުން

ކުށް މާނަކުރުން 533.___ (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ތިމާއަށް އެނގި ހުރެ ޤާނޫނުގެ ބާރުހިންގުމަށް ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް، އަންނަނިވި ގޮތްގޮތުން ކުރި ގޮތަކުން، ހުރަސްއެޅުމާއި، އެ ކަމަށް ދަތިކުރުމާއި، އެ ކަމުގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުވުމަށް ހުރަސްއެޅުން؛
2. (i) މާއްދީ ގޮތުން ހުއްޓުވައިގެން ނުވަތަ ހުރަސްތަކެއް ކުރިމަތިކުރުވައިގެން، ނުވަތަ ރަސްމީ ވާޖިބާ ޚިލާފުވެގެން، ނުވަތަ އެހެނިހެން ހުއްދަނޫން ޢަމަލުތަކެއްކޮށްގެން؛ ނުވަތަ

   (ii) ފުލުސް ނުވަތަ ގުޅޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާގެ މުވައްޒަފުންނަށް ނުވަތަ އާރމީގެ ޚިދުމަތް ދޭ މުވައްޒަފުންނަށް، ޤާނޫނުގެ

ދަރުން ހާމަކުރުން ލާޒިމު، އާމްދަނީގެ މަޢުލޫމާތު، ޖިބޫ ފައިސާގެ
މަޢުލޫމާތު، އެހެނިހެން މަޢުލޫމާތު ހާމަކޮށްދިނުމަށް ހިފަހައްޓައިގެން؛
ނުވަތަ

(iii) ދައުލަތަށް ދޭން ޖެހޭ ޓެކްސް ނުވަތަ ޖޫރިމަނާ ނުދައްކައިގެން.

މާނަކުރުން (ހ) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރުމުގެ
މުވައްޒަފުން ހިމެނޭ ގޮތުން ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ޢަމަލުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިދީފައިވާ
މަސައްކަތުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ވަޒީފާއެއްގައި ޚިދުމަތްކުރާ މީހާއަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަހާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޤާނޫނީ ގޮތުން ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭ ސަރުކާރީ ޙުކުމެއް ތަންފީޒުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

ކުށް މާނަކުރުން 534.__ (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ
ކުށެއް ކުރެއެވެ:

1. މަދަނީ ނުވަތަ ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު، ސަރުކާރީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ
ޙުކުމެއް ނުވަތަ ކޯޓެއްގެ އަމުރު ރައްދުކުރުމަށް ނުވަތަ ތަންފީޒުކުރުމަށް

2. އުނިކުރާ ދަލީލުތަކުން ނުވަތަ ހުރަސްއެޅުން

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަހާގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މުވައްޒަފުކަން އޮޅުވުން

ކުށް މާނަކުރުން 535.__(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުށެއް
ކުރެއެވެ:

1. ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރުމުގެ މުއައްސަސާއެއްގެ މުވައްޒަފެއްކަން ދައްކައި
އެނގޭ މީހަކު، އޭނާގެ އިރާދަ އޮޅުވުން؛

2. އަންނަނިވި ކަންކަން އެ މުވައްޒަފަކު ކުރުމުގައި، އެނގި ހުރެ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އެހީތެރިވެނުދިނުން:

(i) އެ މުވައްޒަފަކު ހައްޔަރުކުރުން ހުއްދަ މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގައި؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާ މީހަކު ކުށެއް ކޮށްނުދިނުމުގައި.

ދަރަޖަކުރުން (ހ) މި ކުށަކީ ޖުރުމުގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ފިލައިގެން އުޅޭ މީހާއަށް އެހީތެރިވެދިނުން ނުވަތަ އޭނާ ފޮރުވައިދިނުން

ކުށް ބަޔާންކުރުން 536.__(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ކުށެއް ކޮށްފައިވާ މީހަކު ހައްޔަރުކޮށްނުދިނުމަށްޓަކައި؛
2. ކުށްކޮށްފައިވާ މީހާ އޭނާގެ ގޭގައި ބަހައްޓައިދިނުން ނުވަތަ އޭނާއަށް އެހީތެރިވެދިނުން ނުވަތަ އޭނާ ފޮރުވައިދިނުން؛
3. މިކުށުން ކުށްވެރިވާނީ ކުށެއް ކޮށްފައިވާ މީހާއަކީ، ތިމާގެ ފިރިމީހާ ނުވަތަ އަނބިމީހާ ނުވަތަ މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕަ ނުވަތަ މާމަ ނުވަތަ ކާފަ ނުވަތަ ދަރިފުޅު ނުވަތަ ބޭބެ ނުވަތަ ދައްތަ ނުވަތަ ކޮއްކޮކަމުގައި ނުވާނަމައެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ހ) 1. ކުށެއް ކޮށްފައިވާ މީހާ ކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއަތުގެ ކުށެއް ނަމަ، އޭނާ ފޮރުވައިދިނުމާއި ފިލުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމަކީ ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުރުމުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ފިލުން އަދި އިސްލާހީ މަރުކަޒުތަކަށް ރިޕޯޓުނުކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

537.__(ހ) އަންނަނިވި ހާލަތުތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އެ މީހަކީ:

(i) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ނުވަތަ ކުށެއް އެ މީހާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެގެން ޖިނާއީ ބަންދެއްގައި ހުރި މީހަކުކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރުމުގެ މުއައްސަސާއެއްގެ މުވައްޒަފަކަށް އޮތް ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުއްދަ ބާރެއްގެ ދަށުން ކޮންޓްރޯލްގައިވާ ބަންދެއްގައި ހުރި މީހަކުކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ސިކުނޑީގެ ހާލަތު ސިވިލް ކޯޓުން ބެލުމަށްޓަކައި، ނަފްސާނީ ނުވަތަ ސިކުނޑީގެ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ހުރި މީހަކުކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ އެ ފަދަ މަރުކަޒުތަކުން ފޮނުވުމަށްޓަކައި ކޮންޓްރޯލްގައިވާ ބަންދެއްގައި ހުރި މީހަކުކަމުގައި ވުން؛ އަދި

2. އެނގި ހުރެ:

(i) ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަނުން ފިލުން ނުވަތަ އޭނާ ޖިނާއީ ބަންދެއްގައި ހައްދުކޮށްފައިވާ މަރުކަޒެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ވަކިކޮށް ދިޔުން؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާ ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަނަށް ހާޒިރުނުވުން؛ ނުވަތަ އޭނާ ޖިނާއީ ބަންދުގައި ހުރި ތަނުން ވަކި މުއްދަތަކަށް ދޫކޮށް އަނބުރާ ހާޒިރުނުވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތަކަށް ދޫކޮށްލުމުން އެނބުރި ނައިސް، ނުވަތަ ދުވަހުމަސައްކަތަށް ދޫކޮށްލުމުން ނުވަތަ

ދުވަހަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ދޫކުރުމުން އެނބުރި ނަގައުން؛ ނުވަތަ

(iv) ޕްރޮބޭޝަންގައި ނުވަތަ ގޭބަންދުގައި ހުރުމަށް ދޫކުރި އިރު ކޮށްފައިވާ ޝަރުތަކާ ޚިލާފުވުން.

މާނަކުރުން

(ހ) 1. "ޖިނާއީ ބަންދު"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ދައުލަތުގެ ބަންދެއްގައި، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ހިމެނޭ ގޮތުން ހުންނަ ހުރުމަށެވެ:

(i) ޝަރީޢަތަށް ހާޟިރުކުރުމުގެ ކުރިން ޖަލުގައި ބަންދުކުރެވޭ ބަންދުކުރުން؛ ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ބަންދުގައި ބެހެއްޓޭ ބެހެއްޓުން؛

(ii) ކަނޑައެޅޭ ޙުކުމެއްގެ ދަށުން ޖަލުގައި ނުވަތަ އިސްލާހީ މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުކުރެވޭ ބަންދުކުރުން؛ ނުވަތަ

(iii) ވަކި މީހެއްގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުން ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމުގެ ދަށުން ދޫކޮށްފައިވާ ދޫކުރުން؛ ނުވަތަ

(iv) ގޭގައިބަންދުކޮށްފައި ހުންނަ ހުރުން؛ ނުވަތަ

(v) ޕްރޮބޭޝަނަށް ދޫކޮށްފައި ހުންނަ ހުރުން.

2. "އިސްލާހީ މަރުކަޒު"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި މީހުން ބަންދުކޮށްފައި ބޭތިއްބުމަށް ހަދައިފައިވާ ތަނަކަށެވެ:

(i) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށް؛ ނުވަތަ

(ii) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހާގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތް ކުރެވެމުން ނުވަތަ މީހާގެ މައްސަލަ ކުރިން ސާބިތުވެފައިވާ ބަންދުކުރުމަށް؛ ނުވަތަ

(iii) އަންނަނިވި ކަންކަމާ ގުޅިގެން ހައްޔަރުކޮށްގައި ބޭތިއްބުމަށް:

ހ. ވަބާ ގުޅިގެން؛ ނުވަތަ

ށށ. ޕްރޮބޭޝަން ޚިދުމަތްތަކުން؛ ނުވަތަ

ނނ. ޕެރޯލް ޚިދުމަތްތަކުން؛ ނުވަތަ

ރރ. ވަކިގޮތަކަށް ބެލެހެއްޓުމަށް ކަނޑައެޅޭ ޕާރަކުމްގައި އެދޮގާ ހިދުމަތްތަކުން؛ ނުވަތަ

(iv) ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ބޭއްވޭ އަޑުއެހުމެއް ނުވަތަ ކަފާލާތުގެ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމަށް އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވުމަށް.

ދަރަޖަކުރުން: ފިލުން

(ނ) 1. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާޢަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަންގަންޖެހޭ މީހަކަށް ނޫންގުން: ފުރަތަމަ ދަރަޖަ

2. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގެ (i)ން (iv)އަށް ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފިނަމަ އެކުށަކީ ޖިނާޢަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ. އެއީ ބަންދުގައި ހުރި ޖިނާޢަތުގެ ކުށަކާ ގުޅިގެންކަމުގައިވާ ނަމަވެސް.

އަންގަންޖެހޭ މީހަކަށް ނޫންގުން: ދެވަނަ ދަރަޖަ

3. އެ ނޫން ބާވަތްތަކުގައި އެކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ފިލުން ހުއްދަކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

538.__ (ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ބަންދުގައި ހުރި މީހާ ފިލުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުން ނުވަތަ އެހީތެރިވެދިނުން؛ ނުވަތަ

2. އިސްލާހީ މަރުކަޒެއްގެ މުވައްޒަފަކަށް ހުރި އޭނާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބަންދުގައި ހުރި މީހަކު ފިލުމަށް އެހީތެރިވެދިނުން.

މާނަކުރުން

(ސ) "އިޞްލާޙީ މަރުކަޒެއްގެ މުވައްޒަފު" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ:

1. އިޞްލާޙީ މަރުކަޒެއްގެ އިންތިޚާބުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ އޮފިސަރަކާއި، ޓްރަސްޓީއަކާއި އެ ފަދަ މަރުކަޒެއްގެ މުވައްޒަފަކަށެވެ. ނުވަތަ އެ އިޞްލާޙީ މަރުކަޒެއް ހިންގުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ އިދާރާއެއްގެ މުވައްޒަފަކަށެވެ؛ ނުވަތަ

2. އިޞްލާޙީ މަރުކަޒާ އެކު ނުވަތަ އިޞްލާޙީ މަރުކަޒުގެ ހިންގުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ އިދާރާއާ އެކު ކުރާ ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ ދަށުން އެ ތަނަށް ޚިދުމަތްތަކެއް ފޯރުކޮށްދޭ މީހުންނަށެވެ. މީގެ ތެރޭގައި އެ ތަނުގައި ހައްޔަރުކޮށްފައި ތިބޭ ނުވަތަ އެމީހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ތިބޭ މީހުން ބެލެހެއްޓުމާއި، ކޮންޓްރޯލުކުރުމާއި، ސުޕަވައިޒްކުރުމުގެ ވަޒީފާ ދީފައިވާ މުވައްޒަފުން ހިމެނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން:
ޖިނާއަތުގެ ކުށެއް
ކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކުރުން

(ސ) 1. ބަންދުކޮށްފައި ހުރި މީހާ ބަންދުކޮށްފައި ހުރި ޖިނާއަތުގެ ކުށެއް ކޮށްފައިވާ ނަމަ އޭނާ [illegible] [illegible] ޖަދުވަލުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ނޫން ޙުކުމްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖަދުވަލުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މަނާކުރެވިފައިވާ އެއްޗެހި އިޞްލާޙީ މަރުކަޒަކަށް ގެނައުން ނުވަތަ ގެނައުން ހުއްދަކުރުން؛ އިޞްލާޙީ މަރުކަޒެއްގައި މަނާ އެއްޗެހި ގެންގުޅުން

ކުށް މާނަކުރުން

539.__ (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކަން ކުރަނީ ހުއްދައެއް ނެތި އަދި [illegible] ނަމަ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. މަނާކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް އިޞްލާޙީ މަރުކަޒަކަށް ގެނައުމާއި؛ ނުވަތަ

2. އިޞްލާޙީ މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުކުރެވިފައި ތިބޭ މީހުންނަށް [illegible] އެ

އެއްޗެއް ފޮރުވިދާނެ ހިސާބެއްގައި އެ އެއްޗެއް ބަހައްޓުމާއި؛

3. އިސްލާހީ މަރުކަޒެއްގައި އެ އެއްޗެއް ގެންގުޅުން.

މާނަކުރުން

(ށ) "މަނާކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ އިސްލާހީ މަރުކަޒަކަށް ގެނެވޭ އެއްޗެހީގެ ތެރެއިން ނުވަތަ އެ އިސްލާހީ މަރުކަޒުގައިވާ އެއްޗެހީގެ ތެރެއިން އަންނަނިވި އެއްޗެއްސެވެ:

1. ބަޑި، ސްޓަން ގަން؛

2. ބަޑީގެ ވަޒަނާއި، ކާޓްރިޖާއި، ޝެލާއި އަދި ވަޒަންގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެހި؛

3. ފަނާކުރަނިވި މާއްދާއެއް؛

4. ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ކޮންޓްރޯލް ކުރެވިފައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗެއް؛

5. މަސްތުވާތަކެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރާ އާލާތެއް؛

6. ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެނޫންވެސް އެއްޗެއް؛

7. ތަނުގެ ސަލާމަތީފިޔަވަޅުތަކަށް ބޭކާރުކޮށްލާ ފަދަ ހަތިޔާރެއް ނުވަތަ އާލާތެއް؛ އޭގެ ތެރޭގައި [illegible]، [illegible] ފޯނު [illegible] ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރާ އެއްޗެއްގެ [illegible]، [illegible] [illegible] ބޭނުންކުރާ އެއްޗެއްސާއި، ބިޑީގެ [illegible] ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެއްސާއި، އިސްލާހީ މަރުކަޒުގެ އެކިއެކި [illegible] [illegible] ކީތަކާއި ކާޑުތަކާއި އިސްލާހީ މަރުކަޒުގެ އެހެނިހެން ސަރަހައްދުތަކަށް ހުޅުވިދާނެ ބާވަތުގެ އެއްޗެހި ހިމެނެއެވެ؛

8. [illegible] ނުވަތަ [illegible] ބާވަތުގެ އާލާތް؛ އޭގެތެރޭގައި ވަޔަރާއި، ކަޓަރާއި، ދަގަނޑު [illegible] ބާވަތުގެ އެއްޗެހި ހިމެނެއެވެ؛

ނުވަތަ

9. އިލެކްޓްރޯނިކް އެއްޗެހީގެ ތެރެއިން މަނާ އެއްޗެހިކަމުގައި އިސްލާމީ މަރުކަޒަކުން ކަނޑައަޅައިފައިވާ އެއްޗެހި؛ އޭގެ ތެރޭގައި އިލެކްޓްރޯނިކް ރެކޯޑުކުރެވޭ އެއްޗެއްސާއި، ވީޑިއޯ ރެކޯޑުކުރެވޭ އެއްޗެއްސާއި، ސެލިއުލަރ ޓެލެފޯނާއި، ސެލިއުލަރ ޓެލެފޯނުގެ ބެޓެރީއާއި، ވީޑިއޯ ޓޭޕް ރެކޯޑަރާއި، ޗާޖަރާއި، ކޮންޕިއުޓަރާއި، ކޮންޕިއުޓަރުގެ ސާމާނު ހިމެނެއެވެ؛

10. ބަނގުރާގެ ބާވަތްތަކާއި؛

11. އެ ނޫން ވެސް އިސްލާމީ މަރުކަޒަކުން ހުއްދަނުދޭކަމަށް ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެ މަރުކަޒަކުން [illegible] ކަނޑައަޅައިފައިވާ އެއްޗެހި.

ދަރަޖަކުރުން:
މަނާކުރެވިފައިވާ އެއްޗެހި

(ހ) 1. (i) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުން (3)ވަނަ ނަންބަރާ، މަނާކުރެވިފައިވާ އެއްޗެއް އިސްލާމީ މަރުކަޒަކުން [illegible] ޖިނާއީ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ii) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރުން (10)ވަނަ ނަންބަރާ މަނާކުރެވިފައިވާ އެއްޗެއް އިސްލާމީ މަރުކަޒަކުން [illegible] ޖިނާއީ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(iii) އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖިނާއީ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ކުށް ކުރި އިސްލާމީ މަރުކަޒެއްގެ [illegible] ނަމަ އެ ކުށަށް ދޭ އަދަބު އެއް ދަރަޖަ އިތުރުވާނެއެވެ.

ހެކި ދިނުމަށް ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ވޯޓު ދޭން ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ދަޢުލަތުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް ހުރި މީހަކަށް ބިރުދެއްކުމާއި، ނުރަނގަޅުގޮތުގައި ނުފޫޒު ފޯރުވުމާއި ބަދަލުހިފުން

ކުށް މާނަކުރުން

540. __ (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި:

(i) މީހަކު މިނިވަންކަމާއި، ފުރިހަމަ އިންސާފުވެރިކަމާއެކު ޝަރުޢީ މަޖިލީހެއްގައި ހެކި ދިނުމަށް ހުރަސްއެޅުމުގެ މަޤްޞަދުގައި؛ ނުވަތަ

(ii) ހެކި ދިނުމަށް ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ވޯޓު ދިނުމަށް ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ވޭތުވެދިޔަ ވަގުތުގައި، ނުވަތަ މިހާރު، ނުވަތަ ކުރިއަށް އޮތް ވަގުތުގައި ހެކި ދިނުން، ނުވަތަ ވޯޓު ދިނުން، ނުވަތަ އެމީހެއްގެ އާންމު ވާޖިބެއް އަދާކުރުމުގައި ކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލާފައިވާ ކަމަކާ ގުޅިގެން މީހަކަށް ގޯނާކުރުމާއި، ބިރުދެއްކުމާއި، ނުފޫޒު ފޯރުވުމާއި ބަދަލުހިފުމުގެ މަޤްޞަދުގައި.

2. އަމަލު:

(i) މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ބޮޑެތި އަނިޔާ ލިބިދާ ފަދަ ކުށެއް، ނުވަތަ ޤާނޫނާ ހިލާފުވާ ގޮތަކަށް އަނިޔާ ބަންދަކަށް ހިފެހެއްޓުމާ ކުރުން، ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ މުދަލަށް ބޮޑެތި ގެއްލުން ލިބިދާނެ ފަދަ ކަމެއް ކުރުން ނުވަތަ އެހެން ކަމެއް ކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ނޫންވެސް ކަމެއް ކުރުން ނުވަތަ ކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން؛ ނުވަތަ

(iii) ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުއްދަކޮށްފައިނުވާ މަންފާއެއް ދިނުމަށް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ ދިނުން؛ ނުވަތަ

(iv) ޤާނޫނުގައި މަނާކޮށްފައިވާ ސިޔާސީ ނުވަތަ ނުސިޔާސީ ގޮތުން ނަމަވެސް
އެއިން މީހަކާ ދުޝްމަނާތޮށް ކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 1. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގެ (i)ން (iii) ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ކުށެއް ކޮށްފިނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ކޯޓަށް ޙާޟިރުނުވުން

ކުށް ޤާނޫނުކުރުން

541.__ (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ
ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ކޯޓަށް ޙާޟިރުވުމަށް އެންގުމުން ކޯޓަށް ޙާޟިރުވާ ގޮތަށް، ނުވަތަ މީހަކު
ތަޙްޤީޤުކުރެވޭ މަރުޙަލާ، ޝަރީޢަތުގައި ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވަނިކޮށް:

(i) ކޯޓަށް ޙާޟިރުވުމަށް އަންގައިފައިވާ ދުވަހު ޙާޟިރުނުވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުޠަކާ ޚިލާފުވުން.

2. ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހެއްގެ ގޮތުގައި ކޯޓަށް
ޙާޟިރުވުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނިކޮށް ނުވަތަ ބިއުރޯއާ ނުވަތަ އެހެނިހެން
ތަޤުރީރުކުރެވުމުން އަންގައިފައިވާނަމަ، އެ އަމުރުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް
ޙާޟިރުނުވުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ އޭނާ ބަންދުކޮށްފައި ހުރި ކުށުގެ ދަރަޖައަށް ވުރެ އެއް ދަރަޖަ
ތިރީގައިވާ ކުށެކެވެ. ނަމަވެސް، މި ކުށް ޖުނަޙާގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ
ކުށަށްވުރެ ދަރަޖަ މަތީވެގެން ނުވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

542.__ (ހ) "ހަށިގަނޑަށްލިބޭ އަނިޔާ"އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (7)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ފަނާކުރަނިވި މާއްދާ"އަށް ދީފައިވަނީ 121ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "އިސްލާމީ ސަރުކާރެއްގެ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވަނީ 538ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "އިސްލާމީ ސަރުކާރު"އަށް ދީފައިވަނީ 537ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "މީހުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބާ ތަނެއް ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވަނީ 532ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު"އަށް ދީފައިވަނީ 120ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "ބަލި"އަށް ދީފައިވަނީ 710ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(އ) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވަނީ 533ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ވ) "މަނާކޮށްފައިވާ އެއްޗެހި" އަށް ދީފައިވަނީ 539ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(މ) "ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ މުވައްޒަފު"އަށް ދީފައިވަނީ 521ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޔ) "ޖިނާއީ ބަންދު"އަށް ދީފައިވަނީ 537ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

(ޕ) "މުދާ"އަށް ދީފައިވަނީ 17ވަނަ މާއްދާގެ (82)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

ޑްރާފްޓް

610 ވަނަ ބާބު

އަމަންއާންމާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، އަޚްލާޤީ މިންގަނޑުތަކާ ގުޅޭ ކުށް

އަމަންއާންމާއި ރައްކާތެރިކަމުގެ ކުށް

610ވަނަ މާއްދާ - ހަތުޔާރުކުރުމާއި ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ސަރުކާރު ވައްޓައިލުން

611ވަނަ މާއްދާ - ކުލީސިފައިން ހޯދުން

612ވަނަ މާއްދާ - ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި ތިމާއުފެއްޖެކަމުގެ ދޮގު ބުނުމަތިކުރުން

613ވަނަ މާއްދާ - ވަކި ގަވާއިދަކުން ހިންގަންޖެހޭ ވިޔަފާރިއެއް ހުއްދަ ނެތި ހިންގުމާއި، ލައިސަންސް ނެތި އިމްޕޯޓުކުރުން

614ވަނަ މާއްދާ - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދަށް ވަނުން

615ވަނަ މާއްދާ - އާންމު މަސްލަހަތަށް ގެއްލުން ހުރި އަމަލުކުރުން

616ވަނަ މާއްދާ - ރަމަޟާންމަހު ރޯދަހިފުމާއި ބަންގިދާ ބެއިލުމާއި ޢުރުމަސް ކެއުން

617ވަނަ މާއްދާ - އިސްތިހާރުދީފާ އިދިކޮޅު އަމަލުތަކެއް

618ވަނަ މާއްދާ - އެހީތެރިވެދިނުމުގެ ވާޖިބު

619ވަނަ މާއްދާ – ފާސަދަކުރުން

ހަތުޔާރުކުރުމާއި ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ސަރުކާރު ވައްޓައިލުން

ކުށް މާނަކުރުން

610.___ (ހ) ހަތުޔާރުކުރުމަށް ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ސަރުކާރު ވައްޓައިލުމަށް ހިތްވަރު ދީ މީހާއި، އެއިން ކަމަކަށް އެހީތެރިވި މީހާއާއި، އެ ކުށް ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އިސްތިސްނާ

(ށ) ސިޔާސީ އަމުރުފާޅުކުރުމަކީ ބައިވެރިވާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ.

ދަރަޖަކުރުން:

ބަޣާވާތްކުރުމަށް ހިތްވަރު ދިނުން

(ނ) 1. ބޭރުގެ ބާރުތަކުން ސަރުކާރު ވައްޓާލުމުގެ ބޭނުމުގައި 5 މީހުން ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ގިނަ ބަޔަކަށް ހިތްވަރު ދީ ނުވަތަ އަމުރުކުރާ ނުވަތަ އިލްތިމާސް ދީ، ނުވަތަ ހަދަންވީ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދޭ މިހާ އެ ކުރަނީ ޖިނާއަތުގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހަތިޔާރުކުރުމަށް ހިތްވަރު ދިނުން

2. ހަތިޔާރުކުރުމަށް އަންނަނިވި މީހުން ހިތްވަރު ދީ ނުވަތަ އަމުރުކުރާ ނުވަތަ އިލްތިމާސް ދީ ނުވަތަ ހަދަންވީ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދޭ މިހާ އެ ކުރަނީ ޖިނާއަތުގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) 5 މީހުން ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ގިނަ ބަޔަކަށް؛ ނުވަތަ

(ii) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިފައިންގެ ބަޔަކަށް.

ބަޣާވާތުގައި ބައިވެރިވުން

3. ބޭރުގެ ބާރުތަކުން ސަރުކާރު ވައްޓާލުމުގައި މިހާ ބައިވެރިވެއްޖެ ނަމަ އެ މިހާ އެ ކުރަނީ ޖިނާއަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހަތިޔާރުގައި ބައިވެރިވުން

4. އެ ނޫން ހަރަކާތްތަކުގައި އެ ކުރަނީ ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާ ނުކުތާ

(ރ) 1. މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައާއި، (ނ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަޖެ މިހާރު ކުރާ އިރު އެ މީހާއަށް ބަޣާވާތުގައި ނުވަތަ ހަތިޔާރުގައި އިސްކަން ހަރަކާތްތެރިވި މީހެއްކަމުގައި ވާ ނަމަ، ކުރާ ހުކުމް ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑުތަކުން އެންމެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ވުރެ ކުށުގެ އަދަބު އެއް ދަރަޖަ އިތުރު ވާނެއެވެ.

2. ހަތިޔާރާއި ނުވަތަ ބަޣާވާތް ކުރުމުގައި، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް މިހާރު ކުރާ ނަމަ، އަދި އޭނާ އެ ވަޒީފާ އަދާކުރާ ކުރިމަތިވި، އެ ކަން ހިނގާފައިވާ ނުވަތަ ހިނގައިދާނެކަން އޭނާއަށް ޔަޤީންވެފައިވާކަމަށް ވާ ނަމަ، ކުރާ ހުކުމް ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ވުރެ، އޭނާގެ ކުށުގެ އަދަބު އެއް ދަރަޖަ އިތުރު ވާނެއެވެ.

ކުލީސިފައިން ހޯދުން

ކުށް މާނަކުރުން

611.__ (ހ) ކުލީސިފައިން ހޯދާ ނަމަ ނުވަތަ ބޭނުންކުރާ ނަމަ ނުވަތަ އެ މީހުންނަށް މާލީ ގޮތުން އެހީތެރިވާ ނަމަ ނުވަތަ އެ މީހުން ތަމްރީނުކުރާ ނަމަ، އެ ކަން ކުރާ މީހާ، އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) "ކުލީސިފައިން"ގެ މިސާލުތަކަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ:

1. ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި ނުވަތަ ސަރުކާރު ވައްޓައިލުމުގައި ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު ވައްޓައިލުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ޚާއްޞަ ގޮތުގައި ތަމްރީނުކުރުވިފައިވާ މީހާ އަށް؛ އަދި
2. އެ ފަދަ ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި އެ ގޮތަށް މަސައްކަތްކުރުމުން އެއިން ޢާނާއަން އަމިއްލަ މަސްލަހަތު ކުރާމީ އެ ކަމުގެ ޝައުޤުވެރިކަން އޮތް، އަދި މަޤާމުގެ ނުވަތަ ފެންވަރުގެ ރަސްމީ ހަތިޔާރުއަޅައިގެން މަސައްކަތްކުރާ ސިފައިންނަށް ލިބޭ އިނާމު މާއްދީ ބަދަލުތަކުގެ އެންމިނަޔަ އޮތް މީހަކަށް؛ އަދި
3. ހަމަނުޖެހުން އުފެދިގެން އުޅޭ ގައުމުގެ ރައްޔިތެއްކަން ނުވާ އަދި މައްސަލަ އުފެދިގެން އުޅޭ މީހުން ނިސްބަތްވާ ގައުމުގެ ރައްޔިތެއްކަން ވެސް ނުވާ މީހަކަށް؛ އަދި
4. (i) ހަމަނުޖެހުމުގައި ބައިވެރިވާ ދެފަރާތުންކުރެ ފަރާތެއްގެ ސިފައިންގެ މެމްބަރަކަށް ނުވުމާއި؛

   (ii) އޭނާ ފޮނުވައިފައިވަނީ ހަމަނުޖެހުމުގައި ބައިވެރިވާ ދެ ފަރާތުން ކުރެ ފަރާތަކަށް ނުވާ ޤައުމަކުން ކުރުވައިގޮތުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖިނާކުރިކަމުގެ ދޫގެ ތުހުމަތު ކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

612.__ (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. 411 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް މީހަކު ކޮށްފިކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުން ދާކަމަށް ދޫގެ ތުހުމަތުކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 1. މި ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އިތުރު އަދަބު ހުކުމްކުރުން

2. 90 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ހުކުމްކޮށްފައިވާ އަދަބުގެ އިތުރަށް 80 ދުރުވަޅުން ޖަލްދުކުރުމުގެ އަދަބު 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ކުށަށް ހުކުމްކުރެވިގެންވާނެއެވެ.

ވަކި ގަވާއިދަކުން ހިންގަންޖެހޭ ވިޔަފާރިއެއް ހުއްދަ ނެތި ހިންގުމާއި، ލައިސަންސް ނެތި އިމްޕޯޓްކުރުމާއި، ހުއްދަނަގަންޖެހޭ ކަމެއް، ހުއްދަނުނަގައި ކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

613.__(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާތަކުން ހުއްދަނަގަންޖެހޭ ހުއްދަ ނުވަތަ ލައިސަންސް ހޯދުމަކާ ނުލައި،
2. ޤާނޫނުގައި ވަކި ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ވިޔަފާރިއެއް ކުރުމާއި، ރާއްޖެއަށް އެއްޗެހި އިމްޕޯޓްކުރުން.

(ށ) ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާއަކުން ހުއްދައަކާ ހުއްދަޖެހޭ ގޮތަކަށް ފިޔަވައި ކުރުން ހުއްދަނުކުރެވޭކަމެއް، އެ ގޮތުގެ ހުއްދަ ނުނަގައި ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން:

ނުރައްކާތެރި

(ނ) 1. މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކުރުމުގައި، މީހަކު

އެއްޗެހި އިމްޕޯޓްކުރުން

ރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރަނީ ބަލިއެއް، ނުވަތަ ފަސާދުކުރަނިވި މާއްދާއެއް ކަމުގައިވާނަމަ އޭނާ އެ ކުރަނީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ބަނގުރާއި އޫރުމަހުގެ ވިޔަފާރި

2. މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޒޯނުގެ މަތިން، މީހަކު ވިޔަފާރި ކުރުމުގެތެރޭގައި ނުވަތަ އެއްޗެހި އިމްޕޯޓްކުރުމުގެތެރޭގައި ބަނގުރާ ނުވަތަ އޫރުމަސް އުފެއްދާ ނަމަ ނުވަތަ އޭގެ ވިޔަފާރިކުރާ ނަމަ، ނުވަތަ އެ ބަހާ ނަމަ، އޭނާ އެ ކުރަނީ ޖުނަޙްގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަ ނެތި ކުރާ ވިޔަފާރި

3. އެ ނޫން ބާވަތްތަކުގައި، ހުއްދަ ނެތި ކުރާ ވިޔަފާރިއަކީ ޖުނަޙްގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަނަގަންޖެހޭ ކަމެއް ހުއްދަ ނުނަގާ ކުރުން

4. މިމާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދަށް ވަނުން

ކުށް މާނަކުރުން

614.__(ހ) ހުއްދަ ހޯދުމަކާ ނުލައި، ނުވަތަ ލައިސަންސެއް ނެތި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދަށް ވަންނަ މިހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 1. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދަށް ވަންނަ މިހާ އެ ސަރަޙައްދަށް ވަންނަނީ ހުއްދައެއް ނުވަތަ ލައިސަންސެއް ނެތި، މަސް ބޭނުމުގެ މަސްވެރިކަމުގައި ކަމަށް ވާ ނަމަ، އޭނާ އެ ކުރަނީ ޖުނަޙްގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެނޫން ބާވަތްތަކުގައި އެ ކުރަނީ ޖުނަޙްގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ނ) "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދު"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ސަރަޙައްދާ އިންވެގެން އޮންނަ އަދި ކަނޑުގެ ސަރަޙައްދު ގުނަން ފަށާ ހިސާބުން ފެށިގެން 200 ނޮޓިކަލް މޭލާ ހަމައަށް އެ ފުޅާމިނުގައި އޮންނަ ކަނޑުގެ

ސަރަޙައްދަށެވެ. އަދި އެ ސަރަޙައްދުގެ ތިމާވެށިއާ ދިރުން ހުރި އެއްޗެއްސާއި ދިރުން ނެތް އެއްޗެއްސާއި އިޤްތިޞާދީ ވަސީލަތްތަކާއި ކަނޑާ ގުޅުން ހުރި އެކިއެކި ސައިންޓިފިކް ތަޙްޤީޤުތައް ކުރުމާއި ޕޮލިއުޝަން ހިފެހެއްޓުމާއި މި ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބިގެންވާ ސަރަޙައްދަށެވެ.

އާންމު މަސްލަހަތަށް ގެއްލުން ހުރި އަމަލުތަކުން

ކުށް މާނަކުރުން

615.__(ހ) އާންމު ތަނެއްގައި ހުރި އެއްވެސް މިލްކު، އެމީހެއްގެ އަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން އެހެން މީހަކަށް ގެއްލުންވާނެކަން، ނުވަތަ އުނިދެރަވާނެކަން، ނުވަތަ ބިރު ހާނިކަން އެނގިހުރެ އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއްކުރާ ނަމަ އެކަމަކީ ކުށެކެވެ.

1. މާރާމާރީއާއި، ތަޅާފޮޅުމާއި، ހަރުކަށިކޮށް، ނުވަތަ ބިރު އުފެދޭ ގޮތަށް އުޅުން؛ ނުވަތަ
2. އުނަގަނޑު ނުވާ ވަރަށް އަޑުގަދަކުރުން؛ ނުވަތަ
3. ހަޑިހުތުރު އިޝާރާތާއި ހަޑިހުތުރު ބަސް ބޭނުން ކުރުމާއި ހަޑިހުތުރު އަމަލުތަކެއްކުރުން؛ ނުވަތަ
4. އާންމު ތަނެއްގައި ނުވަތަ ތަންތަނުގައި، ކަނޑައެޅިގެން ވަކި މީހެއްގެ ފަހަތުން ދިއުން؛ ނުވަތަ
5. ޖިންސީ ގުޅުމަކާބެހޭ ހިންގުމަކަށް އެދުން؛ ނުވަތަ
6. ޤާނޫނީ މަޤްބޫލުކުރާ ޙާލަތު ނުވާނޭ އަމަލުތަކުން ނުރައްކާތެރި، ނުވަތަ މާއްދީ ގޮތުން ހުރަސް، ނުވަތަ މީހުން ބިރުގަނނަ ފަދަ ބާރުވެރިކޮށް އުފެއްދުން

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ރަމަޟާނުމަހު ރޯދަނުހިފުމާއި ބަނގުރާ ބޯއިމާއި ޢޫރުމަސް ކެއުން

ކުށް މާނަކުރުން

616.__(ހ) ދިވެހިރައްޔިތަކު އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއް، އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިން ކޮށްފިނަމަ، އެ ކަން ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. ޤަބޫލުކުރެވޭ ފަދަ، ދީނީ ނުވަތަ ސިއްޙީ ނުވަތަ ސިއްޙަތާ ގުޅުން ހުރި ސަބަބަކާ ނުލައި ރަމަޟާނުމަހު، މީހުންނަށް އެނގޭ ގޮތަށް، ރޯދަނުހިފުމާއި، ރޯދައަށް ހުރެ ރޯދަ ދޫކޮށްލުން.

2. (i) ޢޫރުމަހާއި، ޢޫރުމަސް ބޭނުންކޮށްގެން އުފައްދާފައިވާ ތަކެތި ކެއުމާއި؛

(ii) ބަނގުރާ ބުއިން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 1. މިކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އިތުރު އަދަބު ހުއްދަކުރުން

2. 90ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ހުއްދަކޮށްފައިވާ އަދަބުގެ އިތުރަށް 40 ޝަރީޢަތުން ތަޢުޒީރުކުރުމުގެ އަދަބު 411ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރުގައި ހުއްދަކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) ގައިވާ ކުށަށް، ހުއްދަކުރެވިދާނެއެވެ.

އިސްލާމްދީނާ އިދިކޮޅު އަމަލުތައް

ކުށް މާނަކުރުން

617.___ (ހ) އެއްވެސް މީހަކު އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއް ކުރާ ނަމަ އެ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ޢާންމުކޮށް ފެތުރިގެން ފަދަ ވަސީލަތެއް ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ ޢާންމުންގެ ކުރިމަތީގައި، އިސްލާމްދީނަށް ބަދުނާމު ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި އިސްލާމްދީނަށް ފުރައްސާރަކުރައި، ދީނީ ބޭޢިއްޒަތުކުރުން.

2. އިސްލާމްދީނަށް ތަޢުރީޟު ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި އިސްލާމްދީނަށް ފާޑުކިޔުމާއި، އެފަދަ ލިޔުންތައް ތަރުޖަމާކުރުމާއި، ބެހުމާއި، ވިއްކުމާއި، އުފެއްދުން.

3. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮރިޔާން ކާޑު އުފެއްދުން ނުވަތަ އަތުގައި ބެހެއްޓުން ނުވަތަ ގެންގުޅުން، ނުވަތަ ދިނުން ނުވަތަ ވިއްކުން ނުވަތަ ހޯދުން ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން.

4. އަޅުކަންކުރަން ގެންގުޅޭ ބުދު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެއްދުން ނުވަތަ އަތުގައި ބެހެއްޓުން ނުވަތަ ގެންގުޅުން، ނުވަތަ ދިނުން ނުވަތަ ވިއްކުން ނުވަތަ ހޯދުން ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން.

5. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދީނީ އެއްބައިވަންތަކަން ނަގާލުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމާއި، މީހުންގެ ގޭދޮރުގައި ދީނީގޮތުން ބައިބަވުން އުޅޭ ބާވަތުގެ ވާހަކަ ދެއްކުމާއި، އެފަދަ ގޮތްގޮތުން ޢަމަލު ކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އެހީތެރިވުމުގެ ވާޖިބު

ކުށް މާނަކުރުން 618.__(ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. (i) ނުރައްކަލުގައިވާ މީހަކަށް ކުރިމަތިވެފައިވާކަން އެނގޭ ނުރައްކަލެއްގެ ހިސާބު، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި އެމީހަކަށް ނުދިނުން.
   (ii) އެހީއަށް ބޭނުންވެފައިވާ މީހަކަށް، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި، އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްނުދިނުމާއި؛
2. ޙާލަތަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން ބާވަތެއްގައި ހުރުމާއި އަދި

އިންސާފު ދެވިދާން ބާރަލާއިގައި ހުރުން؛ އަދި

(i) އެ ކަން ކުރުމުގައި އޮންނަހަން ނުވަތަ އޮންނާނޭން އެހެން މީހަކަށް ވެސް އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ މާއްދީ ނުރައްކާލެއް ކުރިމަތިވާނެން ބާރަލާއިގައި އޮތް ހުރުން؛ އަދި

(ii) ޤާނޫނުން ނުވަތަ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން އޮންނާގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކުރާފައިވާ އެހީ ވުރު ދަމި ވާޖިބެއް ފުރިހަމަކުރުމަށް ފަހަ ގޮވައިގައި އެ ކަން ކުރުމާ ބާރަލާއިގައި ހުރުން.

ނުރައްކަލުގައިވާ މީހާ
ނުވަތަ އެހީއަށް
ބޭނުންވެފައިވާ މީހާ

(ނ) 1. މި ގޮތުންގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "ނުރައްކަލުގައިވާ މީހާ" ކަމަށް ބެލެވޭނީ އެ ވަނީ:

(i) އެ މީހާގެ ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާއެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ޖާނަށް ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ގުދުރަތީ ހާދިސާއެއްގެ ސަބަބުން ނުރައްކާލު ކުރިމަތިވެފައިވާ ޖެހިފައިވާ މީހާއަށް؛

(ii) އަނިޔާވެރި ކަމަކާ ކުރިމަތިލާންޖެހިފައިވާ މީހާއަށް؛

2. "އެހީއަށް ބޭނުންވެފައިވާ މީހާ"ކަމަށްބެލެވޭނީ އެ ވަނީ:

(i) ލިބޭ އަނިޔާއަކުން ނުވަތަ ޖާނަށް ބައްޔަކުން ނުވަތަ ގުދުރަތީ ހާދިސާއެއްގެ ސަބަބުން ހަށިގަނޑަށް ގެއްލުން ލިބިފައިވާ މީހާއަށް؛ ނުވަތަ

(ii) އަނިޔާވެރި ކުށެއްގެ ޝިކާރައަކަށް ވެފައިވާ މީހާއަށެވެ.

މަދަނީ ބަދަލު ދިނުމުން
އިމްތިޔާޒު
ލިބިގެންވުން

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭ މީހާ ނުވަތަ އިންސާފު ދޭ މީހާ ކުރާ ޢަމަލެއްގެ ސަބަބުން ލިބޭ ގެއްލުމަކަށް ބަދަލު ދިނުމުން އޮންނާނަން އިމްތިޔާޒު ލިބިގެންވާނެއެވެ. އެއީ އެކަން އެ ކުރާ ޢަމަލުކުރީ ހެޔޮނިޔަތުގައި ކަމަށްވާނަމަ، އެކަންކުރުމަކީ ޖެހޭ އެކަށޭނަ މިންވަރަށް ތޮޅުގައި ކަމަށްވާނަމަ، އަދި އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަކީ އަޅައިލުމުގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމަކީ ޤާނޫނީ މިންގަނޑުތަކާ ތޮޅޭގައިކަމަށްވާ ނަމަވެ.

އުޅުންގޮތަކުން
ސާބިތުވާގައި ހިނދަކު
ވަކި ގޮތަކުން ގަބޫލުކުރުން

(ރ) އުޅުން ގޮތަކުން ސާބިތުވާގައި ހިނދަކު އަންނަނިވި ބަޔަކުމެއް މިޒާޖުގެ ފަރާތުން ފުރިހަމަވާ ނަމަ އުރިޔާރިކަމަށް ބޭރުހިސާބުގެ މިހާރު އުރިޔާރިކަން ފުރުޞަތުދިނުމަކަށް، ފަނޑިޔާރު ގަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.

1. މަސައްކަތްކުރާ ބޭފުޅުންގެ ނުވަތަ ބެލެނިވެރިއެއް އާނާގެ ކޮންޓްރޯލްގައި ހުރި، ނުވަތަ އެއިން އެއްކޮށް އާނާއަށް ދިޔަ ހިސާބުގައިވާކަން އެނގި ހުރި؛

2. އެހީތެރިކަމުން ބޭނުންވެވިއްޖެ މީހާއަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށް ސިއްޙީ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ނުވަތަ ފޯރުން ތަޢުލީމީ ޚިދުމަތްދޭ މުވައްޒަފުން އަންގައިފައިވާކަމަށް ގަވާއިދާ ސަލާމަތް ނެތި؛

3. އެ ކުއްޖާ ނަގަހައްޓާތީ ހާލަތު ދެޔޫ ގޮތުން ސިއްޙީ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ނުވަތަ ފޯރުން ތަޢުލީމީ އިދާރާއަށް އެ ކަން އަންގައިފައިނުވުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ބ) މި ކުށަކީ ޖިނާއީ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

619.__(ހ) "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދު"އަކީ ދިފައިވަނީ 614ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދިފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ކުޑިސިފައިން"އަކީ ދިފައިވަނީ 611ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދިފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ޖިންސީ ގުޅުމަކާއި"އަކީ ދިފައިވަނީ 131ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ދިފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

620ވަނަ ބާބު

ޢިޖްތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފު އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށް

620ވަނަ މާއްދާ – ހަޑިވިއްކުން
621ވަނަ މާއްދާ - ހަޑިވިއްކުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމާއި ހިތްވަރު ދިނުން
622ވަނަ މާއްދާ - ހަށިގުޅު ދިއްކުރުމާއި، ބަލައި އުފެއްދުމާއި، ބޭނުން
623ވަނަ މާއްދާ - މައްޔިތާގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ކުރުން
624ވަނަ މާއްދާ - އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައިތައް ވިއްކުން
625ވަނަ މާއްދާ - ޖަނަވާރަށް އަނިޔާވެރި އަމަލުކުރުން
626ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

ހަޑިވިއްކުން

ކުށް މާނަކުރުން

620.__(ހ) ފައިސާ ނުވަތަ އަގު ހުރި އެއްޗެއްގެ މުޤާބިލުގައި، ތިމާގެ އަނބިމީހާ ނުވަތަ ފިރިމީހާ ނޫން މީހަކާ އެކު ޒިނާކޮށްފި ނަމަ ނުވަތަ ޖިންސީ މުޢާމަލާތެއް ހިންގައިފިކަމަށް ވާ ނަމަ، އެ އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ޤާނޫނުގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހަޑިވިއްކުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމާއި ހިތްވަރު ދިނުން

ކުށް މާނަކުރުން

621._ (ހ) ފައިސާ ނުވަތަ އަގު ހުރި އެއްޗެއްގެ މުޤާބިލުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

1. ހަޑިވިއްކުމުގެ އަމަލެއް ނުވަތަ އަމަލުތަކެއް ކުރުމަށް މީހަކަށް

މަޖުބޫރުކުރުން؛ ނުވަތަ

2. ހަށިވިއްކުމުގެ އަމަލެއް ނުވަތަ އަމަލުތަކެއް ހިންގުމަށް ހިތްވަރު ދިނުމާއި އެ ކަން ހަމަޖެއްސައިދިނުމާއި އެ ނޫން ގޮތަކަށް ވެސް އެ ކަމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުން؛ ނުވަތަ

3. އާންމުގެ ބޭނުމުގެ ތަނުގައިވާ ތަނެއް، ހަށިވިއްކުމުގެ އަމަލެއް ނުވަތަ އަމަލުތަކެއް ހިންގުމަށް ބޭނުންކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 1. ހަށިވިއްކުމުގެ އަމަލު ހިންގުމަށް ކުޑަކުއްޖަކަށް ހިތްވަރު ދީ ނަމަ ނުވަތަ އެހީތެރި ވާ ނަމަ އެ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި އެއީ ޖިނާއަތުގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހަޑިހުތުރު ލިޔުމާއި، ތަކެތި އުފެއްދުމާއި، ބެހުން

ކުށް މާނަކުރުން

622.___(ހ) އެއްޗެއްގެ ހަޑިހުތުރު ކަން އެނގި ހުރެ، ނުވަތަ އޫގައިވާ އެއްޗަކީ ހަޑިހުތުރު އެއްޗެއްކަން އެނގި ހުރެ، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ހަޑިހުތުރު އެއްޗެއް ހިމެނޭ ފޮޓޯއާއި، ލިޔުމާއި، މަންޒަރާއި، ރެކޯޑާއި އަދި އެ ނޫން ވެސް ހަޑިހުތުރު ސިފަ ހާމަކޮށްދޭ ނުވަތަ ދައްކުވައިދޭ އެއްޗެއް ވިއްކުމާއި ބައްދުކުރުމާއި ދިނުން؛ ނުވަތަ

2. ހަޑިހުތުރު މަންޒަރުތައް ހިމެނޭ ތަމްސީލުތައް، ސްޓޭޖްޝޯތައް ނުވަތަ ނެށުމެއް ހުށަހަޅައިދިނުމާއި، އެ ފަދަ ކަމެއް އިރުޝާދުގެ މަތިން ކުރުން؛ ނުވަތަ

3. އެއްވެސް ހަޑިހުތުރު އެއްޗެއް ހިމެނޭ ވަސީލަތެއް ޝާއިޢުކުރުމާއި އާންމުކޮށް ހުޅުވައިލެވިގެން ދައްކުމާއި އެ ނޫން ވެސް ގޮތަކުން މީސްތަކުންނާ ހަމައަށް އެ ފަދަ އެއްޗެއް ފޯރުކޮށްދިނުން؛ ނުވަތަ

4. ކަމެއްގެ މުޤާބިލުގައި، އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ހަޑިހުތުރު އަމަލެއް،

އަމިއްލައަށް ކުރުން، ނުވަތަ ހަޖިރުމުކު ބަދަލަކަށް ބެލެވޭ ފަދަ ޚަރަކާތް

އަމިއްލަ ހަނިގަނޑު ދެއްކުން؛ ނުވަތަ

5. ހަޖިރުމުކު އެއްޗެތި ހުރިކަމަށް ދައްކައިގެން އެއްބަސް އިސްތިޢުމާލުކުރުމާއި

އެ ވިއްކުމަށް ހިފެހެއްޓުން ދިނުން؛ ނުވަތަ

6. މި މާއްދާގެ ޒިޔާފަން ބެހުމުގެ ނިޔަތުގައި، ހަޖިރުމުކު އެއްޗެތި

ހިފެހެއްޓުމާ ވީއްލާއި އެހެނިހެން އެ ފަދަ އެއްޗެތި އެތެރެކުރުމާއި ގެނައުމާއި

ހޯދުމާއި އަތުގައި ބެހެއްޓުން؛ ނުވަތަ

އިސްތިސްނާ (ހ) ހަޖިރުމުކު އެއްޗެތި ހިފުން ވިއްކުމު ނުވަތަ އެހެންވެސް އެއްޗެއް މިހާރު ބޭނު

ސައިންޓިފިކު ފޮނުން ނުވަތަ އެހެންވެސް ހެއްދަ ސަރަބަށް ޙަވާލުން އެ ފަދަ އެއްޗެތި

ބެހެއްޓުމަށް ފަދަ މަޤްޞަދަކަށް ނުވަތަ ބަޔަކަށްކަމުގައި ވާ ނަމަ، އޭނާ އެ ކުރަނީ މި

މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުން (6)ވަނަ ނަންބަރަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ

ތެރެއިން ކުށެއް ނޫނެވެ.

ދެފުށް ބޭރުކަން

ސާބިތުނުވާނަމަ

ހިނދާއި ޝަރުޢީ ގޮތުން

(ށ) އެއިން އިތުރު އެއްޗެތި އެފައްދާފައިވާ ބޭރުން ނުވަތަ އޭގެ އިތުރު ކާކު ހެދިދާން ބޭރުން ހަޖިރުމުކު އެއްޗެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތަޢުލީމީ ފަރާތަކުން ފަދައިން ފެނެއް، ހުށަހެޅުމް ނުވަތަ

އެ ބާވަތުގެ އެއްޗެތި މިހާރު އެފައްދައިދިނުމަކީ ވާ ނަމަ ނުވަތަ ގަސްދުކުރުމަކީ ވާ ނަމަ ނުވަތަ

ހަމައިދިނުމަކީ ވާ ނަމަ ނުވަތަ އަމިއްލަ ބަހައްޓައިދިނުމަކީ ވާ ނަމަ، އެ ކަމެއް އެ ކުރިޔަ އެ

ފަދަ އެއްޗެތި އާންމުކުރުން ބަހައްޓަ އެމީހެއްގެ ބޭނުމުގައިކަމަށް، އެހެން ބާރުވާ ސާބިތުނުވާނަމަ

ހިނދާއި، ޝަރުޢީ ގޮތުން ޤަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން (ނ) އެއްބަސް ނުވަތަ ތަފްސީލުން ނުވަތަ ހުރަހަކައިދޭ ހަރަކާތްތަކެއް "ހަޖިރުމުކު"

ކަމަށް ބުނެވިދާނީ ދިވެހި މުޖުތަމަޢުގެ މިނަކަށް އާންމު ފަރުދުގެ މިނުން

ގަބޫލުކުރާ އާންމު ހަމަތަކުގެ އަލީގައި އެ އެއްޗެއް ބެލުމުން ފަހު އަނިޔާވެރި ގޮތަކަށް

ކުރު ގޮތަކަށް، އެ އެއްޗަކާ ގުޅޭ ނުވަތަ އެ ކަމަކާ ގުޅޭ [illegible] [illegible]:

1. [illegible] އެއްކަން ނިސްބަތްކުރާ ހިނދު، އެ އެއްޗަކީ ނުވަތަ އެ ހުރަހެޅުމަކީ ނުވަތަ އެ [illegible] ސަރުކާރީ [illegible] އެކުލެވިގެންވާ އެއްޗެއްކަމުގައި [illegible]؛ ނުވަތަ

2. ކަނޑައެޅިގެން [illegible] ގޮތަށް، ސަރުކާރީ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] އެއްކަމަކަށް ވެސް.

ދަރަޖަކުރުން

(ބ) 1. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުން (6)ވަނަ ނަންބަރަށް ބަޔާންކޮށްފައި ހުރި ކަންކުރުމަކީ ޖުނަހުގެ 1ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ.

2. އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖުނަހުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ކުޑަކުދިންގެ [illegible]
[illegible] ދެއްކުން

3. ޢަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ކުއްޖާ ކުށުގައި [illegible] [illegible] އެއްޗަކީ ނުވަތަ ހުރަހެޅުމަކީ:

(i) ކުޑަކުއްޖަކަން ނިސްބަތްވާ އެއްޗެއްކަމުގައި ވާ ނަމަ؛ ނުވަތަ

(ii) [illegible] އެ ކުއްޖާ ކަމެއް ވިސްނައިގަތުމުގެ [illegible] ނެތް [illegible] ނިސްބަތްވާ އެއްޗެއް ކަމުގައި ވާ ނަމަ؛

އެ ކުށުގެ ދަރަޖަ އެ ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި އެ ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅޭ ނިސްބަތަށް ވުރެ 1 ދަރަޖަ އިތުރުވާނެއެވެ.

މައްދާގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

623.___(ހ) ޤާނޫނުން ހުއްދަކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިން ހިންގާ ބަޔަކު ފިޔަވައި، މައްދާއަށް [illegible] މީހަކު ހިންގާ ބަޔަކުން އެ މައްދާ ނިސްބަތްކުރާ ފާއިދާގެ މިންވަރުގެ [illegible] [illegible] ވާ ނަމަ، އެ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައިބައި ވިއްކުން

ކުށް މާނަކުރުން 624.___(ހ) އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައެއް ކަމުގައި ބެލެވޭ އެއްޗެއް އެނގި ހުރެ ވިއްކުމަކީ ނުވަތަ ގަތުމަކީ އެ މީހާ ކުރާ ކުށެކެވެ.

(ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައިބަޔަށް އަގު ދިނުމަކީ ނުވަތަ ލިބިގަތުމަކީ، އެ މީހާ ކުރާ ކުށެއް ނޫނެވެ.

1. ސައިންޓިފިކް ބޭނުމަކަށްޓަކައި ނުވަތަ ޠިއްބީ ބޭނުމަކަށްޓަކައި، ހަށިގަނޑުގެ ބައެއް ނުވަތަ ހަށިގަނޑުން ދިޔަވަރެއް ނަގާތީ، ހިނގާ ޚަރަދު އަނބުރާ ލިބިދިނުމުގެ ގޮތުން ދެވޭ މުދަލު ނުވަތަ ފައިސާ؛ ނުވަތަ
2. ޠިއްބީ ފަރުވާއާ ގުޅޭ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން މީހަކަށް ދެވޭ މުދަލު ނުވަތަ ފައިސާ؛ ނުވަތަ
3. ސައިންޓިފިކް ބޭނުމަކަށްޓަކައި އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައެއް ނުވަތަ ދިޔައެއް އެއް ތަނުން އަނެއް ގެންދިއުމުގައި، ފުރި ތަނަކުން ނެގުމުގައި ވާ ތަނަކުން ޚަރަދު ހިނގާ އެކަށީގެންވާ ޚަރަދުތައް އަނބުރާ ދިނުމުގެ ގޮތުން ދެވޭ މުދަލު ނުވަތަ ފައިސާ؛ ނުވަތަ
4. ޠިއްބީ ނުވަތަ ސައިންޓިފިކް ތަޖުރިބާގައި ނުވަތަ ޠިއްބީ ފަރުވާދިނުމުގައި ނުވަތަ ބައްޔެއް ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރުމަށް އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައިތަކުން އުފެއްދުމާއި ބޭސް ނުވަތަ ޕްރޮޑަކްޓް ނުވަތަ އެހެނިހެން މާއްދާތައް ވިއްކުމާއި ގަތުން.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖަނަވާރަށް އަނިޔާވެރި ޢަމަލުތަކުން

ކުށް މާނަކުރުން

625.___(ހ) މީހެއްގެ އިހްމާލުން އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން ޢަމަލެއް ކޮށްފިކަމަށް ވާ ނަމަ އެމީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. އަނިޔާވެރިކަމާ އެކު ޖަނަވާރަކާ މެދު ޢަމަލުކުރުން ؛ ނުވަތަ
2. އޭނާގެ ބެލެހެއްޓުމުގެދަށުގައިވާ ޖަނަވާރަކަށް އަޅައިނުލައި ދޫކޮށްލުން.

އިސްތިސްނާ

(ށ) ސައިންޓިފިކް ތަޖްރިބާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރެވޭ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން، ނުވަތަ ޖަނަވާރަށް ބޭސްފަރުވާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރެވޭ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ކުރާ ޢަމަލަކީ ކުށެއް ނޫނެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި ކުށަކީ ޖުނަހްގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

626.__(ހ) "ހަޑިހުތުރު" އަށް ދީފައިވަނީ 622ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ޖިންސީ [illegible]"އަށް ދީފައިވަނީ 131ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ބިރުދެއްކުން" އަށް ދީފައިވަނީ 411ވަނަ މާއްދާގެ (ދ)ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

710ވަނަ ބާބު

ހަތިޔާރާ ގުޅޭ ކުށް

710ވަނަ މާއްދާ - ކުށެއް ކުރުމުގައި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކުރުން

711ވަނަ މާއްދާ - ބަޑި ނުވަތަ ފަނާކުރަނިވި މާއްދާ ހިމެނޭ އެއްޗެއް ވިއްކުމާއި އުފެއްދުމާއި އެއް ތަނުން އަނެއް
ތަނަށް ގެންދިއުމާއި ގެންގުޅުން

712ވަނަ މާއްދާ – މާނަކުރުން

ކުށެއް ކުރުމުގައި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

710.__(ހ) ކުށެއް ކުރުމުގައި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކުރުން ނުވަތަ އެ ފަދަ ހަތިޔާރެއް އޮތްކަން ދެއްކުމަކީ އޭނާ ކުރާ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) 1. ކުށްކުރުމުގައި މީހަކު ބަލިޖަހައިފި ކަމަށްވާ ނަމަ، އެއީ އެ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ނޫން ހާލަތްތަކުގައި އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އޮޓޮމެޓިކް ނުވަތަ
ސެމީއޮޓޮމެޓިކް ބަޑި
ބޭނުންކޮށްފި ނަމަ ކުށުގެ
ދަރަޖަ އިތުރުވުން

(ނ) މީހަކު ކުށެއް ކުރުމުގައި، އޮޓޮމެޓިކް ނުވަތަ ސެމީއޮޓޮމެޓިކް ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްފި ނަމަ، އޭނާ އެ ކުރި ކުށުގެ ދަރަޖަ އުފުލޭނީ، އެއް ދަރަޖަ އިތުރުވެގެންނެވެ.

މާނަކުރުން

(ރ) 1. "އޮޓޮމެޓިކް ބަޑި"ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، އެ ވަނީ ޓްރިގަރު ފިއްތައިލުމުން ޓްރިގަރ އޮބާލުމުން ހުންނަހާ ހިނދަކު، އެ ބަޑިން ގުޅިގެން ނުމެދުކެނޑި ޖެހޭ ފަދަ އޮޓޮމެޓިކް ސިސްޓަމެއް ހިމެނޭ ހަތިޔާރުތަކަށެވެ

ބަޑިއެވެ.

2. "އޮޓޮމެޓިކް ލޯޑިންގ"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ އިންސާނުންގެ އެހީތެރިކަމެއް ނެތި ބަޑީގެ ހޮޅީގެ ތެރެއަށް ވަޔަން ލައިދޭ ގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ވަސީލަތަކަށެވެ.

3. "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު":

(i) އަށް ދީފައިވަނީ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ؛ އަދި

(ii) ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރުގެ މާނައިގައި، ބަޑިއާއި ވަޔަން ފޮނުވާ ގޮތަށް ހަދައިފައި ހުންނަ އެހެން ބާވަތްތަކުގެ ވަސީލަތްތަކާއި ނިއުމެޓިކް ގަން، ސްޕްރިންގ ގަން، ޕެއިންޓްބޯލް ގަން، ބީބީ ގަން، ސްޓަން ގަން ނުވަތަ ޓޭޒަރއާއި ތޫނު ހަތިޔާރާއި، ކެޓަޕަލްޓާއި، ވަޅިއާއި، [illegible]، މި ފަދަ އެއްޗެހި ހިމެނެއެވެ.

4. "ބަޑި"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ވަޔަންނުކުންނަ ގޮތަށް، ނުވަތަ އެންމެ މަދުވެގެން 60 ފޫޓަށް ވަޔަން ދަތުރުކުރާ ވަރުގެ ބާރު މިން ލިބޭ ގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ބަޑިއަށެވެ.

5. "ސެމީއޮޓޮމެޓިކް ބަޑި"ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ޓްރިގަރަން ފިތައިލާ ކޮންމެ ފަހަރަކު ވަކި ވަރަކަށް ވަޔަން ޖެހޭފަދަ އޮޓޮމެޓިކް ލޯޑިންގ އެކްޝަން ހިމެނޭ ގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ބަޑިއަށެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ނުކުތާ

(ބ) އިތުރު އޮއްސުމާއި އިތުރު އުދުހުމާ ދުވުމާ ހިނގާ ވަގުތުގައި ކުރުގެ އެ ބަހަނު ހިނގައި ފިޔަވަ 1004 ވަނަ މާއްދާގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑު އަންގައިދޭ ބާވަތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ އަދަބުގެ މިންގަނޑުން އެއް ދަރަޖަ އެ ކުރުގެ އަދަބަށް އިތުރުކުރެވިދާނެއެވެ.

ބަޑި ނުވަތަ ފަޅާކަރަނިވި މާއްދާ ހިމެނޭ އެއްޗެއް ވިއްކުމާއި އުފެއްދުމާއި އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ގެންދިއުމާއި ގެންގުޅުން

ކުށް މާނަކުރުން

711.__(ހ) ލައިސަންސެއް ނެތި ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ސީދާ ހުއްދައެއް ނެތި، އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއް އެނގި ހުރެ ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ފަޅާކަރަނިވި މާއްދާއެއް ހިމެނޭ އެއްޗެއް އުފެއްދުމާއި، ގެންގުޅުމާއި، ވިއްކުމާއި، އެހެން މީހަކަށް ދިނުމާއި އެހެން ތަނަކަށް ގެންދިއުމާއި އެއިން ވިޔަފާރިކުރުން؛
2. ބަޑި އުފެއްދުމާއި އެއިން ވިޔަފާރިކުރުން؛
3. އެހެން މީހަކަށް ބަޑިއެއް ދިނުން ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށް ބަޑިއެއް ވިއްކުން؛ ނުވަތަ
4. ބަޑިއެއް ގެންގުޅުން.

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްފައި ނުވާ ހިނދަކު ގަބޫލުކުރާނެ ގޮތް

(ށ) އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްދެވިފައިނުވާ ހިނދަކު:

1. މީހެއްގެ އަތުގައި 5 ބަޑިއަށް ވުރެ އިތުރަށް ބަޑި ހުރެއްޖެނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދާއިރާގެ ތެރެއަށް ފެތޭކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭނެއެވެ.
2. 3 ބަޑިއަށް ވުރެ އިތުރަށް ހުރެއްޖެކަމުގައިވާ ނަމަ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދާއިރާގެ ތެރެއަށް ފެތޭކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) 613ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ އިތުރުން:

1. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުން މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކަކީ ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ.
2. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (3)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 5ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.
3. އެ ނޫން ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖުނަހުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަދަދު އިތުރުވާން ނުކުތާ

(ރ) ގެންގުޅުނު ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރުގެ ތެރޭގައި އޮޓޮމެޓިކް ނުވަތަ ސެމީއޮޓޮމެޓިކް ބަޑި ހިމެނޭކަމަށް ނަމަ، އެ ކުށުގެ އަދަދު އެއް ދަރަޖަ އިތުރުކުރާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

712. 1. "އޮޓޮމެޓިކް ބަޑި" އަކީ ދީފައިވަނީ 710ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

2. "އޮޓޮމެޓިކް ރޮޖިންގ" އަކީ ދީފައިވަނީ 710ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

3. "ފަނާކުރަނިވި މާއްދާ" އަކީ ދީފައިވަނީ 121ވަނަ މާއްދާގެ (ސ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

4. "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު" އަކީ ދީފައިވަނީ 120ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

5. "ބަޑި" އަކީ ދީފައިވަނީ 710ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

6. "ސެމީއޮޓޮމެޓިކް ބަޑި" އަކީ ދީފައިވަނީ 710ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ (5)ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

720ވަނަ ބާބު

ޓެރަރިޒަމާއި ރާވައިގެން ކުރާ ކުށް

720ވަނަ މާއްދާ - ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއްގައި ބައިވެރިވުން
721ވަނަ މާއްދާ - ފައިސާގެ އެކިއެކި ލިޔުންތައް ނަގަލު ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން
722ވަނަ މާއްދާ - މާނަކުރުން

ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއްގައި ބައިވެރިވުން

ކުށް މާނަކުރުން

720.__(ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއް ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުން؛ ނުވަތަ
2. ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއް ހިންގުމުގައި ބައިވެރިކުރުމަށް މީހަކު އެ ޖަމާޢަތާ ގުޅުވުން؛ ނުވަތަ
3. ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތަކަށް މާއްދީ ގޮތުންނާއި މާލީ ގޮތުން އެހީތެރިވެދިނުން؛ ނުވަތަ
4. ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއްގެ ހަރަކާތްތަކުން ލިބޭ ފައިސާ ބޭނުންކުރުމާއި އެހެން ކަމެއްގައި އެ ފައިސާ އިންވެސްޓްކުރުން؛ ނުވަތަ
5. ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއްގެ ހަރަކާތްތަކަށް އެއްވެސް ގޮތަކުން ކޮންޓްރޯލްކުރުމާއި، އެހަރަކާތްތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދަންވީ ގޮތުގެ އިރުޝާދު

ދިނުން.

މާނަކުރުން

(ނ) 1. "ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ:

(i) އެ ޖަމާޢަތުގައި ހިމެނޭ މެންބަރުންނަކީ، ގުޅިފައިވާ އާންމު އެއް މަޤްޞަދަކަށްޓަކައި މަސައްކަތްކުރާ ބަޔަކަށް ވުމާއި:

ހހ. އެ ޖަމާޢަތުގެ މެންބަރުން ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތާ ގުޅިފައިވާ މީހުން ގުރޫޕުތަކުން، ކުރިއަށް ގެންދާ ޖިނާއީ ނުވަތަ މަސައްކަތުގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައި އަނިޔާވެރިކަން ނުވަތަ ޤަތުލުކުރުން ނުވަތަ އެ ދުޝްމަނުކަމުން ކުރު ކަމެއްގެ ބިރު ދެއްކުން ހިމެނޭ ދީ އަމަލު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ އަމަލު ހިންގާފައިވާ ބަޔަކަށް ވުން؛ ނުވަތަ

ށށ. އެ ޖަމާޢަތުގެ މެންބަރުން ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތާ ގުޅިފައިވާ މީހުން ގުރޫޕުތަކުން، މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ވިއްކުމާއި މަސްތުވާތަކެއްޗާއި އެއް ތަނުން އަނެއް ގެންގޮސް ގާދޭ ވިޔަފާރިކުރުމާއި މާނަކުރުވޭ ދެ އަމަލު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ އަމަލު ހިންގާފައިވާ ބަޔަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

ނނ. އެ ފަދަ ކުށްކުށް ކުރުމަށް، ނުވަތަ ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ ބިރުދެއްކުމަށް އެ ޖަމާޢަތުގެ ބޭނުންކުރުމުގައި ނުވަތަ މަސްތުރުކުރުމުގައި އިޝްތިހާރުތަކުގައިވާ އާންމުކޮށް ވިޔަފާރިކުރުމާއި ނުވަތަ ގަވާއިދުތަކުގެ ބަރަކާތްތަކަށް؛ ނުވަތަ

(ii) ދިވެހި ސަރުކާރުން ޓެރަރިސްޓް ޖަމާޢަތެއްކަމުގައި ނުވަތަ ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޖަމާޢަތަކަށް ވުން.

3. "މާއްދީ އެހީތެރިކަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، މާލީ ޚިދުމަތާއި، އެ

މީހުން ތިބޭނެ ތަންތަން ހަމަޖެއްސުމާއި، އެ މީހުންނަށް ތަފްރީހުދިނުމާއި، އެ މީހުންނަށް އެ މީހުންގެ ސަލާމަތު އޮޅުވައިލުމުގެ ލިޔުންތައް ދިނުމާއި ނުވަތަ އެ ކަމާ ގުޅޭ ދޮގު ލިޔުންތައް ތައްޔާރުކޮށްދިނުމާއި، މުވާޞަލާތުގެ ވަސީލަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، ހަތިޔާރު ދިނުމާއި، ގެއްލުންދެނިވި އެހެންވެސް މާއްދާތަކާއި، ގޮވާއެއްޗެއްސާއި، އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ދިއުމުގެ އުޅަނދުފަހަރާއި މާއްދީ އެކިއެކި މުދަލާއި އެހެނިހެން އެކީ ދިނުން ހިމެނޭ ގޮތަށެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ބޭސްފަރުވާއި ދީނީ އިރުޝާދު ދިނުމެއް ނުހިމެނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ސ) 1. ކުށްކުރާ މީހަކު، އެ ޖަމާޢަތަކީ ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއްކަން އެނގިފައިވާ ނަމަ:

(i) މި މާއްދާގެ (ސ)ގެ (5)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކުށަކީ، ޖިނާއީގެ 2ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ؛ އަދި

(ii) މިމާއްދާގެ (ސ)ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުން (ސ)ގެ (4)ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ކުށްކުރުމީ ޖިނާއީގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

2. އެ ޖަމާޢަތަކީ ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއްކަން ދެނެގަތުމާ ދުރު އެއްވެސް ފަރުވާލައި ނެތި މީހާ ކުރާ، މި މާއްދާގެ (ސ)ގެ (5)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ، ޖިނާއީގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

3. އެ ނޫން ބާވަތެއްގައި އެ ކުށަކީ ޖިނާއީގެ 4ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ފައިސާގެ އެކިއެކި ލިޔުންތައް ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން

ކުށް މާނަކުރުން

721.__(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ:

1. ޣައިރު ޤާނޫނީ ޢަމަލަކުން ލިބިފައިވާ ފައިސާކަން އެނގޭ ފައިސާއާ ގުޅޭ ގޮތުން އެއްވެސް މާލީ މުޢާމަލާތެއް ހިންގުން؛

2. އެ މާލީ މުޢާމަލާތް ހިންގުމުގެ މުޅި ބޭނުމަކީ ނުވަތަ އެ މުޢާމަލާތުން ހާސިލުކުރާ އެއް ބޭނުމަކީ:

(i) ޣައިރު ޤާނޫނީ އަމަލުތަކެއް ކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުން ކަމުގައި ވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ޣައިރު ޤާނޫނީ އަމަލުތަކުން ލިބޭ ފައިސާގެ ބާވަތާއި، އެ ހުރި ތަނާއި، އެ ލިބުނު ތަނާއި، އަދި އޭގެ ވެރި ފަރާތާއި އޭގެ ވެރިކަން ބާރު ހިންގާ ފަރާތް ފޮރުވުން؛ އަދި

(iii) ޤާނޫނު ބުނާ ގޮތުން އެ ފަދަ ފައިސާއާ ބެހޭ ގޮތުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ހުށަނާޅައި ސަލާމަތްވުމަށްޓަކައި.

މާނަކުރުން

(ށ) 1. "މާލީ މުޢާމަލާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނޭ ކަންތައް މުޢާމަލާތްތަކެވެ:

(i) ވަޔަރ ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް އެހެން ވަސީލަތެއް ބޭނުންކޮށްގެން އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ފައިސާ ގެންދިއުން؛ ނުވަތަ

(ii) ފައިސާގެ ލިޔުމެއް އުފެއްދުމާއި ބަދަލުކުރުން؛ ނުވަތަ

(iii) މުދަލަކާ ޚިދުމަތް ލިބިގަތުމުގެ ބަދަލު އެހެން ފައިސާއަކަށް ބަދަލުކުރުން.

2. "ފައިސާގެ ލިޔުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ:

(i) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިސާފޮއްޓަކާއި ފައިސާގެ ނޫޓަރާއި، އުރުން ޓްރެވަލަރސް ޗެކް އަ ބަކަ އެއްކޮށްސަރާއި، ޗެކްފޮތަރިސް ކޮކާރާއި، ބޭންކު ޗެކާއި އަދި މަނީ އޯޑަރުތަށް؛ އަދި

(ii) އިންވެސްޓްމަންޓް ސެކިއުރިޓީތަކާއި، ދިއުން އަތުން އަތަށް ބަދަލުވާ އިރު، އޭގެ މިލްކުވެރިކަން ވެސް ބަދަލުވާ ގޮތަށް ފައިސާގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ އެހެނިހެން ލިޔެކިޔުންތަށް.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މި ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

722. (ހ) "ކުށްކުރާ ޖަމާއަތް"އަށް ދީފައިވަނީ 720 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "މާލީ މުއާމަލާތް"އަށް ދީފައިވަނީ 721 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "މާއްދީ އެހީތެރިކަން"އަށް ދީފައިވަނީ 720 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ފައިސާގެ ދިއުން"އަށް ދީފައިވަނީ 721 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

ތިންވަނަ ބައި - ކަނޑައެޅުން އަދަބުގެ މިންވަރު

1000 ވަނަ ބާބު

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތް އަމަލުކުރުން

1000ވަނަ މާއްދާ - ކަނޑައެޅުން އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅައި އާންމުކުރުން.

1001ވަނަ މާއްދާ - ކަނޑައެޅުން އަދަބުގެ މިންވަރު

1002ވަނަ މާއްދާ - ކަނޑައެޅުން އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލް

1003ވަނަ މާއްދާ - އަދަބު ކަނޑައެޅުން މިންވަރަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުން ލާޒިމުކުރި ނަމަވެސް، އެ މިންވަރާ
ޚިލާފުވާ ހާލަތްތަކުގައި ސަބަބު ބަޔާންކުރުން

1004ވަނަ މާއްދާ - ކަނޑައެޅުން އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލުގައި ބުނާ މިންވަރުގެ އަދަބެއް، ހުއްދަ
ކުރެވިފައިވާ އެހެން ގޮތެއް ބޭނުންކޮށްގެން ކަނޑައެޅުން

1005ވަނަ މާއްދާ - އަދަބުތަކުގެ މިންވަރު ދަށްކުރައިދޭ ތާވަލް

1006ވަނަ މާއްދާ - އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށަށް އަދަބުދިނުން

1007ވަނަ މާއްދާ - އަދަބު ކަނޑައަޅާ ޙުކުމުގެ ބައިތައް

ކަނޑައެޅުން އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅައި އާންމުކުރުން

1000.__(ހ) އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން، މިބާބާއި މިޤާނޫނުގެ އެހެނިހެން މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅުން އަދަބުގެ މިންވަރު ބަލަންވާނެއެވެ. އަދި އެމިންވަރަށް ވާސިލުވެ ގޮތް އެ މައްސަލައެއް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި، ޤާޟީ ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ މިންވަރަށް ވާސިލުވުމަށްޓަކައި ޙުކުމް ގެންގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި އެއްގޮތް ހެދުމަށް،

އެ އިރެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުންނަ އެންމެ އިސް ކޯޓުން މަދުވެގެން ކޮންމެ ދޭއް (2) އަހަރުން އެއް (1) އަހަރު އެ މިންގަނޑު ބަލައި، މުރާޖަޢާކުރަންވާނެއެވެ.

ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު

1001.___ މިޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ "ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު" ގައި ވާ ގޮތުގެމަތިން، އެކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު، އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިން ކޯޓުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ހ) މިޤާނޫނުގެ 1 ވަނަ ބައާއި 2 ވަނަ ބައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމަށް ފަހު، އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި މިޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައިވާ "ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު" އިން ކުށުގެ ދަރަޖަ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮލަމުގައި (މަތިން ތިރިއަށް) ހިމެނޭ ރޯތަކުގެ ތަރުތީބުން " އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު" ބަލާނެ ގޮތް (ކަނޑައެޅުން) ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ
އަސާސީ މިންގަނޑު
ބަލާނެ ގޮތް
ކަނޑައެޅުން

(ށ) އުމުރުސަވަރަތާ ގުޅިގެން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާނެ ނުކުތާތައް ދެނެގަތުމުގައި، އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނެއެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި
ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ
ކަންކަމުން ލުއިވުން
މިނެއް ކަނޑައެޅުން

1. އުމުރުގެ ވަރަކަށް ސަބަބުވި ކުރުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ނުކުތާތައް ކަމަށް މިޤާނޫނުގެ 1ވަނަ ބައާއި 2ވަނަ ބައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމާއި، އަދި
2. މިޤާނޫނުގެ 1100ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އަދަބުގެ ކުޑަކޮށްދޭ ދެ ނުކުތާތަކަށް ބަލާފައިވާ؛ (މި މާއްދާގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންވެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ނުކުތާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތެރޭގައި ހިމެނިފައި ނުވާ ކަންކަމާއި) އަދި
3. އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް، ސާފު ހެކީގެ އަލީގައި ސާބިތުވެފައިވާނަމަ ދެކުނަކަމާއި؛ އަދި

4. އަދަބުގެ ކުޑަބޮޑު މިނަން ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، ސާބިތުވެފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލައި، އަދަބުގެ މިންވަރު މައްޗަށް ޖައްސަންޖެހޭ ނުކުތާތަކުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށަށް ޖައްސަންޖެހޭ ނުކުތާތައް ކަނޑައެޅުމާއި؛

5. އަދަބުގެ މިންވަރު މައްޗަށް ޖައްސަންޖެހޭ އެންމެހާ ކަންކަން އެއްކުރުމަށްފަހު އެއިން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށަށް ޖައްސަންޖެހޭ އެންމެހާ ކަންކަން ކެނޑުމުން އަންނަ އަދަބުގެ މިންވަރަކީ، މިޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ "ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު" އިން އެ ކުށަކާ ގުޅޭގޮތުން ދެވޭން އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅާ ގޮތެވެ.

ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭ
އަދަބުގެ މިންވަރު

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ކުށުގެ ދަރަޖަ ބަޔާންކުރާ ތާވަލުގެ ގޮޅިއާ ގުޅޭ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރަށް ގެންނަންޖެހޭ އުނި އިތުރު ގެނައުމަށްފަހު ކަނޑައަޅާ ގޮޅިގައި ބަޔާންކުރާ އަދަބަކީ އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރެވެ.

ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކުރާ ތާވަލު

1002.___(ހ) ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރު ހޯދުން ކަނޑައަޅަންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ 1003 ވަނަ މާއްދާއި، ތިރީގައިވާ ތާވަލުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

	ޖިނާޔަތުގެ ދަރަޖަ 1	ޖިނާޔަތުގެ ދަރަޖަ 2	ޖިނާޔަތުގެ ދަރަޖަ 3	ޖިނާޔަތުގެ ދަރަޖަ 4	ޖިނާޔަތުގެ ދަރަޖަ 5	ޖުނަޙާގެ ދަރަޖަ 1	ޖުނަޙާގެ ދަރަޖަ 2	ޖުނަޙާގެ ދަރަޖަ 3
ކަނޑައެޅޭނެ އެންމެ ބޮޑު އަދަބު	25 އ	15 އ	8 އ	4 އ	2 އ	1 އ	6 މ	3 މ
5+	22 އ، 6 މ	13 އ، 6 މ	7 އ، 2 މ، 12 ދ	3 އ، 7 މ، 6 ދ	1 އ، 7 މ، 6 ދ	9 މ، 18 ދ	5 މ، 12 ދ	2 މ، 21 ދ
4+	20 އ	12 އ	6 އ، 4 މ، 24 ދ	3 އ، 2 މ، 12 ދ	1 އ، 7 މ، 6 ދ	9 މ، 18 ދ	4 މ، 24 ދ	2 މ، 12 ދ
3+	17 އ، 6 މ	10 އ، 6 މ	5 އ، 7 މ، 6 ދ	2 އ، 9 މ، 18 ދ	1 އ، 4 މ، 24 ދ	8 މ، 12 ދ	4 މ، 6 ދ	2 މ، 3 ދ
2+	15 އ	9 އ	4 އ، 9 މ، 18 ދ	2 އ، 4 މ، 24 ދ	1 އ، 2 މ، 12 ދ	7 މ، 6 ދ	3 މ، 18 ދ	1 މ، 24 ދ
1+	12 އ، 6 މ	7 އ، 6 މ	4 އ	2 އ	1 އ	6 މ	3 މ	1 މ، 15 ދ
އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު	10 އ	6 އ	3 އ، 2 މ، 12 ދ	1 އ، 7 މ، 6 ދ	9 މ، 18 ދ	4 މ، 24 ދ	2 މ، 12 ދ	1 މ، 6 ދ
1-	7 އ، 6 މ	4 އ، 6 މ	2 އ، 4 މ، 24 ދ	1 އ، 12 ދ	7 މ، 6 ދ	3 މ، 18 ދ	1 މ، 24 ދ	27 ދ
2-	5 އ	3 އ	1 އ، 7 މ، 6 ދ	9 މ، 18 ދ	4 މ، 24 ދ	2 މ، 12 ދ	1 މ، 6 ދ	18 ދ
3-	2 އ، 6 މ	1 އ، 6 މ	9 މ، 18 ދ	4 މ، 24 ދ	2 މ، 12 ދ	1 މ، 6 ދ	18 ދ	9 ދ

(ނ) ވަގުތު ގުނުން

މިޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށް އަދަބުގެ ވަގުތުތައް ގުނާނީ، އެންމެ ފަހުގެ ކުށުގެ އަދަބުގެ ފުރަތަމަ ދުވަހުން ފެށިގެން، އެދުވަހާ ހަމައަށް ތަންފީޛުކުރަމުންދިޔަ އެހެން އަދަބުތައް

ހިމެނޭ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

1. "އ" (އަހަރު): އަހަރަކީ 365 ދުވަހެވެ.
2. "މ" (މަސް): އެއްމަސް ދުވަހަކީ 30 ދުވަހެވެ.
3. "ދ" (ދުވަސް): ދުވަހަކީ 24 ގަޑިއިރުއެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅޭނެ މިންވަރަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުން ލާޒިމްނުވި ނަމަވެސް، އެމިންވަރާ ހިލާފުވާ ޙާލަތްތަކުގައި ސަބަބު ބަޔާންކުރުން

1003.___(ހ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް އަދަބުކަނޑައެޅުމުގައި ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުން ކޯޓުން ކޮންމެހެން ލާޒިމްވެގެންނުވާނެއެވެ. މިގާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާންމު މަޤްޞަދުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން، ޤާނޫނު ހުއްދަދޭ އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން އަދަބެއް ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) ނަމަވެސް މިގާނޫނުގެ 1002ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު" ގައި އެކުރަކަން ކަނޑައަޅައިފައިވާ އަދަބުގެ މިންވަރަށްވުރެ 2 (ދޭއް) މިންވަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެން މަތީ މިންވަރެއްގެ އަދަބެއް ކޯޓުން ކަނޑައަޅައިދިނަމަ، އެ ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރާއި ހިލާފުވި ސަބަބު، އެ މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތުގެ ތަފްޞީލުގައި ޤާޟީ ހިމަނަން ވާނެއެވެ.

(ނ) ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރާއި އަންނަނިވި މިންވަރަށް ކޯޓުން ހިލާފުވެއްޖެނަމަ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

1. ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރަށް ވުރެން ދޭއް (2) މިންވަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެން މަތީ މިންވަރެއްގެ އަދަބެއް ކަނޑައަޅައިދިނަމަ، އެ އަދަބާއި ދެކޮޅަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ކުށްވެރިޔާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

2. ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރަށް ވުރެން ދޭއް (2) މިންވަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެން ދަށް މިންވަރެއްގެ އަދަބެއް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އެއަދަބާއި ދުކޮޅަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓެއްގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ދައުލަތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

3. ޤާނޫނު މާނަ ކުރުމުގައި ކޯޓުން އޮޅުން އަރައިފާނަމަ ނުވަތަ ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ނިންމުމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ނުބައި ކޮށް ނިންމައިފައިވާނަމަ އެ ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުމާމެދު ނުވަތަ އެ ނިންމި ނިންމުމާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ދައުލަތަށާއި ކުށްވެރިޔާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލުގައި ބުނާ މިންވަރުގެ އަދަބެއް، ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ އެހެން ގޮތެއް ބޭނުންކޮށްގެން ކަނޑައެޅިދާނެ

1004.___ މި ޤާނޫނުގެ 1002ވަނަ މާއްދާގައި ވާ "ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު" ގައި ކުށެއްގެ އަދަބުގައި ކުށްވެރިއަކު ޖަލަށްލާން އެންމެ ދިގު މުއްދަތު ކަނޑައަޅައިފައިވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެގޮތުން ކަނޑައެޅުން ޖަލުގެ މުއްދަތާ އެއް މިންވަރެއްގެ އެހެން އަދަބެއް ނުވަތަ ތަފާތު އެޅިއެޅި ބާވަތުގެ އަދަބުތައް އެއްކުރުމަށް ވަރު ކުށްވެރިއަކު ޖަލަށްލާން އެންމެ ދިގު މުއްދަތާ އެއްހަމަ އަދަދު އެކުލެވޭގޮތުން ވަރަކަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މުއްދަތާއި ބާވަތް ވާންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ "ތަފާތު އަދަބު އެއްކޮށް ކުރާ ތާވަލު" ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

އަދަބުތަކުގެ މިންވަރު ދަށްކުރައިދޭ ޙާލަތް

1005.___(ނ) މި މާއްދާގައި ވާ "ތަފާތު އަދަބު އެއްހަމަ ކުރާ ޙާލަތް" ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ ޖުމުލަ މުއްދަތަށް ވުރެން އިތުރުނުވާ ގޮތުގެ މަތިން ތަފާތު އެކިއެކި ބާވަތްތަކުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެން ވެއެވެ.

ޖަލަށްލުން	ގޭ ބަންދު	މުޖުތަމަޢަށް ހިދުމަތްކުރުން	ޖޫރިމަނާ (ދެއަދަދުން ބޮޑު އަދަދެއް)	އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ގާތުން ބެލުން	ޕްރޮބޭޝަން
1 އަހަރު =	2 އަހަރު	1920 ގަޑިއިރު	72000 ރ، ނުވަތަ 1 އަހަރުގެ އާމްދަނީ	4 އަހަރު	6 އަހަރު
6 މަސް =	1 އަހަރު	960 ގަޑިއިރު	36000 ރ، ނުވަތަ 6 މަހުގެ އާމްދަނީ	2 އަހަރު	3 އަހަރު
3 މަސް =	6 މަސް	480 ގަޑިއިރު	18000 ރ، ނުވަތަ 3 މަހުގެ އާމްދަނީ	1 އަހަރު	1.5 އަހަރު
1 މަސް =	2 މަސް	160 ގަޑިއިރު	6000 ރ، ނުވަތަ 1 މަހުގެ އާމްދަނީ	4 މަސް	6 މަސް
7 ދުވަސް =	15 ދުވަސް	40 ގަޑިއިރު	1400 ރ، ނުވަތަ 7 ދުވަހުގެ އާމްދަނީ	1 މަސް	1.5 މަސް

ގޭގައި ބަންދުކުރުން

(ނ) ގޭގައި ބަންދުކުރުމަކީ ކުށްވެރިޔާގެ ގޭގައި ނުވަތަ އިސްލާހީ މަރުކަޒެއް ފިޔަވާ އެހެން ތަނެއްގައި، ބަންދުކުރާ ކުރުމެވެ. މިގޮތުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހާ އޭނާ ބަންދުކުރެވިފައިވާ ގެއިން ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ބޭރަށް ނިކުމެގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ނުކުމެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް އިތުރު އަދަބު ކަނޑައެޅޭނެއެވެ.

ޖޫރިމަނާ

(ސ) އެ ކުރި ކުށުގެ އަދަބުގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ، ޖޫރިމަނާ ކޮށް އެ

ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ ދައުލަތަށް ދެއްކުމަށް އެންގިދާނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ކުރާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ވާންވާނީ މި ޤާނޫނު ހުއްދަ ކުރާ މިންވަރަށް ވުރެން އިތުރު ނުވާ އަދަދަކަށެވެ.

މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތް ކުރުން

(ހ) ކުށުގެ އަދަބުގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާ ކުރަނިވި ކަމެއް ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ޚިދުމަތެއް ކުރުމަށް ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ކުރާ ޙުކުމަކީ އެ ކުށްވެރިއަކު [illegible] ކުރުމުގެ ކަމުގައި ނުވިނަމަވެސް [illegible] ނުވަތަ މަސައްކަތް ޚިދުމަތް ވާންވާނީ ކުށްވެރިޔާއާއި މުޖުތަމަޢުގެ ކުރިމަތީގައި އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭ ކަންކަމަކަށެވެ.

އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ގާތުން ބެލުން

(ށ) އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ގާތުން ބެލުމަކީ، ކުށްވެރިޔާ އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ވަރަށް ގާތުން ބަލާ ބެލުމެވެ. ކުށްވެރިޔާއަށް ވަކި ބަޔަކާ ބައްދަލު ނުކުރުމަށް ކަނޑައެޅުމާއި، ބައެއް ތަންތަނަށް ނުދިޔުމަށް އަމުރުކުރުމާއި، ބައެއް ތަންތަން ނޫން ތަނަކަށް ނުދިޔުމަށް (މަސައްކަތްކުރާ ތަނާއި ދިރިއުޅޭތަން ފިޔަ) އަމުރުކުރުމާއި، ކުށްވެރިޔާ ކަނޑައެޅޭ ވަކި ގަޑިތަކެއްގައި ގެއިން ނުވަތަ ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ ތަނުން ބޭރަށް ނުނިކުތުމަށް އަމުރުކުރުމާއި، ކަނޑައެޅޭ ވަކި އުސޫލެއްގެ މަތިން މަސްތުވާ އެއްޗެއް ނުވަތަ ބަނގުރާ ބޭނުންކުރެވިފައިވޭތޯ ބެލުމަށްޓަކައި ކުރާ ޓެސްޓުކުރުން އެންގުމާއި، ކުށްވެރިޔާގެ ހަރަކާތްތައް، އޭނާ އުޅޭ ތަން ދުރުން އެނގުމާ ނުވަތަ އިތުރު ހުއްދައާ ނުލާ ބޭރު ދަތުރުކުރުން އެންގުމާއި، ކަނޑައެޅޭ ތަމްރީނީ ނުވަތަ އިސްލާހީ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމަށް ނުވަތަ ވަކި ބާވަތެއް ވަޒީފާއެއްގައި ދެމިހުރުމަށް އެންގުމާއި، މިންވަރުން ކުށްވެރިޔާގެ ފަރާތުން އާންމުން ސަލާމަތް ކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އަޅައި، ކުށްވެރިޔާ އެނބުރި މުޖުތަމަޢަށް އައުން އަވަސްކުރުމާއި، އޭނާ އެ ކުޑަ ކުށަށް ބަލާ އަދަބު ލިބިދިނުމަށްޓަކައި [illegible] ބޭނުން ކުރުވުން [illegible] [illegible] ކޯޓަށް ފެންނަ އަމުރު ކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ކައިރިން ބެލުމުގައި ކުށްވެރިޔާ ވަކި [illegible] ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުން ހިމެނެއެވެ. ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަކީ ކުށްވެރިޔާ [illegible] ކަންކަން

ރަނގަޅުކުރުމަށް ނުވަތަ އޭނާ ކުށްކުރުމަށް އެހީތެރިވާ ސިފަތައް އިސްލާހުކުރުމަށް، ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ފަރުވާ ހޯދުމެވެ. އެފަދަ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވާ ކުށްވެރިޔާ، އެ ޕްރޮގްރާމްގެ [illegible] ކަންކަން ކުރުމަކީ [illegible] [illegible] އޭނާގެ މައްޗަށް [illegible] ކަމެކެވެ.

ޕްރޮބޭޝަން

(ޅ) ޕްރޮބޭޝަނަކީ އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ކައިރިން ބަލާ އޮފިސަރަކާ ގަވާއިދުން ބައްދަލުކުރުމާއި، މަސްތުވާ އެއްޗެހި ނުވަތަ ބަނގުރާ ބޭނުންކޮށްފައިވޭތޯ ބެލުމަށް ކުރާ ޓެސްޓް ގަވާއިދުން ކުރުމާއި، ކައުންސެލިންއަށް ގަވާއިދުން [illegible] އަމުރުކުރުމާއި، އޭނާގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] މިންވަރަކަށް ކުށްވެރިޔާއަށް ކަންކަން [illegible]، ކުށްވެރިޔާ [illegible] [illegible] އަޑުން އަވަސްކުރުމާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަތިން، ވަކި ކަންކަން މަނާކުރުމާއި ކުށްވެރިޔާ [illegible] [illegible].

އެއްކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށަށް އަދަބުދިނުން

1006. ______ ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް އެއްކުށަށްވުރެ ގިނަ ކުށް ސާބިތުވާ ޙާލަތްތަކުގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ ކުށްތަކަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ޢަމަލުކުރާނީ އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(ށ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކޮންމެ ކުށަކަށް އަދަބު ކަނޑައަޅާނީ އެ ކުށަކަށް ވަކިން، އެކުށެއްގެ ދަރަޖައާއި، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ އުސޫލާ ކަންކަން ބެލުމަށް ފަހު، އެއީ އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ހަމައެކަނި ކުށް ކަމުގައި ބަލައިގެންނެވެ.

(ނ) މިމާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަދަބު ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ގޮތަށް ބަލައި، ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ މުއްދަތަކަށްވާނީ:

1. އެންމެ ބޮޑު ކުށަށް، ނުވަތަ އަދަބުގެ މުއްދަތު އެންމެ ދިގު ކުށަށް، އެ ކުށަށް ކަނޑައެޅެން އޮތް އަދަބުގެ އެންމެ ދިގު މުއްދަތެވެ.

2. ދެވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު ކުށަށް، ނުވަތަ އަދަބުގެ މުއްދަތު ދެވަނައަށް އެންމެ ދިގު ކުށަށް، ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ މުއްދަތުގެ ދެބައިކުޅަ އެއްބައި.

3. ތިންވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު ކުށަށް، ނުވަތަ އަދަބުގެ މުއްދަތު ތިންވަނައަށް އެންމެ ދިގު ކުށަށް، ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ ހަތަރުބައި ކުޅަ އެއްބައި.

4. ހަތަރުވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު ކުށަށް، ނުވަތަ އަދަބުގެ މުއްދަތު ހަތަރުވަނައަށް އެންމެ ދިގު ކުށަށް، ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ އަށްބައިކުޅަ އެއްބައި.

5. މަތީގައި ބަޔާން ކުރެވުން އުސޫލުން ހުރިހާ ކުށަކަށްމެ އަދަބު ކަނޑައެޅުން. އެ ގޮތުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުން ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ ޖުމްލަ ކޮންމެ ކުށަކާ ގުޅިގެން އިތުރުވެގެން ދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އިތުރުވާ ކޮންމެ ކުށަކާ ގުޅިގެން އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބު، މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 އިން 4 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުން ދާނީ ކުޑަވަމުންނެވެ.

އެއްފަހަރާ ދެކުށަކުން ބަންދުގެ އަދަބު ތަންފީޒުކުރުން އަދަބުގެ މުއްދަތު ކުށުގެ ބާވަތްތަކުން އެއްވަރުވުން

(ނ) އެއް ކުށަށްވުރެ ގިނަކުރަން ބަންދުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަރީޢަތްތަކުގައި، ކޮންމެ ކުށަކަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބު ތަންފީޒުކުރާނީ ވަކިވަކިންނެވެ.

(ރ) އެއް ކުށަށްވުރެ ގިނަ ކުށުން ކުށްވެރިޔާ ޝަރީޢަތުގައި، އެ ދެ ކުށީ ނުވަތަ ކުށްތަކަކީ ވެސް ކުށުގެ ބާވަތުން އެއްވަރުގެ ދެ ކުށް ނުވަތަ ކުށްތަކެއް ވާ ނަމަ، ނުވަތަ ◌ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ މުއްދަތު އެއްވަރުގެ ކުށްތަކެއް ނަމަ، އެ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން އެއް ކުށަށް އަދަބު ކުރަންވާރޭ ބޮޑު ކުށެއްކަމަށް ކަޅުން ބަލައި، މި މާއްދާގައިވާ އުސޫލުން އަދަބު ކަނޑައަޅާނީއެވެ.

އަދަބު ކަނޑައަޅާ ކޮމިޓީގެ ބާރުތައް

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރު

1007.___(ހ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖަލަށްލައިގެން ދޭ އަދަބުތަކާއި ޖަލަށްލުމައި ދޭ އަދަބުތައް ދިނުމުގެ އިތުރުން، ކުށްވެރިޔާ ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ ނުކުރުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މިގޮތުން ކުރާ އަމުރު، އެހެން އަދަބުތަކުގެ މުއްދަތަށް ވުރެން ދިގު މުއްދަތަކަށް ދެމިއޮވެދާނެއެވެ.

(ށ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ވަކިކަމެއް ކުރުމަށް ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަކީ އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނެ އަމުރެކެވެ. އަދި މިފަދަ އަމުރު ނެރޭ ޙާލަތެއްގައި އެ އަމުރުގެ ކުޑަބޮޑު މިނަށް ބަލައި ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ އެހެން އަދަބު ކުޑަކުރަން ވާނެއެވެ.

ކައްފާރާ

1008. މިގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކައްފާރާގެ އަދަބު ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކުށްތަކަށް ކައްފާރާގެ އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

1100 ވަނަ ބާބު

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް

1100 ވަނަ މާއްދާ - އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށް ބަދަލުކުރުން

1101 ވަނަ މާއްދާ - ކުށް މާނަކުރުމުގައި، އެ ކުށެއްގައި ފުރިހަމަ ވާންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ، ކުށުގެ ނިޔަތާގުޅޭ ރުކުންތައް އިތުރުވާނަމަ، އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1102 ވަނަ މާއްދ - ބޮޑު ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1103 ވަނަ މާއްދ - ޒަރުވާލެއްސޮ އަނިޔާވެރިކަމެއް ދެއްކުމުގެ ސަބަބުން ކުށުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1104 ވަނަ މާއްދާ - ކުށް ކުރާއިރު އެހެން ކުށެއްގެ ރުކުނެއް އޮތުމުން ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1105 ވަނަ މާއްދާ - އަނިޔާވެރިވުން މިޔާއަން ބަދަލުދިނުން އިންސާފުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1106 ވަނަ މާއްދާ - ކުށްވެރިޔާ ކުރާގޮތު ދުރަވާކަން އާންމުންގެ ތެރޭގައި ފާޅުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1107 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ތަންފީ◌ޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް، އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1108 ވަނަ މާއްދާ – މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ދިފާޢެއް އޮތުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1109 ވަނަ މާއްދާ - މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ މަޢާފުދިނުމުގެ ދިފާޢެއް އޮތުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1110 ވަނަ މާއްދާ - ސިކުނޑިއަށް ނުވަތަ ޖަޒްބާތަށް އިންތިހާއަށް އަސަރުކޮށްފައިވުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށް ބަދަލުކުރުން

ޢާއްމު އުސޫލު

1100.___(ހ) މިޤާނޫނުގެ ކުށް މާނަކުރާ މާއްދާތަކުގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ އަލީގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ

އަސާސީ މިންގަނޑެއް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކުގެ އިތުރުން، މިބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިންވެސް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު ބަދަލު ގެންނަންވާނެއެވެ.

ފުރުސާރާގޮތަން ޢަމަލުކުރުން

(ނ) އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ އާންމު ކަންކަމަކީ ކުށް މާނަ ކުރާ މާއްދާގައި، ނުވަތަ ކުށުގެ ދަރަޖަ ބަޔާންކުރާ މާއްދާގައި ނުވަތަ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމުގެ ތަފްޞީލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ވާނަމަ، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ އާންމު އުސޫލުން އިތުރަށް ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނީ ހަމައެކަނި މިފަދައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ރިޢާޔަތް ނުކުރެވި ހުރި ކަންކަމަށް އެކަނިއެވެ.

ކުށް މާނަކުރުމުގައި، ޢުންޞުރެއްގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ، ކުށުގެ ނިޔަތުގެ ދަރަޖައެއް އިތުރުވާނަމަ، އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1101.___ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށްވުރެ މަތީ މިންވަރަކަށް ކުށުގެ ނިޔަތުގެ ދަރަޖައެއް، މިޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާ (ކުށުގެ ނިޔަތުގެ ދަރަޖައެއް) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ސާބިތުވެފައިވާ ނަމަ، މަތިވާ ކުށުގެ ދަރަޖައަކަށް، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑެއް، އެއް ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ.

ބޮޑުގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުން

1102.___(ހ) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަކީ:

1. އަންނަނިވި އާންމު މަސްލަހަތަށް ގެއްލުންވާ ކަންކަމެއްވާނަމަ:

I. އާންމު ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށް ދޭ ވަސީލަތެއް، ނުވަތަ އާންމު މުއައްސަސާއެއްގެ ނުވަތަ އާންމު ޚިދުމަތަކަށް އެކަށިގެންވާ ބޭ ހުރަހެއް އެޅުން ނުވަތަ ގެއްލުމެއް

ދިނުން؛ ނުވަތަ

II. އާންމު ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށް ދޭ ވަސީލަތަކާ ގުޅޭ، ނުވަތަ އާންމު މުއައްސަސާއަކާގުޅޭ ނުވަތަ އާންމު ޚިދުމަތަކާ ގުޅޭ އާންމުންގެ ގުޅުގައި އޮންނަ އިމާރާތް، އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ގެއްލުވާލާފަދަ ޢަމަލެއް؛ ނުވަތަ

III. ދައުލަތުގެ މުދަލަކަށް ގެއްލުމެއްދިނުން، ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުދަލަކުން ދައުލަތް ވަސްތޫރުކުރުވުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އާޘާރީތަކަށް އަނިޔާކުރުން؛ ނުވަތަ

2. ކުށްކުރި މީހާ އުކުން ކުރި، އަންނަނިވި ސަރަހައްދުތަކުގެ ތެރެއިން ސަރަހައްދަކުން، އެ ކުށުގެ ބަދަލުގެ ސަރަހައްދުން އަނިޔާއެއް ލިބުމުގެ ފުރުސަތު ބޮޑު މިހާލަތުގައި ނަމަ،

I. ކުޑަކުއްޖަކު، ނުވަތަ އުމުރުން 65 އަހަރު ފުރިފައިވާ، ނުވަތަ މާއްދީ ނުވަތަ ޒިހުނީ ހިއްސަކަން އުނިކަން ލިބިފައިވާ، ނުވަތަ ކުށްވެރިޔާއަށް ކުށުގެ ބަދަލު ހިންގުން މީހާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައިވާ ބަދަލު ކުރުމުގެ ޚާއްޞަ ޒިންމާ އޮތް މީހަކު ނަމަ، ނުވަތަ

II. މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ނުވަތަ ކަންތައްތަކެއް ދެދޮރުވެރިޔާ ހިނދު، ނުވަތަ

3. ސަރުކާރީ ނުވަތަ ތިމާވެށީގެ ނުވަތަ ދީނީ ނުވަތަ ތާރީޚީ ގޮތުން މުހިއްމުކަންބޮޑު ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލަކަށް ގެއްލުން ދިނުން؛ ނުވަތަ

4. ކުށް މާނަކުރާ މާއްދާތަކުގައި އުކުން ފުރިހަމަވުމަށް ބޭނުންވާ ގެއްލުމުގެ މިންވަރަށްވުރެ، އެކަށީގެންވާ ބޮޑު މިންވަރަކަށް އުކުރުގެ ސަރަހައްދުން ގެއްލުންވެފައިވުން،

(ނ) މަތީގައި ބަޔާން ކުރި ނުކުތާ ތަކުގެ ތެރެއިން ނުކުތާއެއް ފުރިހަމަ ވާ ހިނދު މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުރަން ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ މިންވަރު 1 (އެކެއް) ދަރަޖައަށް، އަދި 2 ނުކުތާ ފުރިހަމަވާ ހިނދު 2 (ދޭއް) ދަރަޖައަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ މަތިވާނެއެވެ. އަދި އެކުރަކަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ މިންވަރު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 3 (ތިނެއް) ދަރަޖަ މަތި ކުރެވޭނީ ހަމައެކަނި ޖަރީމާ ކުރު ބަޔާންކުރާ މާއްދާގައި، އެކުރު ފުރިހަމަވުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށްވުރެ، އެކަށީގެންވާ ބޮޑު މިންވަރަކަށް އެކުރުގެ ސަބަބުން ގެއްލުންވެފައިވާނަމައެވެ.

(ރ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ވަކި ތަނަކީ ނުވަތަ އެއްޗަކީ، ނުވަތަ މުދަލަކީ ސަޤާފީ ގޮތުން ނުވަތަ ތިމާވެށީ ގޮތުން ނުވަތަ ދީނީ ގޮތުން ނުވަތަ ތާރީޚީ ބަލާއިރު މުހިއްމުކަން ދޭ ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

1.

I. އެއީ ހާއްސަ މުހިއްމުކަން ދޭ ތަނެއް، ނުވަތަ އެއްޗެއް، ނުވަތަ މުދަލެއްކަން އާންމު މީހަކަށްވެސް އެނގޭފަދަ ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލަކަށްވުން، ނުވަތަ

II. އެކަން ކުށްވެރިޔާއަށް ސަރީޙަކޮށް އެނގިގެންވުން، ނުވަތަ

2. ސަރުކާރުން ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާއަކުން އެތަނެއް، ނުވަތަ އެ އެއްޗެއް، ނުވަތަ މުދަލެއް، އެގޮތަށް ހާއްސަ މުހިއްމުކަމެއް ދޭ ތަނެއްކަން ނުވަތަ އެއްޗެއްކަން ނުވަތަ މުދަލެއްކަން ގަބޫލުކޮށްފިނަމަ.

ފަރުވާލެއްނެތް އަނިޔާވެރިކަމެއް ދެއްކުމުގެ ސަބަބުން ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1103.__ކުށްވެރިޔާ، ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގީ ފަރުވާލެއްނެތް އަނިޔާވެރިކަމެއް ދައްކާފައި ނަމަ ނުވަތަ އިންސާނުންގެ ޙަޔާތަކާއި ކަރާމާތަށް ކަނޑައެޅިގެން ފަރުވާތެރިކަމެއް ބެހެއްޓުމަކާނުލައި ނަމަ، އަދަބު ކަނޑައަޅާއިރުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް އެއް ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ.

ކުށްވެރިޔާގެ އެހެން ކުށުގެ ރިކޯޑު އޮތުމުން ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

ކުށުގެ ރިކޯޑު އޮތުމުން
ކުށުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1104.__(ހ) ކުށްވެރިޔާ ކުށް ކުރިއިރު؛

1. އެކުށް ކުރި ތާރީޚުގެ 6 (ހައެއް) އަހަރު ދުވަސް ކުރިން ޖިނާޔަތުގެ ކުށެއް [illegible] ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެ ކުށް ކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ވޭތުވެދިޔަ 2 (ދޭއް) އަހަރު ތެރޭގައި [illegible] ކުށް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެކުށަކަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައަޅާއިރުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 1 (އެކެއް) ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ، ނުވަތަ
2. އެކުށް ކުރި ތާރީޚުގެ 6 (ހައެއް) އަހަރު ދުވަސް ކުރިން އެއްކުށަށް ވުރެ ގިނަ ޖިނާޔަތުގެ ކުށް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، ނުވަތަ ޖިނާޔަތުގެ އަނިޔާވެރި ކުށެއް ވޭތުވެދިޔަ 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ތެރޭގައި ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެކުށަކަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައަޅާއިރުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 2 (ދޭއް) ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ، ނުވަތަ
3. އެކުށް ކުރި ތާރީޚުގެ ކުރިން ވޭތުވެދިޔަ 5 (ފަހެއް) އަހަރުގެ ތެރޭގައި ޖިނާޔަތުގެ އަނިޔާވެރި 3 (ތިނެއް) ކުށް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެކުށަކަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު

ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑެއް ވުރެ 3 (ތިނެއް) ދަރަޖަ މަތިވާނަމެވެ.

އެއްބާވަތުގެ ކުށް ކޮށްފައިވާނަމަ ކުށުގެ މިންވަރު މަތިވުން

(ނ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުށަކީ ވޭތުވެދިޔަ 2 (ދޭއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ބާވަތުގެ ކުށެއް އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ދެވަނަ ފަހަރު ކަމަށް ވާ ނަމަ އެ ކުށަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 1 ދަރަޖަ މަތިވާނަމެވެ.

ދެކުށުގެ ދެމެދު ވާ ވަގުތު ގުނުން

(ރ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ދެކުށުގެ ދެމެދުގައި ހޭދަވާ ވަގުތު ގުނުމުގައި، ކުށްވެރިޔާ އެހެން ކުށެއްގެ އަދަބު ތަންފީޒުކުރުމުގެ ގޮތުން ބަންދުކޮށްފައި ހުންނަ މުއްދަތު، ކޯޓުން ހިމަނައިގެން ނުވާނެއެވެ.

އާދައާ ހިލާފު ޢަމަލުގެ ސަބަބުން ކުށުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން

(ބ) ކުށްވެރިޔާ ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގީ:

1. އެކުން ކުރުމަކަށް އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ބައްޔާރުވުމާ ނުލައި، ވަރަށް ކުޑަ ވަގުތު ކޮޅެއްގެ ތެރޭގައި ކަމަށް ވެފައި،
2. ކުށްވެރިޔާގެ އާއްމު ސުލޫކާ ނުގުޅޭ އާދައާ ހިލާފު ޙާލަތެއްގައިކަން ދަލީލަކުން ވަގުތެއްގައި ކަމަށްވެފައި،
3. ކުށްވެރިޔާއަކީ އެ ކުށް ކުރުމުގެ ކުރިން ޤާނޫނާއި ގަވާއިދަށް ބުރަވެ ތަބާވެގެން ހިތަމަނުން އައި މީހެއް ކަމަށް ވާނަމަ، އޭނާގެ މައްސަލަ ދިމާވުމާ ގުޅޭ ކުށުގެ އަދަބުގެ ދަރަޖަ، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 1 (އެކެއް) ނުވަތަ 2 (ދޭއް) ދަރަޖަ ދަށްކުރުމުގެ އިޚުތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މިގޮތުން އަދަބު ދަރަޖަ ދަށް ކޯޓުން ކުރަންވާނީ އެއީ އިންސާފުވެރިކަމާ ކަމަށް ކޯޓަށް ފެނުން ނަމައެވެ.

ކުށްވެރިޔާގެ ޢުމުރު ކުޑަކަމާ

(ޅ) ކުށްވެރިޔާގެ ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގިއިރު އޭނާގެ އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރިހަމަ ނުވާ ކުއްޖަކީ ޖިނާއީގެ ކުށެއް ގިނަކަމެއްނުވެ. ނަމަވެސް އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރިހަމަ ނުވާ ކުއްޖަކު ޖިނާއީގެ ކުށެއް ކުރުން ގިނައިގެން ނުވާނެއެވެ.

ކުރީގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ކޮށްފައިވާ ކުށްތައް

(ޅ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށް، މިޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ކޮށްފައިވާ ކުށްތަކަކީ ޖިނާޔަތުގެ ކުށެއްކަން ނުވަތަ ޖުންޙާގެ ކުށެއްކަން ކަނޑައަޅާނީ މިޤާނޫނުގެ 91 ވަނަ މާއްދާ (ދަރަޖަ ކޮށްފައިނުވާ ކުށްތައް) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

އަނިޔާލިބުނު މީހާއަށް ބަދަލުދޭން އިންކާރުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ކަމިވުން

ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު
ދިނުމަށް އިންކާރުކުރުން

1105.__(ހ) ކުށްވެރިޔާ، އޭނާ ކުރާ ކުށްވެރި ޢަމަލެއްގެ ސަބަބުން މީހަކަށް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަކަށް ލިބޭ އެންމެހާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދޭންވާނެއެވެ. މިގޮތުގެ މަތިން ކުށުގެ ޢަމަލު ގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމަށް ކުށްވެރިޔާ އިންކާރު ކުރާނަމަ، ނުވަތަ ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު އެކަށީގެން ވާ މުއްދަތެއްގައި ދިނުމުގެ ގޮތުން ޤާނޫނީ ތަބާވާންޖެހޭ އެއްބަސްވުމެއްގައި ބައިވެރިވާން އިންކާރުކުރާ ނަމަ، ކޯޓަށް ފެންނަ އިންސާފުވެރި ގޮތެއްގެ މަތިން، އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 1 (އެކެއް) ނުވަތަ 2 (ދޭއް) ދަރަޖަ މަތިކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ބަދަލުދިނުން

(ށ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދޭ ބަދަލު ދިނުމަކީ ކުށްވެރިޔާގެ މާލީ އަދި އެހެނިހެން ޤަރުޟުވެރިކަން ހުރި މިންވަރުކަން ކުށްވެރިޔާގެ ޢާއިލާގެ ސަބަބުން ލިބުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ލިބިގެންވާމީހާއި، ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތު ފަދައިވާ ޙާލަތާއި މަސްލަހަތުކަން އެކަށީގެންވާ ބަދަލު ދިނުމެވެ. މިގޮތުން ކުށްވެރިޔާ ދޫނުކޮށްލާ ކަމަށް ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އެ ހިސާބުން ހިސާބަށް ދިނުމުގެ ޙަވާލާދީފައިވާ ސާޅީސް ނިޔަލަށް ދުވަހު، އާދައިގެ ޙަވާލާދީފައިވާ ކަންކަން އެކަމަށް ކަމުދާ ދަރަޖައާކަން، ގެއްލުން ލިބުނު މީހާގެ ބަދަލު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު މުސްތަޤްބަލުގައި ލިބެންޖެހޭ ދަތިކަން ބަލާފައެވެ.

ގެއްލުން ލިބުނު މީހާގެ
ޙައްޤުތަކަށް

(ނ) ކޯޓުގެ އަމުރު ގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ކުރިއަށްއޮތްމުއްދަތުގައި ގެއްލުން ލިބުނު މީހާއަށް ބަދަލުވެރިވުމުގެ ކަންތައްތައް ޙަވާލުކޮށްފައިވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި ފުރިހަމަ ބަދަލުތައް އިއްޔާއި ޙަވާލުކޮށްފައި އެއްވެސް ބަދަލެއް އަދާކުރުމަކުން ލިބިގެންނުވެއެވެ. ގެއްލުން ލިބުނު މީހާއަކީ ބަޔަކު އެއްބަސްވުމަކީ ކުރިން ފަދައި އެ

ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލެއްގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ ހުރަހަގާ ބަދަލަކީ ގެއްލުން ލިބުނު މީހާ ގަބޫލުކުރާ ބަދަލެއް ކަމަށް ވާ ނަމަ އެއީ ސަބަބަ ބަދަލެއް ކަމަށް ކޯޓުން ބަލަން ވާނެއެވެ. ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގޮތުން ކުށްވެރިޔާ އާއި ގެއްލުން ލިބުނު މީހާ ދެމެދު ސުލްހަވާ ބާވަތެއްގެ ބަދަލުކުރާ ގޮތަށް ނިންމާނީ ކޯޓުން ނަގާ.

(ރ) ގެއްލުމުގެ ބަދަލަކީ އަދަބެއްނޫނެވެ. ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމުގެ ގޮތުން ދައްކާ ފައިސާއަކީ، މިޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާ (ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތައް) ގައި ބުނާ ޖޫރިމަނާއެއްކަމަށް، ނުވަތަ މިޤާނޫނުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާއާއި 1202 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަޢުރީފު އަދަބެއްކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

ކުށްވެރިޔާ ކުށާމެދު ދެރަވާކަން އާންމުންގެ ތެރޭގައި ފާޅުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން

ކުށާމެދު ދެރަވުން

1106.__(ހ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ކުރިން، އޭނާ ކުރި ކުށާމެދު ހިތާމަ އަޅުން ދެރަވާކަން ފާޅުކޮށްފިނަމަ، އޭނާގެ މައްސަލަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކު 2 (ދޭއް) ދަރަޖަ ދަށްކޮށްފައެވެ. މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރެވޭނީ، އޭނާގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ކުރިން އެކަށް ކުށްވެރިކަމުން، އޭނާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާ ޙާލަތްތަކުގައެވެ.

ކުށަށް އިޢުތިރާފުވުން

(ށ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ ކުރުމަށްފަހު ނަމަވެސް އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމުމުގެ ކުރިން، ކުށްވެރިޔާ އެ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މައްސަލަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކު 1 (އެކެއް) ދަރަޖަ ދަށްކޮށްފައެވެ.

ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ ފަރާތްތަކަށް، އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

އެއްބާރުލުން ދިނުން

1107.__(ހ) ކުށްވެރިޔާ، ކުށެއް ކުރުމަށްފަހު، އެކުށް ކުރުމުގައި އޭނާއާ ބައިވެރިވި މީހުން ހިފާ ހައްޔަރުކުރުން، އެމީހުންގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ ކުރުމުގައި ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދީފައިވާނަމަ، އެ ކުށަކަށް އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކުން 1 (އެކެއް) ނުވަތަ 2 (ދޭއް) ނުވަތަ 3 (ތިނެއް) ދަރަޖަ ދަށް އަދަބެއް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް އެދި، ދައުލަތުން ކޯޓުގައި ދެންނެވިދާނެއެވެ.

ދައުލަތުގެ އިޚްތިޔާރީ ބާރު

(ށ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކޮށްދިނުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅުމުން، އެ ހުށަހެޅުމާ އެއްގޮތަށް ކޯޓުން ޢަމަލު ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކޮށްދިނުމަށް ދައުލަތުން ނުހުށަހަޅައި ހިނދަކު، ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދީފައިވާކަން ބަލައި، އަދަބުގެ ދަރަޖަ ކޯޓުން ދަށްކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ދިފާޢެއް ޤާއިމުވުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1108.__ކުށްވެރިޔާ، ކުށުގެ އަމަލު ހިންގި، ޢާންމުކޮށް މިޤާނޫނުގެ 40 ވަނަ މާއްދާ (ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ ދިފާޢު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ ދިފާޢެއް ޤާއިމުކަން ގަބޫލުކުރެވޭގޮތުން ކަމަށްވާނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިން، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކުން ދަށްވާނެއެވެ.

(ހ) އެއްދަރަޖަ، ނުވަތަ

(ށ) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަކީ ޤަތުލުޢަމްދު، އެކުށް ކުރި ރިޢާޔަތްކުރަނީ ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ ދިފާޢުގެ ޖަދުވަލު ފުރިހަމަކޮށް ކަމުގައިވާނަމަ، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކުން 2 (ދޭއް)

ދަރަޖަ.

މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ މަޢާފު ލިބެނިވި ދިފާޢުއް އޮތުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން

1109.__ކުށްވެރިޔާ ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގިއިރު، މިޤާނޫނުގެ 50 ވަނަ ބާބު (މަޢާފު ލިބެނިވި ދިފާޢު) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޢާފު ލިބެނިވި ދިފާޢުއް ފުރިހަމަވުމަށް ބޭނުންވާ ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރެއިން އެކަށީގެން ވާ ގިނަ ޝަރުޠުތަކެއް ފުރިހަމަވެފައިވާނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކުން އަންނަނިވި މިންވަރަށް ދަށްވާނެއެވެ.

(ހ) އެއް ދަރަޖަ، ނުވަތަ

(ށ) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ ޢަމަލާއި، ކުށުގެ ބާވަތާއި، ކުށްކުރި ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން، މަޢާފު ލިބެނިވި ދިފާޢުއް ފުރިހަމަވުމާ ކައިރިވެފައިވާނަމަ، 2 (ދޭއް) ދަރަޖަ.

ސިކުނޑިއަށް ނުވަތަ ޖަޒުބާތަށް އިންތިހާއަށް އަސަރުކޮށްފައިވުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން

1110.__(ހ) ކުށްވެރިޔާ، ކުށުގެ ޢަމަލު ކުރި އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ކަމަށްވާނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކުން، މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށް ދަށްވާނެއެވެ.

1. އޭނާގެ ސިކުނޑިއަށް ނުވަތަ ޖަޒުބާތަށް އިންތިހާއަށް އަސަރުކޮށްފައިވާ ދަރުނޭވާލެއްގައި، އެކަމުގެ ނުފޫޒުގައި ހުރިކަމަށްވުން،
2. އެކުރި ހަމަވަން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮތުމާއި، އެ ސަބަބަކީ

އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްކަން އެ ޢަމަލު ކުރިމީހާ ހުރިކަމަށް ޤަބޫލުކުރާ ބާވަތުގައި ހުންނަ އެހެން މީހެއްގެ ނަޒަރުން ކަނޑައެޅިގެން ދިއުން.

(ނ) 1. އެއް ދަރަޖަ، ނުވަތަ

2. އޭނާއަށް ކުރެވޭ ނުކުރެވޭކަންކަން ނޭނގޭ މިންވަރަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ޢަމަލުތައް ކޮންޓްރޯލް ނުކުރެވޭ މިންވަރަށް ކުށްވެރިޔާގެ ސިކުނޑިއަށް ނުވަތަ ޖަޒްބާތަށް އަސަރުކޮށްފައިވާނަމަ، 2 (ދޭއް) ދަރަޖަ.

1200ވަނަ ބާބު

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޙުދޫދު

1200ވަނަ މާއްދާ - އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުމާއި ދަށްވުން
1201ވަނަ މާއްދާ - އަދަބެއްގެ ގޮތުން ޖަލަށްލުން
1202ވަނަ މާއްދާ - ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ދޭ އެހެނިހެން އަދަބުތައް
1203ވަނަ މާއްދާ - ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ދޭ އެހެނިހެން އަދަބުތަކުގެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުން
1204ވަނަ މާއްދާ - މަރުގެ އަދަބު

އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުމާއި ދަށްވުން

1200.__(ހ) ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިކުރާ ނުކުތާތައް ހިޔަންގެ ދިނަކަމުގައިވިޔަސް، މިޤާނޫނުގެ 92 ވަނަ މާއްދާއާއި 93 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ ބޮޑު އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ކޯޓަށް ލިބިގެންނުވާނެއެވެ.

(ށ) ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރާ ނުކުތާތައް ހިޔަންގެ ދިނަކަމުގައިވިޔަސް، އެކުށަކަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުނު ނުވަތަ އެއްވެސް މާނައެއްނެތް އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ކޯޓަށް ލިބިގެންނުވާނެއެވެ.

އަދަބެއްގެ ގޮތުން ޖަލަށްލުން

ޖަލަށްލުން

1201.__(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އަސާސީ އަދަބަކީ ޖަލަށްލުމެވެ. ނަމަވެސް އެޙާލަތްތަކުގައި ކަނޑައަޅާ ހަމައެކަނި އަދަބަކީ ޖަލަށްލުން ކަމަކަށް ވާކަން ނުޖެހެއެވެ.

1. މުޖުތަމަޢުގެ ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި ކުށްވެރިޔާ މުޖުތަމަޢުން އެކަހެރިކޮށްލުމަށް

ބަންދުކުރުމުގެ ބޭނުންތެރިވުން؛

2. ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ އަމަލަކީ މުޖުތަމަޢު ކުށްވެރިޔާ ނުރައްކާތެރި އަމަލެއްކަމަށް ދެއްކުމަށްޓަކައި ކުށްވެރިޔާ އެކަށީގެންވާ ބަންދުކުރުން ޙާލަތުގައި ބޭނުންތެރިވުން، ނުވަތަ

3. ކުށްވެރިޔާގެ ބާވަތާއި، އޭނާ ކުރި ކުށުގެ އަމަލަށް ބަލާއިރު، އެކަށީގެންވާ ބަންދުކުރުން ފިޔަވައި އެހެން އަދަބެއް ނެތުން.

ބޮޑު ކުށްތަކުގެ
އަދަބެއްގެ ގޮތުން
ޖަލަށްލާ އެންމެ ކުޑަ
މުއްދަތު

(ހ) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 1 ވަނަ ނުވަތަ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއްނަމަ، ނުވަތަ މިޤާނޫނުގެ 100 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ޖިނާޔަތުގެ ކުށެއްނަމަ، ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތަވާލުގެ ދަށުން އުސޫލުކަން ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ މުއްދަތުން ހަތަރުބައި ކުޑަ އެއްބައި ވާންވާނީ ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބަށެވެ.

ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ދެވޭ އެހެނިހެން އަދަބުތައް

އާއްމު އުޞޫލު

1202.__(ހ) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ އަދަބެއްގެ ގޮތުން ޖަލަށްލުން ފިޔަވާ އެހެން އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމާއި، އެގޮތުން ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ މިންވަރު ބެލުމުގައި، ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ ބާވަތާއި ކުށްވެރިޔާގެ ޢަމަލީ ޝަޚްޞިއްޔަތާއި، މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުންތަކާއި، އަދަބު ކުށްވެރިޔާއަށް ބަދަލުގެނައުމުގައި އެހެނިހެން ކަންކަން ކޮޅުން ބަލައި، އެކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

ގޭގައި ބަންދުކުރުން

(ށ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ ބައެއް، ގޭގައި ބަންދުކޮށްގެން އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ފުރިހަމަ ކުރުވާލުމަށް އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކެއްގައި ބެހެއްޓުމެވެ.

1. ކުށްވެރިޔާއަކީ މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރި މީހަކަށް ނުވުން،

އަދި

2.

I. ގޭގައި ހުރުމަށް އޭނާގެ އާއިލާއަށް ބޭނުންތެރި

މިންވަރަކަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެވުން، ނުވަތަ

II. ކުށްވެރިޔާއަށް ބޭނުންވާ ވަކި ޚާއްޞަ ކަންތައްތަކެއް އޭނާގެ ގޭގައި ކުރުވުންހުރުން.

މުއްދަތު

3. ކުދި ކުދި ކުށްތަކުގެ އަދަބެއްގެ ގޮތުން ހަމައެކަނި ގޭގައި ބަންދު ކުރުން އެއީ ރަނގަޅު އަދަބު ކަމަށް ބެލިދާނެއެވެ. އަދި ބައެއް ޙާލަތްތަކުގައި ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައިވެސް ގޭގައި ބަންދުކުރުން ހިމެނިދާނެއެވެ. އަދި ކުށްވެރިޔާ އެނބުރި މުޖްތަމަޢަށް އައުން ފަސޭހަ ކުރުމަށްޓަކައި، ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބަށްފަހު އަދަބުގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ގޭގައި ބަންދުކުރުމަށް އަދަބު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

މުޖްތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުން

(ނ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް މުޖްތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބަކީ އެންމެ އެކަށީގެންވާ އަދަބުކަމަށް އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކުގައި ބަލާނެއެވެ.

1. ކުށްވެރިޔާގައި މުޖްތަމަޢަށް ފައިދާކުރާނެ ވަކި ޚާއްޞަ ޙާލަތެއްގެ ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދެވޭނެ ހުނަރު ހުރުން، ނުވަތަ

2. މުޖްތަމަޢަށް ބޭނުންވާ ވަކި ޚާއްޞަ ޙާލަތެއްގެ ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޤާބިލުކަން ކުށްވެރިޔާއަށް ލިބިފައިވުން، ނުވަތަ

3. އަދަބެއްގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ މުޖްތަމަޢަށް ކޮށްދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތެއް، އޭނާ ކުރި ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުން ރަނގަޅުކުރުމަށް ނުވަތަ އެއްކުރުން ސަލާމަތްވުމަށް ބާރުއަޅާ ޚިދުމަތަކަށްވުން.

މުއްދަތު

4. މުޖްތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބަކީ ޢާއްމު ގޮތެއްގައި މިނަ ކުށްތަކަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ހިމެނުމަށް އެކަށީގެންވާ އަދަބެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މުޖްތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބަކީ ޢާއްމުގޮތެއްގައި އެންމެ ކުޑަ ކުށްތަކަށް މެނުވީ ކަނޑައެޅޭ ހަމައެކަނި އަދަބު ކަމަށް ވެގެންނުވާނެއެވެ.

(ހ)

ޖޫރިމަނާ

1. ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނީ އެ ޖޫރިމަނާ ދެއްކޭނެ ވަސީލަތްތައް ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް އެކަށީގެންނެވެ.

ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ކަނޑައެޅުން

2. ޖޫރިމަނާ ކުރުމުގެ އަދަބު، ޢާއްމުގޮތެއްގައި ވާންވާނީ އެހެން ބާވަތްތަކުގެ އަދަބުތަކާއެކު ކަނޑައެޅޭ އިތުރު އަދަބުތަކަށެވެ. ޖޫރިމަނާ ކުރުމުގެ އަދަބަކީ މުއްސަނދި ކުށްވެރިންގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅުން އޮންނަ އަދަބުތަކަށް ފައިސާއިން އަދު ދެއްކުމަށްފަހު ކުށުގެ ބަދަލީ އަދަބުން އުމުރުން ސަލާމަތްވުމަށް އޮތް މަގެއްކަމަށް ނުވަތަ އުފަދަ މަގެއްކަމަށް [illegible] އަދަބެއްކަމަށް ވެގެންނުވާނެއެވެ.

(ށ)

އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ގާތުން ބެލުން

1. އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ގާތުން ބެލުމުގެ އަދަބު ކުށްވެރިއަކަށް ކަނޑައެޅެނީ، އެ ކުށްވެރިއަކީ، އޭނާ އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ގާތުން ބެލުމަށް ކަނޑައެޅޭ މުއްދަތުގައި އޭނާ އަމަލުކުރަންޖެހޭ ބައެއް ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކަށް ފުރިހަމައަށް ކިޔަމަންތެރިވާން، ޢިންޒާރުދީ ދިނެއްކަމަށް ވާނަމައެވެ.

މުއްދަތު

2. އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ގާތުން ބެލުމަށް ކަނޑައެޅޭ◌ގާ މުއްދަތަކީ، އެ ކުށެއްގެ ނިސްބަތުން ކަނޑައަޅާ އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެކެވެ. ޚާއްސަކޮށް ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަކަށްފަހު ސަބަބުން ކުށްވެރިޔާއަށް ކޮށްފައިވާ އަދަބާ އަސަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައެވެ.

(ނ)

ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމު

1. ކުށްވެރިޔާގެ ރުހުމަކާ ނުލާ ފަރުވާ ލިބިގަތުމަށް އަމުރު ކުރުން، އެއީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނީ އެ ފަރުވާ ލިބިގަތުމުން ކުށްވެރިޔާ ކުރަން އަރައިގަތުމުން ދުރުކުރެވިދާން ކަމަށް ފެންނަ ނަމައެވެ.

މުއްދަތު

2. ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިކުރުމަށް އަމުރު ކުރަންވާނީ

ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގެ މުއްދަތަކީ އެޕްރޮގްރާމްގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލްވުމަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތަކަށްވާނެއެވެ. ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަށް ބޭނުންވާ މުއްދަތާބެހޭގޮތުން އެކަމާބެހޭ މާހިރުންނާ ކޯޓުން މަޝްވަރާކުރަންވާނެއެވެ. ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގައި ކުށްވެރިއަކު އާންމުކޮށް ބައިވެރިކުރަންވާނީ، ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބުގެ މުއްދަތުގައި ނުވަތަ ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބުގެ ފަހުންނެވެ. ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބުގެ ކުރިއަކުންނޫނެވެ. ޚާއްޞަކޮށް ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަކަށްފަހު އެޕްރޮގްރާމްގެ ސަބަބުން ކުށްވެރިޔާއަށް ކޮށްފައިވާ އެއްވެސް އަސަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ޓެސްޓު ކުރަން ޖެހޭ ބާރަށްތަކާއި، ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމާ ވިދިގެން ގޭގައި ބަންދުކުރުމާއި ކުށްވެރިޔާ އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ގާތުން ބެލުމަށް ދޫކޮށްލައި ބެހެއްޓުމަށް ޙުކުމް ކުރެވިދާނެއެވެ.

ޕްރޮބޭޝަން (ހ)

1. ޕްރޮބޭޝަނުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބަކީ ކުށްވެރިޔާ އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ގާތުން ބެލުމަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބާ ވިދިގެން ކަނޑައެޅުން ރަނގަޅު އަދަބެކެވެ. އަދި ޕްރޮބޭޝަނުގައި ބެހެއްޓުމަށް، ކުށްވެރިޔާ އުޅޭ ނޫޅޭ ގޮތް ބެލުމުގެ މަސްއަލާގައި ކުށްވެރިޔާގެ އުޅުން ރަނގަޅުކުރުމަށް ހިންގޭ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދިނުން ޝަރުޠުކުރެވިދާނެއެވެ. އިތުރު ކުށުގެ ޢަމަލު ކުރުމުން ކުށްވެރިޔާ ދުރުހެލި ކުރުމަށް އަންގާ މިންވަރަކަށް ކުޑަ ހިފެހެއްޓުމާ ގަސްދުކުރުން ފުދޭ ބާރަށްތެރޭގައި ޕްރޮބޭޝަނުގައި ބެހެއްޓުމަކީ އެކަށީގެންވާ އަދަބެކެވެ.

މުއްދަތު

2. އާއްމުގޮތެއްގައި ކޯޓުން ކުށްވެރިޔާ ޕްރޮބޭޝަނުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބަކީ، އެންމެ ކުޑަ ކުރަން ކަނޑައެޅޭ އަސާސީ

އަދަބުކަމުގައި ވެގެންނުވާނެއެވެ.

ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ދެވޭ އެހެނިހެން އަދަބުތަކުގެ ސުޕަރވިޜަނާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުން

ސުޕަރވިޜަނާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުނުކުރުމުގެ ނަތީޖާ

1203.__(ހ) ޖަލަށްލުން ފިޔަވާ ކަނޑައެޅޭ އެހެނިހެން އަދަބުތަކުގެ ސުޕަރވިޜަނާ އެއްގޮތަށް ކުށްވެރިޔާ ޢަމަލުނުކޮށްފިނަމަ، ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖަލަށްލުން ފިޔަވާ ކަނޑައެޅޭ އެހެނިހެން އަދަބު ކަނޑައެޅިނަމަ އާދާގެ މައްސަލަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު، ވަގުތުން ތަންފީޒުކުރަން ކޯޓުން އަންގާނެއެވެ.

ޖަލަށްލުން ފިޔަވާ ކަނޑައެޅޭ އެހެނިހެން އަދަބުގެ ސުޕަރވިޜަނާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރިކަން ކަނޑައެޅުން

(ށ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖަލަށްލުން ފިޔަވާ ކަނޑައެޅޭ އެހެނިހެން އަދަބުގެ ސުޕަރވިޜަނާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކޮށްފައިނުވާކަން ސާބިތުކުރުމަށް، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ސާފު ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ ސުޕަރވިޜަނާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ ކުށްވެރިޔާގެ ޒިންމާއެކެވެ. މިގޮތުން ބަންދު ފިޔަވާ ކަނޑައެޅޭ އެހެނިހެން އަދަބުގެ ސުޕަރވިޜަނާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރިކަން ކުށްވެރިޔާއަށް ސާބިތުކޮށްދެވިއްޖެނަމަ، މިމާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖަލު އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވާނީ އިޖްރާއާތު ކުރިން ފުރިހަމަކޮށްގެންނެވެ.

މަރުގެ އަދަބު

އޮޓޮމެޓިކް
އިސްތިއުނާފު ކުރުން

1204.___ މަރުގެ އަދަބުއެއްގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ މަރުވުމަށް ކޯޓުން ޙުކުމް ކޮށްފިނަމަ، އެ ޙުކުމް ހައިކޯޓާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ތަސްދީޤުކުރަންވާނެއެވެ.